

ဝိသုဒ္ဓိကတ်ပါဠိစာတီ

မြန်မာပြန်ကျမ်းများ၏

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်များ

ဆာသော - ၂၅၅၄

ကောလ - ၁၃၇၂

၂၀၁၁

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်များ

ဝိသုဒ္ဓိကတ်ပါဠိစာအုပ်

မြန်မာပြန်ကျမ်းများ၏

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်များ

ဆာသော - ၂၅၅၄

ကောလ - ၁၃၇၂

၂၀၁၁

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန
ကမ္ဘာ့အေးစာပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

ပိဋကတ်ပါဠိတော်

မြန်မာပြန်ကျမ်းများ၏

အဆီအနှစ်အရသာကို ဖော်ထုတ်သည့် မိတ်ဆက်စာတမ်းဖြစ်သော

ပါဠိတော်မြန်မာပြန်ကျမ်းများ

၏

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်များ

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန
ကမ္ဘာ့အေးစာပုံနှိပ်တိုက်၌ရိုက်နှိပ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ကမ္ဘာအေးစာပုံနှိပ်တိုက်တွင်
ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဝင်းနိုင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၃၈၄၃/၀၂၄၀၅)က
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ပိဋကတ် မြန်မာပြန်ကျမ်းများ အတွက်

လမ်းညွှန်မာတိကာ

	နိကာယ်	ပိဋက	ကျမ်း	စာအုပ်	သုတ်
က	ဗိဃာ (အရှည်)	သုတ္တန်	(၃)	(၃)	(၃၄)
ခ	မဇ္ဈိမ (အလယ်)	(၂)	(၃)	(၃)	(၁၅၂)
ဂ	သံယုတ္တ (ယှဉ်တွဲ)	(၂)	(၅)	(၃)	(၇၇၆၂)
ဃ	အင်္ဂုတ္တရ (ပိုမို)	(၂)	(၁၁)	(၃)	(၉၅၅၇)
င	ခုဒ္ဒက (အတို)	(ဝိနည်း) ၁-၁ (အဘိဓမ္မာ) ၁-၂ (သုတ္တန်) ၁-၃	(၅) (၇) _{-၃} (၁၈) _{-၄}	(၅) (၁၂) _{-၇} (လျော့) (၁၁) _{-၄} (လျော့)	
	(၅) ရပ်	(၃) ပုံ	(၅၂) _{-၇}	(၄၀) _{-၁၁} (လျော့)	

အပြည့်ရှိရန် = (၅၂) ကျမ်း - (၄၀) အုပ်

ယခုရှိပြီး = (၄၅) ကျမ်း - (၂၉) အုပ်

က-ဒိဃနိကာယ်

ခ.က. ၁/၃	- ၁ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ (သီလက္ခန္ဓဝဂ်) သုတ်သီလက္ခန္ဓ ၁၃	} ၃၄
မျှ
၂.က. ၂/၃	- ၂ မဟာဝဂ္ဂ (မဟာဝဂ်) သုတ်မဟာဝါ ၁၀	
၃.က. ၃/၃	- ၃ ပါထိကဝဂ္ဂ (ပါထိကဝဂ်) သုတ်ပါထေယျ ၁၀	
- သီလနှင့်တန်ဆာဆင်
- မဟာသတ်ပဌာနသုတ် (သံသရာလွတ်ကြောင်းအခြေခံ)

ခ-မဇ္ဈိမနိကာယ်

၄. ခ. ၁/၃	- ၁ မူလပဏ္ဏာသ [ရှေ့ဦးအစသုတ် ၅၀ ပါကျမ်း]	} ၁၅၂
မျှ
၅. ခ. ၂/၃	- ၂ မဇ္ဈိမ ။ [အလယ်သုတ် ၅၀ ။]	
၆. ခ. ၃/၃	- ၃ ဥပရိ ။ [နောက်ဆုံးသုတ် ၅၂ ။]	
- "သမာဓိဘာဝနာ" ကျင့်နိုင်ရန်လမ်းညွှန်
- သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်၊ ရထဝိနီတသုတ် [ဝိသုဒ္ဓိ ၇ ပါး]

ဂ-သံယုတ္တနိကာယ်

၇. ဂ. ၁/၃	- ၁ သဂါထာဝဂ္ဂကျမ်းနှင့် နိဒါနဝဂ္ဂကျမ်း (ပ)	} ၇၇၆၂
မျှ
၈. ဂ. ၂/၃	- ၂ ဓန္ဓဝဂ္ဂကျမ်းနှင့် သဠာယတနဝဂ္ဂကျမ်း (ဒ)	
၉. ဂ. ၃/၃	- ၃ မဟာဝဂ္ဂကျမ်း (တ)	

ဃ-အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

၁၀၀.ဃ. ၁/၃	- ၁ ဧကက နိပါတ်မှ စတုတ္ထ နိပါတ်ထိ (၄) ကျမ်း	} ၉၅၅၇
မျှ
၁၀၀.ဃ. ၂/၃	- ၂ ပဉ္စက ။ သတ္တက ။ (၃) ကျမ်း	
၁၂.ဃ. ၃/၃	- ၃ အဋ္ဌက ။ ဧကာဒသက ။ (၄) ကျမ်း	
- ဗဟုသုတ ပဒေသာပင်၊ ယဉ်ကျေးမှု၏ ရေသောက်မြစ်
- အောင်မြင်နည်း၊ သတ္တိပြည့်နည်း၊ ကြွယ်ဝနည်း၊
ပညာရှိနည်း၊ ဂုဏ်ကျော်နည်း၊ လောကဓံခံနိုင်နည်း။

၁-ခုဒ္ဒကနိကာယ်

[ကျမ်းအရေအတွက်အများဆုံးနှင့်
တရားသဘောအစုံဆုံးနိကာယ်]

(၁-၁) ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဝိနည်း ပိဋက

(၅ ကျမ်း - ၅ အုပ်)

၁၃.၁-၁. ၁/၅	-	၁ ပါရာဇိက (ပါရာဇိကဏ်)
၁၄.၁-၁. ၂/၅	-	၂ ပါမိတ္တိယ (ပါမိတ်)
၁၅.၁-၁. ၃/၅	-	၃ မဟာဝဂ္ဂ (ဝိနည်းမဟာဝါ)
၁၆.၁-၁. ၄/၅	-	၄ စူဠဝဂ္ဂ (စူဠဝါ)
၁၇.၁-၁. ၅/၅	-	၅ ပါရိဝါရ (ပရိဝါ)

(၁-၂) ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဘိဓမ္မာ ပိဋက

(၇ ကျမ်းမှ ၄ ကျမ်း - ၅ အုပ်)

၁၈.၁-၂. ၁/၅	-	၁ ဓမ္မသင်္ဂဟီ	(၁) အုပ်
၁၉.၁-၂. ၂/၅	-	၂ ဝိဘင်း	(၁)
-		၃ ဓါတုကထာ	x
၂၀.၁-၂. ၃/၅	-	၄ ပုဂ္ဂလပညတ်	(၁)
၂၁.၁-၂. ၄/၅	-	၅ ကထာဝတ္ထု (ပ)	(၁)
၂၂.၁-၂. ၅/၅	-	ကထာဝတ္ထု (ဒ)	(၁)
-		၆ ယမိုက်	x
-		၇ ပဋ္ဌာန်း	x
			(၅) အုပ်

(၁-၃) ခုဒ္ဒကနိကာယ် သုတ္တန္တံ ပိဋက

(၁၈ ကျမ်းမှ ၁၄ ကျမ်း - ၇ အုပ်)

၂၃. ၁-၃. ၁/၇ -	၁ ခုဒ္ဒကပါဌ ၂ ဓမ္မပဒ ၃ ဥဒါန=ဥဒါနိ ၄ ကုတိဝုတ္တက=ကုတိဝုတ် ၅ သုတ္တနိပါတ=သုတ္တနိပါတ်	၅ကျမ်း	
၂၄. ၁-၃. ၂/၇ -	၆ အပဒါနိ (ပ)တွဲ (ထေရာပဒါနိ)		၁
၂၅. ၁-၃. ၃/၇ -	အပဒါနိ (ဒု)တွဲ (ကျန်ထေရာပဒါနိ+ ထေရီအပဒါနိ)		၁
	၇. ဗုဒ္ဓဝံသ ၈ စရိယာပိဋက		
၂၆. ၁-၃. ၄/၇ -	၉ ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ်		၁
၂၇. ၁-၃. ၅/၇ -	၁၀ မိလိန္ဒပဉ္စ		၁
၂၈. ၁-၃. ၆/၇ -	[၁၁ ဝိမာနဝတ္ထု] [၁၂ ပေတဝတ္ထု]		၁
၂၉. ၁-၃. ၇/၇ -	[၁၃ ထေရဂါထာ] [၁၄ ထေရီဂါထာ]		၁
၁၄ ကျမ်း		၇ အုပ်	

ပိုင်းခြားပုံစနစ်

၁) ဝိမုတ္တိရသ	(၁)	၂) ဝိဇ္ဇာ	(၃)
၃) ဓမ္မဝိနယ	(၂)	၄) နိကာယ်	(၅)
၅) ဝဇ္ဇန	(၃)	၆) ဓမ္မက္ခန္ဓာ	(၈၄၀၀၀)

ပါဠိတော် မြန်မာပြန်ကျမ်းများနှင့် မိတ်ဆက်စာတမ်း

အမွေခံ

သမုဒ္ဒရာရေတစက်တပေါက်ကို လျှာပေါ်၌ တင်ရုံမျှနှင့်ပင် အတိုင်းမသိ ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်း မြားမြောင်လှသည့် သမုဒ္ဒရာရေထုကြီးတခုလုံး၏ ငန်သောအရသာကို သိနိုင်ပေသည်။ သကြား တမှုန့်တပွင့်မျှကို လျှာပေါ်၌ တင်ကာမျှနှင့်ပင် မြားမြောင်လှသည့် သကြားတို့၏ ချိုမြိန်သော အရသာကို သိနိုင်ပေသည်။ ထိုနည်းတူပင် ရှင်တော်ဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့် တရားတော် ၏ အဆီအနှစ်စိမ့်တို့အရသာကို ယခုရေးသားထုတ်ဝေသည့် 'ပါဠိတော်မြန်မာပြန်ကျမ်း၏ ကျမ်းဦး မှတ်ဖွယ်'အနည်းငယ်မျှကို ဖတ်ရုံ လေ့လာရုံမျှနှင့်ပင် သိနိုင်မည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည် အတိုင်းမသိ ကျယ်ပြန့်သည်၊ နက်နဲသည်၊ ခက်ခဲသည်၊ သိမ်မွေ့လှသည်။ ထိုသို့ ကျယ်ပြန့်နက်နဲ ခက်ခဲသိမ်မွေ့လှသည့် တရားတော်၏ အဆီအနှစ်တို့ကို ဤကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်များကို လေ့လာရုံမျှနှင့်ပင် သိနိုင်ပေရာ ဤကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်များသည် စာဖတ်သူ ပညာရှင်တို့ကို မူရင်းပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန်ကျမ်းတို့ဆီသို့ လမ်းညွှန်ခေါ်ဆောင်သည့် နိဗ္ဗာန်လမ်းပြ မီးရှူး တန်ဆောင်များပင် ဖြစ်ပါသည်။ 'အရိပ်ပြ-အကောင်ထင်၊ အပွေးမြင်-အပင်သိ' ဆိုသကဲ့သို့ ဤစာကို 'မြီး' ရုံမျှနှင့်ပင် လေ့လာသူ သုတေသီတို့သည် ပိဋကတ်ပင်လယ်ကြီး၏ အရသာကို သိနိုင်ကြမည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ တနည်းအားဖြင့် ဥပမာတင်ရပါမူ သင်အပ်ပြီး၍ ယဉ်ကျေးပြီး ဖြစ်သော ချိုး၊ ခါ၊ ငှက်တိန်ညင်ကလေးများသည် သာယာသော တွန်သံဖြင့် မိမိတို့၏ ဘဝတူ ဆွေရင်းမျိုးချာတို့အား သွေးဆောင်ဖြားယောင်းခေါ်ယူဘိသကဲ့သို့ ဤကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်တို့သည် လည်း မြန်မာပြန်ပိဋကတ်ကျမ်းများကို မတွေ့ဘူး မမြင်ဘူး မဖတ်ဘူးသေးသည့် ပညာရှင် သူတော်ကောင်းတို့အား ဖြားယောင်းဖိတ်ခေါ်သည့် 'စာတိန်ညင်' များဖြစ်ပါစေဟုပင် ရည်မှန်း မိပါသည်။

စားကောင်းသောက်ဖွယ်တို့ကို စားရလျှင် မိမိချစ်သူကို အောက်မေ့တမ်းတမြဲ ဖြစ်ဘိသို့ ပိဋကတ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန်ကျမ်းတို့၏ အရသာကိုလည်း တအူတုံဆင်း ဆွေရင်းမျိုးချာဖြစ်ကြ သည့် ပြည်ထောင်စုဘူး တိုင်းရင်းသားသူတော်ကောင်းတို့အားလည်း ခံစား စံစားစေလိုသည့် စေတနာဖြင့် ဤကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်စာတမ်းကို ဖြန့်ချိထုတ်ဝေလိုက်ရပေသည်။

ပိဋကတ်ခြံနိမာပြန်များအကြောင်း

၄၅-နှစ်(၄၅-ဝါ)အတွင်း ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့် တရားစကားတော်များကို၎င်း ထို ၄၅-နှစ်အတွင်း၌ဖြစ်စေ ထို့နောက်မှဖြစ်စေ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ တပည့်သားတို့က ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ နည်းနာနိဿယကိုယူ၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့ကြသည့် တရားစကားတော်များကို၎င်း ပါဠိတော်(စကားတော်အစဉ်)ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြရလေသည်။

ထိုပါဠိတော်(စကားတော်အစဉ်)တို့ကို သံဂါယနာတင်မှု ပြုတော်မူကြသည့် အရှင်မြတ်တို့က—

၁။ ဝိမုတ္တိရသအားဖြင့်	၁
၂။ ဓမ္မဝိနယအားဖြင့်	၂
၃။ ဝစနအားဖြင့်	၃
၄။ ပိဋကအားဖြင့်	၃
၅။ နိကာယ်အားဖြင့်	၅
၆။ ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့်	၈၄၀၀၀

ဟု ပိုင်းခြားခဲ့ဝေ၍ သတ်မှတ်ထားတော်မူခဲ့ကြလေသည်။

ထို ၆-မျိုးတို့တွင် (၁) (၂) (၃) နှင့် (၆) တို့ကို ချန်ထား၍ ကျန်ပုံတို့ အထူးသိအပ်သည့် ပိဋကသုံးပုံနှင့် နိကာယ်ငါးရပ်တို့အကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြပါအံ့။

နိကာယ်ငါးရပ်

“နိကာယ်”ဟူသောစကားမှာ ‘နိကာယ’ဟူသော ပါဠိစကားပင် ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ အပေါင်းအစုဟု ဆိုလိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သော တရားဒေသနာတော်များကို အမျိုးအစားပိုင်းခြား၍ အစုငါးစုပြု၍ ထားခဲ့သည်ကို ‘နိကာယ်ငါးရပ်’ဟု ခေါ်သည်။

ထို‘နိကာယ်ငါးရပ်’တို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။

- (၁) ဒီသနိကာယ=ချည်သောသုတ်များကို စုပေါင်းထားခြင်း၊
- (၂) မဇ္ဈိမနိကာယ=မရှည်မတို အလယ်အလတ်သုတ်တို့ကို စုပေါင်းထားခြင်း၊
- (၃) သံယုတ္တနိကာယ=တရားသဘော အားဖြင့်၎င်း ဟောကြားချက် အားဖြင့်၎င်း တူသည်ဖြစ်၍ ယှဉ်တွဲသင့်သည့်သုတ်တို့ကို ယှဉ်တွဲ၍ စုပေါင်းထားခြင်း၊
- (၄) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ=အင်္ဂါတစ်ခုစီ ကျော်လွန်သည့် သုတ်များကို စုပေါင်းထားခြင်း၊ တနည်းဆိုသော် တပါး၊ နှစ်ပါး၊ သုံးပါးစသည်ဖြင့် ၁၁-မျိုးအထိ တရားသဘော အင်္ဂါရပ်များကို တိုး၍ တိုး၍ ကျော်လွန်ပိုမိုပြဆိုအပ်သော သုတ်အသီးသီးတို့ကို စုပေါင်းထားခြင်း၊
- (၅) ခုဒ္ဒကနိကာယ=အတိုင်းအရှည်ပမာဏအားဖြင့် တိုသောသုတ်များကို စုပေါင်းထားခြင်း၊

ပိဋကတ်မြန်မာပြန်များအကြောင်း

[၈]

ဤသို့အားဖြင့် အစုနိကာယ်ပေါင်း ငါးခုရှိလေသည်။ ထိုနိကာယ်ငါးရပ်ကို ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဟု ခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိသည်။

နိကာယ်ငါးရပ်နှင့် ပိဋကသုံးပုံတို့၏ ဆက်သွယ်ပုံကိုလည်း သိအပ် သိထိုက်သည်အားလျော်စွာ အမြက်မျှ ဖော်ပြပါဦးအံ့။

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူသော တရားတော်အားလုံးကို နိကာယ်အရ ပိုင်းခြားလျှင် အထက်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ငါးစုဖြစ်၍ ပိဋကအရ ခွဲခြားလျှင် သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟူ၍ သုံးစုဖြစ်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူသည့် ပါဠိတော်ကျမ်းရင်းမှာ ၅၂-ကျမ်း ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ဆဋ္ဌသံဂါယနာမှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသည့်အတိုင်းမှာ စာအုပ် ၄၀-ဖြစ်သည်။ အချို့ကျမ်းများကို တအုပ်တည်း၌ စုပေါင်းရိုက်နှိပ်သဖြင့် ကျမ်းအရေအတွက်အားဖြင့် ၅၂-ကျမ်းရှိသော်လည်း စာအုပ်အရေအတွက်မှာ ၄၀-သာ ဖြစ်ချေသည်။

ကျမ်းပေါင်း ၅၂-တို့မှာ—

(၁) ဒီဃနိကာယ်	၃ ကျမ်း(၃-အုပ်)
(၂) မဇ္ဈိမနိကာယ်	၃ ကျမ်း(၃-အုပ်)
(၃) သံယုတ္တနိကာယ်	၅ ကျမ်း(၃-အုပ်)
(၄) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်	၁၁ ကျမ်း(၃-အုပ်)
(၅) ခုဒ္ဒကနိကာယ်	၃၀ ကျမ်း(၂၀-အုပ်)
(က) ဝိနည်း ၅-ကျမ်း	(၅-အုပ်)
(ခ) အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း	(၁၂-အုပ်)
(ဂ) သုတ္တန် ၁၈-ကျမ်း	(၁၁-အုပ်)

ပေါင်း ကျမ်း ၅၂၊ စာအုပ် ၄၀

ထိုကျမ်းတို့ကို ပိဋကအရ ခွဲခြားဝေဘန်သော် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၁) သုတ္တန်ပိဋက၌အကျုံးဝင်သော နိကာယ်နှင့်ကျမ်းများမှာ—

(က) ဒီဃနိကာယ် ၃-ကျမ်း	(၃-အုပ်)	ကျမ်းပေါင်း-၄၀
စာအုပ်ပေါင်း-၂၃
(ခ) မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃-ကျမ်း	(၃-အုပ်)	
(ဂ) သံယုတ္တနိကာယ် ၅-ကျမ်း	(၃-အုပ်)	
(ဃ) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁-ကျမ်း	(၃-အုပ်)	
(င) ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၁၈-ကျမ်း	(၁၁-အုပ်)	

(၂) ဝိနည်းပိဋက၌ အကျုံးဝင်သော နိကာယ်နှင့် ကျမ်းများမှာ—
ခုဒ္ဒကနိကာယ်မှ ဝိနည်း ၅-ကျမ်း (၅-အုပ်)

(၃) အဘိဓမ္မာပိဋက၌ အကျုံးဝင်သော နိကာယ်နှင့် ကျမ်းများမှာ—
ခုဒ္ဒကနိကာယ်မှ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း (၁၂-အုပ်)

ဟူ၍ပင် ဖြစ်ပါသည်။

[ဃ]

ပိဋကတ်မြန်မာပြန်များအကြောင်း

နိကာယ်ငါးရပ်တို့၏ အကြောင်းအရာ

ယခုတဖန် နိကာယ်ငါးရပ် အသီးသီးတို့တွင်ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများကို နိကာယ် တခုစီ တခုစီ ခွဲခြား၍ အကျဉ်းအားဖြင့် ဖော်ပြပါဦးအံ့။

၁။ ဒီဃနိကာယ (ဒီဃနိကာယ်)

ဒီဃနိကာယ (ရှည်သောသုတ်များ အစု) ၌ သုံးစုထပ်၍ ခွဲပြန်လေသည်။ ဤ သုံးစုကို “ဝဂ္ဂ” ဟု ခေါ်သည်။ “ဝဂ္ဂ”ဟူသော ပါဠိစကား၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ‘အစု’ ဟုပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာ အခေါ် အဝေါ်အားဖြင့် ‘ဝဂ်’ဟု ခေါ်သည်။

ထို ဝဂ္ဂ သုံးစုတို့မှာ—

(၁) သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ (သီလက္ခန္ဓဝဂ်)

(၂) မဟာဝဂ္ဂ (မဟာဝဂ်)

(၃) ပါထိကဝဂ္ဂ (ပါထိကဝဂ်) တို့ပေတည်း။

(၁) သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ (မြန်မာအခေါ် သုတ်သီလက္ခန္ဓ) ပါဠိတော်တွင် သုတ်ပေါင်း ၁၃-သုတ် ပါရှိသည်။ ထို ၁၃-သုတ်တို့အနက် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဒိဋ္ဌိ ၆၂-ပါးတို့ကို သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော် ဖြင့် အကျယ်ဟောကြားတော်မူသည်။ ထို့ပြင် ထို ဒိဋ္ဌိ ၆၂-ပါးတို့ကို ယောဂတန၊ ဒွါရ ခြောက် ပါး စသည်တို့ဖြင့် ဝေဖန်၍ ထိုမိစ္ဆာအယူရှိသူ တစုံတယောက်မျှ မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ဒေသနာကုန်ယက်မှ လွတ်ထွက်၍ မသွားနိုင်ကြောင်း ဟောတော်မူ သည်။ ဘုရားရှင်နှင့် စင်ပြိုင်ဝါဒထူထောင်ခဲ့သော တိတ္ထိဂိုဏ်း ဆရာကြီး ၆-ဦးတို့၏ ဝါဒတို့နှင့် တကွ ရဟန်းဖြစ်ကျိုး အဆင့်ဆင့်တို့ကို ပြဆိုရာ သာမညဖလသုတ်ကိုလည်း ဖတ်ရှုရပေမည်။

ထို့ပြင် ဗြဟ္မဇာလသုတ်သာ အမြင့်မြတ်ဆုံးဟု အယူရှိကြသော ပုဏ္ဏားတို့၏ဝါဒနှင့် ဇာတ်ဝါဒ မှန်သမျှကို သဘာဝကျကျ ရှင်းလင်းချက်များပါသော အဗ္ဗဋ္ဌသုတ်နှင့် သောဏဒန္တသုတ် စသည် တို့လည်း ဤပါဠိတော်၌ ပါဝင်ပေသည်။

အထူးအားဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို သတ်ဖြတ် ညှဉ်းဆဲ၍ ယဇ်ပွဲကြီးများ ဖန်တီးခဲ့သော ဝါဒကို ချေမှုန်း၍ ယဇ်ဟူသည် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူတို့အား မျိုးရိက္ခာပေးခြင်းစသည်သာ ဖြစ်ကြောင်း ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့သည့် ကုဋဒန္တသုတ်တော်ကြီးလည်း ဤပါဠိတော်၌ ပါဝင် ပေသည်။ ဤသုတ်တော်ကြီး၌ တိုင်းပြည်ပြု ယဉ်ကျေးမှုများ ဖတ်ရှု မှတ်သားဖွယ် အများအပြား ပါဝင်သဖြင့် အမြဲ ခေတ်မှီနေသော သုတ်တော်ကြီးပင် ဖြစ်ပေ၏။

ထိုမှတစ်ပါး သီလ သမာဓိ ပညာ စခန်းတို့ကို ခွဲခြမ်း ဝေဖန်ပြရာဖြစ်သော မဟာလိသုတ် စသည်တို့အပြင် နောက်ဆုံး ဤပါဠိတော်၌ပါဝင်သော တေဝိဇ္ဇသုတ်၌ကား မေဃသုံးပုံဆောင် ပုဏ္ဏားတို့၏စကားများ အခြေအမြစ် မရှိပုံနှင့် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားရာ လမ်းကြောင်း အစစ်ကို ဟောကြားတော်မူပုံစသည်တို့ကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖတ်ရှုနိုင်ကြပါသည်။

(၂) မဟာဝဂ္ဂ (မြန်မာအခေါ် သုတ်မဟာဝါ) ပါဠိတော်တွင် သုတ်ပေါင်း ၁၁-သုတ်ပါသည့် အနက် ဗုဒ္ဓဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံခင်းနှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ အခြေအနေများ၊ ဗုဒ္ဓခေတ် မဇ္ဈိမဒေသ

ပိဋကတ်မြန်မာပြန်များအကြောင်း

[င]

အခြေအနေများ၊ ယဉ်ကျေးမှုများ၊ လောကီ လောကုတ္တရာ ကြီးပွားအောင်မြင်ရေးတရားများကို အရင်းကျကျ ပြဆိုရာ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်တော်ကြီးလည်း ပါဝင်လေသည်။

ထို့ပြင် ဤကျမ်း၌ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာလောကတွင် အခြေခံအကျဆုံးဖြစ်သည့် မဟာသတိပဋ္ဌာန် သုတ်တော်(မြန်မာပြန်)ကိုလည်း အပိုအလိုမရှိ တိတိကျကျ ဖတ်ရှုနိုင်ကြပါသည်။

ဤပါဠိတော်လာ မဟာနိဗ္ဗာနသုတ်တော်ကြီးကား အလွန်တရာ ခက်ခဲ နက်နဲ သိမြင်နိုင်ခဲ့သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောများကို အကျယ် ဝေဖန် ဟောပြောတော်မူရာ သုတ်တော်ကြီးဖြစ်ပေသည်။

ယခုခေတ်တွင် အလွန် ခေတ်စားနေသည့် တမလွန်လောက ရှိ-မရှိဟူသော ပြဿနာအတွက် ဗုဒ္ဓဒေသနာကျမ်းလာ တိုက်ရိုက် အဖြေများကိုလည်း ဤပါဠိတော်ကျမ်း၌ပါရှိသည့် ပါယာသိ သုတ်၌ ဥပမာ အမျိုးမျိုးဖြင့် ဖြေရှင်း ဟောကြားထားသဖြင့် ဖတ်ရှု၍ မငြီးနိုင်အောင် တွေ့ရှိ နိုင်ပေသည်။

(၃) ဒီဃနိကာယ်၏ နောက်ဆုံးကျမ်းဖြစ်သည့် ပါထိကဝဂ္ဂ(မြန်မာအခေါ် သုတ်ပါထေယျ) ပါဠိတော်၌ ကမ္ဘာ ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ အယူအဆများကို အရင်းကျကျ အကျယ်တဝင့် ပြဆိုထားသော အဂ္ဂညသုတ်ကို ဖတ်ရှု လေ့လာနိုင်ကြပေမည်။

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရုပ်ပုံတော်ကို သရုပ်ဖော်၍ပြရာဖြစ်သော မဟာပရိသလက္ခဏာကျမ်းဟု ခေါ်ဆိုထိုက်သည့် လက္ခဏသုတ်တော်ကြီးကိုလည်း ဤပါဠိတော်၌ပင် ဖတ်ရှုနိုင်ကြပါသည်။ ထို သုတ်တော်တွင် ဘုရားရှင်၏ လက္ခဏာ ၃၂-ပါးအနက် တပါး တပါးလျှင် (၁) အကြောင်းကံ၊ (၂) ကံ၏အကျိုး၊ (၃) လက္ခဏာ၊ (၄) လက္ခဏာ၏အကျိုး ဟူ၍ လေးမျိုးစီ ပြဆိုထား သဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအား ကြည်ညို၍ မဆုံးနိုင်အောင် ဖတ်ရှု တွေ့ရှိရပေမည်။

ဤပါဠိတော်၌ သုတ်ပေါင်း ၁၁-သုတ်ပါရှိပေရာ ပြဆိုခဲ့သည့် အချက်များမှတစ်ပါး အခြား မှတ်ဖွယ်များလည်း အပြည့်အနှက် ပါရှိလေသည်။

၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ

မဇ္ဈိမနိကာယ်ဟူသည်ကား—(ခုဒ္ဒကနိကာယ်ကဲ့သို့လည်း) မကျဉ်းလွန်း မတိုလွန်း (ဒီဃ နိကာယ်ကဲ့သို့လည်း) မကျယ်လွန်း မရှည်လွန်းဘဲ အလယ်အလတ်ဖြစ်သည့် ဗုဒ္ဓဘုရား၏ စကား တော် (သုတ်တော်)များကို စုပေါင်းထားရာဖြစ်သောကြောင့် မဇ္ဈိမနိကာယ်ဟု ခေါ်ရလေသည်။ (မဇ္ဈိမ=အလယ်အလတ်+ နိကာယ =အစုအပေါင်း)။

ထိုမဇ္ဈိမနိကာယ၌ပါရှိသော သုတ်များကို သုတ်ငါးဆယ်လျှင် တကျမ်းပြုကာ သုံးကျမ်းခွဲ ထားပြန်လေသည်။ ၎င်းတို့မှာ—

- (၁) မူလပဏ္ဏာသ (ရှေးဦးအစဖြစ်သည့် သုတ်ငါးဆယ်ပါသောကျမ်း)
 - (၂) မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ (အလယ်ဖြစ်သည့် သုတ်ငါးဆယ်ပါသောကျမ်း)
 - (၃) ဥပရိပဏ္ဏာသ (နောက်ဆုံးသုတ် ၅၂-သုတ်ပါသောကျမ်း) တို့ ဖြစ်ကြလေသည်။
- ၎င်းတို့ကို ပဏ္ဏာသသုံးကျမ်းဟုလည်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ (ပဏ္ဏာသ=ပညာသ=ငါးဆယ်)။

မှတ်ချက်။ ။ဥပရိပဏ္ဏာသ၌ ၅၂-သုတ်မျှရှိသော်လည်း သာမည အပိုအလိုကို ပမာဏမပြုသော နည်းအားဖြင့် ခေါ်ခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။

မူလပဏ္ဏာသ၌ အစဦးဖြစ်သည့် မူလပရိယာယသုတ်သည် ‘အတ္တ’ပြတ်ရေးအတွက် အခြေခံပရိယာယ်စုံစွာ တန်းဆာဆင်၍ ဟောထားတော်မူသော သုတ်တော်ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် လွယ်မယောင်နှင့် များစွာခက်ခဲနက်နဲသည့် သုတ်တော်ဖြစ်လေရာ...ယခုအခါ တိုင်းရင်းမြန်မာဘာသာဖြင့် မြန်မာလူမျိုးတိုင်း လွယ်ကူစွာ လေ့လာနိုင်ခွင့် ရကြပေပြီ။

ဤမှတ်ပါး ဤပဏ္ဏာသ ၃-ကျမ်းတို့၌ ဗုဒ္ဓဘာသာလောကတွင် မဖတ်လျှင်မဖြစ် မသိလျှင်မဖြစ် ဟု ဆိုရမည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအလင်း ဉာဏ်ကိုပွင့်စေမည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်၊ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကို ရထား ၇-စင်း ဥပမာဖြင့် ပြဆိုရာ ရထဝိနိတသုတ်၊ အနတ္တဝါဒအောင်ပွဲကြီးကို သဘောနှင့်တကွပြဆိုရာ စူဠသစ္စကသုတ်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိချွတ်ခဏ်း၊ မဂ်တက်စဉ်လမ်းကို ပြဆိုရာ စူဠဝေဒလ္လသုတ်၊ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းဟု ခေါ်ထိုက်သည့် မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်၊ ကမ္မဿကတာဉာဏ် ရင့်သန်စေမည့် စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်၊ ဒါနအကျိုး အမျိုးမျိုးကို ခွဲခြမ်းပြဆိုရာ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်စသော သုတ်များ ပါရှိလေသည်။

ဤမဇ္ဈိမနိကာယ် ၃-ကျမ်းလာ ၁၅၂-သုတ်တို့ကား—ဒီဃနိကာယ်လာသုံးဖြာသော သီလတို့နှင့် တန်းဆာဆင်အပ်ပြီး၍ သီလသမ္ပဒါဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြသည့် အရိယာသာဝကတို့သည် ဤမည်ဤမည်သော နည်းလမ်းဥပါယ်ဖြင့် သမာဓိသိက္ခာ၊ သမာဓိဘာဝနာကို ကျင့်ဖြည့်နိုင်ကြစေရန် မြှော်ကိုး၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် သုတ်တော်များချည်း ဖြစ်ပေသဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတွင် အထူးပင် အရေးပါသော တရားများပင် ဖြစ်ပေသည်။

၃။ သံယုတ္တနိကာယ

ဤနိကာယ်၌ ဗုဒ္ဓဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သမျှ စကားတော်များမှ ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်၎င်း တရားအားဖြင့်၎င်း သဘောအားဖြင့်၎င်း တူသောသုတ်တို့ကို သံဂါယနာတင်ဆရာတို့က ပူးပေါင်းဖော်ပြတော်မူခဲ့ကြလေသည်။

နတ်တို့အား ဟောကြားတော်မူသည့် သုတ်တော်များ ပူးပေါင်းထားသည်ကို ဒေဝတာသံယုတ်။

ကောသလမင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဟောကြားရာ သုတ်တော်များ ပူးပေါင်းထားသည်ကို ကောသလသံယုတ်။

မာရ်နတ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဟောကြားတော်မူရာ သုတ်တော်များ ပူးပေါင်းထားသည်ကို မာရသံယုတ်။

အကြောင်း (နိဒါန်း)နှင့် အကျိုးဆက်စပ်ပုံ သဘောများ (ဝါ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောများ)ကို ပြဆိုသည့်သုတ်များ ပူးပေါင်းထားသည်ကို နိဒါန(ဝဂ္ဂ)သံယုတ်။

ခန္ဓာငါးပါးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဟောကြားတော်မူရာ သုတ်တော်များ ပူးပေါင်းထားသည်ကို ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်။

အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆-ပါး ဗာဟိရာယတန ၆-ပါးတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဟောကြားတော်မူသည့် သုတ်တော်များ ပူးပေါင်းထားသည်ကို သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်။

ပိဋကတ်ပြန်မာပြန်များအကြောင်း

[၈]

မဂ္ဂသံယုတ် ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ် စသော တရားသဘောများကို အရင်းပြုပူးပေါင်းထားရာ သုတ်တော်များကို မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဟု အသီးသီးခေါ်ဝေါ်လေသည်။ အချုပ်အားဖြင့် သံယုတ် ငါးကျမ်းရှိလေသည်။ ၎င်းတို့မှာ....

- (၁) သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်
- (၂) နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်
- (၃) ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်
- (၄) သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်
- (၅) မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်

များဖြစ်ကြပေသည်။

ဤသံယုတ်ငါးကျမ်း၌ သုတ်ပေါင်း ၇၇၆၂-သုတ်မျှ ပါရှိလေသည်။

ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို ကြည့်ရှုရာ၌ ဤသံယုတ္တနိကာယ်မှာ တရားအဘိဓာန်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်သဖြင့် အလွန်ကျေနပ်အားရဖွယ်ကောင်းလေသည်။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်မှာ နိတိဂါထာများ သဖွယ် လွယ်ကူသောတရားဂါထာများကို စုပေါင်းမှတ်တမ်းတင်ထားသဖြင့် နက်နဲသောတရား သဘောများကို သိလွယ်အောင် တင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုနည်းတူစွာ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ တရားသဘောများကို ဆိုင်ရာခေါင်းစဉ်အောက်တွင် အလွယ်တကူ ကြည့်နိုင်သဖြင့် ကြည့်ရှု၍လည်း လွယ်ကူလှပေသည်။

၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ

၁-ပါးကစ၍ ၁၁-ပါးအထိ အင်္ဂါတခုစီ ကျော်လွန်ပိုမိုဖော်ပြထားရာ ဗုဒ္ဓဘုရား၏ စကားတော် ပေါင်း ၁၁-မျိုး (၁၁-ကျမ်း) တို့ကို အင်္ဂုတ္တရနိကာယဟု ခေါ်ဝေါ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ ရှေးခေတ်စွယ်စုံကျမ်းဟု ခေါ်နိုင်ပေသည်။

- (၁) အင်္ဂုတ္တိရ် ၁၁-ကျမ်းအနက် ကေကနိပါတ်မှ စတုက္ကနိပါတ်အထိ လေးကျမ်းကို တအုပ်။
- (၂) ပဉ္စကမ္ပ သတ္တကအထိ သုံးကျမ်းကို တအုပ်။

(၃) အဋ္ဌကနိပါတ်မှ ကောဒသကနိပါတ်အထိ လေးကျမ်းကို တအုပ်အားဖြင့် သုံးအုပ်ခွဲ၍ ရှိတ်နှိပ်ထားပါသည်။ ထိုအင်္ဂုတ္တိရ် ၁၈-ကျမ်း၌ သုတ်ပေါင်း ၉၅၅၇-သုတ်မျှ ပါရှိလေသည်။

အင်္ဂုတ္တိရ်ကျမ်းကြီးသည် ဗဟုသုတ ပဒေသာပင်ကြီးဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု၏ ရေသောက်မြစ်ပင်ဖြစ်သည်။ မိမိ၏ရည်ရွယ်ချက် အောင်မြင်သည့်နည်းလမ်း များ၊ ဘေးဥပဒ်ဟူသမျှကို ရင်ဆိုင်ဝံ့သည့် သတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသည့် နည်းလမ်းများ၊ ကြောက်စိတ် လန့်စိတ်တို့ ပပျောက်စေသည့်နည်းလမ်းများ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ ကြွယ်ဝချမ်းသာသည့်နည်းလမ်းများ၊ ပညာရှိဖြစ်သည့်နည်းလမ်းများ၊ ဂုဏ်သတင်းကျော်ကြားသည့် နည်းလမ်းများ၊ လောကဓံ လေ လိုင်းဒဏ်တို့ကို သည်းခံနိုင်သည့် နည်းလမ်းများစသည့် မျက်မှောက်အကျိုး တမလွန်အကျိုးရရှိ မည့်နည်းလမ်းတို့ကို ဖတ်ရှုနိုင်သည်။

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လေးဆယ့်ငါးဝါကာလပတ်လုံး တရားတော်များကို ဟောတော်မူခဲ့ရာ၌ သရုပ်သဘောဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့သမျှ တရားဓမ္မတော်များကို သရုပ်အစဉ်အတိုင်း စုပေါင်းဖော်ပြထားသဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒသရုပ်ပြဒေသနာကျမ်းတော်ကြီးလည်း ပြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒသရုပ်ပြဒေသနာများကို လေ့လာလိုကြသူတိုင်း ဤအင်္ဂုတ္တိုရ်ကျမ်းကြီးများကို လက်မလွှတ်သင့်ဟု ဆိုရပေတော့မည်။

၅။ ခုဒ္ဓကနိကာယ

ကျမ်းအရေအတွက်အများဆုံးနှင့် တရားသဘောအစုံဆုံးပါရှိသော နိကာယ်မှာ ခုဒ္ဓကနိကာယ်ပင် ဖြစ်၏။

ယင်းခုဒ္ဓကနိကာယ်၌ သင်ရိုးပိဋကတ် ၃-ပုံအနက် ဝိနယပိဋကနှင့် အဘိဓမ္မပိဋကဟူသော သင်ရိုးပိဋက ၂-ပုံပါဝင်လေသည်။ (၎င်းပိဋက ၂-ပုံတွင် ဒိဃနိကာယ် ၃-ကျမ်းဟူသော သုတ္တန္တပိဋကကိုထည့်၍ သင်ရိုးပိဋကတ် ၃-ပုံဟု ခေါ်လေ့ရှိကြသည်။)

ခုဒ္ဓကနိကာယ်ကိုပင် အမှတ်လွယ်စေရန် (က) ဝိနယပိဋက (ခ) အဘိဓမ္မပိဋက (ဂ) သုတ္တန္တပိဋကဟူ၍ ၃-မျိုးခွဲနိုင်ပေသေးသည်။

(က) ခုဒ္ဓကနိကာယဝိနယပိဋက ၌

- (၁) ပါရာဇိက=ပါရာဇိကကဏ္ဍ=ပါရာဇိကဏ်
- (၂) ပါမိတ္တိယ=ပါမိဏ်
- (၃) မဟာဝဂ္ဂ=ဝိနည်းမဟာဝါ
- (၄) စူဠဝဂ္ဂ=စူဠဝါ
- (၅) ပရိဝါရ=ပရိဝါဟူ၍ ငါးကျမ်းရှိလေသည်။

ဤကျမ်းများကို ဝိနည်းငါးကျမ်းဟု ခေါ်လေ့ရှိကြလေသည်။ ဤဝိနည်းငါးကျမ်းလုံးကို မြန်မာပြန်ဆိုရန်နှိပ်ပြီးပြီဖြစ်၍ ရဟန်းကျင့်ထုံးဟူသော ဝိနည်းများကိုသာမက ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုကို လေ့လာလိုသူများအဖို့ ဖတ်ရှုသင့်လှပေသည်။

(ခ) ခုဒ္ဓကနိကာယအဘိဓမ္မပိဋက ၌

- (၁) ဓမ္မသင်္ဂဏီ
- (၂) ဝိဘင်္ဂ=ဝိဘင်း
- (၃) ဓာတုကထာ
- (၄) ပုဂ္ဂလပညတ္တိ=ပုဂ္ဂလပညတ်
- (၅) ကထာဝတ္ထု
- (၆) ယမက=ယမိုက်
- (၇) ပဋ္ဌာန=ပဋ္ဌာန်းဟူသော ခုနစ်ကျမ်းပါရှိလေသည်။ အဘိဓမ္မာ၇-ကျမ်း ဟု ခေါ်လေ့ရှိကြသည်။

ပိဋကတ်မြန်မာပြန်များအကြောင်း

[၈၂]

ထိုအဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းအနက် (၁) ဓမ္မသင်္ဂဏီ (၄) ပုဂ္ဂလပညတ် (၅) ကထာဝတ္ထုမြန်မာပြန်များကိုရိုက်နှိပ်ပြီးပြီဖြစ်၏။

ဓမ္မသင်္ဂဏီတွင် အဘိဓမ္မာသဘာဝများကို အခြေခံမာတိကာများနှင့်တကွ ဖတ်ရှုကြရပေမည်။ ပုဂ္ဂလပညတ်တွင်ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုးခွဲဝေထားပုံများကို၎င်း ကထာဝတ္ထုတွင် အသောကခေတ်အထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဗုဒ္ဓဝါဒအစစ် (သကဝါဒ) ငါးရာနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒအတု (ပရဝါဒ) ငါးရာတို့အတွက် ရှင်းလင်းချက်များကို ဖတ်ရှုရပေမည်။

(ဂ) ခုဒ္ဒကနိကာယ-သုတ္တန္တပိဋကဋ္ဌိ

- (၁) ခုဒ္ဒကပါဌ
- (၂) ဓမ္မပဒ
- (၃) ဥဒါန=ဥဒါန်း
- (၄) ဣတိဝုတ္တက=ဣတိဝုတ်
- (၅) သုတ္တနိပါတ=သုတ္တနိပါတ်
- (၆) ဝိမာနဝတ္ထု
- (၇) ပေတဝတ္ထု
- (၈) ထေရဂါထာ
- (၉) ထေရီဂါထာ
- (၁၀) အပဒါန=အပဒါန်
- (၁၁) ဗုဒ္ဓဝံသ=ဗုဒ္ဓဝင်
- (၁၂) စရိယာပိဋက
- (၁၃) ဇာဟက=ငါးရာ့ငါးဆယ်ဇာတ်
- (၁၄) မဟာနိဒ္ဒေသ-စူဠနိဒ္ဒေသ
- (၁၅) ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ=ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်
- (၁၆) မိလိန္ဒပဉ္စာ
- (၁၇) နေတ္ထိ
- (၁၈) ပေဋကောပဒေသကျမ်းများပါဝင်ကြပေသည်။

ထိုကျမ်းတို့တွင် ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိတော်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာပါဠိတော်ဖတ်စာ ဟု ဆိုရလောက်အောင် ပင် သူငယ်အမေးအဖြေ ၃၂-ကောဠာသသရဏဂုံယူပုံ စသည်တို့မှ စတင်၍ ဖော်ပြထားသောကျမ်း ဖြစ်လေသည်။

အကြောင်းအားလျော်စွာ ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောကြားရာ တရားဂါထာပေါင်းချုပ်ဖြစ်သော ဓမ္မပဒပါဠိတော်၊ ဥဒါန်းပါဠိတော်၊ ဗုဒ္ဓဘုရား ဤသို့ဟောကြားတော်မူသည်'ဟုစကားပြေ အခြေခံနှင့်တကွ ဂါထာများကို ပြဆိုရာ ဣတိဝုတ် ပါဠိတော်တို့မှာလည်း တိုတိုနှင့် အဆီအနှစ် ပြည့်စုံလှသော ကျမ်းများဖြစ်လေသည်။

[၉]

ပိဋကတ်မြန်မာပြန်များအကြောင်း

သုတ္တန်ပိတ်ပါဠိတော်၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ကြံ့ချိုပမာကျင့်စရာ တရား ပေါင်းချုပ်သဖွယ် ခဂ္ဂဝိသုဒ္ဓါသုတ်မှစ၍ အရေးပါသောသုတ်များပါသော ကျမ်းဖြစ်သည်။

တရားတို့ ဝတ္ထုကြောင်းနှင့်တကွ လေ့လာဖတ်ရှုလိုသူများ အဖို့ မည်သူသည် မည်သို့နတ်စဉ်းစိမ် ခံစားရပုံစသည်ကို ပြဆိုရာ ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်၊ မည်သူသည် မည်သို့ပြိတ္တာဖြစ်ပုံ ကျွတ်လွတ်ပုံ စသည်တို့ကို ပြဆိုရာ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်၊ ရဟန္တာအရှင်များနှင့် အရှင်မများကိုယ်တိုင် မိမိတို့ အဋ္ဌပ္ပတ်များကို ပြန်လည် ဟောကြားရာ ထေရထေရိဂါထာပါဠိတော်များ၊ ဗုဒ္ဓအပဒါန်နှင့်တကွ ရဟန္တာ အရှင် အရှင်မတို့၏ အဋ္ဌပ္ပတ်များကို ပြဆိုရာ အပဒါန်ဝတ္ထုတော်ကြီးများကို ဖတ်ရှု မှတ်သားထိုက်လှပေသည်။

နိကာယ်-၅ ရပ်မြန်မာပြန်များထွက်ပေါ်လာခြင်း

ဖော်ပြပါ အကြောင်းအချက်များကား ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များနှင့် အချို့သော သာဝကဘာသိတ ဒေသနာများကို အပေါင်းအစု ငါးမျိုးဖြင့် ဝေဘန်ထားရာ ဗုဒ္ဓစာပေများအကြောင်း ကို ရိပ်မိနိုင်ရန် အကျဉ်းတင်ပြထားချက်များပင်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနိကာယ် ငါးရပ်ဟူသော ဗုဒ္ဓစာပေများမှာ ယခင်က ပါဠိဘာသာဖြင့်သာတည်ရှိသဖြင့် မြန်မာစာသက်သက်သာတတ်ကျွမ်းကြသူ တို့အဖို့ သိရှိသက်ဝင်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းခဲ့ကြပေ၏။ ပါဠိတော်နိဿယများနှင့် အချို့မြန်မာပြန်များရှိ ကြသော်လည်းပါဠိ စကားများစွာပါဝင်ခြင်း၊ အသုံးအနှုန်းခက်ခဲခြင်း၊ မပြည့်စုံမလုံလောက်ခြင်း စသည့်အကြောင်းများကြောင့် သက်ဝင်နားလည်နိုင်သူ လွန်စွာနည်းပါးခဲ့ကြ၏။ ထိုအခက်အခဲ များကို ယခုအခါ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ကြီးက....

- (၁) ပါဠိတော်၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်ကို ထိရောက်စေခြင်း
- (၂) မြန်မာ စာသွားဖြင့် နီးကပ်နိုင်သမျှ နီးကပ်စေခြင်း
- (၃) ဝေါဟာရကျဉ်း၍ အဓိပ္ပါယ်ပေါ်လွင်စေခြင်း
- (၄) စကားအသုံးအနှုန်း ထယ်ဝါင့်ညားစေခြင်းဟူသော အချက်လေးချက်ကို လေးလေး နက်နက် အဓိကထား၍ ပြန်ဆိုသုတ်သင် အဆင့်ဆင့် ပြင်ဆင်ခဲ့ကြပြီးလျှင်—

- (၁) အသိလွယ်ကူခြင်း
- (၂) အများသုံးဖြစ်ခြင်း
- (၃) အသင့်လျော်ဆုံးဖြစ်ခြင်း

ဟူသော မှတ်ကျောက်သုံးခုတို့ဖြင့် စေ့စေ့ငုငု ကြည့်ရှုတည်းဖြတ်၍ ဖော်ပြပါ နိကာယ်ငါးရပ် ပါဠိတော်မြန်မာပြန်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပေရာ ယခုအခါ ပါဠိတော်မြန်မာပြန် အုပ်ရေ(၂၇) အုပ်မျှ ပြီးစီးဖြန့်ချိနိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ပေသည်။

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်များ

ထိုပိဋကပါဠိတော် မြန်မာပြန်များတွင် အချို့သော မြန်မာပြန်များတွင် ကျမ်း စာကိုယ်၌ပါဝင် သော တရားတော် သဘောအဓိပ္ပါယ်များကို ကြိုတင်၍ အရသာသိရှိထားနှင့်ရန်နှင့် သဒ္ဓါတရား ပွားများ၍ လေးလေးစားစား ဖတ်ရှုလိုစိတ် တိုးပွားလာရန်အတွက် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်(နိဒါန်းသွယ်)

ပိဋကတ်မြန်မာပြန်များအကြောင်း

[၈]

များကို သြဿာနသောကေ(=နောက်ဆုံးသုတ်သင်သော) ဆရာတော်များအဖွဲ့က ရေးသားပေးသဖြင့် ပုံနှိပ်ထည့်သွင်းခဲ့ပေသည်။(နောက်တွင် ကျမ်းစာအုပ်တိုင်း ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်ပါရန် ကြိုးစားနေပြီဖြစ်၏)။ ထိုကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်များမှာ အထူးမှတ်သားဖွယ်ရာကောင်းလှသည်ပြင် သက်ဆိုင်ရာကျမ်းစာ၏ စာကိုယ် တရားသဘောများကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာအောင် မြှင့်တင်ပေးသဖြင့် ပြည်ဘန်ပတ္တမြား၏အရောင်ကို ပြောင်သည်ထက် ပြောင်စေသော—ကလပ်သဖွယ် ဖြစ်နေပေသည်။ ထို့ပြင် ဓာတ်မီးရောင်ကို ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်း လင်းသည်ထက် လင်းစေသော တိုင်မြင့်သဖွယ်လည်း ဖြစ်ပေသေးသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ပါဠိတော်မြန်မာပြန်များကို မဖတ်ရှုရသေးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထိုမြန်မာပြန်များ၏ ဓမ္မအရသာကို ရိပ်စားမိစေရန်အတွက် အချို့သော ပါဠိတော်မြန်မာပြန်ကျမ်းများမှ ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်တို့ကို ထုတ်နုတ်၍ စာအုပ်ငယ်တအုပ်ပြုလုပ်ကာ—

- (၁) ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်
- (၂) ဝိမာနဝတ္ထု ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်
- (၃) ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာပါဠိတော်မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်
- (၄) ထေရပဒါန်ပါဠိတော်မြန်မာပြန်(ပဌမတွဲ) ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်နှင့်
- (၅) ထေရပဒါန်ပါဠိတော်မြန်မာပြန်(ဒုတိယတွဲ) ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

ဤကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ် ၅-ခုကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိလိုက်ပေသည်။

ဤကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်စာတမ်းကို ဖတ်ရှုရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြားမြောင်ယူဇနာ ကျယ်ပြောစွာသော မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးကို မြင်တွေ့ရသူအဖို့ ယင်းမဟာသမုဒ္ဒရာကြီး၏ကမ်းစပ်မှ ရေအနည်းငယ်မျှကို ခပ်ယူသောက်သုံး၍ ငန်သောအရသာရှိသည်ဟု သိရလျှင်ပင် ကျယ်ပြောစွာသော မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးတခုလုံး၏အရသာသည် ငန်သောအရသာ ရှိပေသည်တကားဟု အမှန်အတိုင်း သိနိုင်ဘိသကဲ့သို့ နိကာယ်ငါးရပ်မှ များမြတ်သော ပိဋကအရသာတို့ကို ပညာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်နိုင်သဖြင့် သိရှိနိုင်ကြမည်ဖြစ်ပေရာ ဤကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်စာစောင်ကို လေးလေးမြတ်မြတ် ဖတ်ရှုကြလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်ပါသတည်း။

ပိဋကတ်တော် မြန်မာပြန်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါသိမှတ်ဖွယ်

အချက်အနည်းငယ်မျှကို တင်ပြအပ်ပါသည်

- (၁) ရှေးက ပါဠိဘာသာကို ကောင်းစွာ တတ်ကျွမ်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များသာလျှင် ပိဋကတ်သုံးပုံ ၅၂-ကျမ်းလုံးကို ဖတ်ရှုနားလည်နိုင်ခွင့် ရှိခဲ့သည်။
- (၂) ပါဠိ တတ်ကျွမ်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအနက်လည်း ပိဋကတ်သုံးပုံ ၅၂-ကျမ်းလုံးကို မွေ့နှောက်ပြီးလျှင် ဖတ်ရှုတတ်ကျွမ်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကား တကယ့်အာဇာနည်သံဃာတော်ဆရာတော်များသာ ဖြစ်ကြသည်။

(၃) ရှေးမြန်မာဘုရင် အဆက်ဆက်မှစ၍ ရာဇဝင်တလျှောက်လုံးတွင် ခေတ်တိုင်း ခေတ်တိုင်း၌ ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော် ၅၂-ကျမ်းလုံးကို တတ်ကျွမ်းနားလည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အရေအတွက်မှာ အများဆုံး တသောင်းခန့်မျှလောက်သာ ရှိပေမည်။

(၄) ယခုအခါမူကား ပါဠိဘာသာဖြင့် ဟောကြားရေးသားထားသည့် မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဘုရား၏ တရားတော် ၅၂-ကျမ်းကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုရေးသားပြီးဖြစ်သဖြင့် မြန်မာစာကို ဖတ်တတ်ရုံမျှနှင့်ပင် ပိဋကတ်ပင်လယ်ကြီးကို တွင်ကျယ်စွာ ဖြတ်သန်း ကူးခတ်နိုင်ပေပြီ။

(၅) ထို့ကြောင့် ချေးယခင်အထက်ကျော် ခေတ်အခါက ပညာရှိ တသောင်းခန့်မျှသာ သိထိုက် သိခွင့်ရခဲ့သော ပိဋကတ်တော် ၅၂-ကျမ်းကို ယခုအခါ၌ မြန်မာတိုင်းဘွား ၂၃-သန်းသော ရှင်လူအများအားလုံးပင် ဖတ်ရှုနိုင်ခွင့် ရပေပြီ။

အဘိုး အတိုင်းမသိ ထိုက်တန်သော အခွင့်အရေးကြီးကို သုတေသီသူတော်ကောင်းတိုင်း အရယူအပ်လှပါသည်။

(၆) မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရ၏ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ကြီးသည် ဤမျှမြင့်မြတ်လှသည့် အခွင့်အရေးကြီးကို ပြည်သူလူထုအား ဆန့်သောလက် ဖြန့်သောလက်ဖြင့် ကမ်းလှမ်းပေးနေပါပြီ။ ခြင်္သေ့ ဆီသည် သိဂီရွှေခွက်မှာသာ တည်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ တရားတော်ခြင်္သေ့ ဆီသည် မြန်မာပြည်ထောင်စုသား သူတော်ကောင်းအားလုံးတို့၏ နှလုံးသားတည်းဟူသော သိဂီရွှေခွက်၌ တည်နိုင်ခွင့် ရှိပေပြီ။

(၇) ပိဋကတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်များကို ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် မျက်မှောက်ချမ်းသာအကျိုး ထူးများကို အကယ်ပင် ရရှိကြမည်။

(၈) မြန်မာပြန်ပိဋကတ်များကို ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့်—

(က) ပေါ်လွင်ရှင်းလင်းစွာ မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုထားသဖြင့် မြန်မာစာ အရေးအသား ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝနိုင်စေခြင်း။

(ခ) မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ မူရင်း ဟောကြားချက်များသည် လူတန်းစားအားလုံး အတွက် အလွယ်တကူ သိနားလည်စေရန် တန်းဆာဆင်ကာ ဟောကြားထားသဖြင့် မြန်မာပြန်ဆိုရာ၌လည်း မူရင်း၏အတိုင်း စကားတန်းဆာများ ခြယ်လှယ်ကာ ပြန်ဆိုထားရာ ဖတ်ရှုသူတို့အတွက် ဥပမာ-ဥပစာစသည့် စကားတန်းဆာ အလင်္ကာ ဗဟုသုတကြွယ်ဝနိုင်စေခြင်း။

(ဂ) မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တရားဒေသနာတော်၌ အခြေတည်သည်ကို သိရှိနားလည်ရခြင်း။

(ဃ) ကမ္ဘာ့လူမျိုး လူတန်းစားအားလုံး၏ လူ့ လောက လူ့ အစည်းအရုံး လူ့ ရိပ်မြုံကြီးကို သာယာကြည်နူးဘွယ်ရာ လောကနိဗ္ဗာန်ဖြစ်အောင် မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ ဒေသနာတော်သည် မချွတ်မယွင်း ဖန်တီးနိုင်မည်ဟူသော ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲလာခြင်း။

ပိဋကတ်မြန်မာပြန်များအကြောင်း

[၃]

- (င) လူ့သဘာဝစရိုက်ဆိုးများ ပပျောက်စေ၍ လူ့သဘာဝ စရိုက်ကောင်းများကို ဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်း။
 - (စ) သဘာဝအဘိဓမ္မာဗဟုသုတများကို ရှင်းလင်းတိကျစွာ နားလည်နိုင်ခြင်း။
 - (ဆ) မျက်မှောက်လောကအခြေအနေနှင့် လိုက်လျောစွာ ကျင့်သုံးနိုင်သည့် အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံစေခြင်း။
 - (ဇ) အထွေထွေဗဟုသုတအမျိုးမျိုးကို ရရှိနိုင်ခြင်းစသည့် အကျိုးထူးများကို ခံစားရမည့်ပြင်—
- (ဇ) လောကုတ္တရာအကျိုးထူးများကိုလည်း ရရှိခံစားကြရမည်မှာ ကေနိမလဲ့ ဖြစ်ပါသည်။

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	၁-ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်	၁-၁၇
(က)	သာသနာအသက်ပညတ်ချက် ဝိနည်းပိဋက	၁- ၃
(ခ)	ဝိနယဓရ-တေဒဂ်ရ အသျှင်ဥပါလိမထေရ်	၃- ၄
(ဂ)	သိက္ခာပုဒ်ကို အကြွင်းမဲ့ မပညတ်ခဲ့ခြင်းပြဿနာ	၄- ၅
(ဃ)	သိက္ခာပုဒ် ၁၅၀-ကျော်	၅- ၆
(င)	ပညတ်ရာ၌ အကြောင်း(သို့မဟုတ် အကျိုး)၁၀-ပါး	၆
(စ)	ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်	၆- ၇
(ဆ)	ပါရာဇိကလေးပါး	၇- ၉
(ဇ)	သံဃာဒိသိသ် တဆယ့်သုံးပါး	၉-၁၁
(ဈ)	အနိယတသိက္ခာပုဒ် နှစ်ပါး	၁၁-၁၂
(ည)	နိဿဂ္ဂိယသိက္ခာပုဒ်-၃၀	၁၂-၁၃
(ဋ)	ဝိနည်းကျမ်းဂန်များကို ဖတ်သင့်ခြင်း	၁၃
(ဌ)	ဝိနည်းကျမ်းတို့ကို ဖတ်ရှုလေ့လာရခြင်းအကျိုး	၁၃-၁၄
	၂-ဝိမာနဝတ္ထုနှင့် ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်	၁၉-၅၃
(က)	လူ့ ပြည် လူ့ ဘဝ၏ ကျေးဇူးတရားများ	၁၉-၂၀
(ခ)	လူလေးမျိုး	၂၁-၂၂
(ဂ)	အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်နှင့် နတ်ပြည်လောက	၂၂-၂၄
(ဃ)	ဝိမာနဝတ္ထု	၂၄-၂၅
(င)	တတိယနာဝါဝိမာနဝတ္ထု	၂၅-၂၇
(စ)	လတာဝိမာနဝတ္ထု	၂၇-၂၈
(ဆ)	စဏ္ဍာလိဝိမာနဝတ္ထု	၂၉-၃၀
(ဇ)	ဣတ္ထိဝိမာနဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်ရာ	၃၀-၃၁
(ဈ)	ပုရိသဝိမာနဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်ရာ	၃၁-၃၂
(ည)	ပေတဝတ္ထုဆိုင်ရာ ပြိတ္တာတို့အကြောင်း	၃၂-၃၄
(ဋ)	ပြိတ္တာလေးမျိုး ပြဆိုချက်	၃၄-၃၅
(ဌ)	ပြိတ္တာအမျိုးမျိုး	၃၆-၃၇

[၁၈]

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

(၃)	တိရောကုဋ္ဌပေတဝတ္ထု			၃၇-၄၁
(၁)	ပရဝတ္ထုပဇီဝိကပြိတ္တာနှင့် အဗျူဟအကျိုး			၄၁
(က)	ဇာဏုဿောဏီသုတ်			၄၁-၄၅
(တ)	ဥစ္ဆုပေတဝတ္ထု			၄၅-၄၆
(ထ)	ပြိတ္တာတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အထူးမှတ်သားဖွယ် အချက်များ			၄၆-၄၉
(ဒ)	အပါယ်ဘုံသားမဟုတ်သော ပြိတ္တာများ			၄၉
(ဓ)	ပိယင်္ဂရမာတာနှင့် ဥတ္တရမာတာ			၄၉-၅၂
(န)	အကျိုးတရားနှင့် မြှော်ရည်ချက်			၅၂-၅၃

၃-ထေရဂါထာနှင့် တေရီဂါထာပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ် ၅၅-၇၁

(က)	ထေရဂါထာနှင့် တေရီဂါထာများ			၅၅-၅၆
(ခ)	နက်နဲသော တရားသဘောများ အပြည့်အဝ ပါရှိပုံ			၅၆-၅၇
(ဂ)	ဤကျမ်းလာ ထေရထေရီများနှင့် အပဒါန်လာ ထေရထေရီများ			၅၇-၅၈
(ဃ)	ထေရဂါထာ ထေရထေရီမှတ်သားဖွယ်များ			၅၈-၆၁
(င)	ထေရီများနှင့်ဆိုင်သော မှတ်သားဖွယ်ရာများ			၆၁-၆၃
(စ)	ဘိက္ခုနီသာသနာ အစနှင့်အဆုံး			၆၃-၆၄
(ဆ)	ထေရထေရီတို့နှင့်ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာများ			၆၅-၆၈
(ဇ)	အမည်တူထေရီများ			၆၈-၇၀
(ဈ)	အမည်တူထေရီများ			၇၀-၇၁

၄-ထေရပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ် ၇၃-၈၄

(က)	အပဒါန်ပါဠိတော်အကြောင်း			၇၃-၇၄
(ခ)	ဗောဓိဆုသုံးမျိုး			၇၄-၇၅
(ဂ)	သမ္မာသမ္ဗောဓိဆု			၇၅-၇၇
(ဃ)	ပစ္စေကဗောဓိဆု			၇၇
(င)	ဘုရားနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ခြားနားပုံများ			၇၇-၇၈
(စ)	သာဝကဗောဓိဆု			၇၉
(ဆ)	လင်္ကျာရံရဟန္တာမထေရ်(၄၀)			၈၀
(ဇ)	လင်္ကဝဲရံရဟန္တာမထေရ်(၄၀)			၈၁
(ဈ)	တေဒဂ်ဘွဲ့ရ ရဟန္တာမထေရ်ကြီးများ(၄၁)			၈၂-၈၃
(ည)	တေဒဂ်ဘွဲ့ရ ရဟန္တာမထေရီများ			၈၃
(ဋ)	အပဒါန်ပါဠိတော်မြန်မာပြန် ဖတ်ရှုခြင်း၏ ကောင်းမှုအကျိုးထူးများ			၈၃-၈၄

မာတိကာ

[၈]

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၅-ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် စရိယာပိဋကပါဠိတော် မြန်မာပြန်များ ပါဝင်သည့် အပဒါန်ပါဠိတော်

မြန်မာပြန်(ဒုတိယအုပ်)ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်			၈၅-၉၂
(က) ထေရပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ဒုတိယတွဲအကြောင်း			၈၅-၈၆
(ခ) ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် စရိယာပိဋက			၈၆-၈၇
(ဂ) ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် စရိယာပိဋကတို့ကို ဟောတော်မူသည့်အကြောင်း			
ဌာနနှင့် ကာလ			၈၇
(ဃ) ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း			၈၇-၈၉
(င) စရိယာပိဋကကို ဟောကြားတော်မူခြင်း			၈၉
(စ) စရိယာပိဋကနှင့် ပါရမီတော်များ			၉၀-၉၁
(ဆ) စရိယာပိဋကနှင့် ဇာတ်ပါဠိတော်			၉၁-၉၂
(ဇ) ဗုဒ္ဓဝင်အချုပ်ငယ်			၉၃-၁၀၀

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

သာသနာအသက် ပညတ်ချက် ဝိနည်းပိဋက

“ဘန္တေ မဟာကဿပ ‘ဝိနယော နာမ ဗုဒ္ဓသာသနဿ အာယု၊ ဝိနယေ ဌိတေ သာသနံ ဌိတံ ဟောတိ’၊ တသ္မာ ပဌမံ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမ”။

“အသျှင်မဟာကဿပ ‘ဝိနည်းမည်သည်ကား မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်၏ အသက်ပါ တည်း။ ဝိနည်းတည်သည်ရှိသော် သာသနာတော်တည်သည် မည်ပါ၏’၊ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းကို ရှေးဦးစွာ သံဂါယနာ တင်ကြပါကုန်အံ့”။

အထက်ပါစကားရပ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူပြီးသည့်နောက် ၃-လကျော် အချိန် ပဌမသံဂါယနာ တင်အံ့သောအခါဝယ် “ငါ့ရှင်တို့ အဘယ်ပိဋကကို ရှေးဦးစွာ သံဂါယနာ တင်ကြကုန်အံ့နည်း၊ သုတ် အဘိဓမ္မာကိုပင် ရှေးဦးစွာ သံဂါယနာ တင်ကုန်အံ့လော၊ ဝိနည်းကို ပင် ရှေးဦးစွာ သံဂါယနာတင်ကုန်အံ့လော” ဟု ပဌမသံဂါယနာ သံသနာယကအသျှင်မဟာကဿပ မထေရ်မြတ်က မေးတော်မူရာ၌ ဝိနည်းပိဋကကို ရှေးဦးစွာ သံဂါယနာ တင်သင့်ကြောင်း သံဃာ တော်များက လျှောက်ထားသောစကားရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုအကျိုးအကြောင်း ဖော်ပြ၍ လျှောက်ထားသော စကားရပ်အတိုင်းပင် ပဌမသံဂါယနာ နှင့်တကွ သံဂါယနာအဆက်ဆက်၌ သာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတော်ကို အဦးအစထား၍ သံဂါယနာတင်တော်မူခဲ့ကြပေသည်။ မှန်ပါ၏-ဝိနည်းတရားတော်သည် ကာယကံ မှု ဝစီကံမှုတို့ကို ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စေ၍ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော အပြစ်တို့ကို ပိတ်ဆို့ တတ်သည့် ဘုရား ဥပဒေတော်ကြီးပင် ဖြစ်ပေရာ အဦးအစထား၍ သံဂါယနာတင်ရလောက် အောင်လည်း အရေးကြီးလှပါပေသည်။

အဓိသီလတရားများဖြစ်သော ဝိနည်းတရားတော်သည် ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ ဟူသောလောကပါလ တရားများကို မြဲမြံခိုင်ခံ့ အရှည်တည်တံ့စေလျက် ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်သုံးတော်မူကြကုန်သော ရဟန်းတော်တို့အား သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို အမှီပြု၍ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတရားသို့ရောက်ကာ နိဗ္ဗာန်ပေါက် ပို့ပေးတော်မူနိုင်သည်ကို ထောက်၍ သာသနာတော်တွင် မည်မျှ အရေးကြီးကြောင်း သိသာနိုင် ပေသည်။

ဝိနည်း သုတ္တန် အဘိဓမ္မာဟူသော ပိဋကသုံးဖြာကို ထိုက်သင့်သော အမည်များဖြင့် မှည့်ခေါ် ရာဝယ် ဝိနည်းပိဋကကို အာဏာထားခြင်းငှါ ထိုက်သော မြတ်စွာဘုရားသည် များသောအားဖြင့် အာဏာတော်ကို ပဓာနထား၍ ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် “အာဏာဒေသနာ” ဟူ၍၎င်း၊ များသော အပြစ်ရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို အပြစ်အားလျော်စွာ ဆုံးမရာဖြစ်သောကြောင့် “ယထာပရာသောသနာ” ဟူ၍၎င်း၊ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရတို့ဖြင့် လွန်ကျူးခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဖက်

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ဖြစ်သော သေးငယ်သောစောင့်စည်းခြင်း ကြီးသောစောင့်စည်းခြင်းကို ဟောဆိုဖြစ်သောကြောင့် “သံဝရာသံဝရကထာ” ဟူ၍ ၎င်း မှည့်ခေါ်ထားရလေသည်။

ထိုဝိနည်းပိဋကတော်သည် သံဂါယနာတင်သော အစဉ်အားဖြင့်—

- (၁) ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂ [ဘိက္ခု=ရဟန်း+ဝိဘင်္ဂ=အကျယ်ဝေဖန်။ ရဟန်းယောက်ျားများနှင့် ဆိုင်သော သိက္ခာပုဒ်များကို အကျယ်ဝေဖန်ပြရာအပိုင်း]။
- (၂) ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ [ဘိက္ခုနီ=ရဟန်းမိန်းမ+ဝိဘင်္ဂ=အကျယ်ဝေဖန်။ ရဟန်းမိန်းမများနှင့် ဆိုင်သော သိက္ခာပုဒ်များကို အကျယ်ဝေဖန်ပြရာအပိုင်း]။
- (၃) မဟာဝဂ္ဂ [မဟာ=ကြီးကျယ်သော+ဝဂ္ဂ=အပေါင်းအစု။ မဟာခန္ဓကုဉ်ပေါသထကုန္ဓကစသော ကြီးကျယ်ရှည်လျားသော အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြရာအပိုင်း]။
- (၄) စူဠဝဂ္ဂ [စူဠ=ငယ်သော+ဝဂ္ဂ=အပေါင်းအစု။ ကမ္မကုန္ဓကု၊ ပါရိဝါသိကကုန္ဓကစသော (မဟာဝဂ္ဂခန္ဓကလွှာ အကြောင်းအရာများထက်) ငယ်သော၊ ဝါ-တိုသောအကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြရာအပိုင်း]။
- (၅) ပရိဝါရ [ပရိဝါရ=အခြံအရံ။ ဝိနည်းဆိုင်ရာတွင် အကြွင်းအကျန် ဆိုဖွယ်မရှိစေရန် အခြံအရံသဖွယ် သိမ်းကျုံးဖွင့်ပြရာအပိုင်း]။

ဟူ၍ အပိုင်း ၅-ပိုင်းရှိလေသည်။

၎င်းငါးပိုင်းကို ကျမ်းစာအားဖြင့် ခွဲဝေလိုက်သော် ပါရာဇိကပါဠိ (ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်), ပါစိတ္တိယပါဠိ (ပါစိတ်ပါဠိတော်), မဟာဝဂ္ဂပါဠိ (မဟာဝဂ်ပါဠိတော်), စူဠဝဂ္ဂပါဠိ (စူဠဝဂ်ပါဠိတော်), ပရိဝါရပါဠိ (ပရိဝါပါဠိတော်) ဟူ၍ ကျမ်း ၅-ကျမ်း ဖြစ်လာလေသည်။

ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂတွင် ပါရှိသောပါရာဇိက (=သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးခြင်းသို့ ရောက်စေနိုင်သော အကြီးဆုံးအပြစ်), သံဃာဒိသေသ (=အပြစ်စင်ကြယ်အောင် ကုစားရာ၌ အစ, အလယ်, အဆုံး သုံးပါးလုံး၌ သံဃာကို အလိုရှိအပ်သော ဒုတိယအကြီးဆုံးအပြစ်), အနိယတ (=အပြစ်အမည်ကို အမြဲသတ်မှတ်၍မထား၊ သင့်သလို ဆုံးဖြတ်ရသော အပြစ်အာပတ်တမျိုး) နှင့် နိဿဂ္ဂိယ (=စွန့်ခြင်း ရှေ့သွားရှိသော အပြစ်၊ ဝါ-စွန့်ပြီးမှ အပြစ်ကို ကုစားရသော သိက္ခာပုဒ်) တို့ကို အာဒိလဒ္ဓနာမ (=အစဖြစ်သော ပါရာဇိကအပိုင်းအားဖြင့် သတ်မှတ်၍ ရအပ်သောအမည်) အနေဖြင့် ပါရာဇိကပါဠိ (ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်) ဟူ၍ အမည်မှည့်ခေါ်ပြီးလျှင် ကျမ်းတကျမ်း ဖွဲ့စည်းထားခဲ့ပေသည်။

ထို့နောက် ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂမှ ပါစိတ္တိယ (=ကုသိုလ်စိတ်ကို လျော့ကျစေတတ်သောအပြစ်), ပါဠိဒေသနီ (=အသီးအခြား ပြောကြားရသော အပြစ်), သေခိယ (=ယဉ်ကျေးမှု ကျင့်ဝတ်အနေဖြင့် မကျင့်မနေ ကျင့်ရသော သိက္ခာပုဒ်များ), အဓိကရဏသမထ (=ဖြစ်ပေါ်လာသော အဓိကရုဏ်း၊ ဝါ-အပြစ်အာပတ်ဆိုင်ရာ အရေးအရာကို ငြိမ်းအေးအောင် ဆုံးဖြတ်နည်း)၊^၁ ဟူသော အပိုင်းကြီး ၄-ပိုင်းနှင့် ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂပါဠိအပိုင်းအားလုံးကို စုပေါင်း၍ ပါစိတ္တိယပါဠိ ‘ပါစိတ်ပါဠိတော်’ ဟူ၍

၁။ ၎င်း အပြစ်အာပတ်များ အကြောင်းကို ဤကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ် ဆိုင်ရာ အခန်းတွင် အကျယ် ရှင်းပြထားသည်။

၂။ ၎င်းတို့ကို ပါစိတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်တွင် အကျယ်ကြည့်ပါ။

အမည်တပ်ပြီးလျှင် ကျမ်းတကျမ်း ဖွဲ့စည်းခဲ့ပေသည်။ ထိုနောက်မှ အစဉ်အတိုင်း မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ စူဠဝဂ္ဂပါဠိနှင့် ပရိဝါရပါဠိတို့ကို တကျမ်းစီဖွဲ့စည်း၍ ဝိနည်းငါးကျမ်းဟု ရှေးမဟာထေရ်မြတ်ကြီးတို့ သတ်မှတ်တော်မူခဲ့ကြပေသည်။

အထူးမှတ်သားသင့်သည်ကား...ရဟန်းယောကျ်ား ‘ဘိက္ခု’တို့ ကျင့်အပ်သော ၂၂၇-သွယ် သောသိက္ခာပုဒ်တို့နှင့် ရဟန်းမိန်းမ ‘ဘိက္ခုနီ’တို့ကျင့်အပ်သော ၃၀၄-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ပါရာဇိကပါဠိနှင့် ပါစိတ္တိယပါဠိကျမ်းနှစ်ကျမ်းဖြင့် အပြည့်အစုံဖော်ပြကာ ကျန်သော သုံးကျမ်းဖြင့် ဝိနည်းဆိုင်ရာ သိမှတ်ဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့ကို စုံလင်စွာ ဖော်ပြထားခဲ့သည် ဟူသော အချက်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ဝိနယဓရတေဒဂ်ရ အသျှင်ဥပါလိမထေရ်

ထိုသာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်သော ဝိနည်းတရားတော်တို့ကို သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်ကပင် ဝိနယဓရ တေဒဂ်တော်ရ ဖြစ်တော်မူသော မဟာသာဝက အသျှင် ဥပါလိမဟာထေရ်မြတ်သည် ရှေးဦးစွာ ဆောင်တော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုအသျှင်ဥပါလိမဟာထေရ် မြတ်သည်ကား ဘဒ္ဒိယ၊ အနုရုဒ္ဓါ၊ အာနန္ဒာ၊ ဘဂ္ဂ၊ ကိမ္ဗိလနှင့် ဒေဝဒတ်ဟူသော သာကီဝင် မင်းသား ၆-ဦးနှင့်အတူ မြတ်စွာဘုရားအထံ၌ ရဟန်းပြုခဲ့ပြီး မကြာမြင့်မီပင် ရဟန္တာဖြစ်ခဲ့သည်။ ဝိနည်းတော်ကို အထူးပြု၍ လေ့ကျက်တော်မူသည်နှင့်အညီ ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထု၌၎င်း၊ အဇ္ဈက- ဝတ္ထု၌၎င်း၊ ကုမာရကဿပဝတ္ထု၌၎င်း ဤသုံးဝတ္ထုတို့၌ အဆုံးအဖြတ်ပေးရာမှ အသျှင်ဥပါလိကို မြတ်စွာဘုရားက သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် သာဓုခေါ်တော်မူပြီးလျှင် ဝိနည်းအရာ၌ ဝိနယဓရ တေဒဂ် ဘွဲ့ထူးဖြင့် ချီးကျူးတော်မူခဲ့လေသည်။

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မမူမီကပင် အဘိညာဉ်ရ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်းများစွာ တို့သည် ထိုအသျှင်ဥပါလိထံမှ ဝိနည်းတရားတော်ကို သင်ကြား၍ ဆောင်ထားတော်မူခဲ့သည်။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူပြီးနောက်၌လည်း အသျှင်မဟာကဿပ စသော သံဂါ- ယနာတင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ ဆောင်တော်မူခဲ့ကြလေသည်။

ထို့ပြင် အသျှင်ဥပါလိမှ စ၍ ဝိနည်းဆောင် အာစရိယပရမ္မရကို ဝိနယပိဋက ပရိဝါ- ပါဠိတော်တွင် အကျယ်ပြဆိုထားလေသည်။ အသျှင်ဥပါလိသည် ဝိနည်းတရားတော်ကို မြတ်စွာ ဘုရားထံမှ သင်ယူ၍ များစွာသော ရဟန်းတို့၏ နှလုံးသား၌ တည်စေတော်မူခဲ့၏။ ထိုအသျှင် ဥပါလိထံမှ ဝိနည်းတရားတော်ကို အထွတ်အထိပ်ရောက် တတ်မြောက်သွားကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်တို့၏ အရေအတွက်ကား မရေတွက်နိုင်၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်အရေအတွက်ပင် တယောင်အတိုင်းအရှည်ရှိသည်ဟု ဆို၏။ အသျှင်ဥပါလိ၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိက တပည့်ကြီးမှာ အသျှင်ဒါသက ဖြစ်သည်။ ထိုအသျှင်ဒါသကမထေရ်ကလည်း ဝိနည်းတရားတော်ကို အထူးပိုချဘော်မူခဲ့ရာ ရှေး အသျှင်ဥပါလိ အတူပင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ သင်ယူတော်မူခဲ့ကြပြန်၏။ ထိုနည်းဖြင့် အသျှင်ဒါသက၏ တပည့် အသျှင်သောဏက၊ ၎င်း၏တပည့်

၁။ ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုနှင့် အဇ္ဈကဝတ္ထုကို ဤပါရာဇိကထိပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၅၃-နှင့် ၈၇-တွင် ဆက်ရှုနိုင်သည်

၂။ ဝိ-၅-၂၊ ၆၊ ၁၂၊ ၈၄၊ ၈၅၊ ၉၅၊ ၁၀၀၊ ၁၄၆၊ ၁၄၇။

အသျှင်သိက္ခဝ၊ ၎င်း၏တပည့် အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ဖြစ်၍ တတိယသံဂါယနာအထိ ဆက်သွယ်မိခဲ့ပြီးလျှင် ထိုမှနောက် ယခုခေတ်အထိ အဆက်ဆက် သင်ကြားဆောင်ရွက်လာခဲ့ သဖြင့် ချွတ်ချော်တိမ်းယိမ်းမှုမရှိဘဲ ခိုင်မြဲတည်တံ့ခဲ့ပေသည်။

ထိုဆရာ အဆက်ဆက် ဆောင်ရွက် ထိန်းသိမ်းတော်မူလာခဲ့သော ဝိနည်းတရားတော်များ သည် မြတ်စွာဘုရား တကြိမ်တည်းဖြင့် ပညတ်ဟောဖော် ထားတော်မူခဲ့ခြင်း မဟုတ်မူ၍ အကြောင်းပေါ်မှ ထိုက်သင့်သလို ပညတ်တော်မူခဲ့ခြင်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်၍ လာရ၏။ အသျှင် သာရိပုတြာက မြတ်စွာဘုရားအား သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ရန် လျှောက်ထားပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားက ပယ်တော်မူပုံတို့ကို ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ အပြည့်အစုံ ပါရှိလေသည်။ ထို့ပြင်လည်း အကြောင်းပေါ်မှ ပညတ်တော်မူခြင်း အကြောင်းကို ထင်ရှားရန်နှင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ကရုဏာတော်ကြီးမားပုံကို ပေါ်လွင်ရန် အောက်တွင် မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော် (မြန်မာပြန်)မှ ထုတ်နုတ်၍ ဖော်ပြလိုက် ပေသည်။

သိက္ခာပုဒ်ကို အကြွင်းမဲ့ မပညတ်ခဲ့ခြင်းပြဿနာ

“အသျှင်ဘုရားနာဂဿေန ဆေးသမားတို့၏ရှေးဦးဖြစ်ကုန်သော ဆရာကြီးတို့သည် ရှိကုန်၏။ အဘယ်ဆရာကြီးတို့နည်း ဟူမူ... နာဂဒဆေးဆရာကြီး၊ ဓန္တန္တရီဆေးဆရာကြီး၊ အဂီရသဆေးဆရာကြီး၊ ကပိလဆေးဆရာကြီး၊ ကဏ္ဍရဂိုသာမဆေးဆရာကြီး၊ အတုလ ဆေးဆရာကြီး၊ ပုဗ္ဗကစ္ဆာယနဆေးဆရာကြီးတို့တည်း။ ထိုအလုံးစုံသော ဆေးဆရာကြီး တို့သည် တကြိမ်သာလျှင် ရောဂါ၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၎င်း၊ ဆေးကုသခြင်းကို၎င်း၊ ရောဂါ (အထအကြ အတိုးအဆုတ်)အမှုအရာကို၎င်း၊ ဆေးဖြင့်ကုသ၍ ပြီးမပြီးကို၎င်း ထိုအလုံးစုံ ကို အကြွင်းမဲ့သိကုန်ပြီး၍ ဤကိုယ်၌ ဤမျှလောက်ကုန်သော ရောဂါတို့သည် ဖြစ်ကုန် လတ္တံ့’ ဟု တပြိုင်နက် ဉာဏ်၌ ပေါင်းစုဖွဲ့ယူခြင်းကိုပြု၍ ဆေးကျမ်းကို စိကုံးဖွဲ့ထားကုန်ပြီ။ ဤဆရာအားလုံးတို့သည် သဗ္ဗညုမဟုတ်ကုန် (အလုံးစုံကို မသိကုန်)၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိသော သဗ္ဗညုဖြစ်ပါလျက် မရောက်သေးသော ပြုဖွယ်ကိစ္စ မျိုးကို ဘုရားဉာဏ်တော်ဖြင့် သိတော်မူ၍ ‘ဤရွှေဤမျှသော အကြောင်းကြောင့် ဤရွှေ ဤမျှလောက်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်အပ်သည်ဖြစ်လတ္တံ့’ ဟု ပိုင်းခြားလျက် အကြွင်း မရှိသောအားဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ကို အဘယ်ကြောင့် မပညတ်တော်မူပါသနည်း၊ (ပညတ်ရန်) အကြောင်းဖြစ်ပေါ်မှ အရှိန်အစော်မဲ့ ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှားလာမှ အပြစ်ပြန်ပွားလျက် များစွာ ဖြစ်မှ လူတို့ ကဲ့ရဲ့ကုန်မှ ထိုထိုအခါ၌သာ တပည့်သာဝကတို့အား သိက္ခာပုဒ်ကို အဘယ် ကြောင့် ပညတ်တော်မူရပါသနည်း” ဟု (လျှောက်၏)။

“မင်းမြတ် မြတ်စွာဘုရားသည် ‘ယခုအခါ ဤလူတို့၌ တရားငါးဆယ်ကျော်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်သည်ဖြစ်လတ္တံ့’ ဟု ဤအကြောင်းကို သိတော်မူ၏။ ထိုသို့ သိတော် မူသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားအား ဤသို့ အကြံဖြစ်တော်မူ၏—‘ငါ့ဘုရားသည် တရား ငါးဆယ်ကျော်သော သိက္ခာပုဒ်ကို အကယ်၍ တပြိုင်နက်ပညတ်လိုက်မူ လူများအပေါင်း သည် ‘ဤသာသနာတော်၌ စောင့်စည်းဖွယ်တွေ့ များလှ၏။ အချင်းတို့ ရဟန်းဂေါတမ၏ သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုခြင်းငှါ ခဲယဉ်းစွာတကား’ ဟု ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ ရောက်လတ္တံ့။

၁။ ဤပါရာဇိကဏ် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ-၁၀ စာပိုဒ် ၁၈-မှ စ၍ ကြည့်ပါ။

မယုံကြည်ကြကုန်သော ထိုသူတို့သည် အပါယ်သို့ လားကုန်လတ္တံ့ ၊ ပညတ်ရန် အကြောင်း ဖြစ်ပေါ်မှ ဖြစ်ပေါ်ခါမှ တရားဒေသနာတော်ဖြင့် သိစေ၍ အပြစ်ထင်ရှားမှ သိက္ခာပုဒ် ကို ပညတ်အံ့ဟု အကြံဖြစ်၏”ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

“အသျှင်ဘုရားနာဂသေန မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အဖြစ်သည် အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ၊ အသျှင် ဘုရားနာဂသေန မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အဖြစ်သည် မဖြစ်ဘူးမြဲဖြစ်ပါပေစွ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် အလွန်လျှင် ကြီးကျယ်ပါပေစွ၊ အသျှင်ဘုရားနာဂသေန ဤစကားသည် ဤသို့ မိန့်တော်မူတိုင်း မှန်ပါပေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအနက် သဘောကို ဤသို့လျှင် ကောင်းစွာ မြင်တော်မူပါပေ၏၊ ‘ဤရဟန်းဂေါတမ သာသနာ တော်၌ များစွာ ကျင့်ရ၏’ဟု ကြားကုန်သည်ရှိသော် သတ္တဝါတို့အား ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်ရာပါ၏၊ တဦးတယောက်သောသူမျှလည်း မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်၌ ရဟန်း မပြုရာပါ၊ ဤသို့လျှင် ဤစကားကို ထိုသို့ ဆိုတော်မူတိုင်း ဝန်ခံပါ၏”ဟု (လျှောက်၏)”။

ဤ ဖော်ပြပါ မိလိန္ဒပဉ္စာစကားဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ကို အကြောင်းပေါ်မှ ထိုက်သင့်သလို ပညတ် တော်မူခဲ့ပုံနှင့် မြတ်စွာဘုရား၏ သတ္တဝါများအပေါ်၌ မဟာကရုဏာ ကြီးမားတော်မူပုံကို ထင်ရှားသိသာနိုင်ပေသည်။

သိက္ခာပုဒ် ၁၅၀-ကျော်

အထက်ဖော်ပြပါ မိလိန္ဒပဉ္စာ စကားရပ်၌ “၁၅၀-ကျော်သော သိက္ခာပုဒ်”ဟူသော စကား တရပ်ပါရှိပေရာ ထိုစကားရပ်ကို ဤ၌ ရှင်းလင်းဖွယ် လိုလာပေသည်၊ ထို “၁၅၀-ကျော်သော သိက္ခာပုဒ်” ဟူသော စကားရပ်ကို မူရင်းအနေဖြင့် အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊ တိကနိပါတ်၊ သမဏဝဂ္ဂ၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တသုတ်၌ “သာဓိကမိဒိ ဘန္တေ ဒိယစုသိက္ခာပဒသတံ အန္တဒ္ဓမာသံ ဥဒ္ဓေသံ အာဂစ္ဆတိ၊ နာဟံ ဘန္တေ ဧတ္ထ သက္ကောမိ သိက္ခိတုံ” (မြတ်စွာဘုရား တရားငါးဆယ်ကျော်သော ဤသိက္ခာ ပုဒ်တို့သည် လခွဲတိုင်းပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ တပည့်တော်သည် ဤတရားငါး ဆယ်ကျော်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ကျင့်သုံးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ) ဟု ဝဇ္ဇိပုတ္တကရဟန်းက မြတ်စွာ ဘုရားအား လျှောက်ထားပုံကို တွေ့ရှိရပေသည်၊ ထိုစကားရပ်ကို ၎င်းအဋ္ဌကထာက “ဒိယစု- သိက္ခာပဒသတန္တိ ပဏ္ဏာသမာဓိကံ သိက္ခာပဒသတံ၊ တသ္မိံ သမယေ ပညတ္တာနိ သိက္ခာပဒါနေဝ သန္တာယေတံ ဝုတ္တံ”^{၁။} ဟူ၍ ထိုဝဇ္ဇိပုတ္တကရဟန်းလျှောက်ထားချိန်က ပညတ်ပြီးရှိသော သိက္ခာပုဒ်ကို ရည်ရွယ်ကြောင်းဖြင့် ဖွင့်ဆိုထားပေသည်။

သို့သော် မိလိန္ဒမင်းကြီးနှင့် အသျှင်နာဂသေနတို့ခေတ် (သာသနာနှစ် ၅၀၀-ကျော်) တိုင်အောင် ဤ ၁၅၀-ကျော်သိက္ခာပုဒ် ‘ဒိယစုသိက္ခာပဒသတံ’ ဟူသော စကား ထင်ရှားနေသေး ခြင်းကို စဉ်းစားလျှင် မိလိန္ဒပဉ္စာစကားသည် ထိုအင်္ဂုတ္တရ၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တသုတ်လာ စကားရပ်ကို မရည်ရွယ်ဘဲ အာပတ်အမည်မတပ်မူ၍ ပါသာဒိကအတွက် ပညတ်သော သေခံယ ၇၅-ပါးမှ ကြွင်းသည့် သိက္ခာပုဒ် (၂၂၇-၇၅=၁၅၂) တရားငါးဆယ်ကျော်ကို ရည်ရွယ်သည်ဟု ယူဆလိုက ယူဆနိုင်လေသည်။

၁။ မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၂၈၃။
၂။ အံ ၁-၂၃၁။
၃။ အံ ၆ ၂-၂၁၅။

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ပညတ်ရာ၌ အကြောင်း (သို့မဟုတ် အကျိုး) ၁၀-ပါး

ဤသိက္ခာပုဒ်တော်များကို ပညတ်တော်မူရာ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်း ၁၀-ပါး၊ သို့မဟုတ် ပညတ်တော်မူခြင်းကြောင့် ရအံ့သော အကျိုး ၁၀-ပါးကို ရည်ရွယ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ရင်းတို့ကား—

- (၁) သံဃာတော်၏ ကောင်းပါပြီဟု ဝန်ခံကျင့်သုံးရန်။
- (၂) သံဃာတော်များ ချမ်းသာစေရန်။
- (၃) အကျင့်သီလဖောက်ဖျက်သူတို့ကို နှိမ်နင်းရန်။
- (၄) အကျင့်သီလကို မြတ်နိုးသော ရဟန်းတို့ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ရန်။
- (၅) မျက်မှောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော ဆင်းရဲအထူးတို့ကို စောင့်စည်းရန်။
- (၆) နောင်ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သော ဆင်းရဲအထူးတို့ကို ပယ်ရှားရန်။
- (၇) မကြည်ညိုသေးသော သူတို့ကို ကြည်ညိုစေရန်။
- (၈) ကြည်ညိုပြီးသောသူတို့ကို တိုး၍ကြည်ညိုစေရန်။
- (၉) သူတော်ကောင်းတရား ‘သာသနာသုံးရပ်’ တည်တံ့ရန်။
- (၁၀) ဝိနည်း ‘စည်းမျဉ်းဥပဒေ’ ကို ချီးမြှောက်ရန်။

ဤ ၁၀-ပါးတို့ပင် ဖြစ်ကုန်၏။

ဤအချက် ၁၀-ချက်ကို သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူရာ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်း တရားအနေဖြင့် ရည်ရွယ်တော်မူခဲ့မက ပညတ်တော်မူပြီးနောက် သာသနာတလျှောက်လုံးအတွက် အကျိုးတရားအနေဖြင့်လည်း ရည်ရွယ်တော်မူသဖြင့် ဝိနည်းတရားတော် ပညတ်ခြင်း၏အကြောင်း ၁၀-ပါးဟူ၍ ခေါ်နိုင်သကဲ့သို့ အကျိုး ၁၀-ပါး ဟူ၍လည်း ခေါ်နိုင်လေသည်။

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်

သိက္ခာပုဒ်များတွင် ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်များသည် အပြစ်အကြီးလေးဆုံးသော သိက္ခာပုဒ် များဖြစ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်စဉ်အတိုင်းမဟုတ်ဘဲ အပြစ်ကြီးငယ် စဉ်အားဖြင့် အဦးဆုံးပြဆိုထားပေ သည်။ ထို့ကြောင့် ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်သည် ဝိနည်းပိဋကတွင် အဦးဆုံးကျမ်း ဖြစ်လာ လေသည်။ (သို့သော် အနောက်တိုင်း ဝိနည်းငါးကျမ်းအစဉ်မှာ မဟာဝဂ်ပါဠိတော်ကို အဦး ဆုံးထား၍ စဉ်လေသည်။ မဟာဝဂ်ပါဠိတော်၌ မြတ်စွာဘုရား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်သည့် အကြောင်းမှ စတင်၍ ပါရှိသဖြင့် ဖြစ်တော်စဉ်အားလျော်စွာ မဟာဝဂ်ပါဠိတော်ကို အစဆုံး သော ဝိနည်းကျမ်းဂန်အဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။)

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်ကို စတင်ရာ၌ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များကို ပညတ်ရန် အသျှင်သာရိ- ပုတြာ တောင်းပန်ပုံနှင့် အကြောင်းပေါ်မှ ပညတ်တော်မူမည့် အကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူပုံ များကို ဖော်ပြလိုသောကြောင့် အသျှင်ဥပါလီ စသော ပဌမဝိနည်းဆောင် မဟာထေရ်တို့သည် ဝေရဉ္စကဏ္ဍဖြင့် အစချီ၍ ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဝေရဉ္စကဏ္ဍဟူသည် မြတ်စွာဘုရား ဝါတော် ၁၂-ဝါမြောက် (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၂၅-ခုနှစ်) တွင် ဝါဆိုတော်မူသော ဝေရဉ္စမြို့၌ ဖြစ်

ပေါ် တွေ့ကြုံရပုံများ ဟောကြားတော်မူပုံများပါရှိသော အခန်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ အထူးအားဖြင့် ဖော်ပြပါ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် ပညတ်ရန် လျှောက်ထားပုံ ဟောကြားပုံတို့မှာ ဝိနည်းတော်အားလုံးအတွက် နိဒါန်းသဖွယ် ဖြစ်သဖြင့် ဤဝေရဇ္ဇကဏ္ဍမှာ ဤနေရာတွင် မုချ ပါရှိသင့်သော ကဏ္ဍပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဝေရဇ္ဇာမြို့သည် ထိုစဉ်အခါကပင် မြို့ငယ်ကလေးတမြို့သာဖြစ်၍ ယခုခေတ်၌မူ မထင်ရှားတော့ချေ။ မဇ္ဈိမဒေသ (အိန္ဒိယပြည်အလယ်ပိုင်း) ဒက္ခိဏပဉ္စာလတိုင်းအတွင်း၌ ပါဝင်၍ ဂင်္ဂါမြစ်နှင့် ယမုနာမြစ်အကြား (နယူးဒေလီ၏ တောင်ဖက်) တွင် တည်ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရား တာဝတိံသာမှ သက်ဆင်းရာ သင်္ကသနဂိုရ်နှင့် မဝေးလှချေ။ ထိုဝေရဇ္ဇာမြို့တွင် မြတ်စွာဘုရား ၁၂-ဝါမြောက် ဝါဆိုစဉ်အခါက လူများ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးကြသည့် အကြောင်းမှာလည်း မှတ်သားဖွယ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ပါရာဇိကလေးပါး

ဝေရဇ္ဇကဏ္ဍအဆုံးတွင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေရဇ္ဇာမြို့မှ ပယာဂဆိပ်ကမ်းမြို့သို့၎င်း ထိုမှတဆင့် ဗာရာဏသီမြို့သို့၎င်း ကြွတော်မူကာ ဗာရာဏသီတွင် အပန်းဖြေ သီတင်းသုံးတော်မူပြီးမှ ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တောသို့ ကြွတော်မူသွားကြောင်းနှင့် အဆုံးသတ်လိုက်ပြီးနောက် ပဌမပါရာဇိကကို ဝေသာလီပြည်မှ စတင်ထားရာ အခန်းကဏ္ဍဆက်စပ်ပုံအားဖြင့် အလွန်သင့်လျော်သည့်ပြင် ထိုဝေရဇ္ဇာပြည်မှ ကြွထွက်လာသော အချိန်မှာပင် ဝေသာလီပြည်ကလန္ဒသူဌေးသား သုဒ္ဓိန်သည် သာသနာတော်သို့ ဝင်ရောက်လာသဖြင့် အချိန်အခါချင်းလည်း ဆက်စပ်လျက်နေပေသည်။ မှန်ပေ၏-သျှင်သုဒ္ဓိန်သည် မြတ်စွာဘုရား ၁၂-ဝါတွင် ရဟန်းပြု၍ ရဟန်းဖြစ်ပြီးနောက် ၈-ဝါ (မြတ်စွာဘုရား ဝါတော်-၂၀) တွင် ပဌမပါရာဇိကကို လွန်ကျူးမိသဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်းကိစ္စ ပေါ်ပေါက်လာရပေသည်။

ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် လေးပါးဆိုင်ရာ အခန်းတွင် မူလပညတ် 'အဦးအစ ပညတ်ချက်' ဆိုင်ရာ ဝတ္ထုကြောင်း၊ အနုပညတ် 'ပြည့်စုံအောင် ထပ်ဆင့်ပညတ်ချက်' ဆိုင်ရာ ဝတ္ထုကြောင်းများနှင့် ဝိနိတဝတ္ထု မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် မေးမြန်းစိစစ်၍ ဆုံးဖြတ်အပ်သောဝတ္ထု ဟူသော ဝတ္ထုကြောင်းများ ပါရှိရာ သုံးမျိုးစလုံးပင် အရေးကြီးသော ဝတ္ထုကြောင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ပဌမပါရာဇိကတွင် သုဒ္ဓိန်ဝတ္ထုသည် မူလပညတ်ဝတ္ထုကြောင်းဖြစ်ကာ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို အဘယ်ကြောင့် ပညတ်ရကြောင်း ဖော်ပြထား၏။ အလွန်ကြေကွဲ ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းသော ဝတ္ထုကြောင်းကို တွေ့ရပေမည်။ ပြင်၍ မရနိုင်သော မှားယွင်းချက်ကြောင့် သာသနာတော်၌ သဒ္ဓါစစ်မှန်လျက် စိတ်အားသန်လှသော ရဟန်းတော်တပါးပင် ဖြစ်လင့်ကစား ကြီးစွာသော ဝိပဿနာရုံ နောင်တကြီးဖြင့် စိုးရိမ်ပူဆွေး တရားဝေးရပုံ ထိုအတွင်းမှာပင် မြတ်စွာဘုရားက တစုတရာပြစ်မှုကို ပြုလုပ်သော သားသမီးအား ခြိမ်းချောက်မောင်းမဲရသော မိဖက်သို့ ဖိနှိပ်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ဖိနှိပ် ဟောကြားတော်မူပုံနှင့် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ရပုံတို့ကို ဖော်ပြထား၏။ အခြားရဟန်းတပါးအား အနုပညတ် ထပ်ဆင့်ပညတ်တော်မူရသော ဝတ္ထုတခုဖြင့် သိက္ခာပုဒ်တော် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြစ်သွားပြီးနောက် ဝိနိတဝတ္ထုတို့များဖြင့် သိက္ခာပုဒ်တော်၏ မည်သို့မျှ ကြားမဝင်သာအောင် စေ့စပ်ကုလုံ သွားရခြင်းကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ ကျန်သော ဒုတိယပါရာဇိက စသည်တို့၌လည်း ထိုအတူပင် ဖြစ်ပေသည်။

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာမြန်

ဤပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်တော်၏ ဝိနိတဝတ္ထုတို့များ၌ ထူးခြားသော အဖြစ်အပျက်များကို တွေ့နိုင်၏။ ရဟန်းယောက်ျားအဖြစ်မှ မိန်းမအဖြစ်သို့ လိင်ပြောင်းသွားသော အဖြစ်တခုနှင့် ရဟန်းမိန်းမအဖြစ်မှ ယောက်ျားအဖြစ်သို့ လိင်ပြောင်းသွားသော အဖြစ်တခုကို အံ့ဩဖွယ်ရာ တွေ့ရှိရ၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မည်သို့ ကျင့်သုံးရပုံတို့ကို မိန့်တော်မူရာ၌လည်း အလွန်မှတ်သားစရာ ကောင်းပေသည်။

ဒုတိယပါရာဇိကနှင့်ပတ်သက်၍ ဟောကြားချက်တွင် ဗုဒ္ဓခေတ် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ပုံ ဥပဒေ အချို့ကို ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ရှိလေသည်။ ခိုးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အချုပ်အနှောင် ခံရပုံများအပြင် ဥပဒေအရ ရိုက်ပတ်ချည်နှောင်ရုံမက တိုင်းပြည်မှနှင်ထုတ်ခြင်းနှင့် အသတ်ခံရသည့် သေဒဏ်အထိ အပြစ်ပေးကြောင်း သိရ၏။ တတိယပါရာဇိကလာ လူသက်မှုမျိုးထက်ပင် ဤခိုးဝှက်မှုက ကြီးလေး သယောင် ထင်ရလေသည်။ တတိယသိက္ခာပုဒ်၌ ရဟန်းပေါင်းများစွာ၏ ဇီဝိတိန္ဒြေကို ချ(သတ်) သော အမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လောကအပြစ်ကို အထူးမပြသဖြင့် ထိုခေတ်က သတ်မှုထက် ခိုးမှုက ဥပဒေအရ ကြီးလေးကောင်း ကြီးလေးနေပေလိမ့်မည်။ ယခုခေတ်တွင်လည်း အချို့တိုင်းပြည် မြို့နယ်တို့တွင် လူသတ်မှုထက် မုဒိန်းမှုစသော အခြားပြစ်မှုများက ကြီးလေးသော အပြစ်ခံရသည့် ဥပဒေများရှိသည်ကိုလည်း ထောက်ထားနိုင်လေသည်။ ထို့ပြင် ဤဒုတိယသိက္ခာပုဒ်အရ ဗုဒ္ဓခေတ် က ကင်းခွန်ကိစ္စများ၊ ငွေကြေးအသုံးအစွဲနှင့် တန်ဖိုးအခြေအနေများကိုပါ ရိပ်မိနိုင်လေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး သာဝတ္ထိမြို့၌ ငတ်မှတ်ခေါင်းပါး အစားအစာ ရှားပါးချိန်တွင် ဆန်တဆုပ် ပဲတဆုပ်မျှ ခိုးယူမိသော ရဟန်းအား ပါရာဇိကအာပတ်တပ်ထားခြင်းဖြင့် ထိုအချိန်တွင် ဆန်ဈေး ပဲဈေး မည်မျှ တက်နေကြောင်း သိသာနိုင်သေးရာ သုတေသီတို့အဖို့ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အချက် များပင် ဖြစ်နေပေသည်။

တတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်နှင့်ပတ်သက်၍ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကြောင့် မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ ငြီးငွေ့စက်ဆုပ်ကြကာ သတ်သေကြသော ရဟန်းများ အသတ်ခံကြသော ရဟန်းများ ပေါ်ထွက် လာပုံနှင့် အာနာပါနုဿတိဖြင့် ထွက်လေ ဝင်လေ (ထွက်သက်၊ ဝင်သက်)ကို တန်ဖိုးထားရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပြသ၍ သတ်သေမှုကို တားမြစ်ရပုံကို သိရသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းနှစ်မျိုး၏ သဘောကို လေ့လာနိုင်ပေသည်။

ထို့ပြင် လူတဦးတယောက်ကို သတ်သည်ဟူရာ၌ ဓားစသော လက်နက်နှင့် ထိုးခုတ်သတ် ဖြတ်ခြင်းသည်သာ သတ်သည်မဟုတ်သေး။ သေချင်အောင် မြှောက်ထိုးပင့်ကော်ပြုမှု လက်နက်ကို အနီး၌ ချထားပေးမှု စသည်တို့လည်း တသဘောတည်း ဖြစ်ကြောင်း ဘုရားဥပဒေက ဆိုထား ပေသည်။ တဖန် လူဟူရာ၌လည်း လှုပ်ရှားသွားလာနေသော မျက်မြင်လူကောင်သာမဟုတ်။ ကိုယ်ဝန်အဖြစ် တည်နေကိန်းအောင်းလာသော အမိဝမ်းတွင်းနေ ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင် လူဟူသော စာရင်း၌ ဝင်ကြောင်းကို ဖော်ပြထားပြီး ဤတတိယသိက္ခာပုဒ်တော်အရ ကိုယ်ဝန်ကျဆေးပေး ခြင်းသည်လည်း လူသတ်ခြင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားလေသည်။

စတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို ဖော်ပြရာ၌ လိမ်လည်လှည့်ဖျား ဝါကြွားပြောဆို၍ စားသောက် ခြင်းနှင့် ခိုးဝှက်၍ စားသောက်ခြင်းတို့၏တူညီပုံကို ခိုးသူကြီးငါးယောက်ဥပမာဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားသည်မှာလည်း အထူးမှတ်သားစရာ ကောင်းလှပေသည်။ ထိုသိက္ခာပုဒ်ဆိုင်ရာ၌

အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မိန့်ကြားသော ပြိတ္တာအမျိုးမျိုးအကြောင်းမှာ အလွန်သံဝေဂ ဖြစ်ဖွယ် ရာတရပ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်လေးပါးသည် ဗုဒ္ဓဥပဒေတော်တွင် အကြီးလေးဆုံး သိက္ခာပုဒ်တော်များ ပင်ဖြစ်လင့်ကစား ကရုဏာရှင် မြတ်စွာဘုရားသည် အာဒိကမ္မိက (အဦးဆုံးကျူးလွန်သူ) များအား အာပတ်မှ လွတ်လပ်ခွင့် ပေးတော်မူခဲ့၏။ ထိုအာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်များ ကို လွန်ကျူးခဲ့မိသော်လည်း နောင်အခါ မလွန်ကျူးအောင် စောင့်စည်း၍ သိက္ခာသုံးပါး (သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ) ကို ကျင့်သုံးသွားလျှင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်လေသည်။

ဒုတိယပါရာဇိကကို အာဒိကမ္မိက လွန်ကျူးခဲ့သော အသျှင်ဓနိယသည် နောင်အခါ၌ ဝိပဿနာ ပွား၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သွားကြောင်း ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာအရ သိရှိရလေသည် (ထေရဂါထာ-၄ ၁-၄၄၄)။ ပဌမပါရာဇိက အာဒိကမ္မိက သျှင်သုဒ္ဓိန္ဒကား ဝိပုဋ္ဌိသာရ နှိပ်စက်၍ မဂ်ဖိုလ်မရကြောင်း ပါရာဇိက၏ အဋ္ဌကထာနှင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာတွင် ဆို၏ (ဝိ-၄-၁၊ ၁၈၀ နှင့် သာရတ္ထ-၆ ၂၊ ၁၅)။ သို့သော် ကေစိဝါဒက သျှင်သုဒ္ဓိန္ဒ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ဆိုသည်ဟု ထို သာရတ္ထဒီပနီဋီကာတွင် ဖော်ပြထားပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်များအား ၎င်းတို့ စွမ်းအားအလျောက် သိက္ခာသုံးပါး မြတ်တရားကို ကျင့်ကြံအားထုတ်က မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရှိနိုင်ရန် လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့သည့်အနေဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက အပြစ်မှ ခွင့်လွှတ်ခဲ့သည် ဟူသော အချက်ကိုကား မှတ်သားထားရမည် ဖြစ်ပေ၏။

သံဃာဒိသိသံ တဆယ့်သုံးပါး

ပါရာဇိကအာပတ်သို့ ရောက်လျှင် သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးခြင်းသို့ ရောက်၍ မည်သို့မျှ ရဟန်းကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဖော်နေထိုင်ခွင့် မရတော့သဖြင့် ပါရာဇိကအာပတ်ကို အကြီးဆုံး အာပတ် အဆိုးဝါးဆုံး ဖြစ်မှုအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓဥပဒေတော်၌ သတ်မှတ်ဖော်ပြတော်မူခဲ့ပြီးသည့်နောက် ဒုတိယအကြီးဆုံးအာပတ် ဒုတိယအဆိုးဝါးဆုံး ဖြစ်မှုများအနေဖြင့် သံဃာဒိသိသံအာပတ်များ ကို ပြဆိုထားလေသည်။

ပါရာဇိကအာပတ်နှင့် သံဃာဒိသိသံအာပတ်ကို ဂရုကအာပတ် ‘ကြီးလေးသော အပြစ်ရှိသည့် အာပတ်’ဟူ၍လည်း ခေါ်ဝေါ်သေး၏။ သို့သော် ပါရာဇိကအာပတ်မှာ ရဟန်းဘဝဖြင့် ပြန်လည် ကုစား၍ မရနိုင်တော့သဖြင့် ပြန်လည်ကုစား၍ ရနိုင်သော အာပတ်များတွင် သံဃာဒိသိသံ အာပတ်သည် အကြီးဆုံးအာပတ် အလေးလံဆုံးဖြစ်မှု ဖြစ်နေပေရာ ဂရုကအာပတ်ဟုဆိုလျှင် သံဃာဒိသိသံအာပတ်ဟူ၍သာ အများအားဖြင့် နားလည်ထားကြလေသည်။

သံဃာဒိသိသံ အာပတ်ကို မည်သို့ ကုစားရမည်၊ ဤအာပတ်သင့်လျှင် မည်သို့ ကျင့်သုံးရမည် တို့ကို သံဃာဒိသိသံနိဂုံး၌ ဖော်ပြထားပေသည်။ သံဃာဒိသိသံ ဟူသော အမည်ကိုကပင် အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး သုံးပါးလုံး၌ သံဃာကို အလိုရှိအပ်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ညွှန်းပြထား သည်။ ဤအာပတ်သင့်လျှင် အာပတ်သင့်သည်မှ ထိုအာပတ်ကို ထင်စွာမပြုမိကာလပတ်လုံး၊ ဝါ-ဖုံးလွှမ်းထားသည့်ကာလ ကြာသမျှ ရက်အရေအတွက်အတိုင်း ပရိဝါသ် ကျင့်သုံးနေထိုင်၍၊ ပရိဝါသ်နေပြီးနောက် ရဟန်းများ၏ “နှစ်သက်မှုကို” ရယူရန် ခြောက်ရက်ထပ်၍ မာနုတ်ကျင့်သုံး ထု၍၎င်း၊ သံဃာဘောင်သို့ ရဟန်းကောင်းအဖြစ် ခေါ်သွင်းခြင်းဖြစ်သော အဗ္ဗာန်သွင်းထု၍၎င်း၊

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

စ, လယ်အဆုံး သံဃာပြည့်စုံရန် အရေးကြီးလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် သံဃာဒိသိသ်အာပတ် သင့်ရောက်လျှင် လွယ်လွယ်ကူကူ ဒေသနာကြားရုံနှင့် ပြန်လည်ထမြောက်ရန်၊ ဝါ-စင်ကြယ်ရန်မဖြစ်ဘဲ ခဲယဉ်းငြိုငြင်စွာ ကုစားရသဖြင့် ကြီးလေးသောကြောင့် ဂရုဏအာပတ် ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သည်ဟု မှတ်သားသင့်ပေ၏။

ရှင်းဦးအံ့။ ။သံဃာဒိသိသ် အာပတ်သင့်လျှင် ရှေးဦးအစ၌ သံဃာရွှေတွင် မိမိအပြစ်ကို ဝန်ခံ၍ ထိုအပြစ်ပပျောက်စေရန် လျော်ကန်သောကျင့်ဝတ်ကို ကျင့်သုံးလိုကြောင်း တောင်းပန် လျှောက်ထားရသည်။ ထိုအခါ သီတင်းသုံးဖော် သံဃာများက ဝိနည်းဒေသနာတော်၌ မြတ်စွာ ဘုရား ပညတ်ထားတော်မူခဲ့သည့်အတိုင်း အပြစ်ကျူးလွန်သည့် ရဟန်းကို ကျင့်စေရန် ညွှန်ကြား ရသည်။ အကယ်၍ ထိုရဟန်းသည် မိမိအပြစ်ကို လေးရက်၊ ငါးရက်၊ တလ စသည့် ကာလတာမျှ ဖုံးကွယ်ထားမိပါမူ ထိုကာလနှင့်အမျှ ကျူးလွန်သည့် အပြစ်ဒဏ်အတွက် အကျင့်ဆောက်တည်ရ သည်။ ထိုသို့ကျင့်သည်ကို ပရိဝါသ်နေသည်ဟု ခေါ်သည်။ ထို့နောက် ရဟန်းများက မိမိအား အမှား အညွတ်ခွင့်လွှတ်၍ နှစ်သက်ကြည်ဖြူကြစေရန် နောက်ထပ် ၆-ရက်ကာလအတွက် ဝိနည်းဒေသနာ တော်အရ အကျင့်ဆောက်တည်ရပြန်သည်။ ထိုသို့ဆောက်တည်ခြင်းကို မာနတ်ကျင့်သည်ဟု ခေါ် ဆိုသည်။ ထိုသို့ ပရိဝါသ်နေစဉ်ကာလ၊ မာနတ်ကျင့်စဉ်ကာလတို့၌ မိမိသည် မည်သည့်အပြစ် ကျူးလွန်မိ၍ မည်သို့မည်ပုံ အကျင့်ဆောက်တည်နေကြောင်းကို ကျောင်းတိုက်အတွင်းရှိ သံဃာ တော်အားလုံးကို နေ့တိုင်းပင် အသိပေး လျှောက်ထားရသည်။ ထို့နောက် အရေအတွက်အားဖြင့် အနည်းဆုံး သံဃာ ၂၀-တို့က ကျူးလွန်သည့်ရဟန်းအား အပြစ်မှ စင်ကြယ်ပြီဟု နှစ်သက်ကြပြီ ဖြစ်၍ သီတင်းသုံးဖော်အဖြစ်ဖြင့် သံဃာ့ဘောင်သို့ ရဟန်းကောင်း ပြန်လည် သတ်မှတ်ကာ ခေါ် သွင်းကြရသည်။ ဤသို့ သံဃာ့ဘောင်သို့ ခေါ်သွင်းသည်ကို အဇ္ဈာန်သွင်းသည်ဟု ခေါ်သည်။ အပြစ် ကျူးလွန်သည်ကို ဝန်ခံသည့် အချိန်မှအစပြု၍ ပရိဝါသ်နေစဉ်နှင့် မာနတ်ကျင့်စဉ်ကာလ၊ နောက် ဆုံး၌ သံဃာ့အဖွဲ့သို့ အဖွဲ့ဝင် အဖြစ်ဖြင့် သွတ်သွင်းသည့် ကိစ္စအားလုံး ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကိစ္စ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးတို့၌ သံဃာတော်နှင့်မကင်းသဖြင့် သံဃာဒိသိသ်အာပတ်ဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ် သည်။

သံဃာဒိသိသ် အာပတ်သည် တဆယ့်သုံးပါး ဖြစ်သော်လည်း သင့်ပုံမှာ တမျိုးတည်းမဟုတ်၊ ရွှေပိုင်း ကိုးပါးက သင့်ရိုးသင့်စဉ်အတိုင်း လွန်ကျူးပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် အာပတ်သင့်ရောက် သော်လည်း နောက်ပိုင်းလေးပါးကမူ အပြစ်ကို လွန်ကျူးလျှင် လွန်ကျူးသူအား သုံးကြိမ်တိုင် အောင် အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ပြောဆို၍ ဆုံးမရမည်။ ဆုံးမ၍ ပြန်လည်စောင့်စည်းသွား လျှင်လည်း အာပတ်မသင့်တော့ချေ။ စကားဖြင့် ဆုံးမ၍ မရလျှင် ကမ္မဝါစာဖတ်၍ ဆုံးမရပြန်သည်။ ကမ္မဝါစာမဆုံးမီ ဝန်ခံ စောင့်စည်းသွားပြန်လျှင်လည်း သံဃာဒိသိသ် အာပတ်မသင့်တော့။ ကမ္မ ဝါစာ ဆုံးသွားလျှင်ကား ဝန်ခံ၍မရတော့ပေ။ သံဃာဒိသိသ်အာပတ် သင့်သွားရတော့၏။ ထိုအခါ၌ ကားအထက်တွင် ဖော်ပြသည့်အတိုင်း ပရိဝါသ်နေခြင်းစသော ဝုဋ္ဌာနကံ အာပတ်မှ ထမြောက်ရန် အားထုတ်မှုတို့ဖြင့် စင်ကြယ်စေရပေတော့မည်။ ဤသို့ တဆယ့်သုံးပါးတွင် နောင်လေးပါးက အာပတ်သင့်ပုံ ဆန်းကြယ်လေသည်။

ဤသံဃာဒိသိသ် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို လေးလေးစားစား ဖတ်ရှုသွားလျှင် အလွန်မှတ်သားစရာ ကောင်းသော အချက်များကို တွေ့ရပေမည်။ ပဌမသိက္ခာပုဒ်တွင် သုကံဓာတ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဓာတ်ခွဲပြထားသကဲ့သို့ စေ့ငုံစွာ ဖော်ပြထားသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ရာပင် ဖြစ်၏။ ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်

ဝိနိတဝတ္ထုတရတင် မိန်းမတဦးက ရဟန်း၏ ခြေဖမိုးကို ထိ၍ ရှိခိုးပုံဖော်ပြထားသဖြင့် ထိုခေတ်က ရှိခိုးပုံကို မှတ်သားထားဖွယ်ပင် ဖြစ်သည်။ သမီးပေး သားယူမင်္ဂလာမှု ပြုလုပ်ပုံများ စသော ထိုခေတ်က လောကီကိစ္စများ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပုံကို သဗ္ဗရိတ္တသိက္ခာပုဒ်တွင် ရိပ်မိနိုင်ပြီး ထို သိက္ခာပုဒ်အနုပညတ်ဖြင့် အခိုက်အတန့် မယားခေါ် ပြည့်တန်ဆာထားရှိပုံစသော ရွပ်ထွေးသော ကိစ္စများနှင့် ထိုသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်ဖြင့် အဂမနိယဝတ္ထုများကိုလည်း သိရှိနိုင်ပေသည်။

ကုဋိကာရသိက္ခာပုဒ် ဝိဟာရကာရသိက္ခာပုဒ်တို့ဖြင့် အတောင်းများလွန်း၍ အမုန်းခံရပုံတို့ကို အတိတ်ဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ပြဆိုထားသည်ကို မှတ်သားဖွယ်ရာ တွေ့ရပြီး ရှေးခေတ်က တပါး၊ နေကျောင်း ဆောက်လုပ်ရာ၌ အတိုင်းအရှည်ပမာဏ ထားရှိရပုံ ကျောင်းနေရာ ညွှန်ကြားရာ၌ ပိုးရွှံ့ခြံပိုးစသော သတ္တဝါကလေးများ ကင်းရှင်းရာကို သတိပြုရပုံနှင့် ထိုခေတ်လူများသည် သစ်ပင်ကြီးတို့ကို လေးစားပုံတို့ကို သိရလေသည်။ အထူးအားဖြင့် နောက်ဆုံးသိက္ခာပုဒ်ဖြစ်သော ကုလဒ္ဓသကသိက္ခာပုဒ်ကို ကြည့်ရှုလျှင် ထိုခေတ် ထိုအခါက ကခုန်သီဆိုမှု ကစားခုန်စားမှုနှင့် ပညာသင်ကြားမှုတို့ကိုပါ ရိပ်မိနိုင်ပေသည်။ ကိဇ္ဇာဂိရိဇနပုဒ်သည် ကာသိတိုင်းနှင့် ကောသလတိုင်း နယ်ခြားလောက်တွင်ရှိရာ ထိုဇနပုဒ်၌ ကျောင်းထိုင်များဖြစ်ကြသည့် အထာဇီနှင့် ပုနဗ္ဗသုကတို့သည် ထိုခေတ်နှင့် လျော်သော အတတ်ပညာတို့ကို ပြသသင်ကြား၍ အကျော်တစောပြုကျင့်ကြဟန် တူပေသည်။ ထိုဒေသတွင် အထာဇီ၊ ပုနဗ္ဗသုကတို့ကဲ့သို့ အကအခုန်၊ ကစားခုန်စားနှင့် ဆင်ကြန်၊ မြင်းကြန်၊ ရထားစီး၊ လေးပစ် စသောအတတ်ပညာများကို သင်ကြားပေးနေကြသော အခြား (ရဟန်း သံဃာမဟုတ်သည့်) ဆရာများ ပညာသင်ဌာနများလည်း ရှိကြသေးဟန် တူပေရာ ထိုခေတ်၏ ပညာသင်ကြားမှု တစိတ်တဒေသကို ဖော်ပြထားဘိသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေပေတော့သည်။ ထို့ပြင်လည်း ထိုပညာသင်ကြားမှု စသည်တို့ဖြင့် ထိုဇနပုဒ်သူ ဇနပုဒ်သားတို့အား ရင်းရင်းနှီးနှီးဆက်ဆံထားသဖြင့် အကျွမ်းဝင်နေကြသော ထိုရဟန်းတို့ကို မြတ်စွာဘုရား အမိန့်တော်ဖြင့် အလျင်သာရိပုတြာ အသျှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ ကြရောက်၍ နှင်ထုတ်ရာ၌ အသိုင်းအဝိုင်းနှင့်သွားရပုံ ထိုရဟန်းတို့က ရိုင်းစိုင်းစွာ ဆဲရေးရေရွတ်ပြီးမှ ထွက်ခွါသွားကြပုံများနှင့် ဇနပုဒ်သန်ရှင်းသွားပုံတို့ကို ဖတ်ရှုရသောအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ အရှိန်အဝါ ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးမားပုံတို့ကို ကြည်ညိုရပေသည်။

အနိယတသိက္ခာပုဒ် နှစ်ပါး

သံဃာဒိသိသံ သိက္ခာပုဒ်များ အခင်းအပိုင်းပြီးလျှင် အနိယတသိက္ခာပုဒ် ၂-ပါးအစဉ်း အပိုင်းကို ဖတ်ရှုရမည်ဖြစ်၏။ ဤအခင်း၌ ဖော်ပြထားသည့် သိက္ခာပုဒ် ၂-ပါးကလည်း တမျိုးတပုံ ဆန်းကြယ်လေသည်။ အခြားသိက္ခာပုဒ်များသည် သူ့သိက္ခာပုဒ်လွန်ကျူးချက်နှင့် သူ့အာပတ်အသီးသီးရှိသော်လည်း ဤသိက္ခာပုဒ် ၂-ပါးကား အာပတ်သီးခြားမရှိပေ။ ပါရာဇိကဖြင့် ဆုံးဖြတ်သင့်က ဆုံးဖြတ်၍ သံဃာဒိသိသံ၊ ပါမိတ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်သင့်က ဆုံးဖြတ်ရပေသည်။ သို့ဆုံးဖြတ်ရာ၌ လည်း ဤသိက္ခာပုဒ်၏ အလားအလာအရ ရဟန်းသည် ဆိတ်ကွယ်ရာ (မျက်စိကွယ်ရာ၊ နားကွယ်ရာ) ၌ မာတုဂါမနှင့် တယောက်ခြင်း နေလျှင် ထိုနေခြင်းကို တွေ့မြင်သည့် ယုံကြည်ရသူ ဥပါသိကာမကြီး၏ ပြောစကားအရ ဝန်ခံလျှင် ဝန်ခံသည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ဆိုထားပေသည်။ ဤသိက္ခာပုဒ်များ၏ အကြောင်းဝတ္ထုတွင် ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအမ အဓိဟာ ဥပါသိကာမကြီး ဖြစ်သော ဝိသာခါ ဂါယိကာမကြီးက အနေမတော်အသေ အသျှင်ဥပါသိကာမကြီး ပြောဆိုရာမှ စတင်

ပေါ်ပေါက်လာပေရာ ထိုသိက္ခာပုဒ်နှင့် စပ်၍ ဆုံးဖြတ်ပုံ ဆုံးဖြတ်နည်း အတော်စုံလင်စွာ ပါရှိလေသည်။

နိဿဂ္ဂိယသိက္ခာပုဒ်-၃၀

ဤပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်တွင် နိဿဂ္ဂိယအာပတ်များ၏ အခဏ်းသည် ရဟန်းတော်များ အတွက် သင်္ကန်း သပိတ် ပရိက္ခရာ စားမှု သောက်မှုမှာ ပစ္စည်းသုံးစွဲမှုများအတွက် အထူးပညတ်ချက်များဖြစ်၍ တနည်းတပုံ အရေးကြီးသော အခဏ်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ရဟန်းတပါးတပါး အတွက် သင်္ကန်း သပိတ် ပရိက္ခရာနှင့် စားမှု သောက်မှု မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကင်း၍ မဖြစ်သဖြင့် ထိုနှင့်ဆိုင်ရာ သုံးစွဲနည်း စည်းမျဉ်းဥပဒေကို မူချ နားလည်ထားရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုစည်းမျဉ်းဥပဒေ ဝိနည်းကျင့်ထုံးများကို ဤအခဏ်းအပိုင်းတွင် သုံးကဏ္ဍခွဲ၍ ပြဆိုထားပေရာ ကြားမဝင်သာအောင် စုံလင်စေစပ်လှပေသည်။

ပဌမအပိုင်း သိက္ခာပုဒ် ၁၀-ပါးမှာ သင်္ကန်းနှင့်ဆိုင်ရာ ကျင့်သုံးရမည့် အချက်များချည်းဖြစ်ပြီး ဒုတိယအပိုင်း သိက္ခာပုဒ် ၁၀-ပါးမှာ အထူးတလည်လုပ်ဆောင်မှု ဖြစ်သည့် ပိုးအခင်း သိုးမွေး အခင်းစသည်ပြုလုပ်မှု အလှူခံမှုများနှင့် ရွှေငွေအလှူခံမှု ရောင်းဝယ်မှုများ အကြောင်း ပြဆိုထား၏။ နောက်ဆုံး တတိယအပိုင်း သိက္ခာပုဒ် ၁၀-ပါးမှာမူ သပိတ်နှင့်ဆိုင်ရာ၊ ထောပတ်စသော ဆေးပစ္စည်းဆိုင်ရာ၊ မိုးရေခံသင်္ကန်းနှင့် အခြားသင်္ကန်းများ ရက်လုပ်ရာ၌ စီရင်မှုဆိုင်ရာ စသည်ဖြင့် အထွေထွေကိစ္စများ၌ ရှောင်ကြဉ်ဖွယ် လိုက်နာဖွယ် အချက်အလက်များကို ပြဆိုထားပေသည်။

ဤသိက္ခာပုဒ်များသည် မိမိလက်ခံရရှိသော လာဘ်လာဘများနှင့် စပ်ဆိုင်ပေရာ အကြောင်းတမျိုးမျိုးကြောင့် သင်္ကန်းစသော မိမိရရှိရာ လာဘ်လာဘတခုခုတွင် ဤနိဿဂ္ဂိယသိက္ခာပုဒ်နှင့် ငြိစွန်းလာခဲ့လျှင် ရှေးဦးစွာလာဘ်လာဘကို စွန့်ပစ်ရ၏။ စွန့်ပစ်ပြီးမှ မိမိ၌ သင့်ရောက်နေသော အပြစ်အာပတ်ကို ကုစားရလေသည်။ ထိုသို့ စွန့်ပစ်ခြင်း ရွှေသွားရှိသော အပြစ်အာပတ်ဖြစ်၍ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ် အာပတ်ဟူ၍ အာပတ်အမည်ကို အထူးမှည့်ခေါ်ထားရပေသည်။

ဤသိက္ခာပုဒ်များဆိုင်ရာ အပိုင်းကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် လေလာလျှင် ဗုဒ္ဓခေတ်က ဝတ်မှုစားမှု နေထိုင်စားသောက်မှုနှင့် ဆိုင်သော လူနေမှုစံနစ်ကို သိရှိနိုင်ပေမည်။ ထို့ပြင် ယခုခေတ်၌ ကွယ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော ဘိက္ခုနီမများအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဥပ္ပလဝဏ် အသျှင်မကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ဝဲတော်ရံ တန်ခိုးအရာ၌ တေဒဂရ အရှင်မကြီးပင် ဖြစ်လင့်ကစား ရဟန်းများကဲ့သို့ လာဘ်လာဘ မပေါများပုံကို စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ်ကို ဖတ်ရှု၍ သိသာနိုင်ပေသည်။ ထိုသိက္ခာပုဒ်မှာပင် ဘိက္ခုနီမများ ဝတ်သော သင်းပိုင်ခေါ် ခါးငတ်ကို ရဟန်းယောကျ်ားများက လဲလှယ်ဝတ်ဆင်နိုင်ပုံကို တွေ့ရသဖြင့် ရဟန်းနှင့် ဘိက္ခုနီတို့၏ ခါးဝတ်သင်းပိုင်တို့ ထူးခြားမှုမရှိပုံကို သိသာနိုင်ပြန်၏။ ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓသားတော် သံဃာတော်များနှင့် ထိုခေတ်က ပရိဗိုဇ်ရဟန်းများ သင်္ကန်းအလဲအလှယ်ပြု၍ ဝတ်ရုံပုံတို့ကို တွေ့ရပြန်သဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓသားတော်ရဟန်းများနှင့် ပရိဗိုဇ်ရဟန်းတို့ အဝတ်အဆင်ခြင်း ခြားနားမှု မရှိဟန်ကို ကယဝိက္ကယသိက္ခာပုဒ်အရ ထင်ရှားသိသာနိုင်ပြန်လေသည်။

၁။ သာဓုတ္တံ နိ ၁-၅

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

စသည်ဖြင့် မဟာကရုဏာတော် ပြစာန်းသော ဝိနည်းဒေသနာတော်မြတ်ကို ဖတ်ရှုသုံးသပ်ကြ ကုန်သော သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံ၍ ကြည်ညိုစိတ် ပွားကုန်လျက် မြင့်မြတ်သော ပညာရှိကုန်သည့် အမျိုးကောင်းသားတို့အဖို့ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော နှစ်သက်မှု 'ပီတိ' တရားဖြစ်ပေါ်၍ လာမည် မှာ မချပင်။ ထိုပီတိတရားကို ခွဲ၍ ဝိပဿနာပွားများနိုင်လျှင် တထိုင်တည်း၌ပင် ကိလေသာအား လုံးကို ကုန်ခန်းစေ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်ကြမည် ကေန့်ဖြစ်ရာ ဤ 'ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်' စသော ဝိနည်းမြန်မာပြန်ကျမ်းတို့ကို မိမိတို့ အမိဘာသာ မြန်မာစာဖြင့် ဖတ်ရှုနိုင်ကြ သည့်အားလျော်စွာ ဝမ်းသာနှစ်သိမ့် ပီတိစိမ့်အောင် တမြန်မြန် လေ့လာကြပြီးလျှင် ဘာသာရေး ဗဟုသုတတို့ကို အခြေခံလျက် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအထိ တက်လှမ်းနိုင်ကြရန် ကြိုးစား အားထုတ်သင့် ကြပေသတည်း။

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ် နောက်ဆက်တွဲ

[စာရှုသူတို့ ကြိုတင် သိနှင့်ရန် ဤပါရာဇိကဏ် မြန်မာပြန်၌ပါရှိသော သိက္ခာပုဒ်အမည်၊ ရှေးဦးစွာလွန်ကျူးသော အာဒိကမ္ပိကပုဂ္ဂိုလ်၊ လွန်ကျူးသောအကြောင်းနှင့် သိက္ခာပုဒ်၊ ပညတ်ရာ ဌာနတို့ကို ဇယားပြုလုပ်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။]

သိက္ခာပုဒ်အမည် ရှေးဦးစွာလွန်ကျူးသူ လွန်ကျူးသောအကြောင်း ပညတ်ရာဌာန
ပါရာဇိက ၄-ပါး

၁-ပဌမပါရာဇိက	အသျှင်သဒ္ဓိန်	မယားဟောင်း၌ မေထုန်မှုပြုခြင်း	ဝေသာလီမြို့
၂-ဒုတိယပါရာဇိက	အသျှင်ဓနိယ	မင်း၏သစ်များကို ခိုးယူခြင်း	ရာဇဂြိုဟ်မြို့
၃-တတိယပါရာဇိက	ဝေသာလီမြို့နေ ရဟန်းများ	အချင်းချင်းသတ်ကြခြင်း	ဝေသာလီမြို့
၄-စတုတ္ထပါရာဇိက	ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်အနီးနေ ရဟန်းများ	ထင်ရှားမရှိသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောကြားခြင်း	ဝေသာလီမြို့

သံဃာစီသိသ် ၁၃-ပါး

၁-သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ	အသျှင်သေယျသက	လုံ့လပြု၍သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအမှုကိုပြုခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၂-ကာယသံသဂ္ဂ	အသျှင်ဥဒါယိ	မာတုဂါမအား ကာယသံသဂ္ဂအမှုကို ပြုခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၃-ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ	အသျှင်ဥဒါယိ	မာတုဂါမအား ရုန့်ရင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၄-အတ္တကာမပါရိ- စရိယ	အသျှင်ဥဒါယိ	ကာမဖြင့်လုပ်ကျွေးခြင်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုပြောခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၅-သဉ္ဇရိတ္တ	အသျှင်ဥဒါယိ	အောင်သွယ်အမှုကိုပြုခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၆-ကုဋိကာရ	အာဠဝီတိုင်းသား ရဟန်းများ	ကိုယ်တိုင်ပမာဏလွန်သော ကျောင်းငယ်ကိုဆောက်လုပ်၍ ဒါယကာတို့ကိုတောင်းခြင်း	ရာဇဂြိုဟ်မြို့
၇-ဝိဟာရကာရ	အသျှင်ဆန္ဒ	ကျောင်းဆောက်လုပ်ရာ၌ နတ်ကွန်း သစ်ပင်ကို ခုတ်ဖြတ်ခြင်း	ကောသမ္ပိမြို့
၈-ဒုဋ္ဌဒေါသ	မေတ္တိယဘုမ္မဇက ရဟန်းများ	အခြေအမြစ်မရှိသော ပါရာဇိက အာပတ်ဖြင့် စုပ်စွဲခြင်း	ရာဇဂြိုဟ်မြို့
၉-ဒုတိယဒုဋ္ဌဒေါသ	မေတ္တိယဘုမ္မဇက ရဟန်းများ	ငြိစွန်းလောက်သောအချက်တခုကို ဆင်တူရိုးများကောက်ယူပြီး ပါရာဇိက အာပတ်ဖြင့်စုပ်စွဲခြင်း	ရာဇဂြိုဟ်မြို့

၁၆

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ဆီဇ္ဇာပုဒ်အမည်	ရှေးဦးစွာလွန်ကျူးသူ	လွန်ကျူးသောအကြောင်း	ပညတ်စုဌာန
၁၀-သံသဘောဒ	အသျှင်ဒေဝဒတ်	သံဃာကိုခွဲခြင်း	ရာဇဂြိုဟ်မြို့
၁၁-ဘောဒါနုဝတ္ထက	ကောကာလိက၊ ကဋ္ဌမောဒကတိဿ၊ သမုဒ္ဒဒတ္တ	သံဃာခွဲသူ ဒေဝဒတ်၏ နောက်လိုက်ပြုခြင်း	ရာဇဂြိုဟ်မြို့
၁၂-ဒုဗ္ဗစ	အသျှင်ဆန္ဒ	အဆုံးမ မခံခြင်း	ကောသမ္ပိမြို့
၁၃-ကုလဒုသက	အဿဇိပုနဗ္ဗသုက ရဟန်းများ	ဒါယကာတို့၏ သဒ္ဓါတရားကို ဖျက်ဆီးခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့

အနိယတ ၂-ပါး

၁-ပဌမအနိယတ	အသျှင်ဥဒါယိ	မာတုဂါမနှင့်အကာအရံရှိဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌ အတူထိုင်နေခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၂-ဒုတိယအနိယတ	အသျှင်ဥဒါယိ	မာတုဂါမနှင့် အကာအရံမရှိ ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ အတူထိုင်နေခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့

နိဿဂ္ဂိယ-၃၀

၁-စီဝရဝဂ်

၁-ပဌမကထိန	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	အပိုသင်္ကန်းတို့ကိုဆောင်ခြင်း	ဝေသာလီမြို့
၂-ဥဒေါသိတ (ဒုတိယကထိန)	ရဟန်းအများ	သင်္ကန်းတို့ကို ထားခဲ့ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၃-တတိယကထိန	ရဟန်းအများ	သင်္ကန်းကိုတလထက်အလွန်ထားခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၄-ပုရာဏစီဝရ	အသျှင်ဥဒါယိ	မယားဟောင်းကိုသင်္ကန်းအဖွပ်ခိုင်းခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၅-စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏ	အသျှင်ဥဒါယိ	ဘိက္ခုနီမသင်္ကန်းကို ခံယူခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၆-အညာတက- ဝိညတ္တိ	အသျှင်ဥပနန္ဒ	ဆွေမျိုးမတော်သူအား သင်္ကန်း တောင်းခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၇-တတုတ္တရိ	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	အတိုင်းအရှည်မရှိဘဲ သင်္ကန်းတို့ကို တောင်းခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၈-ဥပက္ခဋ	အသျှင်ဥပနန္ဒ	သင်္ကန်း၌ အထူးစီရင်ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၉-ဒုတိယဥပက္ခဋ	အသျှင်ဥပနန္ဒ	သင်္ကန်း၌ အထူးစီရင်ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၁၀-ရာဇသိက္ခာပုဒ်	အသျှင်ဥပနန္ဒ	ဥပါသကာထံမှ မဆိုင်းငံ့ဘဲ သင်္ကန်း အတင်းတောင်းခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ် နောက်ဆက်တွဲ

သိက္ခာပုဒ်အမည် မရှေးဦးစွာလွန်ကျူးသူ လွန်ကျူးသောအကြောင်း ပညတ်ရာဌာန

၂-ကောသိယဝဂ်

၁-ကောသိယ	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	ပိုးချည်တို့ကိုအခင်းလုပ်ရန်တောင်းခြင်း	အာဠဝီမြို့
၂-သုဒ္ဓကာဠက	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	အမည်းသက်သက်သိုးမွေးအခင်းကိုပြုခြင်း	ဝေသာလီမြို့
၃-ဒွေဘာဂ	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	အပြူအနည်းငယ်သာထည့်၍ သိုးမွေးအခင်းကိုပြုခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၄-ဆဗ္ဗဿ	ရဟန်းအများ	နှစ်စဉ်အခင်းကိုပြုခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၅-နိသီဒနသန္တတ	ရဟန်းအများ	အခင်းဟောင်းတို့ကို လုံးဝစွန့်ပစ်ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၆-ဠေကလောမ	ရဟန်းတပါး	သိုးယူငနာထက်အလွန် သိုးမွေးတို့ကို ဆောင်ယူခြင်း	တာဝတ္ထိမြို့
၇-ဠေကလောမ- ဓောဝါပန	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	ဘိက္ခုနီမတို့အား သိုးမွေးတို့ကို ဖွပ်လျှော်စေခြင်း	ကပ်လဝတ်မြို့
၈-ရူပိယ	အသျှင်ဥပနန္ဒ	ရွှေငွေကိုခံယူခြင်း	ရာဇဂြိုဟ်မြို့
၉-ရူပိယသံဝေါ- ဟာရ	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	ရွှေငွေလဲလှယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၁၀-ကယဝိက္ကယ	အသျှင်ဥပနန္ဒ	ပယ်ခြင်းရောင်းခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့

၃-အတ္ထဝဂ်

၁-ပတ္တ	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	အပိုသပိတ်တို့ကို ဆောင်ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၂-ဥန်ပဉ္စဗန္ဓန	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	သပိတ်အနည်းငယ်ကဲ့ရဲ့ဖြင့် သပိတ်သစ်တောင်းခြင်း	ကပ်လဝတ်မြို့
၃-ဘေသဇ္ဇ	ရဟန်းအများ	ပစ္စည်းပေါများရန်အားထုတ်ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၄-ဝဿိကသာဋိက	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	မိုးလမဒရက်မိစောစောကပင် မိုးရေခံသင်္ကန်းပြုခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၅-စိဝရအစ္စန္ဒန	အသျှင်ဥပနန္ဒ	သင်္ကန်းကိုပေးပြီးမှ လုယက်ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၆-သုတ္တဝိညတ္တိ	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	ချည်တောင်း၍ရက်ကန်းရက်စေခြင်း	ရာဇဂြိုဟ်မြို့
၇-မဟာပေသ- ကာရ	အသျှင်ဥပနန္ဒ	ရက်ကန်းသည်တို့ထံသွား၍စီရင်ခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၈-အစ္စေကစိဝရ	ရဟန်းအများ	အဆောတလျှင်လှူသောသင်္ကန်းကို ခံယူ၍ သင်္ကန်းအချိန်ကို လွန်စေခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၉-သာသင်္က	ရဟန်းအများ	သင်္ကန်းသုံးထည်မှ တထည်ထည်ကို ရွာတွင်း၌ထားကာ ခြောက်ညာဉ်ထက်အလွန် သင်္ကန်းနှင့်ကင်း၍နေခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့
၁၀-ပရိဏတ	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ	သံသိကလာဘကို မိမိအားညွှတ်စေခြင်း	သာဝတ္ထိမြို့

ခုဒ္ဒကနိကာယ်

ဝိမာနဝတ္ထုနှင့်ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

လူ့ပြည် လူ့ဘဝ၏ ကျေးဇူးတရားများ

“တိဟိ ဘိက္ခဝေ ဌာနေဟိ ဇမ္ဗုဒိပကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏန္တိ ဒေဝေ စ တာဝတိံ သေတိ။ ကတမေဟိ တိဟိ သူရာ သတိမန္တော ဣဓ ဗြဟ္မစရိယဝါသော၊ ဣမေဟိ ခေါ ဘိက္ခဝေ တိဟိ ဌာနေဟိ ဇမ္ဗုဒိပကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏန္တိ ဒေဝေ စ တာဝတိံ သေတိ”။

“ရဟန်းတို့ ဇမ္ဗုဒိပကျွန်းသို့ လူတို့သည် အကြောင်းသုံးမျိုးတို့ဖြင့် ဥတ္တရကုရုကျွန်းနေ လူတို့ကို၎င်း တာဝတိံသာနတ်တို့ကို၎င်း လွှမ်းမိုးသာလွန်ကုန်၏။ အဘယ်အကြောင်းသုံးမျိုးတို့နည်းဟူမူ ရဲရင့်ကုန်၏၊ ခိုင်မြဲသောသတိရှိကုန်၏၊ ဤကျွန်း၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးရ၏။ ရဟန်းတို့ ဤအကြောင်းသုံးမျိုးတို့ဖြင့် ဇမ္ဗုဒိပကျွန်းသို့ လူတို့သည် တာဝတိံသာနတ်တို့ကို၎င်း ဥတ္တရကုရုကျွန်းနေ လူတို့ကို၎င်း လွှမ်းမိုးသာလွန်ကုန်၏”။

သုတ္တန္တပိဋက ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဒုတိယကျမ်းစာလာ ဝိမာနဝတ္ထုနှင့် ပေတဝတ္ထုတို့ကို ကြည့်ရှုသုံးသပ်သူတိုင်းပင် အထက်ဖော်ပြပါ အင်္ဂုတ္တိရ်လာ စကားရပ်ကို ပိုမို၍ သဘောပေါက်နိုင်ကြပေမည်။ အထူးအားဖြင့် ဝိမာနဝတ္ထုတွင် မိမိတို့၏ ကုသိုလ်ကံအလျောက် နတ်သမီး နတ်သားတို့၏ စည်းစိမ်ခံစားရပုံနှင့် ဥပျာဉ် ဗိမာန် ရေကန် ပဒေသာပင် မြင်း ဆင် ရထား အစားစားတို့ကို တခမ်းတနား ဖော်ပြထားပေသည်။ မိုးပျံမြေလျှိုး တန်ခိုးတေဇာ အရောင် အဝါတို့ကိုလည်း အားကျဖွယ်ရာ ဟောကြားထားပေသည်။ သို့ဖြစ်စေကာမူ ယင်းစည်းစိမ်ချမ်းသာ တန်ခိုးတေဇာတို့ကို နတ်ပြည်လောကတွင် လူ့ပြည်၌ကဲ့သို့ ကျပ်ပြည့်တင်းပြည့် ဖန်တီး၍မဖြစ်၊ လေ့လာဆည်းပူး၍မရ၊ ရှိပြီးစည်းစိမ်တန်ခိုးမျှကိုပင် တိုးပွားသစ်လွင်လာရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းငှါ မလွယ်ကူပေ။ စည်းစိမ်ချမ်းသာ တန်ခိုးတေဇာ အားလုံးကိုပင် များသောအားဖြင့် လူ့ပြည်လောကမှ ကုသိုလ်ပညာဟူသော လက်နက်ကောင်းဖြင့် ပြုလုပ်ဖန်တီးပေးရလေသည်။

ဖော်ပြပါ အင်္ဂုတ္တိရ်လာ လူ့ပြည်လောက၏ ရဲရင့်ခြင်း သတိရှိခြင်းတို့အပြင် အထူးအားဖြင့် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးနိုင်ခြင်းတို့သည် ထိုနတ်ပြည်အထပ်ထက်၏ စည်းစိမ်တန်ခိုး အမျိုးမျိုးတို့ ဖြိုးဖြိုးဝေမှုတို့ကို ဖန်တီး၍ ပေးနေကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် လူ့ပြည်လောကကြီးသည် နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာ တန်ခိုးတေဇာတို့ကို နေ့ညမရွေး ထုတ်လုပ်ပြုပြင်၍ ပေးနေသည့် အချက်အချာ ဗဟိုဌာနကြီးဖြစ်ပြီးလျှင် နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားရာ ကူးတို့ဆိပ်ကြီးသဖွယ်လည်းဖြစ်၍ လူ့ပြည်မှ လူတို့သည် မိမိတို့၏ ကုသိုလ်ပညာအားလျော်စွာ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့သို့ နေ့ညမရွေး ကူးသန်းရွှေ့ပြောင်း နေကြရပေသည်။

ဤနေရာ၌ “လူ”ဟူသော အမည်ပညတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိထားထိုက်ပေသည်။ “လူ”ဟူသည့် မြန်မာဝေါဟာရမှာ ပါဠိဘာသာအားဖြင့် “မနုဿ”ဟူသောပုဒ် ဖြစ်ပေသည် ယင်း“မနုဿ”ပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာက “လောဘာဒီဟိ အလောဘာဒီဟိ စ သဟိတဿ မနုဿ ဥဿန္တတာယ မနုဿာ” = လောဘ အလောဘ အစရှိသည်တို့နှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်၏ ပြန့်ပြောများပြားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မနုဿ ‘လူ’မည်၏”ဟု ဆိုထားရာ တလူလူမြင့်မား တက်ကြွနေသည့် အဓိပ္ပါယ်ရောက်သော မြန်မာပညတ် လူဟူသည်နှင့် ထပ်တူလိုပင် ဖြစ်နေပေသည်။ လူသတ္တဝါတို့သည် လောဘ စသော စိတ်ပြန့်ပြောနေ၍ပင် အပါယ်ဘုံသို့ ဆင်းသက်ကြရပြီး အလောဘစသော စိတ်ကောင်း စိတ်မြတ်များ ပြန့်ပြောများပြား တလူလူမြင့်မားနေ၍ပင် နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်နှင့် နိဗ္ဗာန်ခရီး လမ်းတွင် ပြည့်လျမ်း၍ နေရပေသည်။

လူ ဘုံဟူသော ဘဝပဒေသာပင်ကြီး သုဂတိကူးတို့ဆိပ်ကြီးမှပင် လူနတ်နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာ သုံးဖြာသော စည်းစိမ်ကြီးများကို ခူးဆွတ်စားသောက် ကူးမြောက် ရွှေ့ပြောင်းသွားနိုင်သဖြင့် ဘဝအမျိုးမျိုးတွင် လူ ဘဝသည်သာ အကောင်းအမွန်ဆုံး ကောင်းမှုကုသိုလ် အပြုနိုင်ဆုံးဟု နှလုံးပိုက်အပ်ပေ၏။ ဤစကားရပ်ဖြင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော ပုညကိရိယအမှုများကို လူ ဘဝမှတစ်ပါး အခြားသောဘဝ အခြားသောဂတိများ၌ ပြုလုပ်ခွင့်မရဟူ၍ ကား မဆိုလိုပေ။ သင့်တန်သလောက် ရနိုင်သည်ဟုကား ဆိုရပေမည်။ ငရဲဘုံ၌ပင် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကို ရံခါ ရနိုင်ပေသေးရာ အခြားဘုံများ၌ကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိပေ။ သို့ဖြစ်စေကာမူ နတ်ဘုံ ငရဲဘုံနှင့် တိရစ္ဆာန်ဘုံတို့သည် ချမ်းသာစင်စစ် ဆင်းရဲစင်စစ်နှင့် ဆင်းရဲများပြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပုညကိရိယ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခွင့်များကို ရရှိရန် မလွယ်ကူပေ။ ထို့ပြင် သပ္ပာရိသုပနိဿယစက်ဟူသော သူတော်ကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ပေါင်းဖော်တွေ့ဆုံနိုင်ခွင့် စသည့် အကြောင်းမျိုးတို့နှင့်ယှဉ်စပ်ရန် အလွန်ခဲယဉ်းခြင်းကြောင့်လည်း ပုညကိရိယ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခွင့်များမှာ ဝေးသည်ထက်ဝေး၍ နေရပေသည်။

လူ ဘုံသည်ကား နတ်ဘုံကဲ့သို့လည်း ချမ်းသာအတိ စံစားရသည်မဟုတ်။ ငရဲဘုံကဲ့သို့လည်း ဆင်းရဲအတိ ခံစားရသည်မဟုတ်။ တိရစ္ဆာန်ဘုံကဲ့သို့လည်း ဆင်းရဲများပြားလှသည်မဟုတ်။ ချမ်းသာများပြားသော ‘သုခ ဗဟုလ’ ဘုံမျိုးသာဖြစ်ရာ ပုညကိရိယဝတ္ထု ဖြစ်ခွင့်လည်းလွယ်ကူ၍ သပ္ပာရိသုပနိဿယစက်နှင့်လည်း ပြည့်စုံနိုင်လေတော့သည်။ လူ ဘုံသည် ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့်ကား မကင်းသေးပေ။ သို့သော် ထိုဆင်းရဲသည်ပင် ပုညကိရိယဝတ္ထု ကောင်းမှုပြုရန်အတွက် အထောက်အကူပြု၍ နေပေသေး၏။ မှန်၏-ဆင်းရဲကိုမှီ၍ပင် ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွား၍ လာရပေသည်။ သံတုံးကို ဓားစသောလက်နက်လုပ်ရာ၌ မီးချည်းဖုတ်နေလျှင်၎င်း ရေချည်းလောင်းနေလျှင်၎င်း ထိုးခုတ်သုံးစွဲနိုင်သောလက်နက် ဖြစ်မလာနိုင်ပေ။ မီးလည်း ထိုက်သင့်သလောက်ဖုတ် ရေလည်း ထိုက်သင့်သလောက်လောင်းမှ လက်နက်ကောင်းဖြစ်လာသကဲ့သို့ မီးနှင့်တူသော ဆင်းရဲချည်း ခံစားနေရမှု ဆင်းရဲများပြားနေရမှု၊ ရေနှင့်တူသော ချမ်းသာချည်းခံစားနေရမှုတို့သည် ပုညကိရိယ ဟူသောလက်နက်ကောင်းတို့ကို များစွာ မဖြစ်ပေါ်စေနိုင်။ မီးရေမျှတ ဒုက္ခ၊ သုခသင့်ရုံမျှ ခံစား စံစားရသော လူ ဘုံမျိုးမှာသာ ပုညကိရိယလက်နက်ကောင်းများကို အခြားဘုံတို့ထက်ပို၍ ထုတ်လုပ်နိုင်ကြောင်း နှလုံးပိုက်သင့်ပေသည်။

လူလေးမျိုး

လူဟူရာ၌လည်း အဋ္ဌကထာ^၁ တွင် လေးမျိုးပြထားသေးသည်။ ထိုလေးမျိုးကို ဤနေရာ၌ ဖော်ပြရန်လိုအပ်လှသဖြင့် ဖော်ပြဦးမည်။ လူသည် သာမညအားဖြင့် တမျိုးတစားတည်းသာ ဖြစ်သော်လည်း အထူးပြု၍ ခွဲဝေရလျှင်....

- (၁) မနုဿနေရယိက=လူငရဲသား
- (၂) မနုဿပေတ=လူပြိတ္တာ
- (၃) မနုဿတိရစ္ဆာန=လူတိရစ္ဆာန်
- (၄) ပရမတ္ထမနုဿ=လူစစ်စစ်

ဟူ၍ လေးမျိုးခွဲဝေရလေသည်။

(၁) မနုဿနေရယိက=လူငရဲသားဟူသည်ကား လူဇာတ်ဝင် လူသား စင်စစ် ဖြစ်လျက် သူ့အသက်သတ်ခြင်း သူ့ဥစ္စာခိုးယူခြင်းစသော မပြုသင့်သောအမှုတို့ကို ပြုလုပ်သဖြင့် ပြစ်ဒဏ် ပေးရန် ထိုက်တန်သည်နှင့်လျော်စွာ မင်းစသည်တို့က လက်ခြေဖြတ်ခြင်းစသော အပြစ်တို့ဖြင့် အပြစ်ပေးခံရသောကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခကြီးစွာ ခံစားနေရသူမျိုးဖြစ်၏။

(၂) မနုဿပေတ=လူပြိတ္တာဟူသည်ကား လူသားစင်စစ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ရှေးကပြုခဲ့ ဘူးသောမကောင်းမှုကြောင့် (ရှေးက ကောင်းမှုကိုမပြုခဲ့သောကြောင့်) အစားအစာ အဝတ် အထည်ကိုမျှလည်း မရရှိ ဆာလောင်ခြင်းဆင်းရဲဖြင့် နှိပ်စက်ခံနေရသည်ဖြစ်၍ ဆင်းရဲကြီးစွာဖြင့် ချပ်တည်ရာမရ ကတိမ်းကပါး ပြေးလွှားရှာဖွေနေရသူမျိုး ဖြစ်၏။

(၃) မနုဿတိရစ္ဆာန=လူတိရစ္ဆာန် ဟူသည်ကား လူလူချင်း အတူတူ ဖြစ်သော်လည်း သူတပါးနှင့်စပ်၍ အသက်မွေးရသဖြင့် သူတပါးတို့၏ တာဝန်ဝတ်တရားတို့ကို ထမ်းဆောင်လျက် မနေမနား သွားလာနေရသူမျိုးနှင့် လူလောကစည်းမျဉ်းဥပဒေကို ကျော်နင်းဖျက်ဆီး၍ မလုပ် အပ်သည်ကို လုပ်သဖြင့် အစိုးရမင်းစသော တပါးသူတို့၏ ခြိမ်းချောက်မှုကြောင့် သေဘေးကို ကြောက်၍ တောချုပ်ပေါင်းကို ခိုမှီဝင်အောင်းကာ အိပ်လိုခြင်း ဆာလောင်ခြင်းဆင်းရဲကို ပယ်ဖျောက်ရုံမှတစ်ပါး အခြား မည်သည့် အကြောင်းအကျိုး ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကိုမျှ မစဉ်း စားနိုင်ပဲ ဒုက္ခကြီးစွာ လှည့်လည် ပြေးလွှားနေရသူမျိုးဖြစ်၏။

(၄) ပရမတ္ထမနုဿ=လူစစ်စစ်ဟူသည်ကား မိမိ၏အကျိုးစီးပွားကိုသိ၍ ကံ-ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ကာ မကောင်းမှုမှ ရှောင်ခြင်း ကြောက်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဟိရိသတ္တပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပြည့်စုံပြီးလျှင် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ သနားခြင်းရှိသည့်ပြင် သဂေတရားရှိသည့်အလျောက် အကုသိုလ် ကမ္မ-ပထကရားတို့ကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ကာ ကုသိုလ်ကမ္မပထကရားတို့ကိုလည်း ကောင်းစွာ ကျင့်သုံး၍ ပုညကိရိယဝတ္ထုတို့နှင့်ပြည့်စုံသော သူမျိုးပင် ဖြစ်သည်။

ဤလူလေးမျိုးတို့တွင် ဝိမာနဝတ္ထုအရ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ပရမတ္ထမနုဿမျိုးကိုသာ ဆိုလို ပေသည်။ သို့သော်လည်း ဘုရားအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များ၏ အချီးအမြှောက်ကို ခံရလျှင်

ကျန်သော လူသုံးမျိုးတို့သည်လည်း ဝိမာနဝတ္ထုအရ ပါဝင်နိုင်ပေသေး၏။ (စဏ္ဍာလီစသော ဝတ္ထုကိုထောက်၊ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။)

အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်နှင့် နတ်ပြည်လောက

ဤဝိမာနဝတ္ထု၌ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်စသော ရဟန္တာအရှင်ပြတ်ကြီးတို့သည်--

“ပုစ္ဆာမိ တံ ဒေဝိ မဟာနဘာဝေ၊
မနုဿဘူတာ ကိမကာသိ ပုညံ”။

“အာနဘော်ကြီးသော နတ်သမီး သင့်ကို ငါမေးပါ၏၊ လူဖြစ်ခဲ့စဉ်က အဘယ် ကုသိုလ်ထူးကို ပြုခဲ့ပါသနည်း”--

စသည်ဖြင့် တွေ့ရသော နတ်သား နတ်သမီး၏ စည်းစိမ်ကို ချီးမွမ်းပြီးနောက် လူဖြစ်ခဲ့စဉ်က အဘယ်ကုသိုလ်ထူးကိုပြုခဲ့၍ ဤမျှ စည်းစိမ် ခံစားနေရသနည်းဟု ဒိဋ္ဌသံသန္နနာ (သိလျက် နှိုးနှောဆွေးနွေးလိုသော)အနေဖြင့် မေးမြန်းခဲ့သည်မှာ ဖော်ပြပါ ပရမတ္ထမနုဿဘဝ၏ မှန်မြတ်ပုံ ပဒေသာပင်ကြီးနှင့် တူပုံတို့ကို ထင်ရှားစေလိုသော မဟဇ္ဈာသယ မြတ်သောအလိုဆန္ဒ စိတ်ဓာတ် တော်ကြောင့်ပင်ဖြစ်ပေ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုခေတ် ထိုအခါ၌ ခေတ်စားလျက်ရှိသော “ဘဝသည် ပြတ်၏၊ တမလွန်ဘဝ မရှိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှု အကျိုးမရှိ”စသော ဥစ္ဆေဒဝါဒ၊ နတ္ထိကဝါဒ သမားများအား တမလွန်ဘဝ မရှိရှိကြောင်းနှင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ အကျိုးတို့ကို ထင်ရှား စေလိုသော အလိုတော်ကြောင့်လည်း ဖြစ်ပေသေးသည်။

အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ်ကြီးသည် နတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူ၍ နတ်သမီးသစ် နတ်သားသစ်များနှင့် မကြာခဏတွေ့ဆုံကာ မေးမြန်းစုံစမ်းခဲ့သည်မှာ ထိုမဟဇ္ဈာသယဆန္ဒတော် မြတ်ကြောင့်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားရန် မထေရ်မြတ်ကြီးအကြောင်းကို အနည်းငယ်မျှ ဖော်ပြ ပါဦးမည်။

အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ်ကြီးသည် လွန်ခဲ့သော တသချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းထက် က ပွင့်တော်မူသော အနောမဒဏီ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က လကျှာတော်ရံ အဂ္ဂသာဝက အသျှင်သာရိပုတြာ အလောင်းတော်နှင့် အတူတူ၍ လက်ဝဲတော်ရံ အဂ္ဂသာဝကဆုကို တောင်း တော်မူခဲ့ပြီး တသချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းတိုင်တိုင် အဂ္ဂသာဝကပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့၍ ယခု ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူချိန်တွင် ဇာဇဂ္ဂိဟ်ပြည်အနီး ကောလိတရွာ မောဂ္ဂလိ ပုဏ္ဏေးမဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေယူ၍ ဖွားတော်မူသောအခါ ကောလိတဟု အမည်တွင်လျက် အရွယ်သို့ ရောက်သော် အတတ်ပညာအားလုံး သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့လေသည်။ တရံရောအခါ အသျှင် သာရိပုတြာအလောင်း ဥပတိဿနှင့်အတူ တောင်ထိပ်ပွဲသဘင်ကိုကြည့်ရှုစဉ် သံဝေဂရ၍ တရားရှာ ထွက်ကြရာ ဘုရားပွင့်တော်မမူသေးသဖြင့် ထိုအချိန်က ဇာဇဂ္ဂိဟ်ပြည်၌ ထင်ရှား ကျော်ကြား လှသော သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးအထံ၌ ပရိဗိုဇ်ပြု၍ နေရလေသည်။

နောက်မကြာမီ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူ၍ ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူပြီးနောက် အစဉ်အတိုင်း ဇာဇဂ္ဂိဟ်ပြည်သို့ ရောက်ဆဲအခါ တနေ့သ၌ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦး အပါအဝင် အသျှင် အဿဇိမထေရ်နှင့် အသျှင်သာရိပုတြာအလောင်း ဥပတိဿပရိဗိုဇ် တွေ့ကြရာမှအစ လမ်းမှန်သို့

ရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကဖြစ်လာပြီး “အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်” ဟူသော အမည်တော်ဖြင့် ရဟန်းဖြစ်ပြီးနောက် ခုနစ်ရက်မြောက်အချိန်တွင် မဂဓတိုင်း ကလ္လဝါလရွာကို အမှီပြု၍ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်ကာ သာဝကပါရမီဉာဏ်၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့သည်။ သို့နောက် တန်ခိုးအရာတွင် ပြိုင်ယှဉ်ဖက်မရှိ ဖြစ်တော်မူသည့်အတိုင်း အောက်ပါ အကြောင်းလေးချက်ကို ပဓာနပြု၍ တန်ခိုးအရာတွင် အကြီးမြတ်ဆုံး ‘ဣဒ္ဓိမန္တတေဒဂ္ဂ’ သို့ထူးဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ချီးကျူးမြှောက်စားခဲ့လေသည်။

အကြောင်းလေးချက်မှာ—

(၁) နန္ဒနာပနန္ဒနဂါးမင်းနှင့်တူသော နဂါးမင်းတို့ကိုသော်လည်း နှိမ်နင်းဆုံးမနိုင်သော တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိခြင်း။

(၂) ဤဘဝ၌သာ တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးသည် မဟုတ်၊ လွန်ခဲ့သော ဘဝပေါင်း ငါးရာတိုင်တိုင် ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့် တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးသူ ဖြစ်ခဲ့ခြင်း။

(၃) ငရဲပြည်သို့ကြွ၍ မိမိ၏ တန်ခိုးအစွမ်းဖြင့် ငရဲသားသတ္တဝါတို့အား သက်သာရာရစေခြင်းငှါ အေးမြစေရန် အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ လှည်းဘီးပမာဏရှိသော ပဒုမာကြာပွင့်ကြီးကို ဖန်ဆင်း၍ ပဒုမာကြာ၏ အလယ်ချက်ဗွေ၌ ထိုင်နေပြီးလျှင် တရားဒေသနာဟောကြားခြင်းနှင့် နတ်ပြည်လောကသို့ ကြွသွား၍ နတ်အပေါင်းအား ကမ္မဂတိကို သိစေ၍ သစ္စာလေးပါးတရားကို ဟောကြားခြင်း။

(၄) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုထား၍ တပါးသော မည်သည့်သာဝကမှ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ကဲ့သို့ တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးသူ မရှိခြင်းတို့တည်း။

ဤအကြောင်းလေးချက်သည်ပင် အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် ဣဒ္ဓိမန္တတေဒဂ္ဂ ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ပေသည်။

တနေ့သောအခါတွင် အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ်ကြီးသည် ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ သီတင်းသုံးစောင့်မှီလျက် ဤသို့ ကြံစည်တော်မူမိလေသည်။ “ယခုအခါ လူတို့သည် ဝတ္ထု၏ ပြည့်စုံခြင်း ခေတ်၏ ပြည့်စုံခြင်း မရှိသော်လည်း မိမိ၏ စိတ်ကြည်လင်မှု ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ထိုထိုကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကိုပြု၍ နတ်ပြည်လောက၌ ဖြစ်ကြကုန်ပြီးလျှင် မွန်မြတ်သော နတ်စည်းစိမ်တို့ကို ခံစားသုံးဆောင်၍ နေကြကုန်၏။ ငါသည် နတ်ရွာ နတ်ပြည်သို့ လှည့်လည်သွားလာလျက် ထိုနတ်တို့ကို ဆက်သေထား၍ ထိုနတ်တို့ပြုလုပ်ခဲ့သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုနှင့် ရရှိခံစားရသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ အကျိုးတရားကို ပြောကြားစေ၍ ထိုအကြောင်းအရာ အပြည့်အစုံကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားရမူ ကောင်းလေစွ၊ ဤသို့လျှောက်ထားလျှင် ငါတို့၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောင်းကင်ပြ်၌ လပြည့်ဝန်းကြီးကို ထင်ထင်ရှားရှားကြွတက်လာစေသကဲ့သို့ လူတို့၏ကောင်းမှုအကျိုးကို ပြလျက် အနည်းငယ်မျှပြုအပ်သော ကောင်းမှုကိုလည်း အာရုံပြု၍ သဒ္ဓါ၏အစွမ်းဖြင့် မွန်မြတ်သောအကျိုးရှိသည်အဖြစ်ကို ထင်ရှားစေတော်မူလျက် ထိုထိုသော ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌပ္ပတ္တိကို တရားထုံးပြုတော်မူ၍ များမြတ်သောတရားဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူလိမ့်လတ္တံ့ ၊ ထိုတရားဒေသနာတော်သည် လူများအပေါင်း၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှါ နတ်လူတို့၏ ချမ်းသာခြင်းအလို့ငှါ ဖြစ်ပေလတ္တံ့တကား”။

ထိုသို့ ကြံစည်တော်မူမိသည့်အားလျော်စွာ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်မြတ်ကြီးသည် သီတင်းသုံးရာမှ ထတော်မူကာ နှစ်ထပ်နှစ်လွှာ နိစ္စသောသင်းပိုင် ကေသီသင်္ကန်းတို့ကို ပြုပြင် တော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှိရာသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောနေရာ၌ ထိုင်လျက် မိမိ၏အလိုဆန္ဒကို လျှောက်ထား၏။ မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုအပ်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး ပြီး အရိအသေပြု၍ နေရာမှထပြီးနောက် အဘိညာဉ်၏ အခြေဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စား၏။ ထိုဈာန်မှ ထပြီးနောက် တန်ခိုးအစွမ်းဖြင့် တဓဏခြင်းသာလျှင် တာဝတိံသာဘုံသို့ ကြွသွား လေ၏။ ထိုထိုဘုံဗိမာန်တို့၌ နေကြသည့် လိုကိုနတ်သား နတ်သမီးတို့ ဆည်းပူးအပ်သော ကောင်းမှု ကံကို မေး၍ ဖြေဆိုစေပြီးလျှင် ထိုနတ်ပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ ပြန်လည်ကြွလာခဲ့ပြီးနောက် ထိုအဖြစ် အပျက်အလုံးစုံကို မြတ်စွာဘုရားအား ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ထိုနတ်သား နတ်သမီးတို့၏ အကြောင်းအဋ္ဌ၊ပုတ္တိကို သဘောတူလက်ခံတော်မူ၍ ရောက်လာသော ပရိသတ်တို့အား အကျယ်အားဖြင့် ပြန်လည်ဟောကြားတော်မူ၏။

ဤသို့ဖြင့် ဝိမာနဝတ္ထုများသည် လူ့ပြည်လောက၌ ထင်ရှား၍လာပြီးလျှင် လူ့ဘဝ၏မုန်မြတ် ပုံ ဘဝပဒေသာပင်ကြီးဖြစ်ပုံတို့ကို ပေါ်လွင်စေရုံမက ‘ဘဝသည် ပြတ်၏’ဟူသော ဥစ္ဆေဒဝါဒ၊ ‘ကောင်းမှု မကောင်းမှုတို့၏ အကျိုးသည် မရှိ’ဟူသော နတ္ထိကဝါဒစသော အယူမှားသူများအား လည်း နှိပ်နင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်တိရကား ဤဝိမာနဝတ္ထုတရားဒေသနာသည် အလွန်အကျိုးရှိသော ဒေသနာတော်များတွင် အပါအဝင်ဖြစ်နေပေတော့သည်။

ဝိမာနဝတ္ထု

ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်တွင် ဣတ္ထိဝိမာန၊ ပုရိသဝိမာန (အမျိုးသမီးဝိမာနပိုင်း၊ အမျိုးသား ဝိမာနပိုင်း)ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းရှိရာ ဣတ္ထိဝိမာနဟူသောအပိုင်း (လူ့ပြည်မှ ဒါနသီလစသော ကုသိုလ် ကောင်းမှုများကိုပြု၍ နတ်ပြည် နတ်ဗိမာန်အသီးသီး၌ ဖြစ်ကြရသော နတ်သမီးတို့အကြောင်း)ကို ဖော်ပြထားရာ၌ (အမည်မျှသာပြသော ဝတ္ထုများကို ချန်လှပ်၍) ၈၅-ဝတ္ထု ပါရှိပေသည်။ ထို ၈၅- ဝတ္ထုတွင် သဘောတူရာပေါင်း၍—

- (၁) သောတာပန်ဖြစ်ပြီး နတ်ပြည်ရောက်သောဝတ္ထု ၅-ဝတ္ထု
- (၂) ဘုရားကိုကြည်ညို၍ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးရုံမျှနှင့် နတ်ပြည်ရောက်သော ဝတ္ထု ၂-ဝတ္ထု
- (၃) ကျောင်းအလှူပွဲတွင် သာဓုခေါ်ရုံမျှဖြင့် နတ်ပြည်ရောက်သော ဝတ္ထု ၁-ဝတ္ထု
- (၄) သီလသက်သက်ဖြည့်ကျင့်၍ နတ်ပြည်ရောက်သော ဝတ္ထု ၂-ဝတ္ထု
- (၅) ဒါန၊ သီလ ပူးတွဲပြုသဖြင့် နတ်ပြည်ရောက်သော ဝတ္ထု ၇-ဝတ္ထုနှင့်
- (၆) ကျန်သောဝတ္ထုအားလုံးမှာ ဒါနပြု၍ နတ်ပြည်သို့ရောက်သောဝတ္ထုချည်း ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ ဒါနနှင့်ဆိုင်သော ဝတ္ထုများပြားရသည်မှာလည်း ဝတ္ထု၏အကြောင်းခံမှာ မြတ်စွာဘုရား ကဲ့သို့သော အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျ အမြတ်ဆုံးအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်များ ပွင့်ထွန်းပေါ်ပေါက်ချိန်တွင် လှူဒါန်း ရခြင်းနှင့် မြတ်စွာဘုရားကို မျက်မှောက်ဖူးတွေ့ရသဖြင့် သာမညဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် သဒ္ဓါစေတနာတို့ ထက် ထူးကဲလှသော တကယ့်သဒ္ဓါစစ် စေတနာစစ်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်ပေရာ ထို အချက်မှာ အထူးသတိချပ်စရာပင် ဖြစ်ပေ၏။

ထိုအချက်ကို ထင်ရှားစေရန် ဤဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော်မြန်မာပြန် (စာမျက်နှာ-၉) ၌ လာရှိသော တတိယနာဝါဝိမာနဝတ္ထု၏အဖွင့် ဝတ္ထုနိဒါန်းကို အဋ္ဌကထာမှ တိုက်ရိုက်မြန်မာပြန်၍ ထည့်သွင်းလိုက်ပါသည်။

တတိယနာဝါဝိမာနဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေသစာရီလှည့်လည်တော်မူသည်ရှိသော် များစွာသော ရဟန်းသံဃာနှင့် တကွ ကောသလတိုင်း ထူဏပုဏ္ဏားရွာသို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူခဲ့လေ၏။ ထူဏရွာရှိပုဏ္ဏားနှင့်အမျိုးသားတို့သည် “ရဟန်းဂေါတမသည် ငါတို့၏ရွာသို့ ရောက်လာသတိ”ဟု ကြားသိကြလေ၏။ ထိုအခါ ထူဏရွာသား ပုဏ္ဏားနှင့် အမျိုးသားတို့သည် သာသနာတော်ကို မကြည်ညိုကြသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိ၍ မစ္ဆေရပြောသူများ ဖြစ်ကြရကား “ရဟန်းဂေါတမသည် ဤရွာ၌ နှစ်ရက် သုံးရက် နေကောင်းနေရာ၏။ ဤရွာသားအားလုံးကို မိမိစကား၌ တည်စေရာ၏။ ထိုမှလွဲ၍ ပြာဟူဏဓမ္မ၌ တည်ခြင်းကို မရရာ”ဟု စဉ်းစားမိကြသဖြင့် ထိုရွာ၌ မြတ်စွာဘုရားအား နေရာမရစိမ့်သောငှါ အားထုတ်ကြကုန်လျက် မြစ်ဆိပ်တို့၌ရှိသော ဓလှတို့ကိုလည်း ဝှက်ထားဖယ်ရှားကြကုန်၏။ တံတားတို့ကိုလည်း ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။ ထိုအတူ ရေချမ်းစင် မဏ္ဍပ်တို့ကိုလည်း ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။ ရေတွင်းတတွင်းကိုသာ (ရွာသူရွာသားတို့သုံးရန်) ချန်ထား၍ ရေတွင်းအားလုံးတို့ကို မြက်စသည်တို့ဖြင့် ပြည့်စေ၍ ဖို့ပိတ်ကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုပုဏ္ဏားတို့၏ ဖောက်ပြန်သောအခြင်းအရာကို သိတော်မူ၍ ထိုပုဏ္ဏားတို့ကို အစဉ် သနားတော်မူသဖြင့် ရဟန်းသံဃာနှင့်တကွ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် မြစ်ကို ကျော်၍ ကြွလာတော်မူပြီးလျှင် အစဉ်အတိုင်း ထူဏပုဏ္ဏားရွာသို့ ရောက်သော် လမ်းမပေါ်သို့ သက်ဆင်းကာ သစ်ပင်ရင်းတခု၌ အသင့်ရှိနေသော ဇနရာဇယံ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ၌ များစွာကုန်သော ရေခပ်သူအမျိုးသမီးတို့သည် (ဘုရားနှင့်) မနီးမဝေးလမ်းဖြင့် (ရေအိုးတို့ကိုရွက်၍) သွားကြကုန်၏။ ထိုရွာ၌ “အကယ်၍ ရဟန်းဂေါတမ ရောက်လာခဲ့မူ ထိုရဟန်းဂေါတမအား ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းမပြုရ၊ အိမ်သို့ကြွလာသည့် ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့်တို့အားလည်း ထမင်းမပေးရ”ဟု ကတိကဝတ် ပြုထားကြကုန်၏။

ထိုအခါ၌ ပုဏ္ဏားတဦး၏ကျွန်မ အမျိုးသမီးကလေးတဦးသည် အိုးဖြင့် ရေခပ်ပြီးပြန်လာသည်ရှိသော် ရဟန်းအပေါင်းခြံရံကာ ထိုင်နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း ခရီးဖြင့်ပင်ပန်း နှမ်းနယ်လာသည့် ရဟန်းအပေါင်းကို၎င်း တွေ့မြင်၍ ကြည်လင်သောစိတ်ရှိလျက် သောက်ရေကို ပေးလှူလိုသည်ဖြစ်ရကား “ရဟန်း ဧဂါတမအား တစုံတရာမျှ မပေးရ ခရီးဦးကြိုခြင်းမျှလည်း မပြုရဟူ ရွာသားတို့ ထားခဲ့သော ကတိကဝတ်သည် ငါ့အား တည်ရှိခဲ့၏။ သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း ဤသို့ ကောင်းမှုပြုရာ လယ်တာ မြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ကို ရပါလျက် ဤသို့ သောက်ရေလှူဒါန်းခြင်းမျှဖြင့်လည်း မိမိအဖို့ ထောက်တည်ရာကို မပြုငြားအံ့၊ အဘယ်အခါ၌ ငါသည် ဆင်းရဲစွာ အသက်မွေးရခြင်းမှ လွတ်ပါအံ့နည်း၊ ငါ၏သခင်သည်၎င်း ရွာသားအားလုံးတို့သည်၎င်း ငါ့အား သတ်လိုက သတ်စေ၊ ဤသို့သော ကောင်းမှုပြုရာ လယ်မြေမြတ်၌ သောက်ရေလှူဒါန်းမှုတည်းဟူသော ကုသိုလ်ချိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးမည်သာတည်း”ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ပြုပြီးလျှင်

အခြားသော ရေခပ်အမျိုးသမီးတို့က တားမြစ်ကြသော်လည်း အသက်ကိုမခွဲကွက်ပဲ ဦးခေါင်းပေါ်မှ သောက်ရေအိုးကိုချ၍ လက်နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် ချီမကာ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်လျက် ငါးပါးသော ထိခြင်းတို့ဖြင့် ရှိခိုးပြီးနောက် သောက်ရေဖြင့် ဖိတ်ကြားလေ၏(သောက်ရေကိုလှူ၏)။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုအမျိုးသမီး၏ စိတ်ကြည်လင်မှုကို ရွှင်၍ အမျိုးသမီးကို ချီးမြှောက်တော်မူလိုသဖြင့် ရေကို ရေစစ်ဖြင့်စစ်လျက် လက်ခြေတို့ကို ဆေးကြောကာ သောက်ရေကို သောက်တော်မူလေ၏။ အိုး၌ရေသည် ကုန်ခန်းခြင်းသို့မရောက်၊ အမျိုးသမီးသည် ထိုအခြင်းအရာကိုမြင်ရသော် တဖန်ကြည်လင်သောစိတ်ဖြင့် ရဟန်းတပါးအား ပေးလှူပြန်၏။ ထိုမှတပါး အခြားအခြား ရဟန်းများအားလည်း ပေးလှူပြန်၏။ ဤသို့ဖြင့် အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အား ပေးလှူလေ၏။ ရေသည် ကုန်ခန်းခြင်းသို့ မရောက်သည်သာတည်း။ အမျိုးသမီးသည် ရွှင်လန်းသော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ပြည့်မြဲတိုင်းသော ရေအိုးဖြင့် အိမ်သို့ရှေးရှုပြန်သွား၏။ ထိုအမျိုးသမီး၏ အရှင်သခင်ဖြစ်သော ပုဏ္ဏားသည် သောက်ရေပေးလှူသည့်အဖြစ်ကို ကြားသိ၍ ဤကျွန်မသည် ရွာ၏ကတိကဝတ်ကို ဖျက်ဆီး၏။ ငါ့ကိုယ်တိုင် ရွတ်ချသင့်၏ဟု ကြံစည်ကာ အမျက်ဒေါသ(မီး)သည် တဖျစ်ဖျစ် မြည်အောင် တောက်လောင်သည်ဖြစ်၍ အမျိုးသမီးကို မြေသို့လဲကျစေလျက် လက်တို့ဖြင့်၎င်း ခြေတို့ဖြင့်၎င်း ရိုက်နှက် နှိပ်ကျောက်၏။ အမျိုးသမီးသည် ထိုလုံ့လပယောဂဖြင့် အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်၍ တာဝတိံသာနတ်ဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏။

အမျိုးသမီး၏ ကုသိုလ်ကံ အာနန္တောကြောင့် ပဒေသာပင်ဖြင့် တင့်တယ်သော ကြီးစွာသော ဗိမာန်သည်ဖြစ်၏။ ထိုဗိမာန်ကို ဝန်းရံ၍ ငွေဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ပုလဲကွန်ရက်ကဲ့သို့သော သဲတို့ဖြင့် ဖြန့်ကြဲအပ်သော ဖြူစင်သော သံသောင်ကမ်းပါးရှိသော ပတ္တမြားအစုကဲ့သို့ သန့်ရှင်းကြည်လင်သော ရေကိုဆောင်သည့်မြစ်သည် ရှိ၏။ ထိုမြစ်၏ ကမ်းပါးနှစ်ဖက်တို့၌ရှိသည့် ဥယျာဉ်ဗိမာန်၏ တံခါးဝ၌ အဆင်းငါးမျိုးရှိသော ကြာအပေါင်းတို့နှင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ရွှေလှေနှင့် တကွ ကြီးစွာသော ရေကန်ကြီးသည် ဖြစ်ပေါ်၏။ နတ်သမီးသည် နတ်စည်းစိမ်ကို အစဉ်ခံစားလျက် လှေဖြင့် ကစားမြူးထူးသည်ဖြစ်၍ လှည့်လည်သွားလာနေ၏။

ထိုအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အသျှင်အာနန္ဒာကို “အာနန္ဒာ ငါတိုက်တွန်း၏။ ရေတွင်းမှ ရေကို ဆောင်ယူချေလော့”ဟု အမိန့်တော်ရှိ၏။ အာနန္ဒာမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားအား “မြတ်စွာဘုရား ယခုအခါ ရေတွင်းကို ထူဏရွာသားတို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်ပါပြီ။ ရေကိုဆောင်ယူရန် မဖြစ်နိုင်ပါ”ဟု လျှောက်ထား၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် စေခိုင်း၏။ သုံးကြိမ်မြောက်စေခိုင်းရာ၌ အာနန္ဒာမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်တော်ကို ယူဆောင်၍ ရေတွင်းသို့ ရှေးရှုကြသွားလေ၏။ အာနန္ဒာမထေရ် ရေတွင်းသို့ ကြွသွားသည်ရှိသော် ရေတွင်းသည် ရေပြည့်သည်ဖြစ်၍ လျှံတက်လာပြီးလျှင် ထက်ဝန်းကျင်စီးဆင်း၏။ (ရေတွင်းကိုဖို့ပိတ်ထားသော) မြက်ထုံးအလုံးစုံသည် မျော၍ အလိုလိုထွက်၏။ ထိုစီးသောရေသည် အဆင့်ဆင့်တိုးပွား၍ တပါးသောရေအိုင်တို့ကို ပြည့်စေလျက် ထိုထူထပ်ပုဏ္ဏားရွာကို ထက်ဝင်းကျင်မှ ဝန်းရံ၍ ရွာတစ်ဝိုက်ကို လွှမ်းမိုးသွားလေ၏။

ထိုတန်ခိုးပြာဋိဟာကို မြင်လေသော် ပုဏ္ဏားတို့သည် တအံ့တဩ မဖြစ်ဘူးမြဲ ထူးကဲသောစိတ် ဖြစ်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်ကြကုန်၏။ ထိုတောင်းပန်သောတခဏ၌ပင် ရေအယဉ်သည် ကွယ်ပျောက်လေ၏။ ပုဏ္ဏားတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏၎င်း ရဟန်းသံဃာ၏၎င်း နေရာဌာနကို

စီရင်၍ နက်ဖြန် ဆွမ်းအလို့ငှါ ပင့်ဖိတ်ကာ ဒုတိယနေ့၌ ကြီးစွာသောအလှူကို ပြုပြင်ဆင်ယင်လျက် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာကို မွန်မြတ်သော ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ဖြင့် လုပ်ကျွေးပြီးသော် အလုံးစုံသော ထူဏရွာသား ပုဏ္ဏားနှင့် အမျိုးသားတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို ဆွမ်းစားပြီး၍ သပိတ်မှ လက်ကို ဖယ်ပြီးသည့်တိုင်အောင် ကောင်းစွာလုပ်ကျွေးကြကုန်လျက် ထိုင်နေကြကုန်၏။

ထိုအခါ နတ်သမီးသည် မိမိ၏စည်းစိမ်ကို ဆင်ခြင်၍ ထိုအကြောင်းကို စူးစမ်းသည်ရှိသော် ထိုသောက်ရေလှူဒါန်းခဲ့သည်ကို သိ၍ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်လျက် “ယခုပင် ငါသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးအံ့၊ ကောင်းသောအမှုကို ပြုရာ၌ ပြုသူတို့အား အနည်းငယ်မျှကို ပြုလုပ်သော်လည်း များမြတ်သောအကျိုး ပေးသည်အဖြစ်ကို လူ့လောက၌ ထင်ရှားအောင် ပြုပေအံ့” ဟု ကြံစည်၍ အားထုတ်မှုကို ဖြစ်စေလျက် နတ်သမီးတထောင် အခြံအရံရှိသော ဗိမာန်နှင့် အတူသာလျှင် ကြီးကျယ်သော နတ်တန်ခိုး ကြီးမားသောနတ်အာနုဘော်ဖြင့် လာလတ်၍ လူအများမြင်စဉ်ပင် ဗိမာန်မှ သက်ဆင်းလျက် မြတ်စွာဘုရားကို ချဉ်းကပ်ရှိခိုး၍ လက်အုပ်ချီကာ ရပ်တည်လာ၏။

ထိုနောက်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုပရိသတ်အား ကံ၏အကျိုးကို မျက်မှောက်ထင်ရှား ပြလိုသောကြောင့် နတ်သမီးအား မေးတော်မူပုံ နတ်သမီးက ပြန်၍ လျှောက်ထား ဖြေကြားပုံတို့ကို ဝိမာနဝတ္ထုစာကိုယ်တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပေ၏။ ဤဝတ္ထု၌ မြတ်စွာဘုရား ချီးမြှောက်ပုံနှင့် အမျိုးသမီး၏ အသက်ကိုမျှ ပဓာနမထား စွန့်စား၍ လှူဒါန်းပုံတို့ကို ဆင်ခြင်လျှင် တမလွန်၌ အကျိုးခံစားရပုံမှာ များလွန်းသည်ဟု မဆိုသာချေ၊ ဒါနဝတ္ထု၏ ကြီးကျယ်မှု သေးငယ်မှုမှာ ပဓာနမဟုတ်၊ အသက်ကို စွန့်၍ လှူဒါန်းနိုင်သော စေတနာသဒ္ဓါတို့၏ ကြီးမားကျယ်ပြောမှုသည်သာ ပဓာနဖြစ်ရပုံကို ဤဝိမာနဝတ္ထုဖြင့် သက်သေတင်နိုင်ပေတော့သည်။

ဤဝတ္ထုမှာ ထူးထူးကဲကဲ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ စွန့်စားလှူဒါန်းသော ဒါန၏ အကျိုးပြဝတ္ထု ဖြစ်၏။ ထိုမှတပါး ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် သီလစောင့်သုံးမှုကြောင့် အကျိုးပေးရာတွင် တပါးသူထက် သာပုံဝတ္ထုတခုကိုလည်း ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာမှ ထုတ်ဆောင်၍ ပြလိုပေသေးသည်။

လတာဝိမာနဝတ္ထု^၂

မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ၌ သာဝတ္ထိပြည်သား ဥပါသကာတယောက်၏ သမီးသည် လတာမည်၏။ ပညာရှိ၏။ လိမ္မာ၏။ ထက်မြက်စူးရှသော ဉာဏ်ရှိ၏။ လင်အိမ်သို့ ရောက်သောအခါ လင်ကို၎င်း ယောက္ခမနှစ်ဦးကို၎င်း ကျူးလွန်၍ မကျင့်၊ ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆို၏။ အခြွေအရံအား ချီးမြှောက်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အိမ်၌ အိမ်ထောင်ဝန်ကို ဆောင်စွမ်းနိုင်၏။ အမျက်ထွက်လေ့မရှိ၊ သီလအကျင့်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ပေးကမ်းဝေဖန်ခြင်း၌ မွေ့လျော်၏။ မကျိုးမပေါက်သော သီလရှိ၍ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း၌ မမေ့မလျော့ဖြစ်၏။ ထိုလတာအမျိုးသမီးသည် နောက်အဖို့၌ သေဆုံးကွယ်လွန်၍ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး၏ သမီးဖြစ်ကာ လတာဟူသော အမည်ဖြင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။ ထိုလတာနတ်သမီးအား တပါးသော သဇ္ဇာပဝရာအဋ္ဌိမတီနှင့် သုတာဟူသော ညီမလေးဘော်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုနတ်သမီးညီအစ်မငါးဦးတို့ကိုလည်း သိကြားမင်းသည် ဆောင်ယူ၍ ကခြေသည်အဖြစ်ဖြင့် အလုပ်

၁။ ဤမြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၉-တွင် ကြည့်။ ၂။ ဝိမာန ၄-၁၂၀။

အကျွေးအရာ၌ ထား၏။ လတာနတ်သမီးသည် အကအဆိုစသည်၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သဖြင့် အကြီးအမှူးဖြစ်လေ၏။

ထိုနတ်သမီးတို့သည် တပေါင်းတည်း စု၍ ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေကြစဉ် ကောင်းစွာ သိဆိုခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်မှုကို စွဲ၍ အငြင်းအခုံ ဖြစ်၏။ ထိုနတ်သမီးတို့သည် ဖခင် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးထံ သို့ သွား၍ “ခမည်းတော် သမီးတော်တို့တွင် အဘယ်သမီးတော်သည် ကခြင်းစသည်တို့၌ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသနည်း” ဟု မေးကုန်၏။ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက “ချစ်သမီးတို့ သွားကြကုန်၊ အနောက်တံတိုင်း၏ ကမ်းပါး နတ်သဘင်အစည်းအဝေး၌ ကောင်းစွာ သိဆိုခြင်း ဖြစ်စေကုန်လော့၊ ထိုအစည်းအဝေး၌ သင်တို့၏ ထူးခြားမှုသည် ထင်ရှားလတ္တံ့” ဟု ဆို၏။ ထိုနတ်သမီးတို့သည် ဖခင်ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး ဆိုတိုင်း ပြုကြကုန်၏။ ထိုနတ်သဘင်အစည်းအဝေး၌ နတ်သားတို့သည် လတာနတ်သမီး ကခုန်သည်ရှိသော် မိမိနေမြဲတိုင်းသဘာဝဖြင့် ရပ်တည်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ကုန်၊ ကောင်းစွာဖြစ်သော ရွှင်လန်းခြင်းရှိကြသဖြင့် ရင်သပ်ရှုမော အံ့ဩသောစိတ်ဖြစ်ကုန်၍ အစဉ်မပြတ် ကောင်းခြီးပေးကုန်လျက် ကျယ်လောင်စွာ ဟစ်ကြွေးကာ အဝတ်ပုဆိုးတို့ကို မြှောက်ပင့်ဝှေ့ ရမ်းခြင်း ပြုကြကုန်၏။ ဟိမဝန္တာတတောလုံး တုန်လှုပ်သကဲ့သို့ ကြီးစွာသော အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်အသံသည် ဖြစ်လေ၏။ လတာနတ်သမီးမှ တပါးသော နတ်သမီးတို့ ကခုန်သောအခါတို့၌ကား ချမ်းလှသောရာသီဖြစ်သည့် သံသီရ ရတုအခါ၌ ဥဩငှက်ကဲ့သို့ တိတ်ဆိတ်စွာ ထိုင်နေကြကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ထိုသိဆိုပွဲ၌ လတာနတ်သမီး၏ ထူးခြားသော ထင်ရှားကျော်ကြားမှုသည် ဖြစ်လေ၏။

ထိုအခါ၌ ထိုနတ်သမီးတို့တွင် သုတာမည်သော (ညီမအငယ်ဆုံး) နတ်သမီးသည် “အဘယ်ကောင်းမှုကိုပြု၍ ဤအမကြီးလတာသည် ငါတို့ကို အဆင်းဖြင့်၎င်း အခြံအရံဖြင့်၎င်း လွှမ်းမိုး၍ တည်သနည်း၊ ငါသည် အမကြီးလတာကို မေးပေအံ့” ဟု ကြံစည်ကာ လတာနတ်သမီးကို မေး၏။ လတာနတ်သမီးသည် ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းကို ဖြေကြား၏။ ထိုအကြောင်းကို ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက နတ်ပြည်သို့ ဒေသစာရီ ကြွချီလာသော အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်အား လျှောက်ထား၏။ မထေရ်သည် ထိုအကြောင်းကို မေးမြန်းသော အကြောင်းရင်းမှစ၍ ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုမေးမြန်းပုံ ဖြေကြားပုံတို့ကို ဤဝိမာနဝတ္ထုစာကိုယ် တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပေသည်။ ဤဝတ္ထု၌ အမျိုးသမီးတဦး၏ လင်ကို ကျူးကျော်၍ မကျင့်ပုံ ယောက္ခမမိဘတို့၌ ရိုသေ၍ အိမ်ရှင်မပီသပုံ သီလမြဲပုံနှင့် ဥပုသ်စောင့်မပျင်းရိပုံတို့ကို ဖော်ပြထားပြီး ထိုကောင်းမှုအတွက် တမလွန်တွင် တပါးသူတို့ထက် အရာရာ၌ သာလွန်ပုံကို ဖော်ပြထားသည်မှာ အိမ်ထောင်ရှင် အမျိုးသမီးတိုင်း အားကျအတုယူစရာပင် ဖြစ်ပေသည်။

အောက်ပါ စဏ္ဍာလီဝိမာနဝတ္ထုမှာ ဒါန သီလစသောကောင်းမှု လုံးဝမရှိရုံမျှသာမက စဏ္ဍာလီအမယ်အိုသည် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် လူလေးမျိုးတွင် လူပြိတ္တာအမျိုးအစား၌ပင် ပါဝင်နေပေသေးသည်။ သို့သော် မြတ်စွာဘုရား၏ ကရုဏာတော်ကြောင့် ကောင်းမှုဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကောင်းကျိုး ခံစားရပုံကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေပေသည်။

အတိုင်းထက်အလွန်ပင် ဖြစ်ရပေ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ဗုဒ္ဓါနုဿတိအာရုံ၌ဖြစ်သော ပီတိ၏ ဖြစ်ဆဲခဏ၌ ပညာ-သတိတို့၏ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်လည်း ဤမျှ အကျိုးကြီးမားရခြင်းဖြစ်ကြောင်း မှတ်သားသင့်လှပေသည်။

ဣတ္ထိဝိမာနဆိုင်ရာမှတ်သားဖွယ်ရာ

အထက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်အချို့မှာ ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော် ဣတ္ထိဝိမာနအပိုင်းမှ အချို့သော သိမှတ်ဖွယ်ရာများကို အဋ္ဌကထာမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ထုတ်နုတ်၍ ပြသင့်သော ဝတ္ထုကြောင်းများစွာ ရှိသေးသော်လည်း ပါဠိတော် ဘာသာပြန်များကို ဖတ်ရှုရုံမျှဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ပေါ်နိုင်သဖြင့် လျစ်လျူရှုလိုက်ပေသည်။ သို့သော် ဤဝိမာနဝတ္ထုဘာသာ ပြန် (စာမျက်နှာ ၃၈) ၌ ပါဝင်သော ဂုတ္တိလဝိမာနဝတ္ထုနှင့်ပတ်သက်၍ကား အနည်းငယ်ရှင်းလင်း ပြသင့်သဖြင့် အောက်ပါအချက်ကို မှတ်သားထားသင့်ပေသည်။

ဤဝိမာနဝတ္ထု ဘာသာပြန်စာကိုယ် (စာမျက်နှာ ၃၈) တွင် ဂုတ္တိလဝိမာနဟူသော အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုပေါင်း ၃၆-ဝတ္ထုပါရှိလေသည်။ ၎င်းဝတ္ထုများမှာလည်း အခြား ဝိမာနဝတ္ထုများကဲ့သို့ပင် အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်မြတ်သည် နတ်ပြည်မှ မေးမြန်းစုံစမ်းခဲ့ပြီး မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခဲ့သော ဝတ္ထုများ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ထို ၃၆-ဝတ္ထုဆိုင်ရာ၌ အသျှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်အား ချစ်သား မောဂ္ဂလ္လာန် ထိုနတ်သမီးတို့သည် သင်နှင့်သာလျှင် ဤသို့ သက်သက် ဖြေကြားခဲ့ဘူးသည် မဟုတ်၊ စင်စစ် ရှေးက ငါနှင့်လည်း ဤအတူ မေးမြန်း ဖြေကြားဘူးလေပြီဟု မိန့်ကြားတော်မူပြီး ဂုတ္တိလဇာတ်ကို ပြန်လည်ဟောကြားတော်မူခဲ့လေ သည်။

ထိုဂုတ္တိလဇာတ်မှာ ဇာတ်ပါဠိတော် ဒုကနိပါတ်၌ ပါရှိ၏။ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဂုတ္တိလ မည်သော စောင်းသမားဖြစ်၍ တပည့်ဖြစ်သော ဒေဝဒတ်အလောင်း မုသိလစောင်းသမားက စောင်းတီးပြိုင်ရန် ချိန်းဆိုပုံ၊ ဘုရားလောင်းဂုတ္တိလသည် အရွယ်ကြီးပြီဖြစ်၍ ရှုံးမည်ဟုဆင်သဖြင့် တောသို့ ထွက်ပြေးရာ သိကြားမင်းက သင်ပင်နိုင်မည်ဟု ပြောပြီး စောင်းကြိုးခုနစ်ချောင်းကို တချောင်းစီတချောင်းစီဖြတ်၍ တီးစေရာ မုသိလက ထိုအတူလိုက်တီး၍ မုသိလရှုံးပုံများနှင့် နောင်တွင် ဂုတ္တိလအား တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီး နတ်သမီးများနှင့် တွေ့ဆုံစေရာ ဤဝိမာနဝတ္ထုလာ ဂါထာများအတိုင်း နတ်သမီး ၃၆-ဦးက ဖြေကြားပုံတို့ကို ဒုကနိပါတ် ဂုတ္တိလဇာတ်တွင် ဖော်ပြထား၏။ ဤဂုတ္တိလဝိမာန၏ အစဖြစ်သော နှစ်ဂါထာ (၃၂၇ နှင့် ၃၂၈) မှာ ထိုဒုကနိပါတ်မှ သိကြားမင်းနှင့် ဂုတ္တိလတို့ ပြောကြပုံများပင် ဖြစ်လေသည်။

သို့ဖြစ်သဖြင့် ဤဝိမာနဝတ္ထု ၃၆-ဝတ္ထုလာ နတ်သမီး ၃၆-ဦးမှာ ဘုရားလောင်း နှစ်ဦး ဂုတ္တိလ စောင်းဆရာဘဝက တွေ့ဆုံခဲ့သော နတ်သမီးများပင် ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော်လည်း နှစ်ပေါင်း အသင်္ချေလွန်လေပြီဖြစ်သဖြင့် ဂုတ္တိလဘဝက တွေ့ရသော နတ်ဘဝမဟုတ်တော့ဘဲ အကြိမ်ကြိမ် စုတေ၍ ကောင်းမှုကံအလျောက် ကုသိုလ်ကံမကုန်မခြင်း ဤဘုံ ဤဗိမာန်၌ပင် ထပ်၍ထပ်၍ ဖြစ်နေကြရကြောင်းကို မှတ်သားထားသင့်ကြပေ၏။

ဣတ္ထိဝိမာနအပိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ကား ဤမျှ မှတ်သားမိလျှင်ပင် စာကိုယ်ကိုဖတ်၍ အရသာ ပေါ်လောက်ပြီဖြစ်ရာ ပုရိသဝိမာနအပိုင်း၌ မှတ်သားဖွယ်ရာများကို အနည်းငယ်မျှ ဆက်လက် ဖော်ပြပါဦးမည်။

ပုရိသဝိမာနဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်ရာ

ပုရိသဝိမာနအပိုင်းတွင် ၃၃-ဝတ္ထုမျှသာပါရှိသည်။ထို ၃၃-ဝတ္ထုတွင် ဣတ္ထိဝိမာနကဲ့သို့ အရိယာ (သောတာပန်စသည်)အဖြစ် မပါရှိပဲ ဒါနသက်သက်ပြုခဲ့သူ ၂၂-ဦး၊ သီလသက်သက် ဆောက်တည် ခဲ့သူ ၂-ဦး၊ ဒါနသီလ ရောနှောပြုခဲ့သူ ၁-ဦး၊ ကြည်ညို၍ ရှိခိုးရုံမျှဖြင့် နတ်ပြည်၌ဖြစ်ရသူ ၃-ဦး၊ ကျောင်းဝေယျာဝစ္စပြုလုပ်ခဲ့သူ ၁-ဦး၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝမှလာသူ ၂-ဦး၊ ဒါနမပြုပဲ ရဟန်းဘဝဖြင့်တွေ့ ကျင့်သုံး၍ လူထွက်ပြီး စေတီကိုပူဇော်ခဲ့သူ ၁-ဦးနှင့် သူတပါး ဖြစ်ကတတ်ဆန်းမျှတင်လှူခဲ့သော ပန်းကို စေတီ၌ ကောင်းမွန်စွာ ပြုပြင်တင်လှူခဲ့သူ ၁-ဦး စုစုပေါင်း ၃၃-ဦးတို့၏ အကြောင်း အရာများ ပါရှိပေသည်။

ထို ၃၃-ဦးတို့တွင် အသူးအားဖြင့် ဘုရားလောင်းတောထွက်ရာ၌ စီးတော်မူသော ကဏ္ဍကမြင်း ဘဝမှ ဖြစ်လာသော ကဏ္ဍကနတ်သားအကြောင်းကိုလည်း ဖတ်ရှုကြရမည် ဖြစ်၏။

(ဤဝတ္ထုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပေးဘဝမှ နတ်သားဖြစ်လာသူ မဏ္ဍုကဒေဝပုတ္တဝတ္ထုကိုလည်း တွေ့ နိုင်သေး၏။ တိရစ္ဆာန်ဘဝဖြင့် ဘုရားရှင်နှင့် တိုက်ရိုက်တွေ့ဆုံရ၍ နတ်ပြည်၌ နတ်သားဖြစ်ရသည် မှာ အလွန်ကုသိုလ်ထူးပေသည်။ ကုသိုလ်ဟုန်ကြီးမားလျှင် တိရစ္ဆာန်ဘဝမှလာသော်လည်း အလွန် တန်ခိုးကြီးမားကြ၏။ ကဏ္ဍကနတ်သားဝတ္ထု၊ မဏ္ဍုကနတ်သားဝတ္ထုတို့တွင် တိရစ္ဆာန်မှ တဖြစ်လ နတ်သားများပင် ဖြစ်လင့်ကစား အလွန်တန်ခိုးကြီးကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်၏။ နတ်ပြည်၌ တိရစ္ဆာန် အဖြစ် မရှိပေရာ အချို့ဝတ္ထုများရှိ ရေကန်အတွင်းမှ ဥဩ ဟင်္သာနှင့် ကြိုးကြာ စသည်များမှာ လည်း ဆိုင်ရာ အခြံအရံနတ်များက တန်ခိုးရှင်နတ်သမီး နတ်သားများ ပျော်မြူးနိုင်ရန် ဥဩ အသွင် ဟင်္သာအသွင် ကြိုးကြာအသွင် စသည် ဖန်ဆင်းပေးရသည်ဟု အဋ္ဌကထာတွင် ဆို၏)။

ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူပြီး နောက်မှ ကုသိုလ်ပြု၍ နတ်ဘုံသို့ ရောက်လာသော စူဠရဟ နတ်သားအကြောင်းနှင့် ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်မှ ယခုအထိ တာဝတိံသာနတ်ပြည်တွင် တည်ရှိနေသေးသော မဟာရထနတ်သားဝတ္ထုများကိုလည်း အံ့ဩဖွယ်ရာ ဖတ်ရှုကြရမည်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာသုံးသောင်းထက် သုမေဓာမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူပြီးနောက် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော် မူကာ သုမေဓာဘုရားရှင်၏ ဓာတ်တော်များကို စေတီတည်ပြီးချိန်တွင် အမျိုးသားတဦးသည် ဘုရားသာသနာတော်အတွင်းမှာပင် ရဟန်းပြု၍ ခုနစ်နှစ်မျှသာ အားထုတ်ပြီးနောက် လူထွက်ကာ စေတီရင်ပြင်၌ တံမြက်လှည်းခြင်း သီလဆောက်တည်ခြင်းကို ပြုသဖြင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ယခုဘုရားလက်ထက်တိုင်အောင် နတ်သားဖြစ်နေသေးသော အနေကဝဏ္ဏနတ်သားဝတ္ထုမှာလည်း တနည်းတရ အံ့ဩဖွယ်ရာ ကောင်းလှပေသည်။

ထိုဝတ္ထု၌ “အရှင်ဘုရား ထိုအခါ၌ အကျွန်ုပ်သည် ပေးလည်းမပေးလှူခဲ့ဘူးပါ။ ပေးလှူရန် လည်း ဒါနဝတ္ထုမရှိခဲ့ပါ။ ပူဇော်ခြင်းငှါထိုက်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုသရီရဓာတ်တော်ကို ပူဇော်ကြကုန်လော့၊ ဤသို့ ပူဇော်သည်ရှိသော် ဤလူ့ ပြည်မှ နတ်ပြည်သို့ သွားရကုန်လိမ့်သတည်း”

ဟု သူတပါးတို့ကိုသာလျှင် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းခဲ့ဘူးပါ၏”ဟု ပြောဆိုပုံ ပါရှိသဖြင့် ဓာတ်တော် တို့ကို ပူဇော်ခြင်း၊ ပူဇော်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့ခြင်းတို့အတွက် အကျိုးပေးပုံတို့မှာ အလွန်မှတ်သား စရာ ကောင်းလှပေသည်။

အထူးမှတ်သားထားသင့်သော ဝိမာနဝတ္ထုတပုဒ်ကား သေရီသကဝိမာနဝတ္ထုပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းဝတ္ထုမှ ပါယာသိရာဥပဉ်သော သေတဗျမြို့စားမင်းသည် ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူပြီး နောက်မှ အသျှင်ကုမာရကဿပနှင့်တွေ့ဆုံကာ ကောင်းသောဉာဏ်အမြင်၌ တည်ပြီးလျှင် ကုသိုလ် ကောင်းမှုတို့ကိုပိုး၍ သေရီသကမည်သော စတုမဟာရာဇ်ဘုံ အပါအဝင်ဖြစ်သော ဗိမာန်တခု၌ နတ်သားဖြစ်ခဲ့၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ဆည်းပူး၍ ဒါနစသည်တို့ကို ပြုခဲ့သော်လည်း ရိရိသေသေ မပြုခဲ့သဖြင့် ပျင်းရိငြိုးငွေ့ဖွယ်ကောင်းသော ဗိမာန်၌ ဖြစ်ခဲ့ရပေသည်။ ၎င်း၏အဋ္ဌပုတ္တိုကို နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာမှ လှည်းကုန်သည်တို့နှင့်စပ်၍ မထေရ်များ သိကြရသဖြင့် ဒုတိယသံဂါယနာပွဲတွင်မှ အသျှင်မဟာယသအမှူးရှိသော မထေရ်များက မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြရသည်။ ဝိမာနဝတ္ထုအားလုံး တို့တွင် ဤသေရီသက ဝိမာနဝတ္ထုသည် ဒုတိယသံဂါယနာ၌ ထည့်သွင်းသော ဝတ္ထုဖြစ်သဖြင့် ထူးခြားသည်ဟု ဆိုသင့်ပေသည်။ (စူဠရထနတ်သားကား ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးမှ ဖြစ်သော် လည်း အသျှင်မဟာကစ္စည်းနှင့် စောစောတွေ့ရသဖြင့် ပဌမသံဂါယနာတွင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ ကြောင်း အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုလေသည်)။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရသော် ဝိမာနဝတ္ထုတို့သည် မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ ကုသိုလ် သကောင်းမှု ပြုလုပ်ကြရန်နှင့် ပြုလုပ်ပြီးသူတို့အဖို့လည်း အစဉ်သဖြင့် ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်း၍ ကောင်းမှုပြုရသည့် အကျိုးတရားတို့ တိုးပွားသည်ထက် တိုးပွားလာရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အသျှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် ရဟန္တာမဟာထေရ်မြတ်ကြီး၏ အတွေ့အမြင်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားက တဆင့် ဟောကြားထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း သဒ္ဓါကြည်လင်စွာ မှတ်ကြရမည်။

ဤမျှဖြင့် ဝိမာနဝတ္ထုနှင့်ဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ် အချက်အလက်များကို ပြဆိုပြီး၍ ပေတဝတ္ထု ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ဖော်ပြပါဦးအံ့။

ပေတဝတ္ထုဆိုင်ရာ ပြိတ္တာတို့အကြောင်း

ပေတဝတ္ထုဟူသည်မှာ ပြိတ္တာတို့၏အကြောင်းအရာတို့ကို ဖော်ပြသောကျမ်း ဖြစ်၏။

မှန်ပါသည်--

“ရှေးဘဝတို့က ပြိတ္တာတို့ ပြုအပ်ခဲ့သော၊ ပြိတ္တာအဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော ကံ အမျိုးမျိုးတို့ကို ထိုသတ္တဝါတို့၏အကျိုး ခြားနားချက်အားလျော်စွာ ပြတတ်၍ အထူးအား ဖြင့် သံဝေဂကိုဖြစ်စေတတ် ကံ၏အကျိုးကို မျက်မှောက်ထင်ရှား မြင်သိစေတတ်သော၊ ပေတဝတ္ထုဟူသော အမည်ဖြင့် ကောင်းစွာသိအပ်သည့် အကြောင်းအဋ္ဌပုတ္တရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာတော်ကို ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တို့ သံဂါယနာ တင်ခဲ့ကုန်ပြီ”။

ဤ ပေတဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ ဂါထာရမ္မ၌ အဋ္ဌကထာဆရာ အသျှင်ဓမ္မပါလက ဂါထာ ၃-ပုဒ်ဖြင့် အထက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြပလ္လင်ခံခဲ့ရလည်း ပေတဝတ္ထုဟူသည် ပြိတ္တာတို့အကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်ဟု ဆိုသင့်ပေ၏။

သို့ရာတွင် ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်ကို၎င်း အဋ္ဌကထာကို၎င်း စေ့စေ့ငုငု ကြည့်ရှုမိလျှင် “ပေတဝတ္ထုသည် ပြိတ္တာတို့၏အကြောင်းဖြစ်၏”ဟူသော စကားမှာ ယေဘုယျနည်းအားဖြင့်သာ ဆိုထားသည်ဟု သိသာနိုင်ပေ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤ ပေတဝတ္ထု၌ ပါဝင်သောအကြောင်းအရာတို့တွင် ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်သွားသူတို့၏ အကြောင်းအရာသာမက ငရဲဘုံသို့ရောက်သွားသူ၊ လူ့ဘုံသို့ ရောက်သွားသူ၊ နတ်ဘုံသို့ ရောက်သွားသူနှင့် ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်သွားသူတို့၏ အကြောင်းအရာများလည်း ပါဝင်နေသောကြောင့်ပင်။

ပုံစံအားဖြင့် ရေဝတီပေတဝတ္ထု (ဤပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန် ၂၀၃)မှာ ငရဲသို့သွားသော ရေဝတီအမျိုးသမီး၏ အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပုတ်ဖြစ်၏။ ကုမာရပေတဝတ္ထု (စာမျက်နှာ ၁၇၃) မှာ သုသာန်၌ စွန့်ပစ်ခံရသော သူငယ်တဦး၏ အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပုတ်ဖြစ်လေသည်။ ခေတ္တုပမပေတဝတ္ထု (စာမျက်နှာ ၁၂၅)မှာ ရုက္ခဇိုင်းနတ်ဖြစ်သော ဝတ္ထုဖြစ်၍ အင်္ကျီပေတဝတ္ထု (စာမျက်နှာ ၁၅၂)မှာ တာဝတိံသာ၌ နတ်ဖြစ်သော ဝတ္ထုဖြစ်ပြီး ဥရုပေတဝတ္ထု (စာမျက်နှာ ၁၃၄) မှာ သိကြားမင်းဖြစ်သော ဝတ္ထုဖြစ်လေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ဥဗ္ဗရီပေတဝတ္ထု (စာမျက်နှာ ၁၆၃)မှာ ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်သော ဝတ္ထုဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ဂေါဏပေတဝတ္ထု (စာမျက်နှာ ၁၃၀)နှင့် ပိဋ္ဌဓိတလိကပေတဝတ္ထု (စာမျက်နှာ ၁၂၆)တို့မှာ မည်သည့်ဘဝသို့မျှ ကူးပြောင်းသော အကြောင်းမဟုတ်မူ၍ သောကကိုဖြေဖျောက်သောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝတ္ထုများဖြစ်သည်။ ဂေါဏပေတဝတ္ထုမှာ အဖေသေဆုံး၍ ငိုနေသူအား ပရိယာယ်ဖြင့် တရားဟောသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ပိဋ္ဌဓိတလိကပေတဝတ္ထုကား (ပါဠိတော်အနေဖြင့် မသိသာသော်လည်း အဋ္ဌကထာအရ) အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ မြေးမကလေးသည် ကစားစရာ မြေညက်ယမင်းရုပ်ကလေး ကျကွဲသွားသဖြင့် “သမီးငယ်လေး သေပါပြီ”ဟု ချော့မော့၍မရအောင် ဟစ်အော်ငိုကြွေးသောအခါ အဖိုးဖြစ်သူ သူဌေးကြီးက “မြေးမငယ် သင်၏ သေဆုံးသောသမီးအတွက် အလှူပေးအံ့”ဟု ဆိုကာ မြတ်စွာဘုရားနှင့် သံဃာငါးရာအား ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းလှူဒါန်းရာ မြတ်စွာဘုရားက ဂါထာ ၄-ပုဒ်ဖြင့် အနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူသည့် ဝတ္ထုဖြစ်လေသည်။ ဤသို့လျှင် ပေတဝတ္ထုတိုင်းသည် ပြိတ္တာတို့၏ အကြောင်းမဟုတ်သည်ကို သိမှတ်ထားသင့်ပေသည်။ သို့သော် အများအားဖြင့်ကား ပြိတ္တာတို့အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပုတ်ဖြစ်လေသည်။

ယင်းသို့အားဖြင့် ပေတဝတ္ထုဟုဆိုပါလျက် ငရဲဘုံ၊ လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံနှင့် ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့သို့ ရောက်သွားသူတို့၏ ဝတ္ထုများကို ထည့်သွင်းထား၍ အမည်နှင့်ဆန့်ကျင်မှု မဖြစ်ပါလောဟု မေးဖွယ်ရာ ရှိပေသည်။ ယင်း အမေးအတွက် “ပေတ”ဟူသော အမည်ကို ရှင်းလင်းတင်ပြအပ်ပေသည်။

(၁) ပကဋ္ဌေန သုခတော ဣတာ ဂတာတိ ပေတာ = ချမ်းသာသုခမှ ဝေးသောအားဖြင့် ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ပေတမည်၏။

၁။ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝိနိဋ္ဌိကာ-၁၆၁။

(၂) မနုဿတ္တဘာဝတော အပေတတ္တာ ပေတာရိယာယောပိ လဗ္ဘတိ ဝေ=လူ့ ခန္ဓာ အတ္တဘောမှ ကင်းကွာ (ကွယ်လွန်)သွားသောကြောင့် ပေတဟု ခေါ်ဆိုခြင်းကို ရအပ်၏။

ပေတ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ပြပါ ကျမ်းဂန်လာစကားရပ်များအရ သိနိုင်၏။ (၁)အချက်အရ ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်သွားသူတို့ကို ရနိုင်ပြီး (၂) အချက်အရ မည်သည့်ဘုံသို့ ရောက်သွားသူတို့ အကြောင်းကိုမဆို အရာဌာနအားလျော်စွာ ရနိုင်လေသည်။

အထူးအားဖြင့် အချို့ ပေတဝတ္ထုတို့မှာ ဝိမာနဝတ္ထုများနှင့် ဝတ္ထုတူဖြစ်နေသည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ပုံစံအားဖြင့် ဝိမာနဝတ္ထုမှ သေရီသကဝိမာနဝတ္ထုနှင့် ပေတဝတ္ထုမှ သေရီသက ပေတဝတ္ထုကိုကြည့်လျှင် သိနိုင်ပေသည်။ ၎င်းဝတ္ထုနှစ်ခုမှာ အတူတူပင်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဝိမာနဝတ္ထုနှင့် မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ ပေတဝတ္ထုမှာလည်း တူပေသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ တဝတ္ထုတည်းပင် ဖြစ်လင့်ကစား ဝိမာနသဘော သက်ဝင်ရုံသာမက ပေတသဘောလည်း သက်ဝင်နေသဖြင့် ပေတ၌ ထပ်မံ၍ ဖော်ပြရခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိထားသင့်ပေသည်။

ပြိတ္တာဟူသည် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသုရဏာယ်ဟူသော အပါယ်သတ္တဝါလေးပါးတို့တွင် ပါဝင်သော လူ့ ပြည်လောကအတွင်းမှာပင် တောချုပ်ပေါင်း တောင်စောင်း ဂူလိုက်စသည်တို့တွင် ခိုမှီ၍ ဆင်းရဲထူပြောစွာ ခံစားနေရသည့် သတ္တဝါတမျိုးပင် ဖြစ်လေသည်။ လူ့ပြည် လူ့လောကတွင် လူဟူ၍ ဖြစ်ရခဲစဉ်က ငြူစုဝန်တိုခြင်းများပြား၍ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မရှိ၊ သူတပါးတို့ ပေးကမ်းလှူဒါန်းသည်ကိုလည်း တားမြစ်၍ အန္တရာယ်ကို ပြုကုန်သူတို့သည် များသောအားဖြင့် ထိုသတ္တဝါမျိုး၌ ဖြစ်ပေါ်ကြရကုန်၏။ မိမိပြုလုပ်သော မကောင်းမှုကြောင့် ထိုသတ္တဝါတို့သည် ထမင်းငတ်ခြင်း ရေမှတ်သိပ်ခြင်းစသော ဒုက္ခတို့ကို ခံစားလျက် နှစ်ပေါင်းရာ ထောင် သိန်း သန်း ကာလပတ်လုံးသော်၎င်း ဘုရားတဆူနှင့်တဆူအကြား ကာလပတ်လုံးသော်၎င်း မကျွတ်မလွတ်နိုင်ပဲ ရှိနေကြရကုန်၏။ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ထမင်းတလုံး ရေတပေါက်မျှ မစားရမသောက်ရ ကြီးစွာသောဒုက္ခကို ခံစားနေရသော်လည်း အကုသိုလ်ကံ အရှိန်မကုန်သဖြင့် ကွယ်လွန်သေဆုံး ဘဝတိုးရခြင်း မရှိသဖြင့် အသားအသွေးမရှိ အရေအကြော အရိုးမျှသာရှိပြီးလျှင် အလွန်ဆိုးဝါးသော အဆင်းဖြင့် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ တည်ရှိနေကြရလေသည်။

ပြိတ္တာတဦး၏ အဆင်းဆိုးဝါးပုံကို “ထိုပြိတ္တာ၏ ကိုယ်ပမာဏသည် ထန်းပင်လုံးပမာဏရှိ၍ ထက်ဝန်းကျင် ကိုယ်ခရသည် ကြမ်းတမ်းစွာ၏။ ဖောက်ပြန်သောဆံရှိ၍ ကြောက်မက်ဖွယ်အဆင်း ရှိပြီးလျှင် အလွန်ဖောက်ပြန်ဆိုးဝါး၍ ရွှံ့ရှာစက်ဆုပ်ဖွယ်အမြင်ရှိ၏။ ထိုပြိတ္တာသည် ငါးဆယ့်ငါးနှစ် တို့ကာလပတ်လုံး ထမင်းတလုံး ရေတပေါက်ကိုမျှ မရရှိပဲ ခြောက်သော လည်ချောင်း နှုတ်ခမ်း ရှိလျက် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ထိုမှ သည်မှ ပတ်ပတ်လည် ပြေးလွှားနေရ၏”ဟု ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ ဓနပါလသေဠိပေတဝတ္ထုအဖွင့်^၂တွင် ဖော်ပြထား၏။

ပြိတ္တာလေးမျိုး ပြဆိုချက်

၎င်းပြိတ္တာတို့ကို သံဂါယနာဝင် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းကြီးတို့၌ ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ရသင့်သမျှ အမျိုးအမည် အတန်းအစား ခွဲခြားပြဆိုရပါမူ လေးမျိုးလေးစားရှိနိုင်လေသည်။

၁။ ပေတ ၄-က၇။ ၂။ ပေတဝတ္ထု ၄-၉၄။

ထိုလေးမျိုးတို့ကား—

- (၁) ပရဒတ္တုပဇီဝိကပြိတ္တာ
- (၂) ခုပ္ပိပါသိကပြိတ္တာ
- (၃) နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာနှင့်
- (၄) ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာဟူ၍ လေးမျိုးတည်း။

ထိုလေးမျိုးတို့တွင်—

- (၁) သူတပါးတို့ပေးအပ်သောအစာကို အမှီပြု၍ အသက်ရှင်ရသော ပြိတ္တာသည် ပရဒတ္တုပဇီဝိကပြိတ္တာမည်၏။
- (၂) ထမင်းငတ်ခြင်း ရေမွတ်သိပ်ခြင်းဖြင့် မပြတ်အနှိပ်စက်ခံနေရသော ပြိတ္တာသည် ခုပ္ပိပါသိကပြိတ္တာမည်၏။
- (၃) အမြဲအကြွင်းမဲ့လောင်ကျွမ်းခံနေရသဖြင့် ပူပန်ခြင်းရှိသော ပြိတ္တာသည် နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာမည်၏။
- (၄) အသုရကာယ်ဟု အသီးအခြားခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပြိတ္တာအသုရကာယ်သည် ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာမည်၏။

ဤပြိတ္တာလေးမျိုး၌ ပရဒတ္တုပဇီဝိကပြိတ္တာမျိုးမှာ လူ့ဘဝရှိ ဆွေမျိုးဉာတကာစသည်တို့က ရည်ညွှန်းလှူဒါန်းသည်ကို ဝမ်းမြောက်နေမော် သာဓုခေါ်နိုင်လျှင် ဖားဖွယ်သောက်ဖွယ် စသည်ကို ရရှိနိုင်လေသည်။ ပေတဝတ္ထုတွင် များသောအားဖြင့် ဤပရဒတ္တုပဇီဝိက အမျိုးအစားဝင်ပြိတ္တာ များသာဖြစ်သည်။ ခုပ္ပိပါသိကပြိတ္တာအမျိုးအစားမှာမူ အနည်းငယ်မျှသာ ပါရှိ၏။ နိဇ္ဈာမတဏှိက ပြိတ္တာမျိုးမူကား မပါရှိပေ။ ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာဟူသည်ကား ပြိတ္တာဟူ၍သာ အမည်တပ်ထားသော်လည်း အသုရကာယ်မျိုးအဖြစ်သာ ထင်ရှားလေသည်။

ထိုကာလကဉ္စိက အသုရအကြောင်းကို “ထိုကာလကဉ္စိက အသုရတို့၌ အတ္တဘောသည် သုံးဂါဝတ်မျှ ပမာဏရှိသောဟူ၏။ နည်းသော အသားအသွေးရှိ၏။ အရိုးအရေမျှသာရှိသည်အဖြစ်ကြောင့် ဖက်ရွက်ခြောက်ကဲ့သို့သော ကိုယ်ရှိ၏။ ပုဇွန်တို့ကဲ့သို့ မျက်စိတို့သည်ထွက်၍ ဦးခေါင်း၌ တည်ကုန်၏။ ခံတွင်းသည် အပ်နဖားပေါက်နှင့်တူ၏။ ဦးခေါင်း၌သာလျှင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုကာလကဉ္စိကအသုရတို့သည် အောက်သို့ ညွတ်ကုန်း၍ အစာကို ယူကုန်၏”ဟု ပါထိကအဋ္ဌကထာ^၁ တွင် ပြဆိုထားလေသည်။

အထူးမှတ်သားဖွယ်တရပ်ကား နိယတဗျာဒိတ်ခံယူပြီးသော ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည် ခုပ္ပိပါသိကပြိတ္တာမျိုး နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာမျိုးနှင့် ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာ အသုရမျိုး၌ မဖြစ်ဟု အပဒါနိ သုတ္တနိပါတ်ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် စရိယာပိဋကဋ္ဌကထာ^၂တို့၌ အဆိုရှိပေရာ ပရဒတ္တုပဇီဝိကပြိတ္တာ မျိုးကား ဖြစ်နိုင်သေး၏ဟု မှတ်သားသင့်ပေသည်။

၁။ ခိ ဋ္ဌ ၃-၅။

၂။ အပဒါနိ ဋ္ဌ ၁-၁၅၇၊ သုတ္တနိပါတ် ဋ္ဌ ၁-၄၅၊ ဗုဒ္ဓဝံသ ဋ္ဌ-၃၁၆၊ စရိယာပိဋက ဋ္ဌ-၃၂၁။

ပြိတ္တာအမျိုးမျိုး

ဤပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန်အတွက် မှတ်သားဖွယ်ရာတွင် ပရဒတ္တုပဇီဝိက အမျိုးအစားဝင် ပြိတ္တာတို့အကြောင်းကို အထူးအားဖြင့် ဖော်ပြရေးသားရမည် ဖြစ်သော်လည်း ပြိတ္တာတို့၏ အကြောင်းနှင့်စပ်၍ လောကပညတ္တိကျမ်း ဆဂတိဒီပနီကျမ်းတို့၌လာသော ပြိတ္တာတို့ကို ဖော်ပြအပ်ပေသည်။

ဟိမဝန္တာတောင်၏ နံပါးဝယ် ဝိဉ္ဇ္ဈာဋ္ဌဓိမည်သော တောအုပ်ကြီး (ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်?)၌ ပြိတ္တာတို့၏ မြို့ကြီးသည် ရှိ၏၊ ထိုပြိတ္တာမြို့၌ အောက်ပါပြိတ္တာတဆယ့်နှစ်မျိုးတို့ ရှိကြကုန်၏။

(၁) ဝန္တာသပြိတ္တာမျိုး (အလွန်ထမင်းငတ်ခြင်း ရေမွတ်သိပ်ခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည် ဖြစ်၍ တရံတဆစ်မျှ ထမင်းဘောဇဉ်ကို စားခြင်းငှါ မရ၊ သူတပါးတို့ စွန့်ပစ်အပ်သော တံတွေးနှပ် အနံ့ဖိတ်တို့ကို စားရသော ပြိတ္တာမျိုး)။

(၂) ကုဏ္ဍပါသပြိတ္တာမျိုး(အကောင်ပုပ်ကို စားသောပြိတ္တာမျိုးတည်း၊ မြွေကောင်ပုပ်၊ ခွေးကောင်ပုပ်၊ လူကောင်ပုပ် စသည်တို့ကို ရသောအခါ စားရ၍ မရသောအခါ ငတ်မွတ်ခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲခံနေရသော ပြိတ္တာမျိုး)။

(၃) ဂူထခါဒကပြိတ္တာမျိုး (မစင်ကို စားရသော ပြိတ္တာမျိုး)။

(၄) အဂ္ဂိဇာလမုခပြိတ္တာမျိုး(နေ့ညညှပ်တ်လုံး ခံတွင်းမှ မီးလျှံထွက်သော ပြိတ္တာမျိုးတည်း၊ ထိုမီးလျှံသည် ပြိတ္တာ၏ လျှာနှုတ်ခမ်းတို့ကို လောင်လျက် အပြင်သို့ တယူဇနာထွက်ပြေး၏)။

(၅) သူစိမုခပြိတ္တာမျိုး (အပ်နဖားပေါက်မျှ ခံတွင်းရှိသော ပြိတ္တာမျိုးတည်း၊ ထိုပြိတ္တာသည် ကြီးသောကိုယ် ရှည်သောလည် ရှိ၏၊ ခံတွင်းကား အပ်နဖားပေါက်မျှသာ ရှိ၏၊ အစာကို ရသောအခါ ခံတွင်းအလွန်ကျဉ်းသောကြောင့် ခံတွင်းဖြင့် မျိုခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သဖြင့် နားပေါက် နှာခေါင်းပေါက်ဖြင့် သွတ်သွင်း၏၊ အနည်းငယ်မျှ သာယာမှုကို မရ၊ ကာလရှည်မြင့်စွာ ငတ်မွတ်ဆာလောင်၍ နေသော ပြိတ္တာမျိုးဖြစ်၏)။

(၆) တဏှာနိတပြိတ္တာမျိုး(ရေမွတ်သိပ်မှု တဏှာဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော ပြိတ္တာမျိုး၊ ထိုပြိတ္တာသည် တရံတခါမျှ သောက်ရေကို မရ၊ ရေငတ်ခြင်း ပြင်းပြလှသဖြင့် ရေတွင်း ရေကန် ထုံးအိုင် မြစ်ချောင်း သမုဒ္ဒရာရှိရာသို့ ကပ်ရောက်သောအခါ ထိုရေတွင်း ရေကန် စသည်သည် ပြည်သွေးကျင်ကြီး ကျင်ငယ် ဖွဲ့ပြာကဲ့သို့ ထင်ရလေ၏)။

(၇) သုနိဇ္ဈာမကပြိတ္တာမျိုး(လွန်စွာ အကြွင်းမဲ့လောင်မြိုက်သော မီးလောင်ငုတ်နှင့်တူသည့် ပြိတ္တာမျိုး)။

(၈) သတ္တင်္ဂပြိတ္တာမျိုး(ဓားလက်နက်နှင့်တူသော အင်္ဂါရှိသော ပြိတ္တာမျိုး၊ ထိုပြိတ္တာသည် ဓားသွား ငါးမျှားချိတ်နှင့်တူသော လက်သည်း ခြေသည်းအင်္ဂါတို့ဖြင့် မိမိကိုယ်အင်္ဂါတို့ကို ကုတ်ဖဲ့ ဖြတ်ကော်၍ အသားအသွေးတို့ကို စား၏)။

(၉) ပဗ္ဗတင်္ဂပြိတ္တာမျိုး(နေရောညဉ့်ပါ လောင်မြိုက်၍ အခိုးမြိုက်မြိုက်ထွက်သော တောင်ပမာဏလောက်သော ကိုယ်ရှိသည့် ပြိတ္တာမျိုး)။

(၁၀) အဇကရန်ပိတ္တာမျိုး (အလုံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်သော စပါးကြီးမြေနှင့် တူသော ကိုယ်ဖြင့် ညဉ့်၌ လှည့်လည်သွားလာ၍ နေ၌ အထူးထူးသော ဒုက္ခကို ခံစားနေရသည့် ပိတ္တာမျိုး)။

(၁၁) ဝေမာနိကပိတ္တာမျိုး (ကုသိုလ် အကုသိုလ်ရောသောကံ 'မိဿက ကံ'ကြောင့် ဗိမာန်၌ ဖြစ်သော ပိတ္တာမျိုး၊ ရံခါ ကုသိုလ်အကျိုးကြောင့် နတ်ဗိမာန်၌ နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားရ၏၊ ရံခါ အကုသိုလ်အကျိုးကြောင့် ဒုက္ခကို ခံစားရ၏)။

(၁၂) မဟိဒ္ဓိကပိတ္တာမျိုး (ကံ၏ အကျိုးကြောင့် တန်ခိုးကြီးမား၍ ပိတ္တာအားလုံးထို့၏ အကြီးအမှူးသဖွယ်ဖြစ်ကာ အလွန်အဆင်းလှ အလွန်စည်းစိမ်ကြီးမားသကဲ့သို့ ထင်ရသော်လည်း ဘောဇဉ်ကို မစားရ၊ ရံခါ ထမင်းအပျော်စသည်ကို ရသော်လည်း သုံးဆောင်ခံစားခွင့်မရ၊ ဒုက္ခ အလွန်ကြီးသော ပိတ္တာမျိုး)။

ဤသို့ ထင်ရှားသည်ကိုစွဲ၍သာ ပိတ္တာ ၁၂-မျိုးဟု ဆိုသော်လည်း ပိတ္တာတို့ကား အမျိုး အမည် များလှကုန်၏။ ထိုဆဂတိဒီပနီကျမ်း၌ပင် သူစိလောမပိတ္တာမျိုး၊ ခရလောမပိတ္တာမျိုး၊ ဒီလနခပိတ္တာမျိုး၊ ကေပါဒပိတ္တာမျိုး၊ အနေကပါဒပိတ္တာမျိုး၊ ကေဟတ္ထပိတ္တာမျိုး၊ အနေကဟတ္ထ ပိတ္တာမျိုး၊ ကေနတ္ထပိတ္တာမျိုး၊ အနေကနေတ္ထပိတ္တာမျိုးစသည်ဖြင့် ရှိကုန်သေး၏။^၁

ထိုမှတပါးလည်း ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်၂၌ ၎င်း သံယုတ်ပါဠိတော်^၂ ၌၎င်း ပိတ္တာ ၂၁-မျိုး လာရှိသေး၏။ ၎င်းတို့ကို ဆိုင်ရာ ပါဠိတော် မြန်မာပြန်တို့၌ ကြည့်ရှုမှတ်သားနိုင်ကြပေသည်။

ဤဖော်ပြပြီးသော ပိတ္တာအမျိုးမျိုးတို့သည် မူလဖော်ပြရာ ပရဒတ္တုပဇိဝိက စသော ပိတ္တာမျိုး လေးပါးတို့၌ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ ဤပိတ္တာမျိုးတို့သည် မည်မျှပင် ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံစားနေရငြားသော်လည်း မိမိအား ရည်ညွှန်းလှူဒါန်း၍ အမျှပေးဝေသည်ကို ပရဒတ္တုပဇိဝိကပိတ္တာမျိုး၌ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်နိုင်ခဲ့ပါမူ ခံစားနေရ သော ဆင်းရဲဒုက္ခများ ကွယ်ပျောက်၍ တခဏခြင်းပင် ချမ်းသာအမျိုးမျိုးကို ခံစားနိုင်ကြ ပေသည်။

ထိုပရဒတ္တုပဇိဝိကပိတ္တာအမျိုးအစားနှင့် ပတ်သက်၍ ယေဘုယျအဋ္ဌကထာ၌ လာရှိသော တိရောကုဋသုတ်အပွင့်ကို အောက်တွင် ပြန်ဆိုဖော်ပြလိုက်ပေသည်။

တိရောကုဋပေတဝတ္ထု^၃

ဤကမ္ဘာမှ ပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် ကိုးဆယ်နှစ်ကမ္ဘာထက်၌ ကာသိမည်သော မြို့သည် ရှိ၏။ ထိုမြို့၌ ဇယသေနမည်သောမင်းသည် မင်းပြု၏။ ထိုမင်းအား သိရိမာမည်သော မိဖုရားသည် ရှိ၏။ ထိုမိဖုရားကြီး၌ ဖုဿမည်သော ဘုရားလောင်းသည် ဖွားမြင်၍ ကာလအစဉ်အားဖြင့် ဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်၏။ ဇယသေနမင်းသည် 'ငါ၏သားသည် ကြီးစွာသော တောထွက်ခြင်းကို ပြု၍ ဘုရားဖြစ်၏။ ငါ၏သားဖြစ်သောကြောင့် ငါတဦးတည်းပိုင်သည့် ငါ၏ဘုရားသာဖြစ်၏။ ယင်း ဘုရားဟောသည့် တရားသည်လည်း ငါ၏တရားသာ ဖြစ်၏။ ယင်းဘုရား၏ တပည့်သားသံဃာ

၁။ သံဝေဂဝတ္ထုဒီပနီကျမ်း။
၂။ သံမြန် ၁-၄၃၆။
၂။ ဝိမြန် ၁-၁၄၈။
၄။ ပေတဝတ္ထု ၄-၁၈။

သည်လည်း ငါ၏သံဃာသာ ဖြစ်၏’ဟု မိမိ(တဦးတည်း)ပိုင်ဖြစ်စေ၍ အခါခပ်သိမ်း ကိုယ်တိုင် သာလျှင် လုပ်ကျွေး၏။ သူတပါးတို့အား လှူဒါန်းပူဇော်ရန် အခွင့်မပေးချေ။

မြတ်စွာဘုရား၏ အမိကဲ့ဖြစ်သော ညီနောင်သုံးယောက်တို့သည် “ဘုရားတို့မည်သည် အလုံးစုံသော လောက၏အကျိုးစီးပွားအလို ငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ တဦးတယောက်၏အကျိုးငှါ မဟုတ်၊ ငါတို့၏ ခမည်းတော်သည် တပါးသူတို့အား လှူဒါန်းပူဇော်ရန် အခွင့်မပေး၊ အဘယ်သို့လျှင် ငါတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို လုပ်ကျွေးခြင်းငှါ ရဟန်းသံဃာအား လုပ်ကျွေးခြင်းငှါ အခွင့်ရပါအံ့နည်း”ဟု ကြံစည်ကြကုန်၏။ ထိုမင်းသားတို့သည် “ယခု ငါတို့သည် အကြောင်း ဥပါယ်တခုကို ပြုကုန်အံ့” ဟူ၍ ပြောဆိုတိုင်ပင်ကြကုန်ပြီးလျှင် ပစ္စန္တရင်ထကြွသကဲ့သို့ ပြုကုန်၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးသည် “ပစ္စန္တရင်သည် ထကြွ၏”ဟု ကြားသိ၍ သားတော်သုံးပါးတို့ကို ပစ္စန္တရင်ငြိမ်သက်စေရန် စေလွှတ်၏။ ထိုမင်းသားတို့သည် သွား၍ ငြိမ်သက်စေပြီးလျှင် ပြန်လာကြကုန်၏။ မင်းကြီးသည် နှစ်သက်သည်ဖြစ်၍ “သင်တို့သည် အလိုရှိရာဆုကို ယူကြကုန်”ဟု ဆုပေး၏။ မင်းသားတို့က “အကျွန်ုပ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို လုပ်ကျွေးရန် အလိုရှိကြပါကုန်၏”ဟု ဆိုကုန်၏။ မင်းကြီးသည် “ထိုအရာကိုထား၍ တပါးသောအရာကို ယူကြကုန်လော့”ဟု ဆိုပြန်၏။ မင်းသားတို့သည် “အကျွန်ုပ်တို့အား တပါးသောအရာကို အလိုမရှိကုန်”ဟု ဆိုကုန်၏။ “သို့တပြီးကား အပိုင်းအခြားကို ပြု၍ ယူကြကုန်လော့”ဟု မင်းကြီးဆိုလေသော် မင်းသားတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကိုပူဇော်ရန် ခုနစ်နှစ်တို့ကို တောင်းကုန်၏။ မင်းကြီးသည် မပေး၊ ဤသို့လျှင် ခြောက်နှစ် ငါးနှစ် လေးနှစ် သုံးနှစ် နှစ်နှစ် တနှစ် ခုနစ်လ ခြောက်လ လေးလတို့ကိုဆို၍ မပေးလေသော် သုံးလကို တောင်းကုန်၏။ ထိုအခါမှ မင်းကြီးသည် “ယူကြကုန်”ဟု ပေးလေ၏။

ထိုမင်းသားတို့သည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်တို့သည် သုံးလပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရားကို လုပ်ကျွေးခြင်းငှါ အလိုရှိပါကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် သုံးလပတ်လုံး ဝါဆိုခြင်းကို လက်ခံတော်မူပါ”ဟု လျှောက်ထားကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းဖြင့် လက်ခံတော်မူလေ၏။ မင်းသားညီနောင် သုံးဦးတို့သည် မိမိတို့၏ဇနပုဒ်တို့ကို လွှဲအပ်ထားသော တိုင်းမှူး ယောကျ်ားထံ စာရေး၍ “ဤသုံးလပတ်လုံး ငါတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို လုပ်ကျွေးအပ်၏။ ကျောင်းကိုအစပြု၍ အားလုံးသော မြတ်စွာဘုရားအားလျော်သည့် အလုပ်အကျွေး အဆောက်အဦးကို စီရင်လေလော့”ဟု မှာလိုက်၏။ ထိုတိုင်းမှူးယောကျ်ားသည် အလုံးစုံကိုစီရင်၍အကြောင်း ပြန်ကြား၏။ ထိုမင်းသားတို့သည် ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်တို့ကို ဝတ်ကုန်၍ ယောကျ်ားတထောင် အလုပ်အကျွေးတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကိုငှင်း ရဟန်းသံဃာကိုငှင်း ရိုသေစွာ လုပ်ကျွေးလိုသည်ဖြစ်၍ ဇနပုဒ်သို့ ပင့်ဆောင်ကာ ကျောင်းကိုလှူဒါန်းအပ်နှင်း၍ ဝါဆိုစေကုန်၏။

ထိုမင်းသားညီနောင် သုံးဦးတို့၏ ဘဏ္ဍာစိုးဖြစ်သော သူကြွယ်သားတဦးသည် ဇနီးနှင့်တကွ ကြည်လင်သော သဒ္ဓါစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအား အလှူဝတ္ထုကို ရိုသေစွာ ပေးလှူ၏။ တိုင်းမှူးယောကျ်ားသည် ထိုသူကြွယ်သားကို ခေါ်ဆောင်၍ အသောင်းအထောင်သော ဇနပုဒ်သားတို့နှင့်တကွ ရိုသေစွာသာလျှင် အလှူကို ဖြစ်စေ၏။ ထိုတသောင်းတထောင်သော ဇနပုဒ်သားတို့တွင် အချို့သော ဇနပုဒ်သားတို့သည် ထိပါးပုတ်ခတ်(ဆန့်ကျင်)သော စိတ်ရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် အလှူ၏ အန္တရာယ်ပြုကုန်၍ လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို ကိုယ်တိုင် စားကြကုန်၏။ အလှူတင်းကုပ်တို့ကိုလည်း မီးတိုက်ကြကုန်၏။ ဝါကျွတ်၍ ပဝါရဏာပြုပြီးသော်

ထိုမင်းသားတို့သည် မြတ်စွာဘုရားအား ပူဇော်ခြင်းကိုပြု၍ မြတ်စွာဘုရားအားခြံရံလျက် ခမည်းတော်၏အထံသို့သာလျှင် ပြန်သွားကြကုန်၏။ ထိုအရပ်မှ ပြန်ကြွသွားပြီး နောက်အဘို့၌ ဖဿမြတ်စွာဘုရားသည် ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူတော်မူ၏။ မင်းသားသုံးဦးတို့သည်၎င်း တိုင်းမှူးယောကျ်ားသည်၎င်း ဘဏ္ဍာစိုးသည်၎င်း အစဉ်အားဖြင့် သေ၍ ပရိသတ်နှင့်တကွ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ဆန့်ကျင်သော စိတ်ရှိကုန်သော သူတို့သည် ငရဲ၌ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ထိုနှစ်ဆုံသောသူတို့သည် နတ်ပြည်မှ နတ်ပြည်သို့၎င်း ငရဲမှ ငရဲသို့၎င်း ဖြစ်ကြကုန်၍ ကိုးဆယ်နှစ်ကမ္ဘာတို့ လွန်လှ၏။

ထို့နောက် ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ ထိုဆန့်ကျင်သော စိတ်ရှိကြကုန်သော သူတို့သည် (ငရဲမှ တက်၍) ပြိတ္တာဖြစ်လာကြကုန်၏။ ထိုအခါ၌ လူတို့သည် မိမိမိမိတို့၏ ဆွေမျိုး ပြိတ္တာတို့၏အကျိုးငှါ အလှူပေး၍ “ဣဒံ နော ဉာတိနံ ဟောတု=ဤအလှူသည် ငါတို့၏ဆွေမျိုးတို့အား ဖြစ်စေသတည်း”ဟု ရည်ညွှန်း (အမျှပေးဝေ) ကုန်၏။ ထိုပြိတ္တာတို့သည် စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို ရကုန်၏။ ထိုအခါ၌ ကိုးဆယ်နှစ်ကမ္ဘာထက်က ပြိတ္တာတို့သည် ထိုအကြောင်းကို တွေ့မြင်ရလေသော် ကဿပမြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ “ကဿပမြတ်စွာဘုရား အကျွန်ုပ်တို့အား ဤသို့ သဘောရှိသော စည်းစိမ်ကို ရပါအံ့လော”ဟု မေးကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် “ယခုအခါ၌ မရလတ္တံ့ ၊ နောင်အခါ၌ ဂေါတမမည်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ပွင့်တော်မူလတ္တံ့ ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်၌ ဗိမ္ဗိသာရမည်သောမင်းသည် ဖြစ်လတ္တံ့ ၊ ထိုမင်းသည် သင်တို့၏ ကိုးဆယ်နှစ်ကမ္ဘာထက်က အဆွေအမျိုးဖြစ်၏။ ထိုမင်းသည် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားအား အလှူပေး၍ သင်တို့အား ရည်ညွှန်း၍ အမျှပေးဝေလတ္တံ့”ဟု မိန့်ကြားတော်မူ၏။ ဤသို့ မိန့်ကြားတော်မူသည်ရှိသော် ထိုပြိတ္တာတို့အား ထိုစကားသည် “နက်ဖြန် ရလတ္တံ့”ဟု ဆိုဘိသကဲ့သို့ အတိုင်းမသိ ဝမ်းမြောက်ကြလေ၏။

ထို့နောက် တခုသောဗုဒ္ဓန္တရ (ဘုရားတဆူနှင့် တဆူအကြားကာလ)ကို လွန်သည်ရှိသော် ငါတို့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည် ပွင့်တော်မူလာ၏။ ထိုမင်းသားညီနောင်တို့သည် ယောကျ်ားတထောင်တို့နှင့်တကွ နတ်ပြည်မှစုတေခံ၍ မဂဓတိုင်း ပုဏ္ဏားမျိုး၌ဖြစ်ကာ အစဉ်အားဖြင့် ခုသေ့ပြုလုပ်၍ ဂယာသီသ၌ ရသေ့သုံးဦးတို့ နေကုန်၏။ ဇနပုဒ်လွှဲအပ်ခံရသော တိုင်းမှူးယောကျ်ားသည် ဗိမ္ဗိသာရမင်းဖြစ်လာ၏။ ဘဏ္ဍာစိုးဖြစ်သော သူကြွယ်သားသည် ဝိသာခသူကြွယ်ဖြစ်လာ၏။ ၎င်း၏မယားသည် ဓမ္မဒိန္နာ မည်သော သူဌေးသမီးဖြစ်လာ၏။ ကြွင်းကျန်သော ပရိသတ်တို့သည်ကား မင်း၏ ပရိသတ်တို့သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။

ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် လောက၌ ပွင့်တော်မူ၍ သတ္တသတ္တာဟကို လွန်စေလျက် အစဉ်အားဖြင့် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ကြွ၍ ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူပြီးနောက် ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးတို့ကို အစထား၍ အခြံအရံတထောင်ရှိသော ရသေ့သုံးဦးတို့ကို ဆုံးမပြီးလျှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ကြွလာတော်မူ၏။ ထိုရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဆည်းကပ်ခါစသာလျှင်ဖြစ်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကို တဒိန်းတသောင်းကုန်သော အင်္ဂမဂဓတိုင်းသား ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့နှင့်တကွ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်စေလေ၏။ ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် နက်ဖြန်အလို့ငှါ ဆွမ်းဖြင့် ဖိတ်ကြားရာ လက်ခံတော်မူသဖြင့် ဒုတိယနေ့၌ လုလင်သဏ္ဌာန်ဖြင့် သိကြားမင်းသည် ရွှေမှသွား၍—

“ယဉ်ကျေးသော စိတ်နှလုံးရှိတော်မူသော ကိလေသာမှ လွတ်တော်မူပြီးသော သီဂီနိက် ရွှေအဆင်းရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ယဉ်ကျေးသော စိတ်နှလုံး

ရှိကုန်သော ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်ပြီးကုန်သော ရသေ့ဟောင်း (ရဟန္တာ) တထောင်တို့နှင့်အတူ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဝင်တော်မူလာပါပြီ။

ဤသို့ အစရှိကုန်သော ဂါထာတို့ဖြင့် ရွတ်ဆိုချီးကျူးကာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ကြွဝင်တော်မူလာ ပြီးလျှင် မင်းနန်းတော်၌ ကြီးစွာသော အလှူကို ခံယူတော်မူ၏။ ထို (ကိုးဆယ့်နှစ်ကမ္ဘာထက်က ဆွေမျိုးဟောင်း) ပြိတ္တာတို့သည် “ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် ငါတို့အတွက် လှူ၏၊ ယခုပင် ရည်ညွှန်း လတ္တံ့၊ ယခုပင် ရည်ညွှန်းလတ္တံ့” ဟု မြော်လင့်ခြင်း ကြီးစွာဖြင့် ကောင်းစွာခြံရံ၍ ရပ်တည်ကုန်၏။

မင်းကြီးသည် အလှူကိုပေး၍ “အဘယ်အရပ်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သီတင်းသုံးအံ့နည်း” ဟု ကျောင်းနေရာကိုသာလျှင် ကြံစည်၏။ ထိုအလှူကို တစုံတယောက်အားမျှ မရည်ညွှန်းမိ၊ ထို အလှူ၏ အဘို့ကို မရကုန်သည်ရှိသော် ထိုပြိတ္တာတို့သည် မြော်လင့်ချက် ကင်းမဲ့ကုန်သည်ဖြစ်၍ ညဉ့်အချိန်၌ မင်း၏နန်းတော်သို့ ဝင်ပြီးလျှင် အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော အသံကို ပြုကုန်၏။ မင်းသည် ဘေးဖြင့်ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်းသို့ ရောက်၍ နံနက်မိုးသောက်ရောက်လတ် သော် မြတ်စွာဘုရားအား “ဤသို့ သဘောရှိသော အသံကို ကြားရ၏၊ အသို့ဖြစ်လတ္တံ့နည်း” ဟု လျှောက်ထား၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် “မင်းကြီး မကြောက်လင့် သင်မင်းကြီးအား တစုံတခုသော မကောင်းမှုသည် မဖြစ်၊ စင်စစ်မူ သင်၏ထင်ရှားရှိသော ဆွေမျိုးဟောင်းတို့သည် ပြိတ္တာဘုတို့၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် တခုသော ဗုဒ္ဓန္တရပတ်လုံး မြော်လင့်ခြင်းကြီးစွာဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား အလှူကိုပေး၍ ငါတို့အား ရည်ညွှန်းလတ္တံ့ ဟု လှည့်လည်ကုန်သော်လည်း သင်မင်းကြီးသည် ယမန်နေက အလှူပေး၍ မရည်ညွှန်းသည့်အတွက်ကြောင့် မြော်လင့်ချက်ကင်းပြတ်လျက် ထိုသို့ သဘောရှိသောအသံကို ပြုကုန်၏” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ “အရှင်ဘုရား အသို့နည်း ယခုအခါ၌ ပေးလှူ သော် ထိုဆွေမျိုးဟောင်း ပြိတ္တာတို့ ရကုန်အံ့လော” ဟု မေးလျှောက်၏။ “မင်းကြီး ရပေအံ့” ဟု ဘုရားမိန့်တော်မူ၏။ “အရှင်ဘုရား သို့တပြီးကား တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရားအား ယနေ့ အလှူကို လှူပါအံ့၊ ထိုပြိတ္တာတို့အား ရည်ညွှန်းပါအံ့” ဟု လျှောက်၏။ မြတ်စွာဘုရား ဆိတ် ဆိတ်နေသဖြင့် လက်ခံတော်မူ၏။

မင်းကြီးသည် နန်းတော်သို့သွား၍ ကြီးစွာသော ဓါနကို စီရင်လျက် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ကြား၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် မင်း၏နန်းတော်သို့ကြွ၍ ခင်းထားသောနေရာ၌ ရဟန်း သံဃာနှင့်အတူ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ထိုပြိတ္တာတို့သည် “ယနေ့ရကုန်ငြားအံ့လည်း မသိ” ဟု လာကုန်၍ တံတိုင်းတဖက် နံရံတဖက် စသည်တို့၌ ရပ်တည်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုပြိတ္တာအားလုံးကို မင်းကြီးအား မြင်အောင် တန်ခိုးဖြင့် ပြတော်မူလေ၏။ မင်းကြီးသည် အလှူရေစက်ကိုပေး၍ “ဣဒံ မေ ဉာတိနံ ဟောတု = ဤအလှူသည် ငါ၏ဆွေမျိုးဟောင်းပြိတ္တာတို့အား ဖြစ်စေသတည်း” ဟု ရည်ညွှန်းလေ၏။ ထိုခဏ၌သာလျှင် ပြိတ္တာတို့အား ကြာနီ ကြာညိုပန်းတို့ဖြင့် ကောင်းစွာ ပုံးလှမ်း အပ်သော ရေကန်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုပြိတ္တာတို့သည် ထိုရေကန်တို့၌ ချေချီး၍၎င်း၊ ရေသောက် ၍၎င်း၊ ပူလောင်ခြင်း၊ ပင်ပန်းခြင်းနှင့် မှတ်သိပ်ခြင်းတို့ ငြိမ်းကုန်သည်ဖြစ်၍ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိကုန်၏။ မင်းကြီးသည် ယာဂုစသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တို့ကို ပေးလှူ၍ ရည်ညွှန်း၏။ ထို ပြိတ္တာတို့အား ထိုရည်ညွှန်းသောခဏ၌သာလျှင် နတ်၌ဖြစ်သော ယာဂုခဲဘွယ် ဘောဇဉ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုပြိတ္တာတို့သည် ထိုခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တို့ကို စားသောက်၍ ပြည့်ပြီးသော ဣန္ဒြေရှိကုန် ၏။ ထို့နောက် အဝတ်ပုဆိုး အိပ်ရာနေရာတို့ကို ပေးလှူ၍ ရည်ညွှန်းပြန်၏။ ထိုပြိတ္တာတို့အား

နတ်၌ဖြစ်သော အဝတ်ပုဆိုး ပြာသာဒ် အခင်းအရံ အိပ်ရာစသော တန်ဆာတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အခြင်းအရာကိုလည်း မင်းကြီးမြင်အောင် မြတ်စွာဘုရားသည် အဓိဋ္ဌာန် ပြုတော်မူ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုအခြင်းအရာကိုမြင်၍ အလွန်လျှင် ဝမ်းမြောက်လေ၏။ ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသည်ရှိသော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးအား ဆွမ်းအနုမောဒနာ အကျိုးငှါ တိရစ္ဆာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောတော်မူလေ၏။ (တိရစ္ဆာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မြန်မာပြန်ကို ဤပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန်စာမျက်နှာ ၁၂၇၂၌ ကြည့်ရှုကြပါကုန်)။

ပရဒတ္တုပဇီဝိကပြိတ္တာနှင့် အလှူ၏အကျိုး

ဖော်ပြပါ တိရစ္ဆာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အဖွင့် အဋ္ဌကထာအရ ကံအားလျော်စွာ ပရဒတ္တုပဇီဝိက ပြိတ္တာမျိုး၌ဖြစ်၍ အလှူ၏အကျိုးကို ခံစားရန် မြှော်လင့်စောင့်စားပြီးနေလင့်ကစား လှူဒါန်းသူ ကလည်း မြင့်မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်များအား လှူဒါန်း၍ ရည်ညွှန်းပါမှ မြှော်လင့်စောင့်စား ရကျိုးနပ်ကာ မှန်မြတ်သောစည်းစိမ်မျိုးကို ရရှိနိုင်ပေသည်။ ပေတဝတ္ထုလာ စုဋ္ဌသေဋ္ဌိပေတဝတ္ထု ကို ကြည့်လျှင် ရည်ညွှန်း၍ လှူပင်လှူငြားသော်လည်း ဒုဿီလတို့အား လှူဒါန်းသဖြင့် အလှူ၏ အကျိုးကို မရကြောင်း သိရပေသည်။

ထိုဝတ္ထု၌ အဇာတသတ်မင်းသည် ဒေဝဒတ် တိုက်တွန်းချက်အရ ခမည်းတော်ကို လုပ်ကြံ၍ နန်းတက်ပြီးနောက် နောင်တကြီးစွာရသဖြင့် စက်တော်ခေါ်၍ မပျော်နိုင်ပဲ ပြာသာဒ်အထက် ဆင့်၌ စကြံသွားနေစဉ် ကောင်းကင်၌ ပြိတ္တာတကောင်သွားသည်ကို တွေ့ရပုံ၊ ထိုပြိတ္တာမှာ အသွေးအသားကင်း၍ အရိုးအကြောနှင့် အရေသာရှိပြီး အဝတ်အစားမရှိ ဦးခေါင်းပြောင်ပြောင် နှင့် သွားသည်ဖြစ်ရာ အဇာတသတ်မင်းက ဈာန်ဖြင့်ကြည့်သွားသော တိတ္ထိရဟန်းတပါးပါးထင်သဖြင့် လှမ်း၍မေးရာ ပြိတ္တာဖြစ်ပြီး ဗာရာဏသီရိသမီးထံသွား၍ ရည်ညွှန်းလှူဒါန်းသော ကုသိုလ်အဖို့ကို ယူမည့်အကြောင်းပြောပုံ၊ အဇာတသတ်မင်းက အပြန်ဝင်ခဲ့ပါရန်မှာသဖြင့် အပြန်ဝင်လာသော အခါ မထူးခြား၍မေးရာ ဒုဿီလတို့ကို လှူဒါန်းပြီး ရည်ညွှန်းသောကြောင့် မထူးခြားကြောင်း ပြောပုံ၊ အဇာတသတ်မင်းက ထိုပြိတ္တာအတွက် ဘုရားထံလှူဒါန်း ရည်ညွှန်းမှုရပုံတို့ကို ဖော်ပြ ထားသည်ကို တွေ့ရပေရာ ပြိတ္တာတို့ကို ရည်ညွှန်းလှူဒါန်းရာ၌လည်း အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ် စိစစ်၍ လှူဒါန်းသင့်သည်ကိုလည်း သတိပြုသင့်ပေသေးသည်။

ထို့ပြင် မှတ်သားရန် အကြောင်းတချက်မှာလည်း တစုံတဦး သေဆုံးကွယ်လွန်၍ ပြိတ္တာဘုံ စသည်တို့သို့ ရောက်ရှိသွားသဖြင့် ရည်ညွှန်းလှူဒါန်းရာ၌ ပရဒတ္တုပဇီဝိကပြိတ္တာမျိုးဖြစ်၍ ရည် ညွှန်းလှူဒါန်းသည့်အတိုင်း စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို ရရှိခံစားရသည်ဖြစ်စေ အခြားပြိတ္တာမျိုး ဖြစ်၍၎င်း ငရဲစသောဘဝမျိုးသို့ ရောက်၍၎င်း ကုသိုလ်အကျိုးကို မခံစားရသည်ဖြစ်စေ အလှူ ရှင်သည် အကျိုးမဲ့မဖြစ်၊ အကျိုးရှိသည်သာဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ဒဿကနိပါတ် ဇာဏုဿောဏိသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူထားပေသည်။

ဇာဏုဿောဏိသုတ် ၂

ထိုအခါ ဇာဏုဿောဏိပုဏ္ဏားသည် မြတ်စွာဘုရားအထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားနှင့်အတူ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်အမှတ်ရဖွယ်စကားကိုပြောဆိုပြီးဆုံးစေပြီးနောက် တခုသောနေရာ၌ထိုင်နေလျက်

၁။ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၁၅၁ ။

၂။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် တတိယအုပ် စာမျက်နှာ ၄၆၉။

မြတ်စွာဘုရားအား “အသျှင်ဂေါတမ အကျွန်ုပ်တို့ပုဏ္ဏားတို့မည်သည်ကား ‘ဤအလှူသည် ကုမ္မာန်လွန်သော ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သို့ ရောက်ပါစေ၊ ဤအလှူကို ကုမ္မာန်လွန်ကုန်သော ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် သုံးဆောင်ကြပါစေ’ဟု အလှူကိုလှူကြပါကုန်၏။ အသျှင်ဂေါတမ အသိနည်း၊ ထိုအလှူသည် ကုမ္မာန်လွန်သော ဆွေမျိုးသားချင်းတို့အထံသို့ ရောက်ပါသလော၊ အသိနည်း ထိုကုမ္မာန်လွန်သော ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် ထိုအလှူကို သုံးဆောင်ကြရပါသလော”ဟု လျှောက်၏။

“ပုဏ္ဏား ရောက်သင့်သောအရပ်၌ ရောက်၏၊ မရောက်သင့်သောအရပ်၌ မရောက်”ဟု မိန့်တော်မူ၏။ “အသျှင်ဂေါတမ ရောက်သင့်သောအရပ်ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ မရောက်သင့်သောအရပ်ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း”ဟု လျှောက်၏။

ပုဏ္ဏား ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် အသက်ကိုသတ်လေ့ရှိ၏။မပေးသည်ကို ယူလေ့ရှိ၏။ကမတို့၌မှားယွင်းစွာကျင့်လေ့ရှိ၏။ မဟုတ်မမှန် ပြောလေ့ရှိ၏။ကုန်းစကားရှိ၏၊ ရွန်ရင်းကြမ်းထမ်းသော စကားရှိ၏၊ ပြိန်ဖျင်းသော စကားရှိ၏၊ အဘိဇ္ဇာများ၏ ဖျက်ဆီးလိုသောစိတ်ရှိ၏၊ မှားယွင်းသော အယူရှိ၏၊ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ရောက်ရ၏၊ ထိုသူသည် ငရဲသားသတ္တဝါ၏ အစာအာဟာရဖြင့် ငရဲ၌ မျှတရ၏၊ ထိုအစာအာဟာရဖြင့် ထိုသူသည် ထိုငရဲ၌ တည်ရ၏၊ ပုဏ္ဏား ဤသည်လည်း ရောက်သင့်သောအရပ်မဟုတ်သေး၊ ယင်းငရဲ၌ တည်သူအား ထိုဒါနသည် မရောက်။

ပုဏ္ဏား ဤလောက၌အချို့သောသူသည် အသက်ကိုသတ်လေ့ရှိ၏။ပ။မှားယွင်းသောအမြင်ရှိ၏၊ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍သေသည်မှနောက်၌ တိရစ္ဆာန်မျိုးသို့ ရောက်ရ၏၊ ထိုသူသည် ထိုတိရစ္ဆာန်မျိုးဖြစ်သည့် သတ္တဝါတို့၏အစာဖြင့် ထိုတိရစ္ဆာန်မျိုး၌ မျှတရ၏၊ ထိုအစာဖြင့် ထိုသတ္တဝါသည် ထိုတိရစ္ဆာန်မျိုး၌ တည်ရ၏၊ ပုဏ္ဏား ဤသည်လည်း ရောက်သင့်သောအရပ်မဟုတ်သေး၊ ယင်းတိရစ္ဆာန်မျိုး၌ တည်သူအား ထိုဒါနသည် မရောက်။

ပုဏ္ဏား အချို့သောသူသည် အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ မပေးသည်ကို ယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ကမတို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ မဟုတ်မမှန် ပြောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ကုန်းစကားမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ရွန်ရင်းကြမ်းထမ်းသောစကားမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ပြိန်ဖျင်းသောစကားမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ အဘိဇ္ဇာမများ၊ မဖျက်ဆီးလိုသောစိတ်ရှိ၏၊ မှန်ကန်သော အယူရှိ၏၊ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ လူတို့၏အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏၊ ထိုသူသည် လူတို့၏အစာဖြင့် ထိုလူ ဘုံ၌ မျှတရ၏၊ ထိုအစာဖြင့် ထိုသူသည် ထိုဘုံ၌ တည်ရ၏၊ ပုဏ္ဏား ဤသည်လည်း ရောက်သင့်သောအရပ်မဟုတ်သေး၊ ယင်းဘုံ၌ တည်သူအား ထိုဒါနသည် မရောက်။

ပုဏ္ဏား ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။ပ။ မှန်ကန်သောအမြင်ရှိ၏၊ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ နတ်တို့၏အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏၊ ထိုသူသည် နတ်တို့၏အစာဖြင့် ထိုနတ်ဘုံ၌ မျှတရ၏၊ ထိုအစာဖြင့် ထိုသူသည် ထိုနတ်ဘုံ၌ တည်ရ၏၊ ပုဏ္ဏား ဤသည်လည်း ရောက်သင့်သော အရပ်မဟုတ်သေး၊ ယင်းနတ်ဘုံ၌တည်သူအား ထိုဒါနသည် မရောက်။

ပုဏ္ဏား ဤလောက၌အချို့သောသူသည် အသက်ကိုသတ်လေ့ရှိ၏။ပ။မှားယွင်းသောအမြင်ရှိ၏၊ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ ပြိတ္တာဘုံသို့ရောက်၏၊ ထိုသူသည် ပြိတ္တာ

ဘုံသားဖြစ်သည့် သတ္တဝါတို့၏ အစာဖြင့် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ မျှတရ၏။ ထိုအစာဖြင့် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ တည်ရ၏။ သို့မဟုတ် ထိုသူ့အတွက် အဆောင်ပန်း ချစ်ကျမ်းဝင်သူတို့ကသော်၎င်း ဆွေမျိုးသား ချင်းတို့ကသော်၎င်း ပေးလှူအပ်သောဒါနဖြင့် ထိုပြိတ္တာသည် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ မျှတရ၏။ ထိုဒါနဖြင့် ထိုပြိတ္တာသည် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ တည်ရ၏။ ပုဏ္ဏား ဤသည်ကား ရောက်သင့်သော အရပ်တည်း။ ယင်း ပြိတ္တာဘုံ၌ တည်သူအား ထိုဒါနသည် ရောက်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

“အသျှင်ဂေါတမ အကယ်၍ ထိုကွယ်လွန်သူ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် ထိုဘုံဌာနသို့ မရောက် ပါလျှင် အဘယ်သူသည် ထိုဒါနကို သုံးဆောင်ပါသနည်း”ဟု လျှောက်၏။ “ပုဏ္ဏား ထိုဌာနသို့ ရောက်ကုန်သော အခြားသော ကွယ်လွန်သူ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် ထိုဒါနကို သုံးဆောင်ခံစား ရ၏”ဟု မိန့်တော်မူ၏။ “အသျှင်ဂေါတမ အကယ်၍ ထိုကွယ်လွန်သူ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့လည်း ထိုဌာနသို့ မရောက်ကြပါလျှင် ထိုဒါနကို မည်သူသုံးဆောင်မည်နည်း”ဟု လျှောက်၏။ “ပုဏ္ဏား ဤ မျှရှည်လျားသော အချိန်အခါဝယ် ကွယ်လွန်သူဆွေမျိုးသားချင်းတို့မှ ကင်းဆိတ်ရာဌာနရှိရာ၏ဟူ သော ဤအကြောင်းသည် အရာမဟုတ်။ အခွင့်မဟုတ်ပေ။ ပုဏ္ဏား အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် အလှူ ရှင်သည်လည်း အကျိုးမဲ့ မဖြစ်နိုင်”ဟု မိန့်တော်မူ၏။ “သေသူသည် မဖြစ်သင့်ရာ၌ ဖြစ်သော် လည်း အသျှင်ဂေါတမသည် ဒါန၏အကျိုးကို ပညတ်တော်မူပါသလော”ဟု လျှောက်၏။

ပုဏ္ဏား သေသူသည် မဖြစ်သင့်ရာ၌ ဖြစ်သော်လည်း ငါသည် ဒါန၏အကျိုးကို ပညတ်၏။ ပုဏ္ဏား ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် အသက်ကိုသတ်လေ့ရှိ၏။ မပေးသည်ကိုယူလေ့ရှိ၏။ ကာမတို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်လေ့ရှိ၏။ မဟုတ်မမှန် ပြောလေ့ရှိ၏။ ကုန်းစကား ရှိ၏။ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်း သောစကားရှိ၏။ ပြိန်ဖျင်းသောစကားရှိ၏။ အဘိဇ္ဈာများ၏ ဖျက်ဆီးလိုသောစိတ်ရှိ၏။ မှားယွင်း သောအမြင်ရှိ၏။ ထိုသူသည် သမဏအားသော်၎င်း ဗြာဟ္မဏအားသော်၎င်း ထမင်း အဖျော် အဝတ် ယာဉ် ပန်း နံ့သာပျောင်း အိပ်ရာနေရာ ဆီးမီးကိုလှူ၏။ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ ဆင်တို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်၏။ ထိုသူသည် ထိုဆင်ဘဝ၌ အစားအသောက် ပန်း အထူးထူးသော အဆင်တန်ဆာကိုရခြင်းရှိ၏။ ပုဏ္ဏား ဤဘဝ၌ အသက်ကို သတ်ခြင်း မပေးသည်ကိုယူခြင်း ကာမတို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်း မဟုတ်မမှန် ပြောခြင်း ကုန်း စကားရှိခြင်း ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော စကားရှိခြင်း ပြိန်ဖျင်းသော စကားရှိခြင်း အဘိဇ္ဈာများ ခြင်း ဖျက်ဆီးလိုစိတ်ရှိခြင်း မှားယွင်းသောအယူရှိခြင်းကြောင့် ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ ဆင်တို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ သမဏအားသော်၎င်း ဗြာဟ္မဏအားသော်၎င်း အစားအသောက် အဝတ် ယာဉ် ပန်း နံ့သာ နံ့သာပျောင်း အိပ်ရာနေရာ ဆီးမီးကို လှူသောကြောင့်ကား ထိုသူသည် ထိုဆင်ဘဝ၌ အစားအသောက် ပန်း အထူးထူးသော အဝတ်တန်ဆာကို ရရှိခြင်းရှိ၏။

ပုဏ္ဏား ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် သူ့ အသက်ကို သတ်ခြင်းရှိ၏။ မှားယွင်းသော အမြင်ရှိ၏။ ထိုသူသည် သမဏအားသော်၎င်း ဗြာဟ္မဏအားသော်၎င်း အစားအသောက် အဝတ် ယာဉ် ပန်း နံ့သာ နံ့သာပျောင်း အိပ်ရာ နေရာ ဆီးမီးကို လှူ၏။ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ မြင်းတို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ မ။ နွားတို့၏ အပေါင်း အဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ မ။ ခွေးတို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ ထိုသူသည် ထို ခွေးဘဝ၌ အစား အသောက် ပန်း အထူးထူးသော အဆင် တန်ဆာကို ရခြင်းရှိ၏။ ပုဏ္ဏား

ဤလောက၌ အသက်သတ်ခြင်း။ပ။ မှားယွင်းသော အယူရှိခြင်းကြောင့် ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာ ပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ ခွေးတို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ ထိုသူသည် သမဏအားသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏအားသော်၎င်း အစားအသောက် အဝတ် ယာဉ် ပန်းနံ့သာ နံ့သာပျောင်း အိပ်ရာ နေရာ ဆီမီးကို လှူသောကြောင့်ကား ထိုသူသည် ထိုခွေးဘဝ၌ အစား အသောက် ပန်း အထူးထူးသော အဆင်တန်ဆာကို ရခြင်းရှိ၏။

ပုဏ္ဏား ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။ပ။ မှန်ကန်သော အမြင်ရှိ၏။ ထိုသူသည် သမဏအားသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏအားသော်၎င်း အစားအသောက် အဝတ် ယာဉ် ပန်း နံ့သာ နံ့သာပျောင်း အိပ်ရာ နေရာ ဆီမီးကို လှူ၏။ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ လူတို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ ထိုသူသည် ထိုလူ့ဘဝ၌ လူ၌ ဖြစ်သောကမဂုဏ်ငါးပါးတို့ကိုရခြင်းရှိ၏။ပုဏ္ဏား ဤလောက၌ သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင် ကြဉ်ခြင်း။ပ။ မှန်ကန်သော အယူရှိခြင်းကြောင့် ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှ နောက်၌ လူတို့၏ အပေါင်း အဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ သမဏအားသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏအား သော်၎င်း အစားအသောက် အဝတ် ယာဉ် ပန်း နံ့သာ နံ့သာပျောင်း အိပ်ရာနေရာ ဆီမီးကို လှူ သောကြောင့် ထိုသူသည် ထိုလူ့ဘဝဝယ် လူ၌ဖြစ်သော ကမဂုဏ်ငါးပါးတို့ကို ရခြင်းရှိ၏။

ပုဏ္ဏား ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။ပ။ မှန်ကန် သောအမြင်ရှိ၏။ ထိုသူသည် သမဏအားသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏအားသော်၎င်း အစားအသောက် အဝတ် ယာဉ် ပန်း နံ့သာ နံ့သာပျောင်း အိပ်ရာ နေရာ ဆီမီးကို လှူ၏။ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာ ပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ နတ်တို့၏အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ထိုသူသည် ထိုနတ် ဘဝ၌ ဖြစ်သော ကမဂုဏ်ငါးပါးတို့ကို ရခြင်းရှိ၏။ပုဏ္ဏား ဤလောက၌ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။ပ။ မှန်ကန်သောအမြင်ရှိခြင်းကြောင့် ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည် မှနောက်၌ နတ်တို့ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏။ သမဏအားသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏအား သော်၎င်း အစားအသောက် အဝတ် ယာဉ် ပန်း နံ့သာ နံ့သာပျောင်း အိပ်ရာ နေရာ ဆီမီးကို လှူသောကြောင့်ကား ထိုသူသည် နတ်ဘဝဝယ် နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော ကမဂုဏ်ငါးပါးတို့ကို ရခြင်း ရှိ၏။ ပုဏ္ဏား အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် အလှူရှင်သည်လည်း အကျိုးမဲ့မဖြစ်နိုင်ပေဟု မိန့်တော်မူ၏။ အသျှင်ဂေါတမ အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ၊ မဖြစ်ဘူးမဖြစ်ပါပေစွ၊ အသျှင်ဂေါတမ အလှူရှင်သည် အကျိုး မဲ့မဖြစ်သောကြောင့် အလှူတို့ကို လှူရန် အလွန်ပင်သင့်သည်သာတည်း၊ ကုဗ္ဗိးထမင်းတို့ကို ပြုရန် သင့်သည်သာတည်းဟု လျှောက်၏။

ပုဏ္ဏား ဤအရာသည် ဤသို့ပင်တည်း၊ ပုဏ္ဏား အလှူရှင်သည် အကျိုးမဲ့ မဖြစ်နိုင်သည်သာ တည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။

အထက်ပါဇာဏုဿောဏီသုတ်၌ ရည်ညွှန်းလှူဒါန်းသော အလှူ၏အကျိုးကိုပရဒတ္တပဇီဝိက ပြိတ္တာတို့ ရပုံ ဤပြိတ္တာမှတစ်ပါး အခြား ဆွေမျိုးပြိတ္တာတို့ပါရပုံ သံသရာဘဝ ရှည်လျားလှသဖြင့် ဆွေမျိုးဟောင်းပြိတ္တာ မရှိဟူ၍ မမှတ်သားထိုက်ပုံနှင့် အကယ်၍ မည်သူမျှမရထိုက်သဖြင့် မရစေ ကာမူ အလှူရှင်များအဖို့ အကုသိုလ်ပြုမိ၍ တိရစ္ဆာန်ဘဝသို့ ရောက်ရလျှင်ပင် တိရစ္ဆာန်ဘဝတွင် မှန်မြတ်သော အစားအသောက် အသုံးအဆောင်တို့ ရရှိနိုင်ပုံနှင့် လူနတ်ဖြစ်လျှင် ဆိုဖွယ်ရာ မရှိပုံတို့ကို ဖော်ကြားထားလေသည်။

ထိုမှတပါး ပြိတ္တာဘဝတွင် ကိုယ်တိုင်လှူဒါန်း၍ အကျိုးရပုံ ဝတ္ထုတခုကိုလည်း ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ် ဤပေတဝတ္ထုတွင် တွေ့ရ၏။ ၎င်းမှာ ဥစ္ဆူပေတဝတ္ထု ဖြစ်၏။ ပါဠိတော်မူရင်းတွင် အကုသိုလ်ကံနှင့် အကျိုးအပြစ် ထင်ရှားရုံမျှ ဖော်ပြထားသော်လည်း အဋ္ဌကထာတွင် စုံစုံလင်လင် ဖွင့်ပြထားပေ၏။

ဥစ္ဆူပေတဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ ဝါဆိုစဉ် ယောက်ျားတဦးသည် ကြံစည်းကို ထမ်းကာ ကြံတချောင်းကို စား၍သွား၏။ သီလရှိ၍ ကောင်းသောသဘောရှိသော အခြားယောက်ျားတဦးသည် ကလေးငယ်ကိုချီ၍ ထိုကြံစည်းထမ်းသော ယောက်ျား၏နောက်မှလိုက်၏။ ကလေးငယ်သည် ကြံကိုမြင်သော် ငို၍တောင်း၏။ ကလေးချီလာသော ဥပါသကာယောက်ျားသည် ကလေးငိုသည်ကိုသိ၍ ကြံစည်းရှင်ယောက်ျားနှင့် အာလာပ သလ္လာပပြု၏။ ကြံစည်းရှင်ယောက်ျားကား ထိုဥပါသကာယောက်ျားနှင့်တကွ တခွန်းသောစကားကိုမျှ မပြောဆို၊ ကလေးအားလည်း ကြံတဆစ်ကိုမျှမပေး။ ဥပါသကာယောက်ျားသည် ထိုကလေးကိုပြ၍ “မိတ်ဆွေ ဤကလေးသည် အလွန်ငို၏။ ဤကလေးအား ကြံတဆစ်မျှပေးပါလော့” ဟု ဆို၏။ ထိုစကားကိုကြားသော် ကြံရှင်ယောက်ျားသည် ကြိမ်းမောင်းလျက် အမျက်ထွက်သောစိတ်ကို ဖြစ်စေ၍ မရှိသေသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ကြံတချောင်းကို နောက်ပြန်ပစ်၍ပေး၏။

ထိုကြံရှင် ယောက်ျားသည် တပါးသောအခါ၌ သေလွန်၍ ကြာမြင့်စွာ စိမ်ထုံအပ်သော လောဘ၏အစွမ်းဖြင့် ပြိတ္တာဘဝ၌ ဖြစ်လေ၏။ အကျိုးမည်သည်ကား အကြောင်းနှင့်တူစွာ ဖြစ်တတ်သည်အားလျော်စွာ ထိုပြိတ္တာအား ရစ်ပယ်မျှလောက်သော အရပ်ကို လွှမ်းခြုံလျက် မျက်စဉ်းညှိအဆင်းနှင့်တူကုန်သော ကျည်ပွေလုံတံ ပမာဏရှိကုန်သော ကြံတို့ဖြင့် တခဲနက် ကျယ်ပြန့်သော ကြံတောကြီးသည်ဖြစ်လာ၏။ ထိုပြိတ္တာသည် ကြံတို့ကိုစုတ်ရန် “ကြံကိုယူပေအံ့” ဟု စိတ်ကူး၍ ကပ်ကာမျှ၌ ထိုယောက်ျားကို ကြံတို့သည် ဆီးကြိုပုတ်ခတ်၏။ ထိုပြိတ္တာသည် ထိုကြံတို့၏ရိုက်ပုတ်သောဒဏ်ဖြင့် မူးမေ့၍လည်းကျ၏။

တနေ့သ၌ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည် ဘုရားရှင်မြို့သို့ ဆွမ်းခံဝင်လေသော် လမ်း၌ ထိုပြိတ္တာကို တွေ့လေ၏။ ပြိတ္တာသည် အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ကို တွေ့လျှင် မိမိ၏ အဖြစ်ကို လျှောက်လေရာ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်က လွန်ခဲ့သောဘဝက ပြိတ္တာပြုခဲ့သော အကုသိုလ်ကံကို ပြန်လည်ဟောပြု၍ ကြံကိုနောက်ပြန်ပစ်၍ ပေးခဲ့ဘူးသဖြင့် နောက်ပြန် နုတ်ယူလျှင် ကြံကိုစားရလတ္တံ့ ဟု ဟောပြန်၏။ ပြိတ္တာသည် မထေရ်မြတ်မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း နောက်ပြန် နုတ်ယူ၍ စားလေသော် ကောင်းမွန်စွာ စားရလေ၏။ မထေရ်၏ ကျေးဇူးကြောင့် ကြံကိုယူ၍ စားပြီးလျှင် ကြံစည်းတခု ကြီးစွာပြု၍ မထေရ်မြတ်အား လှူဒါန်းလေရာ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည် ပြိတ္တာကို ချီးမြှောက်လိုသဖြင့် ထိုကြံစည်းကို ပြိတ္တာကိုပင် ထမ်းပိုးယူဆောင်စေ၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွားကာ မြတ်စွာဘုရားအား ပေးလှူစေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းသံဃာနှင့်တကွ ထိုပြိတ္တာ၏ ကြံစည်းကို သုံးဆောင်တော်မူ၍ အနုမောဒနာပြု၏။ ပြိတ္တာသည် ကြည်လင်ရှင်ပျသောစိတ်ရှိ၍ ပြန်သွား၏။ ထိုအခါမှစ၍ ချမ်းသာစွာ ကြံကိုစားသောက်ရလေ၏။ ထိုပြိတ္တာဘဝမှ သေလွန်လေသော် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရလေ၏။

၁။ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၂၀၆-နှင့် ပေတဝတ္ထု ၄၂၄၀။

ထိုဥစ္စာပေတဝတ္ထုကို ကြည့်ရှုလျှင် အချို့ကသိုလ်ဟုန် အသင့်အတင့်ရှိသော ပြိတ္တာတို့သည် ကိုယ်တိုင်လည်း ပေးလှူနိုင်ကြောင်းသိသာနိုင်၏။ သို့သော် ကိုယ်တိုင်လှူဒါန်းခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မအကျိုးခံစားရသည်ထက် တမလွန်ကျိုးသည်သာ သေချာ၏။ ရည်ညွှန်းသော ဒါနအလှူကို ဝမ်းမြောက်နေမောသာစုခေါ်ရခြင်းကသာ ၎င်းတို့ပြိတ္တာများအဘို့ ဒိဋ္ဌဓမ္မချမ်းသာသုခကို ရစေနိုင်သည်ကို မှတ်သားသင့်ပေ၏။

ပြိတ္တာတို့နှင့်ပတ်သက်၍ အထူးမှတ်သားဖွယ်အချက်များ

အပါယ်ဘုံသားဖြစ်သော ပြိတ္တာတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏ ပကတိအဆင်းအသွင်မှာ မမြင်ဝံ့အောင် ဆိုးဝါးကြောင်း ပေတဝတ္ထုတို့တွင် များစွာတွေ့ရ၏။ ပကတိအသွင်ဆိုးဝါးလှရာတွင် အကုသိုလ်အကျိုးကြောင့် အင်္ဂါကြီးငယ်ချွတ်ယွင်းမှုများ ယားနာစသော ဝေဒနာနှိပ်စက်မှုများကလည်း ထပ်လောင်း၍ ဆိုးသည်ထက် ဆိုးအောင် ကပွဲပေသေးရာ အဘယ်မှာလျှင် ရှုပ်စရာရှိချေအံ့နည်း။ ထို့ကြောင့် ရံဖန်ရံခါ ကံအားလျော်စွာ ပကတိသွင်ပြင်ကို လူသားတို့တွေ့မြင်ရသောအခါ၌ ကြောက်လန့်၍ သွားကြ၏။ တမင်ပြုပြင်၍ ချောက်လှန့်သည်မဟုတ်သော်လည်း ဆိုးဝါးသော အသွင်ကြောင့် ချောက်လှန့်သကဲ့သို့ ဖြစ်သဖြင့် ချောက်လှန့်သည် (တဇ္ဇေတိ-ချောက်လှန့်၏ ဟူသောပါဠိအရ တဇ္ဇေချောက်သည်)ဟု ပြောဆိုကြ၏။ ရံဖန် ရံခါ ချောက်လှန့်သည့်အခါလည်း ရှိသေး၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် သူစိလောမဘိလူးအား ချွတ်ရန် သူစိလောမ၏ နေရာသို့သွားရာ သူစိလောမဘိလူးက ချောက်လှန့်၍ လွတ်သကဲ့သို့ ပြိတ္တာများက ချောက်လှန့်တတ်သေးသည် ဟူ၍လည်း မှတ်သင့်၏။

ပြိတ္တာတို့သည် အစားအသောက်နှင့် ပတ်သက်၍ ယမင်းတလုံး ရေတပေါက် စားသောက်ရမှု မရှိ၊ ငတ်မွတ်နေရသည်သာများကြောင်း ပေတဝတ္ထုတို့အရ သိရှိနိုင်၏။ စားသင့်၍ စားရလျှင် ၎င်းတို့၏ အာဟာရမှာ လူတို့၏ တံတွေး နှပ် အညစ်အကြေးစသော စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်များသာ ဖြစ်ကြောင်း ထိုထိုပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆို၏။ ရံဖန် ရံခါ လူတို့စွန့်ပစ်သော လက်ဆေးရေခွက်မှ ထမင်းအစအနများ စွန့်ပစ်သော ထမင်းကျန် ဟင်းကျန်များကိုလည်း ရှာဖွေစားသောက်ကြရ၏။ ထိုသို့ မြို့တွင်းရှာတွင်းတို့၌ သွားလာရှာဖွေစားသောက်နေထိုင်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏ ကမ္မဇိဒ္ဓိ တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်စေ ဆေးမြစ်တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်စေ ၎င်းတို့ကို လူဘုံက မမြင်ကြရပေ။ ထိုအကြောင်းကို မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာလာ သီဟိဋ္ဌိကျွန်း အနုရာဓမြို့၌ ဖြစ်သော အောက်ပါ ဝတ္ထုကြောင်းဖြင့် သိသာနိုင်လေသည်။

တယောက်သော ဘိလူး ပြိတ္တာမသည် သားငယ်နှစ်ယောက်တို့ကို ထူပါရုံ ဘုရားမှန်ဝံ့ထားခဲ့ပြီးလျှင် အစားအစာရှာဖွေရန် မြို့တွင်းသို့ ဝင်လေ၏။ သားငယ်နှစ်ယောက်တို့သည် ဆွမ်းခံကြသော မထေရ်တပါးကိုမြင်၍ “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်တို့၏ မိခင်သည် မြို့တွင်းသို့ ဝင်သွားပါ၏။ ထိုမိခင်အား ‘ရ ရသမျှအစားအစာကို ယူ၍ အမြန်လာပါလော့၊ သင်၏သားနှစ်ယောက်တို့သည် ဆာလောင်လှပြီ၊ ရပ်တည်ခြင်းငါ့ပင်မစွမ်းနိုင်တော့ပါ’ဟု ပြောကြားပါလော့”ဟု မှာ၏။ “သင်တို့၏မိခင်ကို ငါသည် အဘယ်သို့လျှင် မြင်ပါအံ့နည်း”ဟု မထေရ်ကပြောလျှင် “ဤဆေးမြစ်ကိုယူသွားပါ”ဟု ဆိုကာ ဆေးမြစ်တခုကို မထေရ်အား ပေးလေ၏။ ဆေးမြစ်ကိုရလျှင် မထေရ်သည် ဘိလူး ပြိတ္တာထောင်ပေါင်းများစွာတို့ကို မြင်ရလေ၏။ ထိုမထေရ်သည် ဘိလူးပြိတ္တာငယ်နှစ်ဦး၏ ပေးထားသော အမှတ်အသားဖြင့် ထိုဘိလူးပြိတ္တာမကြီးကို ဆိုးဝါး၍ ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော

အဆင်းဖြင့် လမ်းပေါ်၌ ကိုယ်ဝန်အညစ်အကြေးကို စောင့်မြှောက်နေခိုက် တွေ့မြင်ရ၍ ထိုမှာလိုက်သော အကြောင်းကို ပြောပြလေ၏။ အဘယ်ကြောင့် သင်ရဟန်းသည် အကျွန်ုပ်ကို မြင်ပါသနည်းဟု ဆိုသော် ရဟန်းက ဆေးမြစ်ကို ထုတ်၍ပြလေရာ ထိုဘီလူးပြိတ္တာမသည် ဆေးမြစ်ကို လှယ်ကံ၍ ပြေးလေ၏။

ဤဝတ္ထုကြောင်းဖြင့် ဘီလူးပြိတ္တာတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့ကို မွေးဖွားကြောင်း ဆေးမြစ်တန်ခိုးဖြင့် ၎င်းတို့ကိုယ်ကို ကွယ်စေနိုင်၍ ဆေးမြစ်တန်ခိုးဖြင့်ပင် ၎င်းတို့ကို မြင်နိုင်ကြောင်း ကိုယ်ဝန်အညစ်အကြေး စသည်ကို စားသောက်နေထိုင်ကြောင်းတို့ကို သိနိုင်လေသည်။

ပြိတ္တာတို့နှင့် လူတို့ဆက်ဆံရေးမှာကား ပြိတ္တာတို့သည် ကိုယ်ထင်ရှားပြုပြီး မိမိဆင်းရဲဒုက္ခကို ပြောပြ၍ လူတို့အား ဒါနပြုပြီးလျှင် အလှူအဘို့ကို ရည်ညွှန်းအမျှပေးဝေပါရန် ပြောဆိုခြင်း စသော ရိုးရိုး ဆက်ဆံမှုများအပြင် ထူးထူးဆန်းဆန်းအိမ်ထောင်ရေးဖြင့် ဆက်ဆံသောပြိတ္တာမျိုးလည်း ရှိသေးကြောင်း ပေတဝတ္ထုအရသိနိုင်၏။ ဤပေတဝတ္ထုလာ သုတ္တပေတဝတ္ထုနှင့် ပါဠိလိပုတ္တပေတဝတ္ထု^၁ တွင် ပြိတ္တာက လူမကိုဆောင်ယူ၍ မယားအဖြစ်ထားပုံကို တွေ့ရသည်။ ကတ္ထုမုတ္တပေတဝတ္ထု^၂ တွင်မူ ပြိတ္တာမက ဗာရာဏသီမင်းနှင့် မွေ့လျော်ပုံကို ဖော်ပြထားလေသည်။

ပါဠိတော်မြန်မာပြန်တွင် ဇာတ်လမ်းမပေါ်သဖြင့် အဋ္ဌကထာအရ အမြက်မျှ ဖော်ပြရသော် သုတ္တပေတဝတ္ထုမှာ မြတ်စွာဘုရားမပွင့်မီ အနှစ် ၇၀၀-ကျော်က သာဝတ္ထိမြို့၏ မနီးမဝေး ရွာတရွာတွင် လူငယ်တဦးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတပါးကို လုပ်ကျွေးဘူး၏။ ထိုလူငယ် အရွယ်သို့ ရောက်သော် အမျိုးသမီးတဦးနှင့် ထိမ်းမြားရာ ထိမ်းမြားသောနေ့၌ပင် သူငယ်ချင်းများနှင့် မြစ်ဆိပ်သို့ သွားပြီး ရေချိုးရာမှ မြွေကိုက်ခံရ၍ သေဆုံးလေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား လုပ်ကျွေးသော ကုသိုလ်ရှိသော်လည်း အမျိုးသမီး၌ စွဲလမ်းသောစိတ်ကြောင့် ပြိတ္တာဖြစ်ရလေသည်။ သို့သော် ကုသိုလ်ဟုန်ကြောင့် တန်ခိုးကြီးလေသည်။

ထိုပြိတ္တာသည် ဗိမာန်ဖြင့်နေ၍ အမျိုးသမီးကို စွဲလမ်းနေသဖြင့် တနေ့တွင် တန်ခိုးဖြင့် အမျိုးသမီးကို ကုသိုလ်ပြုစေပြီးလျှင် ၎င်း၏ ဗိမာန်သို့ ဆောင်ယူလေသည်။ အမျိုးသမီး၏ မိခင်အားလည်း အိုးခွက်တို့နှင့်အပြည့် ရွှေငွေတို့ကို ပေးခဲ့လေသည်။ အမျိုးသမီးသည် ထိုဗိမာန်၌ ချစ်သူဖြစ်သော နတ်ပြိတ္တာနှင့် အနှစ် ၇၀၀-လုံးလုံး နေထိုင်လေသည်။ အနှစ် ၇၀၀-နေထိုင်ပြီးနောက် ငြီးငွေ့သဖြင့် လူ့ပြည်ပြန်ခွင့်တောင်း၍ နတ်ပြိတ္တာက လိုက်ပို့ရာ လူ့ပြည်သို့ ရောက်သော် အိုမင်း၍ သွားကာ ၇-ရက်အတွင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြုလုပ်ပြီး ကွယ်လွန်သွားလေသည်။

ဤ၌ လူ့အဖြစ်ဖြင့် နတ်ပြိတ္တာထံ၌ အနှစ် ၇၀၀-နေထိုင်ခြင်း အနှစ် ၇၀၀-လုံး နုပျိုနေခြင်းတို့မှာ နတ်၌ဖြစ်သော ဥတုအာဟာရတို့က ထောက်ပံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း ကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့်၎င်း ဤမျှလောက် ကာလပတ်လုံး ငယ်ရွယ်နုနယ်သော အခြင်းအရာဖြင့် တည်နေနိုင်ကြောင်း လူ့ပြည်သို့ ရောက်သွားသောအခါ လူတို့၏ဥတုအာဟာရ၏ အစွမ်းကြောင့် အိုမင်းသွားရကြောင်း အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုထားပေသည်။ ပါဠိလိပုတ္တ ပေတဝတ္ထုတွင်မူ ပြိတ္တာနှင့် လူအမျိုးသမီး တနှစ်ပေါင်းဖော်နေကြောင်းဆို၏။

၁။ မ ၄-၃-၁၈၇။
၂။ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၁၃၅။
၃။ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန် ၁၄၀။

ကဏ္ဍမုဏ္ဍပေတဝတ္ထုမှာ ကဿပဘုရားရှင်လက်ထက်က ဥပါသိကာမတဦးသည် သေသောက်ကြွေးနှင့် မှောက်မှားမိပြီး မိမိ၏လင် ဥပါသကာအား လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ “မှောက်မှားမိလျှင် ဘဝတိုင်း ခွေးစားခံရပါစေ”ဟု ကျိန်ဆိုခဲ့ဘူး၏။ ထိုဘဝမှ ကွယ်လွန်လေသော် ထိုမိန်းမသည် ဟိမဝန္တာ ကဏ္ဍမုဏ္ဍအိုင်အနီး၌ ပြိတ္တာဖြစ်၍ နေ၌ ကဿပဘုရားလက်ထက်က တရားအားထုတ်ခဲ့သော ကောင်းမှုကြောင့် နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားရပြီး ညဉ့်မှ လိမ်လည်ကျိန်ဆိုခဲ့မှုကြောင့် ခွေးနက်ကြီးတကောင်၏ အစားကို ခံရလေ၏။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာသော် ယောကျ်ားမရှိသဖြင့် ငြီးငွေ့သောကြောင့် သရက်သီးကိုမျှော၍ လူ့ပြည်မှ လူသားတို့ကို သွေးဆောင်ခေါ်ယူရာ ဗာရာဏသီမင်းကြီးကိုယ်တိုင် ထိုပြိတ္တာမထံသို့ သွားရောက်ကာ ပြိတ္တာမနှင့် ပေါင်းသင်းနေလေ၏။ နောက်ကာလ၌ တညသောအခါ ပြိတ္တာမ ခွေးစားခံရသည်ကို မင်းကြီးတွေ့မြင်၍ အကြောင်းစုံကို မေးမြန်းသိရှိလေသော် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ပြန်သွားလေသည်။

ဖော်ပြပါ ဝတ္ထုတို့ကို ထောက်ထားလျှင် တန်ခိုးရှိသော ပြိတ္တာမျိုးတို့သည် လူတို့နှင့် အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်နိုင်ကြကြောင်း၊ ဘဝခြားလင့်ကစား နှစ်ပေါင်းကြာမြင့်စွာ အတူတကွ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နေကြောင်း သိရပေသည်။

အဗ္ဗုဒ္ဓပေတဝတ္ထု^၁ တွင် သူကြွယ်ဘဝမှ ဆင်းရဲသွားသောသူတဦးသည် သမီးကို မိတ်ဆွေအိမ်တွင် ခေတ္တထားခဲ့၍ ကုန်ကူးသွားရာ ငွေငါးရာရကြောင်း ငွေငါးရာနှင့် ပြန်လာရာ၌ ခိုးသူတို့နှင့်တွေ့၍ ငွေကို တနေရာ၌ဝှက်ထားပြီး ပုန်းနေစဉ် တွေ့သွားသဖြင့် အသတ်ခံရကြောင်း ငွေကိုစွဲ၍ ပြိတ္တာဖြစ်သွားပြီးနောက် အခြားမိတ်ဆွေလည်းကုန်သည်များကို တွေ့သောအခါ၌ ကိုယ်ထင်ပြု၍ အကျိုးအကြောင်းပြောပြကာ ငွေငါးရာကို ထုတ်ဖော်ပေးပြီး သမီးအား တဝက်ပေးရန်နှင့် ကုသိုလ်ပြုရန် မှာကြားကြောင်း သမီးက ယာဂုဆွမ်းနှင့် သရက်သီးကိုလှူ၍ ရည်ညွှန်းမှ ချမ်းသာသုခရရှိကြောင်းများ ပါရှိရာ ပြိတ္တာတို့သည် မိမိသားသမီးစသည်တို့အား ငွေကြေးစသော ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို ပေးကမ်းနိုင်ကြောင်းကိုလည်း သိရ၏။

ပြိတ္တာတို့သည် တံတွေး နှပ် စသော လူတို့၏ အညစ်အကြေးတို့ကို ရှာဖွေစားသောက်နေထိုင်ရကြောင်းနှင့် ဆိုးဝါးယုတ်ညံ့သော အသွင်အပြင်ကို ကမ္မဇိဒ္ဓိခေါ် ကံတန်ခိုးဖြင့်ဖြစ်စေ ဆေးမြစ်တမျိုးမျိုး၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်စေ ကွယ်၍ နေတတ်ကြောင်း အထက်၌ အတန်ငယ် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ယုတ်ညံ့သော အာဟာရတို့ကို စားသောက်အသက်မွေးရသူတို့ ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ ပြိတ္တာတို့သည် သေလွန်သောအခါ ၎င်းတို့၏ ကြမ်းထမ်းသော ခန္ဓာကိုယ်ကို ကွယ်၍မထားနိုင်ကြကုန်၊ ပကတိ အဆင်းအသွင်အတိုင်း ထားခဲ့ရန်လည်း မဖြစ်သဖြင့် ပြိတ္တာတို့ ကွယ်လွန်သောအခါ၌ သားတိရစ္ဆာန်ပိုးမွှားစသော အကောင်တမျိုးမျိုးအဖြစ် ပြောင်းလဲ ထားရစ်ခဲ့ရကြောင်း မိလိန္ဒပဉ္စာတွင် ဆိုထားပေသည်။

မိလိန္ဒပဉ္စာ^၂ ၌ “မင်းမြတ် သေကုန်သော ဘီလူး(ပြိတ္တာ)တို့၏ ကိုယ်ကောင်ကို တွေ့မြင်ရ၏။ ထိုဘီလူး(ပြိတ္တာ)တို့၏ အပုပ်နံ့သည်လည်း လှိုင်၏။ မင်းမြတ် သေကုန်သော ဘီလူး(ပြိတ္တာ)တို့၏ ကိုယ်ကောင်ကို ပိုးကောင်အသွင်ဖြင့်လည်း တွေ့မြင်ရ၏။ ပေါက်ဖတ်အသွင်ဖြင့်လည်း တွေ့မြင်ရ၏။ ခြပုန်းအသွင်ဖြင့်လည်း တွေ့မြင်ရ၏။ ပိုးနံ့ကောင်အသွင်ဖြင့်လည်း တွေ့မြင်ရ၏။ ကင်းခြေများ

၁။ ပေထဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၂၁၃-နှင့် ပေတဝတ္ထု ၄-၂၅၆။
 ၂။ မိလိန္ဒပဉ္စာ ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ၂၈၂။

အသွင်ဖြင့်လည်း တွေ့မြင်ရ၏၊ ၎င်းအသွင်ဖြင့်လည်း တွေ့မြင်ရ၏၊ သမင်အသွင်ဖြင့်လည်း တွေ့မြင်ရ၏၊ ဟု မိလိန္ဒမင်းအား အသျှင်နာဂသေန ဖြေကြားထား၏။

အပါယ်ဘုံသားမဟုတ်သော ပြိတ္တာများ

အပါယ်လေးဘုံတွင် ပြိတ္တာဘုံပါဝင်ကြောင်း ပြိတ္တာတို့သည် အပါယ်ဘုံသားများဖြစ်ကြောင်း မှာ အထူး ရေးသားဖွယ် မလိုချေ၊ သို့သော် အပါယ်ဘုံသားမဟုတ်သော ပြိတ္တာများရှိသေးသည် ဟုဆိုလျှင် ရုတ်တရက် အံ့သြသွားကောင်း သွားပေမည်၊ ထို့ကြောင့် အပါယ်ဘုံ၌အကျုံးမဝင်သော ပြိတ္တာများအကြောင်းကို စဉ်းငယ်ဖော်ပြသင့်ပေသေး၏။

အပါယ်ဘုံ၌ အကျုံးဝင်သူ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသုရကာယ် သတ္တဝါတို့သည် ပဋိသန္ဓေကပင် အကုသလဝိပါက် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြ၏၊ အချို့ပြိတ္တာတို့သည် သုဂတိ အဟိတ် ဒွိဟိတ် တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေနေကြလေသည်၊ ၎င်းတို့ကိုကား အပါယ်ဘုံသားဟူ၍ မခေါ်ရ တော့ချေ၊ ပြိတ္တာပင်ဖြစ်လင့်ကစား သုဂတိအဟိတ်စသော ပဋိသန္ဓေဖြင့်ဖြစ်လာကြလျှင် စတုမဟာရာဇ်ဘုံသားအဖြစ် အကျုံးဝင်လာကြ၏၊ သို့သော် စတုမဟာရာဇ်နတ်များကဲ့သို့ကား တန်ခိုး ကြီးမားခြင်း မရှိကြပေ။

ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က သူစိလောမဘိလူး ခရလောမဘိလူး ပိယင်္ဂရမာတာဘိလူးမ ဥတ္တရမာတာဘိလူးမတို့သည် ပြိတ္တာဟုဆိုရသော ဝိနိပါတိကအသုရာမျိုးတို့ပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် ၎င်းတို့မှာ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေသော အထက်တန်းစားများဖြစ်၍ တရားထူးကို ရနိုင်ကြပေသည်။

အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၌^၁ ဝိနိပါတိကအသုရာအကြောင်း ဖွင့်ဆိုရာတွင် အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်သော ဥတ္တရမာတာ ပိယင်္ဂရမာတာ ဖုဿမိတ္တာ ဓမ္မဂုတ္တာစသော အခြားဝေမာနိကပြိတ္တာတို့သည် ရှိကုန်၏၊ ထိုဝေမာနိကပြိတ္တာတို့သည် အဝါ အဖြူ အညို ကြမ်းပိုးရေအဆင်း ရွှေရောင် အဆင်းစသော အရောင်အဆင်းဖြင့်၎င်း အပိန်အဝ အတုအရှည် ကိုယ်နေကိုယ်ဟန်ဖြင့်၎င်း ခန္ဓာ ကိုယ်သည် အမျိုးမျိုးဖြစ်၏၊ ပဋိသန္ဓေသညာသည်လည်း လူတို့ကဲ့သို့ ဒွိဟိတ် တိဟိတ်နှင့် အဟိတ် တို့၏အစွမ်းဖြင့် အမျိုးမျိုးပင် ဖြစ်၏ (အပါယ်ဘုံသားတို့ကဲ့သို့ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေတခုတည်းမဟုတ်)၊ ထိုဝေမာနိကပြိတ္တာတို့သည် စတုမဟာရာဇ် တာဝတိံသာအစရှိသော နတ်တို့ကဲ့သို့လည်း တန်ခိုး မကြီးကုန်၊ အထီးကျန်သောလူတို့ကဲ့သို့ တန်ခိုးနည်းကုန်၏၊ အစားအဝတ်ရခဲသဖြင့် ငတ်မွတ်သော ဆင်းရဲရှိကုန်၍ နေထိုင်ကြရကုန်၏၊ အချို့မှာ လဆုတ်ပက္ခ၌ ဆင်းရဲခဲပြီးလျှင် လဆန်းပက္ခ၌ ချမ်းသာခံစားကြရကုန်၏၊ ထိုသို့ ချမ်းသာအပေါင်းအစုမှ ပျက်စီး၍ ကျရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် “ဝိနိပါတိက”ဟုခေါ်ဆိုရကုန်၏၊ ထိုဝိနိပါတိက အသုရာခေါ် ဝေမာနိကပြိတ္တာတို့တွင် တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေနေသူတို့သည် အကျွတ်တရားရကြကုန်၏ဟု ဖွင့်ဆို၏၊ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၌လည်း ထို့အတူ ပါရှိ၏။

ပိယင်္ဂရမာတာနှင့် ဥတ္တရမာတာ

ဤနေရာ၌ သံယုတ်ပါဠိတော်လာ ပိယင်္ဂရမာတာနှင့် ဥတ္တရမာတာဝတ္ထုကို သိထိုက်သဖြင့် ထုတ်ပြဦးမည်။

မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူသော ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ ကောသမ္မကမည်သော ကျောင်းဆောင်သည်ရှိ၏။ တနေ့သ၌ အသျှင်အနုရုဒ္ဓါသည် ကောသမ္မက ကျောင်းဆောင်အတွင်း၌ ထိုင်နေ၍ သာယာသောအသံဖြင့် ဓမ္မပဒ အပ္ပမာဒဝဂ်ကို သရဏ္ဍာယ်၍နေတော်မူခိုက်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ပိယင်္ဂရမည်သော သားငယ်ရှိသူ ဝေမာနိကပြိတ္တာမ (ပိယင်္ဂရမာတာ) သည် သားပိယင်္ဂရပြိတ္တာငယ်ကို ရင်ခွင်ဖြင့်ပိုက်ချီလျက် ဇေတဝန်ကျောင်း၏နောက်ဖက်မှစ၍ အစာရှာထွက်လာလေရာ အစဉ်အားဖြင့် သာဝတ္ထိမြို့ဖက်သို့ရှေးရှုလျက် ကျင်ကြီးကျင်ငယ် တံတွေးနှပ်စသည့် မကောင်းဆိုးရွား အစားအစာတို့ကို ရှာဖွေသည်ရှိသော် အသျှင်အနုရုဒ္ဓါ၏နေရာသို့ရောက်၍ သာယာသောတရားရှုတ်ဖတ်သံကို ကြားရလေ၏။ ထိုတရားသံသည် ပိယင်္ဂရမာတာအား အရေအစရှိသည်ကို ဖောက်ခွဲ၍ ရိုးတွင်းခြင်ဆီကို ထိခိုက်ကာ နှလုံးသို့ဆိုက်ရောက်၍ တည်လေ၏။ ထိုအခါ ပိယင်္ဂရမာတာအား အစာရှာဖွေခြင်း၌ စိတ်မျှလည်းမဖြစ်၊ တရားသံကို နားစိုက်၍သာ ရပ်တည်နေ၏။ သားဖြစ်သူ ပိယင်္ဂရကား ငယ်ရွယ်သူဖြစ်၍ တရားနာခြင်း၌ စိတ်မရှိ၊ ထိုပိယင်္ဂရသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှုဖြင့် နှိပ်စက်ရကား “မိခင် အဘယ်ကြောင့် ရောက်ရာနေရာ၌ သစ်ငုတ်ကဲ့သို့ ရပ်နေသနည်း၊ အကျွန်ုပ်အတွက် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တို့ကိုလည်း အဘယ်ကြောင့် မရှာသနည်း” ဟု ထပ်ကာထပ်ကာ မိခင်အား မေးလေ၏။ ပိယင်္ဂရမာတာသည် ငါ့အား ဓမ္မန္တရာယ်ပြုလှ၏ဟု သားငယ်ကို—

“ပိယင်္ဂရ အသံမပြုလင့်၊ ရဟန်းသည် ဓမ္မအစုတို့ကို ရွတ်ဆိုနေ၏။ ငါတို့သည် ဓမ္မအစုကို သိ၍ ကျင့်နိုင်ကုန်ငြားအံ့လည်း မသိ၊ ငါတို့အား အစီးအပွားဖြစ်တန်ရာ၏။

သတ္တဝါတို့၌လည်း စောင့်စည်းကြကုန်အံ့၊ သိလျက် မမှန်စကားကို မဆိုကြကုန်အံ့၊ မိမိ၏ကောင်းသော အကျင့်သီလကိုလည်း ကျင့်သုံးကြကုန်အံ့၊ မြေဖုတ်ဘီလူးပြိတ္တာဘဝမှ လွတ်ကြကောင်းတန်ရာ၏” ဟု နှစ်သိမ့်စေ၏။

ဤသို့ သားငယ်ကို နှစ်သိမ့်စေ၍ တရားနာလေသော် ထိုနေ့၌ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏။ (ဤကား ပိယင်္ဂရမာတာဝတ္ထုဖြစ်၏)။

တရံရောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် (ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်) ဆွမ်းစားပြီးချိန်၌ လူအပေါင်းအား တရားဟောတော်မူပြီးသော် လူအပေါင်းကို ပြန်လွှတ်လိုက်ပြီးနောက် ရေချိုးအိမ်၌ ရေသပ္ပယ်တော်မူကာ ဂန္ဓကုဋ်တိုက် ပရိဝုဏ်အတွင်း ခင်းထားအပ်သော ဘုရားနေရာတော်၌ အရှေ့လောကဓာတ်ကို မျက်နှာတူ၍ ရှုတော်မူလျက် ထိုင်နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ ကေစာရိက ဒွိစာရိကစသော ပံသုက္ကလိက ပိဏ္ဍပါတ်က ရဟန်းတို့သည် မိမိ မိမိတို့၏ နေ့သန့်ရာ အရပ်အသီးသီးမှ ထွက်လာကြကုန်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ လာကြကုန်၍ ရှိခိုးကြပြီးနောက် တင်းတိမ်နီဖြင့် ကာရံဘိသကဲ့သို့ ထိုင်နေကြကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုရဟန်းတို့၏ အလိုကိုသိတော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်သော တရားစကားကို ဟောတော်မူ၏။

ထိုစဉ်အခါ (ပုနဗ္ဗသုမည်သော သားအကြီးကို လက်မှာဆွဲ၍ ဥတ္တရာမည်သော သမီးအငယ်ကို ရင်ခွင်ဝယ်ပိုက်ချီထားသော) မြေဖုတ်ဘီလူး ပြိတ္တာမ ပုနဗ္ဗသုမာတာ၊ သို့မဟုတ်-ဥတ္တရမာတာ သည် သမီးငယ်ကို ပွေ့ချီ သားကြီးကိုလက်ဆွဲ၍ ဇေတဝန်ကျောင်း နောက်ဖက်တံတိုင်းအနီး၌

ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် တံတွေးနှပ်တို့ကို ရှာဖွေရင်း အစဉ်သဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတော် တံခါး မှန်နားသို့ ရောက်လာ၏။

“အာနန္ဒာ သပိတ်ကို ယူခဲ့လော့၊ သင်္ကန်းကို ယူခဲ့လော့၊ စားကြွင်းစားတို့အား စားဖွယ်ကို ပေးလော့”ဟု မြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော်သည် ထက်ဝန်းကျင် တဆယ့် နှစ်တောင်မျှ၌သာ ကြားရ၏။ တရားဟောတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော်မူကား စကြဝဠာအဆုံးတိုင်အောင် ပရိသတ်ထိုင်နေကာမူလည်း ပရိသတ်အဆုံးတိုင်အောင် သွား၏။ ပရိသတ် အပသို့မူကား “ချိုမြိန်သောအသံတော်သည် အကြောင်းမဲ့ (နာယူသမရိပဲ) မပျက်စီးစေလင့်”ဟု လက်တသစ်မျှလည်း မထွက်သွားပေ။ ထိုအခါ၌ ဥတ္တရမာတာ (မြေဖုတ်ဘိလူးပြိတ္တာမ)သည် ပရိသတ်၏အပ၌ တည်သဖြင့် ဘုရားရှင်၏ အသံတော်ကို မကြားရပေ။ တံခါးမှန်၌တည်ရှိသော ထိုဥတ္တရမာတာအား ကျယ်ပြန့်သော ဘုရားလမ်းမတော်သည် ရှေးရှုတည်ရှိ၍ ဂန္ဓကုဋီတော်သည် ထင်လာ၏။ ထိုဥတ္တရမာတာသည် လေငြိမ်ရာ၌ရှိသော ဆီမီးကဲ့သို့ ဘုရား၌ ရှိသေခြင်းဖြင့် လက် ခြေလှုပ်ရှားခြင်းစသည်မူကင်း၍ ငြိမ်သက်နေသော ပရိသတ်ကို မြင်သည်ရှိသော် “ဤနေရာ၌ တစုံတရာ စားဖွယ်ပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို ဝေဖန်သည်ဖြစ်လတ္တံ့၊ ငါသည် ထောပတ် ဆီ ပျား တင်လဲ စသည်တို့တွင် တခုခုကို သပိတ် လက်စသည်တို့မှ မြေသို့စီးကျဖိတ်စင်သည်ကို ရလတ္တံ့”ဟု နှလုံး သွင်း၍ (သားသမီးတို့နှင့်) ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်လေ၏။

ကျောင်းတံခါးမှန်၌ ကြမ်းထမ်းသော ဘိလူးစသည်တို့အား တားမြစ်ရန် တည်ရှိသော ကျောင်းစောင့်နတ်တို့သည် ဥတ္တရမာတာ၏ ဥပနိဿယကိုသိ၍ မတားမြစ်ကြကုန်၊ ဥတ္တရမာတာ သည် ပရိသတ်နှင့် တပေါင်းတည်းအဖြစ်သို့ ရောက်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ချိုမြိန်သာယာသော အသံတော်သည် အရေအစရှိသည်ကို ဖောက်ခွဲ၍ ရိုးတွင်းခြင်ဆီကို ထိခိုက်ကာ (နှလုံးသို့ဆိုက် ရောက်၍) တည်လေ၏။ ဥတ္တရမာတာသည် တရားနာရန် မတုန်မလှုပ် ရပ်တည်သည်ရှိသော် ရှေး ပိယကံရမာတာကဲ့သို့ သားသမီးတို့က မေးမြန်းကြသဖြင့် ငါ့အား တရားနာခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို မပြုကြလင့်ဟု သားသမီးတို့ကို—

“ချစ်သမီး ဥတ္တရာ နတ်လူတို့ကို ဆုံးမတော်မူတတ်သော ဘုရားမြတ်၏တရားကို ငါနာ ယူနေသမျှအတွင်း ဆိတ်ဆိတ်နေပါလော့၊ ချစ်သားပုနဗ္ဗသု ဆိတ်ဆိတ်နေပါလော့”^၁ စသည်ဖြင့် နှစ်သိမ့်စေ၍ တရားကို နာကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် တရားဟောတော်မူရာမှ ပရိသတ်ကို အမှတ်ပြုလေသော် ထိုဥတ္တရမာတာ ၏၎င်း သားပုနဗ္ဗသု၏၎င်း သောတာပတ္တိဖိုလ်၏ ဥပနိဿယကို မြင်၍ ဒေသနာတော်ကို လည်စေ လျက် သစ္စာလေးပါးတရားစကားကို ပြတော်မူ၏။ ထိုတရားတော်ကို ကြားနာရ၍ ထိုနေရာ၌ သာလျှင် ရပ်တည်လျက် သားပုနဗ္ဗသုနှင့်အတူ မိခင်ဥတ္တရမာတာ မြေဖုတ်ဘိလူးပြိတ္တာမသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။ သမီးဥတ္တရာသည်ကား ဥပနိဿယကား ရှိ၏။ သို့သော် အလွန် ငယ်လွန်းသဖြင့် တရားတော်ကို ခံယူခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သေးပေ။

ဤဖော်ပြပါ ပိယကံရမာတာ ဥတ္တရမာတာတို့ကား အဆင်းအသွင်ဆိုးဝါး၍ လူတို့၏ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တံတွေးနှပ်စသော အညစ်အကြေးတို့ကို ရှာဖွေစားသောက်နေရသော မြေဖုတ်ဘိလူးမျိုး

ပြိတ္တာတို့ပင် ဖြစ်ကြပေ၏။ သို့သော် ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေမဟုတ်၊ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နေသူများဖြစ်ပေရာ၊ စတုမဟာရာဇ်ဘုံသား စာရင်း၌ဝင်ကြရပေသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကို အပါယ်ဘုံသားမဟုတ်သော ပြိတ္တာများဟု ဆိုရပေသည်။

ဤမျှဖြင့် ပေတဝတ္ထုနှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်သားဖွယ်ရာများကို နိဂုံးချုပ်ပေအံ့။ ဤပေတဝတ္ထု များကို မြတ်စွာဘုရားသည် ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော်မူ၍ သတ္တဝါပေါင်းများစွာကို အကျွတ် တရားရစေတော်မူခဲ့သည်။ ဤသို့ရစေတော်မူရာ၌ ပြိတ္တာမျိုးဇာတ်၌ ဖြစ်ရခြင်း၏အပြစ်ကို ဖွင့်ပြ တော်မူ၍ တရားနာယူသူတို့၏ နှလုံးသားကို သံဝေဂဖြင့် ဖျန်းပက်တော်မူခြင်းကို အရင်းပြုတော် မူပေသည်။ ထိုအရင်းမှသည် လူအပေါင်းကို သံဝေဂတရားရရှိစေပြီး၍ အကုသိုလ်တရားမှ ရှောင် ကြဉ်စေပြီးလျှင် ဒါနအစရှိသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကိုပြု၍ နတ်ရွာသုဂတိလျှင် လည်းလျောင်း ရာဖြစ်စေခဲ့ပေသည်။

အကျိုးတရားနှင့်မြော်ရည်ချက်

ဖော်ပြပါ အကျိုးတရားများကို ထောက်ရှု၍ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့က နိကာယ်ငါးရပ်မှ များမြတ်သော ပါဠိတော်မြန်မာပြန်များကို ပြန်ဆိုချက်နှိပ်ရာ၌ ခုဒ္ဒကနိကာယ် အပါအဝင် ဤဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်နှင့် ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်နှစ်ကျမ်းကို သီးသန့်ထုတ်နုတ်၍ တအုပ်တည်းပြုလုပ်ရာတွင်—

(၁) အမျိုးသား အမျိုးသမီးတိုင်း မိမိတို့ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ၌ မယွင်းမချွတ် ပြည့်စုံနိုင် ကြရန်၊

(၂) နိစ္စဂရုဓမ္မသီလကို ခါးဝတ်ထည်ကဲ့သို့ စောင့်ထိန်း၍ ရှစ်ပါးဆယ်ပါး ဥပုသ်သီလများကို တတ်အားသလောက် အားထုတ်နိုင်ကြရန်၊

(၃) သမထဝိပဿနာဘာဝနာများကို ထိုက်သလောက် ကြိုးစားကြရန်၊

(၄) ဒါနဝတ္ထုများကို တတ်အားသရွေ့ လှူဒါန်းကြရန်၊

(၅) အကုသလကမ္မပထတရားများကို ရှောင်ရှားနိုင်ကြရန်၊

(၆) အထူးအားဖြင့် သူတပါးဥစ္စာစည်းစိမ်၌ မနာလိုမှု မိမိစည်းစိမ်၌ ဝန်တိုမှုနှင့် မှားယွင်း သော မိစ္ဆာဉာဏ် ဝင်စွဲကပ်ရောက်မှုတို့မှ ကင်းဝေးနိုင်ကြရန်၊

(၇) အကုသိုလ်တရားတို့၌ ထိတ်လန့်သော သံဝေဂဉာဏ်ကိုရရှိ၍ ထိုသံဝေဂဉာဏ်ကို အရင်း ပြုပြီး ဒုဂ္ဂတိဘဝတို့နှင့် ဝေးကွာကင်းပ၍ သုဂတိဘဝတို့၌သာ ကျက်စားနိုင်ကြရန်နှင့်—

(၈) ဝိမာနဝတ္ထုကိုဖတ်၍ ဤနတ်တို့၌ရှိသော ဒါန သီလ ဘာဝနာ စသည့် တရားထူးတရား မြတ်တို့သည် ငါ၌လည်း ရှိကုန်၏ဟု ဒေဝတာနုဿတိတရားများ ပွားများနိုင်ပြီးလျှင် ပေတ ဝတ္ထုကိုဖတ်၍ ဤပြိတ္တာတို့၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဘူးသော အကုသလကမ္မပထနှင့် ဣဏာ မစ္ဆရိယစသော တရားဆိုးတို့ ငါသန္တာန်၌ ကင်းငြိမ်းကုန်၏ဟု ပီတိကိုဖြစ်စေ၍၎င်း ထိုတရားတို့ကို ချီပြီးလျှင် ဝိပဿနာကို ပွားများလျက် ကိလေသာအားလုံးကို ကုန်ခန်းနိုင်စေရန်—

ဟူသော အကျိုးထူး တရားထူးများကို မြော်လင့်ချက်ထားရှိခဲ့သည့်အတိုင်း အလွယ်ကူဆုံး အများသုံးနှင့် မချိုးမဖွင့် လျော်ကန်သင့်အောင် ပြန်ဆိုချက်နှိပ်၍ ဖြန့်ချိလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေရာ

ဤကျမ်းကို ဖတ်ရှုကြသူတို့သည် မိမိတို့ အမိဘာသာ မြန်မာစာဖြင့် လွယ်ကူစွာ ဖတ်ရှုနိုင်ကြသည့် အတိုင်း အသိဉာဏ်ပွင့်ကာ ဝမ်းသာနှစ်သိမ့် ပီတိစိမ့်အောင် တမြိန်မြိန် ခံစားလေ့လာကြပြီးလျှင် ဖော်ပြပါ အကျိုးတရားရှစ်ချက်နှင့်ပြည့်စုံ၍ နိဗ္ဗာန်ဘုံအထက်စခန်းအထိ တက်လှမ်းနိုင်ကြပါစေ သောင့်....ဟု မနောပဏိဓိ မင်္ဂလာဖြင့် ဆုတောင်းပတ္တနာ ပြုလိုက်ပါသတည်း။

(က) ဝိမာနာနဉ္စ ပေတာနံ၊ ပုဗ္ဗကမ္မဉ္စ တပ္ပလံ။
ဇာနတာ ပဿတာ သာမံ-ဘိညာ ဇိနေန ဗျာကတံ။

(ခ) ပုည'ဝ' မနယုဉ္စန္တု၊ ကမ္မပါကံ ဟိ' စိန္တိယျံ။
နာ'ဝ မညန္တု အပ္ပန္နိ၊ အပ္ပမ္ဘိ ပုညပါပကံ။

(က) ဗိမာန်ရှင်တို့နှင့် ပေတတို့၏ ရှေးကံနှင့်အကျိုးကို ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ မြင်တော်မူ၍ (ယင်းတို့၏ အဋ္ဌပ္ပတ္တိကို) ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဟောကြား တော်မူခဲ့ပြီ။

(ခ) ထို့ကြောင့် (ဤဝိမာနနှင့် ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန်ကျမ်းကို ဖတ်ရှု၍) ကုသိုလ် ကောင်းမှုကိုသာ ကြိုးစားပြုလုပ်ကြပါကုန်၊ ကံ၏အကျိုးကိုကား မကြံစည်အပ်ပေ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို နည်းသည် (ငယ်သည်) ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုကြကုန်လင့်။

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...

...the ... of the ...

...the ... of the ...

...the ... of the ...

...the ... of the ... (a)
...the ... of the ...

...the ... of the ... (b)
...the ... of the ...

ခုဒ္ဒကနိကာယ်

ထေရဂါထာနှင့်ထေရီဂါထာပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ကျမ်းဦးဗြဟ္မဗွယ်

ထေရဂါထာနှင့်ထေရီဂါထာများ

“အသျှင်ဘုရား ဤသာသနာတော်၌ ရွှင်လန်းသည်ထက် ရွှင်လန်း တက်ကြွသည်ထက် တက်ကြွ၍ အလွန်မွေ့လျော်သည့်သဘော ပြည့်ဖြိုးသော ဣန္ဒြေရှိကုန်လျက် ကြောင့်ကြမဲ့ ဖြစ်ကာ အမွေးမာန်ကို ချထားပြီးလျှင် သူတပါးပေးသောပစ္စည်းဖြင့် အသက်မွေးသော သားသမင်စိတ်ထားဖြင့် နေကြသည့် ရဟန်းတို့ကို အကျွန်ုပ်မြင်ပါ၏။ အသျှင်ဘုရား ထိုအကျွန်ုပ်အား ‘အမှန်အားဖြင့် ဤအသျှင်တို့သည် ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ မွန်မြတ်သော ရွေးတရားထက်ထူးသော နောက်တရားကို သိကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့်သာ လျှင် ဤအသျှင်တို့သည် ရွှင်လန်းသည်ထက် ရွှင်လန်း တက်ကြွသည်ထက် တက်ကြွ၍ အလွန်မွေ့လျော်သည့်သဘော ပြည့်ဖြိုးသော ဣန္ဒြေရှိကုန်လျက် ကြောင့်ကြမဲ့ဖြစ်ကာ အမွေးမာန်ကို ချထားပြီးလျှင် သူတပါးတို့ပေးသော ပစ္စည်းဖြင့် အသက်မွေးကုန်သည် ဖြစ်၍ သားသမင်စိတ်ထားဖြင့် နေကြကုန်၏’ဟု အကြံဖြစ်ပါ၏”။

အထက်၌ ဖော်ပြအပ်သော စကားသည် မဇ္ဈိမနိကာယ် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဓမ္မစေတီယ သုတ်မှ ကောသလမင်းကြီးက ရဟန်းတော်များကိုမြင်၍ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားသော စကားတရပ်ဖြစ်၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် ဘုရားထံသို့ လာရာ၌ ကိလေသာကင်းဝေး၍ စိတ် အေးကြည်ရွှင်လျက် ကြည်လင်သော မျက်နှာရှိကြကုန်သော အရိယာသာဝကတို့ကို မြင်ရသော အခါ “ဤရဟန်းတို့ ကြည်လင်ရွှင်လန်း၍ ဆန်းသစ်စ လသဖွယ် တင့်တယ်ပြည့်ဖြိုးနေကြခြင်းမှာ မွန်မြတ်သောတရားထူးကို ရရှိနေကြခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ရာသည်”ဟု ကြံစည်မိသဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားအား လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ကောသလမင်းကြီး လျှောက်ထားသည့်အတိုင်းပင် ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာ ကျမ်းနှစ်ကျမ်း သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကနှင့် တပည့်မ သာဝိကာဖြစ်ကြကုန်သော ရဟန်း ရဟန်းမ များက မွန်မြတ်သော ရွေးတရားထက်ထူးသော နောက်တရားကို သိကြရသောအခါ (ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြသောအခါ) မိမိရအပ်သော မဂ်ဖိုလ်ချမ်းသာကို ဆင်ခြင်၍ အချို့က ဥဒါန်း ကျူးရင့်သောအားဖြင့်၎င်း၊ အချို့က မေးမြန်း(ဖြေကြား)သောအားဖြင့်၎င်း၊ အချို့က ပရိ နိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးအခါ၌ သာသနာတော်၏ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း နိဿျာနိက အဖြစ်ကို ထင်ရှားစေလိုသောအားဖြင့်၎င်း မြက်ဆီဟောကြားထားသော စကားတော်များ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုစကားတော်အားလုံးကို ပဌမသံဂါယနာတင်သောအခါ၌ တပေါင်းတည်း

ပြု၍ ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာ ဟူသော အမည်ဖြင့် သံဂါယနာတင် မထေရ်တို့က သီးခြားသတ်မှတ်၍ ထားခဲ့ကြကုန်၏။

ဤထေရဂါထာ ထေရီဂါထာကျမ်းသည်ကား မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝက သာဝိကာ ရဟန္တာ ရဟန္တာမတို့၏ ဖြစ်စဉ် အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ္တိကျမ်းစာမဟုတ်ပေ။ ထိုရဟန္တာ ရဟန္တာမတို့၏ ဖြစ်စဉ် အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ္တိကျမ်းစာကို အပဒါန်ပါဠိတော်ဟူသော အမည်ဖြင့် သီးသန့်ထားရှိခဲ့ပေ၏။ ဤထေရဂါထာ ထေရီဂါထာကျမ်းမှာမူ ထင်ရှားသော ရဟန္တာ ရဟန္တာမကြီးများ၏ ဟောကြားမိန့်ဆိုတော်မူချက်များကို ဖတ်ရှုမှတ်သား၍ လိုက်နာ အတုယူရန်နှင့် သံဝေဂဉာဏ် ရင့်သန်၍ မူရင်းဟောကြားသူ ထေရာ ထေရီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ထုတ်ချောက် ကူးမြောက် နိုင်ကြရန် ဟူသော အကျိုးထူးများကို အထူးမြော်ရည်၍ စုပေါင်းသံဂါယနာတင်တော်မူလျက် ထားတော်မူခဲ့သော ကျမ်းပင် ဖြစ်ပေ၏။

နက်နဲသောတရားသဘောများ အပြည့်အဝ ပါရှိပုံ

ဤကျမ်း၏ အကျိုးအာနိသင်နှင့် တရားစကားတော်များ၏ တန်ဖိုးကို အထူးဖော်ပြနေဖွယ် မလို၊ ဤကျမ်းပါ အကြောင်းအရာ အများအပြားကိုထား၍ ဧကကနိပါတ်လာ တပုဒ်သောဂါထာ မျှကို ဖတ်ရှုကြည့်လျှင်ပင် မည်မျှ နက်နဲ ထိမိသော တရားသဘောများ ပါဝင်နေသည်တို့ကို သတိပြုမိပေမည်။

ပုံစံအားဖြင့် ဤထေရဂါထာကျမ်းစာ အစဆုံး အမှတ်-၁ ဂါထာဖြစ်သော သုဘူတိထေဂ ဂါထာ၌ လာသော—

“မိုးနတ်သား ငါ၏ကျောင်းသည် မိုးထားပြီးဖြစ်၍ ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်၏။ လေ တည်းဟူသော ဘေးရန်မှ ကင်း၏။ မိုးနတ်သား အလိုရှိတိုင်း ရွာသွန်းလိုက်ပါလော့၊ ငါ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာ တည်ကြည်သည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်တို့မှ လွတ်မြောက်၏။ ငါသည် ပြင်းထန်စွာ အားထုတ်အပ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍ နေပါ၏။ မိုးနတ်သား အလိုရှိတိုင်း ရွာသွန်းလိုက်ပါလော့။”

ဟူသော ဂါထာ(မြန်မာပြန်)ကို ဖတ်ကြည့်လျှင် သာမညအားဖြင့် သုဘူတိမည်သော ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်သည် ၎င်း၏ ကျောင်းငယ်ကို ကောင်းမွန်စွာ ပြင်ဆင်မိုးထားပြီးဖြစ်၍ ပြင်းထန်စွာ ရွာသွန်းတော့မည့်မိုးကို ခံနိုင်ရည်ရှိပုံ၊ စိတ်ဓာတ်တည်ကြည်၍ သံယောဇဉ်ကင်းသည့်ပြင် လုံ့လ ဝီရိယအသင့်ရှိနေသဖြင့် မိုးကို ဂရုမစိုက်ပုံတို့ကို ထင်မြင်လာနိုင်၏။ ထိုထက်တဆင့်တက်၍ အသင့် အတင့်ကြံ့စည်မိပြန်လျှင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များအဖို့ စိတ်ဓာတ်ကြည်လင်၍ သံယောဇဉ် ကင်းပြီး ဖြစ်သဖြင့် မိုးပင်ရွာရွာ နေပင်ပူပူ သည်းခံစိတ် တားရှိနိုင်ပုံတို့ကို ထင်မြင်လာပေလိမ့်မည်။

ဉာဏ်အမြင်ရင့်၍ ဘဆင့်ထက်တဆင့် ကြံ့ခိုင်ပြီးလျှင် ပါရမီဓာတ်ခံ အလျောက် ထိုးထွင်း ဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသူတို့အဖို့ကား အထက်ပါအကြောင်းအရာများထက်ထူးချွန်၍ အလွန်လေးနက်သော အောက်ပါတရားအချက်များကို သိမြင်နိုင်ရာပေသေး၏။

‘ငါ၏ကျောင်း’ဟူရာ၌ ကျောင်းဟူသည်ကို သာမန်ကျောင်းထက်လွန်၍ ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘော ဟူသောကျောင်း ဂါ-ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘောဟု ယူဆနိုင်၏။ ‘မိုးထားပြီးဖြစ်၍’ဟူသော စကားကို

ဤအမေးကို ဖြေဆိုရာဝယ် အပဒါန်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြန်လည် ညွှန်းပြသင်ပေသည်။ (ယင်းအဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်တဝင့် သိရန် အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ပဌမအုပ် ကျမ်းဦး မှတ်ဖွယ်ကို ဖတ်ရှုပါ)။ အပဒါန်ဟူသည် (အနက်အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက်) “ဤသို့ ရှေးက ငါ ကျင့်ဘူးပြီ” ဟုဆိုအပ်သော အကောင်းအဆိုး အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ္တိကို ဆိုလိုပေရာ ရှေးဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ရဟန္တာ သာဝကတို့အထံ၌ ပုညကိရိယ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော သာဝက ပါရမီထူးရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့သည်သာ အပဒါန်၌ ပါဝင်နိုင်သည်ဟု မှတ်သားထားသင့်၏။

အချင်းခပ်သိမ်း ရှေးအကြောင်းပြည့်စုံမှုမှကင်း၍ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်မှု မရှိသင့်သည် မဟုတ်ပါလောဟု မေးလျှင် မှန်၏။ အချင်းခပ်သိမ်း ရှေးအကြောင်းပြည့်စုံမှု ကင်း၍ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်မှု မရှိသင့်ပေ။ သို့သော် အပဒါန်ဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား အလွန်ထူးချွန် မြင့်မားသော ရှေးအကြောင်းပြည့်စုံမှု ရှိရပေမည်။ အချင်းခပ်သိမ်း ရှေးအကြောင်း ပြည့်စုံမှု မကင်းသော်လည်း အလွန်ထူးချွန်မြင့်မားသော ရှေးအကြောင်း ပြည့်စုံမှုမရှိလျှင် အပဒါန်ပါဠိတော်၌ မပါဝင်နိုင်ပေ။

ထိုရှေးအကြောင်း ပြည့်စုံမှု “ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိ” အတွက် ဖြည့်ကျင့်ရပုံ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရပုံတို့ကို ထေရပဒါန် ပါဠိတော် မြန်မာပြန်ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်၌ အကျယ်တဝင့် ရေးသားခဲ့ပြီဖြစ်၍ ဤ၌ ရေးသားရန် လိုတော့မည် မဟုတ်ပေ။

ထေရဂါထာထေရာဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်များ

ဤထေရဂါထာ ထေရီဂါထာကျမ်း၌ ထေရာအပိုင်း ထေရီအပိုင်းဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲခြားကာ မှတ်သားဖွယ်ရာများကို အမြွက်မျှ တင်ပြဦးအံ့။

ထေရဂါထာ ပါဠိတော်၌ သုဘူတိလေရိ အစ ဝဂီသထေရ်အဆုံး မထေရ်ပေါင်း ၂၆၄-ပါးတို့၏ တရားစကားတော်များ ပါရှိ၏။ ထို ၂၆၄-ပါးသော ရဟန္တာမထေရ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝက၏အဖြစ်ဖြင့် တမျိုးတည်းသာ ဖြစ်လေ၏။ ထို့အတူ အဘေကွ၏အဖြစ် စသည်ဖြင့်လည်း တမျိုးတည်းသာတည်း။

ဧဟိဘိက္ခုအဖြစ်ဖြင့် ရဟန်းပြုခြင်း ဧဟိဘိက္ခုအဖြစ်မဟုတ်ပဲ ရဟန်းပြုခြင်းအားဖြင့်ကား နှစ်မျိုးပြားကုန်၏။ ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းဟူသည် မြတ်စွာဘုရားက “ဧဟိဘိက္ခု-ရဟန်းလာလှည့်” ဟု မြွက်ကြားရုံမျှဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်သော ရဟန်းမျိုးဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်ရမည့် ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို တွေ့မြင်လျှင် နီလွင်သော ပုံသုက္က သင်္ကန်း၏အတွင်းမှ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော လက်ျာလက်မောင်းတော်ကိုထုတ်၍ ဗြဟ္မာမင်း၏အသံတော်ကဲ့သို့သော အသံတော်ဖြင့် “ဧဟိဘိက္ခု၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ” ဟု မြွက်ကြားတော်မူ၏။ ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားက ဧဟိဘိက္ခု အခေါ်ခံရသော ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရား မြွက်ကြားခေါ်ဝေါ် သည်နှင့်တပြိုင်နက်သာလျှင် လူ၏အသွင်သည် ကွယ်ပျောက်၍ ရဟန်း၏ အသွင်သည် ပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ ဦးပြည်းခေါင်းတုံးပြီးဖြစ်၍ ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ဖြင့် တထည်ကိုဝတ် တထည်ကိုရုံလျက် တထည်ကိုပခုံး၌တင်ကာ လက်ဝဲပခုံးစွန်း၌ ကြာညိုအဆင်းနှင့် တူသော မြေသပိတ်ကိုလွယ်ပြီးဖြစ်လေ၏။ သင်္ကန်းသပိတ်စသော ပရိက္ခရာတို့ကိုလွယ်ကာ ဝါတော်၊ ခြောက်ဆယ်ရပြီးသော မထေရ်ကြီးကဲ့သို့ ကြည်ညိုဖွယ်သော ဣရိယာပုတ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံစွာ

သာမည မြက်သစ်ရွက်တို့ဖြင့် မိုးထားခြင်းမျိုးမဟုတ်ပဲ မလုံခြုံသော စက္ခုစသော ဟင်းလင်း ဖြစ်သည့် ဒွါရတို့မှ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်လာမည့် ရာဂစသော အစိုအစွတ်တို့အား ပညာဖြင့် တား မြစ်ထားပြီးဖြစ်၍ဟု ယူဆနိုင်၏။

‘ချမ်းသာကိုဆောင်နိုင်၏’ဟူသော စကား၌ ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောကို ပညာဖြင့် မိုးကာထားသဖြင့် ကိလေသာဒုက္ခတို့မှ ကင်းရှင်း၍ ချမ်းသာခြင်းနှင့်ပြည့်စုံ၍ ဝါ ချမ်းသာကို ဆောင်၍ နေနိုင်၏ဟု အဓိပ္ပါယ် ယူနိုင်၏။ လောကဉာဏ်ဟူသော ဘေးရန်ဟူသည် ထောင်လွှားမှု‘မာန’၊ ယစ်မှု‘မဒ’၊ ခက်မာမှု‘ထမ္ဘ’၊ ချွတ်ချယ်မှု‘သာရဗ္ဗ’စသော ဘေးရန်များ ကိုဆိုလို၍ ၎င်းတို့မှ ကင်းရှင်းပြီဟု ယူဆနိုင်၏။ ထိုမှတဆင့်တက်၍ ငါ၏စိတ်သည် ညစ်ညူး ကြောင်းတရားတို့အား တားမြစ်နိုင်ရုံမျှသာမက မြတ်သော မဂ်ဖိုလ်သမာဓိဖြင့် ကောင်းစွာ တည်ကြည်သောကြောင့်သာလျှင် မြတ်သောပညာဖြင့် သံယောဇဉ်အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီ ဟု ပြလိုသောကြောင့် “ငါ၏စိတ်သည် ကောင်းစွာ တည်ကြည်သည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်တို့မှ လွတ်မြောက်၏”ဟု ဆိုလေသည်။ ဤသို့ဖြစ်၍ ယခုအခါ ကိစ္စအားလုံးပြီးပြီဟူ၍ ကြောင့်ကြမဲ့ နေလေသလောဟူ၍အံ့၊ မနေဟု သိရန်လည်း “ငါသည်ပြင်းထန်စွာအားထုတ်အပ်သော လုံ့လ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေပါ၏”ဟု ဆက်၍ ဆိုလေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ထိုဂါထာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို တရားသဘောများဖြင့် ထိုးထွင်း၍ နက်နဲစွာ နားလည် လာနိုင်ပေသည်။

ထိုသို့ နားလည်လာလျှင် “ငါ၏ကျောင်းသည် မိုးထားပြီဖြစ်၍ ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်၏” ဟူသောစာပိုဒ်ဖြင့် လောကီ လောကုတ္တရာအပြားရှိသော မိမိ၏ အဓိသီလသိက္ခာကို၎င်း၊ “ငါ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာ တည်ကြည်သည်ဖြစ်၍”ဟူသော အပိုဒ်ဖြင့် အဓိစိတ္တသိက္ခာကို၎င်း၊ “သံယောဇဉ်တို့မှ လွတ်မြောက်၏”ဟူသော စာပိုဒ်ဖြင့် အဓိပညာသိက္ခာကို၎င်း၊ “ပြင်းထန်စွာ အားထုတ်အပ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍နေ၏”ဟူသော အပိုဒ်ဖြင့် မျက်မှောက်ချမ်းသာစွာ နေ ထိုင်ရခြင်းကို၎င်း ထင်မြင်နိုင်ပြီးလျှင် နက်နဲသောတရား၏အရသာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်၍လာနိုင် ပေသည်။

ဤသို့ အမြက်မျှပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာလာ ဂါထာ တရားစကား အားလုံးသည် ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း၌ အလွန်နက်နဲ၍ လောကီ လောကုတ္တရာ အကျိုးတရားများ တိုးပွားဖွယ်ရာ အနက်အဓိပ္ပါယ်များဖြင့် ပြည့်ဝနေသည်တို့ကို အထူး သတိချပ်အပ်လှပေ၏။

ဤကျမ်းလာ ထေရထေရီများနှင့် အပဒါန်လာ ထေရထေရီများ

ဤထေရဂါထာ ထေရီဂါထာကို ဖတ်ရှုရာ၌ အထူး သိထားရန် အချက်တချက်မှာ ဤထေရ ဂါထာ ထေရီဂါထာ တရားစကားတော်များကို ဟောကြားမိန့်မြှောက်တော်မူကြသော ရဟန္တာ ရဟန္တာမ ထေရထေရီအရှင်အရှင်မကြီးတို့အနက် အချို့သော အရှင် အရှင်မကြီးတို့၏အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ္တိတို့သည် ထေရပဒါန်ထေရီအပဒါန်ကျမ်း၌ ပါဝင်၍ အချို့သော အရှင် အရှင်မကြီးတို့၏ အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ္တိတို့မှာ ထေရပဒါန်ထေရီအပဒါန်ကျမ်း၌ မပါဝင်ခဲ့သည့် အချက်ပင်ဖြစ်၏။ ဤ၌ ရဟန္တာ ထေရ ထေရီများချည်းဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အပဒါန်၌ အချို့သာပါဝင်၍ အချို့ မပါဝင်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရာ ရှိ၏။

သာလျှင် မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို သာလျှင် ရှိခိုးလျက် တည်နေလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ပဌမဗောဓိ (ဘုရားဖြစ်တော်မူစ) အခါကာလကပင် ဟေတိဘိက္ခုရဟန်း အဖြစ်ဖြင့် ရဟန်းပြုပေးတော်မူခဲ့၏။ ထိုအခါမှစ၍ ဤမြတ်စွာဘုရား၏သာသနာတော်၌ ဟေတိဘိက္ခု ရဟန်းတို့သည် အညာသိကောဏ္ဍညမထေရ်မြတ် အမှူးရှိသော ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦး၊ ယသမထေရ်နှင့် ၎င်း၏ အဖော်ဖြစ်သော ဝိမလ သုဗာဟု ပုဏ္ဏဇိနှင့် ဂဝဗ္ဗတိ လေးပါး၊ အခြားအဆွေခင်ပွန်း ငါးဆယ် ငါးဦး၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိညီနောင်သုံးကျိပ်၊ ဥရုဝေဠကဿပရွှေဆောင် တထောင်သော ရသေ့ဟောင်း ရဟန်းများ၊ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးနှင့် ၎င်းတို့၏အခြံအရံနှစ်ရာငါးဆယ်၊ အင်္ဂုလိမာလမထေရ်(ဤသို့ ဝိနည်းပိဋကဋ္ဌလာသော ဟေတိဘိက္ခုရဟန်းပေါင်း ၁၃၅၀-ပါး) သေလပုဏ္ဏားနှင့် တပည့်ပုဏ္ဏား သုံးရာ၊ မဟာကပ္ပိနမင်းနှင့် ထိုမင်း၏အခြံအရံဖြစ်သော ယောကျ်ားတထောင်၊ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက ဘုရားပင့်ရန်စေလွှတ်သော ကပိလဝတ်ပြည်သား တသောင်း၊ ဗာဝရီပုဏ္ဏားကြီး၏တပည့် အဓိတ စသော ယောကျ်ားတသောင်း ခြောက်ထောင် (ဤသို့ သုတ္တန်ပိဋကဋ္ဌလာသော ဟေတိဘိက္ခုရဟန်း ပေါင်း ၂၇၃၀၀-ဖြစ်၍ နှစ်ရပ်ပေါင်း) ဟေတိဘိက္ခုရဟန်းပေါင်း-၂၇၆၅၀ (နှစ်သောင်းရှစ်ထောင် ခြောက်ရာငါးဆယ်) ဖြစ်၏။ ထင်ရှားသော နေရာမှယူ၍ ပြထားသော စာရင်းသာဖြစ်၍ ထိုထက် အလွန်လည်း ရှိရာသေးသည်။ ဤဖော်ပြခဲ့သည်မှ တပါးသော ရဟန်းတို့ကား ဟေတိဘိက္ခုအဖြစ် မဟုတ်ပဲ အခြားဥပသမ္ပဒနည်းတို့ဖြင့် ရဟန်းဖြစ်လာသူတို့ချည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ဖော်ပြပါ ဟေတိဘိက္ခုပဿမ္ပဒါ ဟေတိဘိက္ခုအဖြစ်ဖြင့် ရဟန်းဖြစ်ခြင်းမှတစ်ပါး သရဏဂမန္နပ သမ္ပဒါ၊ သြဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒါ၊ ပဉ္စာဗျာကရဏူပသမ္ပဒါနှင့် ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒါဟူ၍ ဥပ သမ္ပဒ-လေးမျိုး ရှိသေး၏။

ထိုလေးမျိုးတို့တွင်—

သရဏဂမန္နပသမ္ပဒါရဟန်း။ ။ ဟေတိဘိက္ခုပဿမ္ပဒါ ရဟန်းတို့အား ဟေတိဘိက္ခုအဖြစ်ဖြင့် ရဟန်း အဖြစ် ခွင့်ပြုသကဲ့သို့ပင် သရဏဂုံသုံးပါးဖြင့် ရဟန်းအဖြစ် ခွင့်ပြု တော်မူ၏။ ဤသို့ သရဏဂုံသုံးပါးဖြင့် ရဟန်းအဖြစ် ခွင့်ပြုသည့်အတိုင်း ဖြစ်လာသော ရဟန်းများကို သရဏဂမန္နပသမ္ပဒါရဟန်းဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။

သြဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒါရဟန်း။ ။ အသျှင်မဟာကဿပအား မြတ်စွာဘုရားက “တဿှာ တိဟ တေကဿပဇေ သိက္ခိတဗ္ဗံ” စသော သြဝါဒသုံးရပ်ကို ပေး၍ ရဟန်းအဖြစ် ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းကို သြဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒါဟု ဆိုရ၏။ ဤမြတ်စွာဘုရားသာသနာ တော်တွင် အသျှင်မဟာကဿပသည်သာ တပါးတည်းသော သြဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒါရဟန်း ဖြစ် လေသည်။

ပဉ္စာဗျာကရဏူပသမ္ပဒါရဟန်း။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်၌ စင်္ကြံကြွတော် မူရာမှ သောပါကသာမဏေကို “ဥဒ္ဓုမာတကသညာတိ ဝါ သောပါက ‘ရူပသညာ’ တိ ဝါ ဣမေ ဓမ္မာ နာနတ္ထာ နာနာ ဗျဉ္ဇနာ ဥဒါဟု ကေတ္တာ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ” စသည်ဖြင့် အသုဘနှင့်စပ်သော ပြဿနာတို့၌ မေးသည်ရှိသော် ခုနစ်နှစ်အရွယ် သောပါက သာမဏေက “ဥဒ္ဓုမာတကသညာတိ ဝါ ဘဂဝါ ‘ရူပသညာ’ တိ ဝါ ဣမေ ဓမ္မာ ကေတ္တာ၊ ဗျဉ္ဇန-

မေဝ နာနာ”စသဖြင့် ဖြေဆိုသောအခါ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့် နီးနှော၍ ဖြေဆိုနိုင်ပေသည်ဟု နှစ်သက်တော်မူသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ထိုပြဿနာအဖြေဖြင့်ပင် ရဟန်းအဖြစ် ခွင့်ပြုတော်မူခဲ့၏။ ဤသို့ ပြဿနာမေးဖြေ၍ ရဟန်းအဖြစ်ခွင့်ပြုခြင်းကို ပဉ္စာဗျာကရဏပသမ္ပဒါဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။

ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒါရဟန်း။ ။အသျှင် ရာဇမထေရ်မှစ၍ ယခုခေတ်အထိ ဥတ်လျှင် စတုတ္ထမြောက်ကမ္မဝါစာဖြင့် ရဟန်းခံခြင်းကိုကား ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒါဟူ၍ ခေါ်ဆိုရ၏။

ထိုမှတစ်ပါး အဂ္ဂသာဝက မဟာသာဝကပကတိသာဝက-အားဖြင့် သုံးမျိုးပြားကုန်၏။ ထိုသုံးမျိုးနှင့် ဆိုင်ရာ သိမှတ်စရာတို့ကို ထေရာပဒါန် ပါဠိတော်မြန်မာပြန် ပဌမတွဲ ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်၌ ကြည့်ရှုကြပါကုန်။

ပဋိပဒါဟုဆိုအပ်သော အကျင့်ပဋိပတ်ဆိုင်ရာအားဖြင့် ဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ၊ ဒုက္ခပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ၊ သုခပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ၊ သုခပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ ဟူ၍ လေးမျိုးပြားကုန်၏။ ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာကျင့်၍ နုန့်နှေးစွာ သိမြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာကျင့်၍ လျင်မြန်စွာသိမြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ချမ်းသာလွယ်ကူစွာကျင့်၍ နုန့်နှေးစွာ သိမြင်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ချမ်းသာလွယ်ကူစွာကျင့်၍ လျင်မြန်စွာ သိမြင်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ရ၏။

ဣန္ဒြေလွန်ကဲခြင်း အစွမ်းအားဖြင့် ငါးမျိုးပြား၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကတို့အား သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ တူညီကြလင့်ကစား ဣန္ဒြေလွန်ကဲထူးချွန်ရာ၌ မတူကြပေ။ ဝက္ကလိမထေရ်ကဲ့သို့ အချို့မထေရ်တို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေလွန်ကဲ၏။ ကောဠိဝိသမဟာသောဏမထေရ်ကဲ့သို့ အချို့မထေရ်တို့သည် ဝိရိယိန္ဒြေလွန်ကဲ၏။ သောဘိတမထေရ်ကဲ့သို့ အချို့မထေရ်တို့သည် သတိန္ဒြေလွန်ကဲ၏။ စူဠပန္နကမထေရ်ကဲ့သို့ အချို့မထေရ်တို့သည် သမာဓိန္ဒြေလွန်ကဲ၏။ အာနန္ဒာမထေရ်ကဲ့သို့ အချို့မထေရ်တို့သည် ပညိန္ဒြေလွန်ကဲ၏။ ဤနေရာ၌ ငါးမျိုးပြားသည်မှာ ရှေးအဖို့၌ ရအပ်သော ထူးခြားမှုအစွမ်းဖြင့်သာ ဆို၏။ အထက်မဂ်ခဏ၌မူ ဣန္ဒြေငါးမျိုးစလုံး၌ပင် ထူးခြားမှုမရှိကြ။ သဘောအားဖြင့် အတူတူပင်ဟု ယူဆကြရ၏။

ထို့အတူပင် ပါရမိပ္ပတ္တ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ၊ ဆဋ္ဌာဘိည၊ တေဝိဇ္ဇနှင့် သုက္ခဝိပဿက-ဟူ၍ ငါးမျိုးပြားသေးသည်။

ပါရမိပ္ပတ္တရဟန္တာ။ ။ထိုတွင် အသျှင်သာရိပုတြာ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်တို့ကဲ့သို့ သာဝကပါရမိဉာဏ်၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ကုန်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ပါရမိပ္ပတ္တ-ဟု ခေါ်ဆိုရကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာ။ ။အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ(=အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်လာသော အကျိုးတရားစု၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပါဠိတော်၏ အနက်သဘော၊ ဝိပါကစိတ်၊ ကြိယာစိတ်၊ ၎င်းငါးပါးသောတရားစုကို ပိုင်းခြားဝေဘန်၍ သိသောဉာဏ်)، ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ(=အကျိုးကို ဖြစ်စေသော အကြောင်းတရားဟူသမျှ၊ အရိယမဂ်လေးပါး၊ ပါဠိတော်အစဉ်၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ၎င်းငါးပါးသော တရားစုကို ပိုင်းခြားဝေဘန်၍သိသောဉာဏ်)، နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ(=ဆိုခဲ့ပြီးသော အတ္တငါးမျိုး ဓမ္မငါးမျိုးတို့နှင့် ဆိုင်ရာသဒ္ဓါပုဒ်ပါဠိ ဆယ်ပါးတို့ကို ကျွမ်းကျင်နားလည်သောဉာဏ်)،

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ (=ဆိုခဲ့သော ပဋိသမ္ဘိဒါသုံးပါးလုံးကို ထူးထွေကွဲပြား ပိုင်းခြားဝေဘန်၍ သိသောဉာဏ်)ဟူသော ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးသို့ ရောက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။

ဆဋ္ဌာဘိညရဟန္တာ။ ။ဣဒ္ဓိဝိဉာဏ် စသော အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးသို့ရောက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ကို ဆဋ္ဌာဘိညဟု ခေါ်ဆိုရ၏။

ဧကဝိဇ္ဇရဟန္တာ။ ။ပဗ္ဗေဒိဝါသာနုဿတိ စသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကိုရသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဧက ဝိဇ္ဇဟု ခေါ်ဆိုရ၏။

သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာ။ ။ခဏိကသမာဓိမျှ၌ တည်၍ ဝိပဿနာကိုဖြစ်စေသော၊ ဈာန်မရပဲ အထက်မဂ်တို့ကို ရရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို သုက္ခဝိပဿက-ဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရဟန္တာယောကျ်ားတို့ကို ဝေဘန် မှတ်သားအပ်ပေ၏။

ထေရ်များနှင့်ဆိုင်သော မှတ်သားဖွယ်ရာများ

ထေရ်ဟု ဆိုအပ်သော ရဟန္တာမတို့ကား ရဟန်းယောကျ်ားတို့ကဲ့သို့ ဟေတိဘိက္ခုအဖြစ် လုံးဝ မရှိပေ။ ဤနေရာ၌ လျဉ်းပါးဖွယ် ရှိနေပေသည်။ ထေရ်ဂါထာပါဠိတော် ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာ ထေရ်ဝိဇ္ဇာတော်—

“နိဟစ္စ ဇာဏံ ဝန္တိတု၊ သမ္မုခါ အဇ္ဈလိ အကံ။
‘ဟေ ဘဒ္ဒေ’တိ မံ အဝစ၊ သာ မေ အာသုပသမ္ပဒါ”။

“ငါသည် ဒူးနှစ်ဖက်ကို ထောက်၍ ရှိခိုးပြီးလျှင် မျက်မှောက်တော်၌ လက်အုပ်ချီခြင်းကို ပြုပြီ၊ (မြတ်စွာဘုရားသည်) ‘ဘဒ္ဒါလော’ဟု ငါ့ကို မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုသို့ မိန့်တော် မူခြင်းသည် ငါအား ပဉ္စင်းဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏”ဟူ၍၎င်း။

ထို ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာ ထေရ်၏ အပဒါန်တော်—

“အာယာစိတော တဒါ အာဟ၊ ‘ဟေ ဘဒ္ဒေ’တိ နာယကော။
တဒါဟံ ဥပသမ္ပန္နာ၊ ပရိတ္တံ တောယမဒ္ဓသံ”။

“ထိုအခါ (ငါသည် ရှင်အဖြစ် ရဟန်းအဖြစ်ကို) တောင်းပန်ခဲ့၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ‘ချစ်သမီးဘဒ္ဒါ လာလော’ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏၊ထိုအခါ ငါသည် ပဉ္စင်းဖြစ်ပြီး၍ အနည်းငယ်သော ရေကို တွေ့မြင်၏”ဟူ၍၎င်း ပါရှိ၏။

ထိုစကားရပ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဆင်ခြင်လျှင် ဟေတိဘဒ္ဒေ ဟူသည်မှာ ဟေတိဘိက္ခုနီဟု ခေါ်သော စကားရပ်ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ပြင် “သာ မေ အာသုပသမ္ပဒါ၊ တဒါဟံ ဥပသမ္ပန္နာ=ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းသည် ငါအား ပဉ္စင်းဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏၊ ထိုအခါ ငါသည် ပဉ္စင်းဖြစ်၍” ဟူသော စကားတို့ကြောင့် မုချ ဟေတိဘိက္ခုနီ ရှိနိုင်ရာသေး၏ဟု စဉ်းစားစရာပင် ဖြစ်နေပေသည်။

သို့သော်လည်း အဋ္ဌကထာဆရာက^၁ ထိုဟေတိဘဒ္ဒေ ဟူသော စကားကို “ချစ်သမီးဘဒ္ဒါ လာလော၊ ဘိက္ခုနီမတို့ကျောင်းသို့ သွား၍ ဘိက္ခုနီမတို့အထံ၌ ဘိက္ခုနီအဖြစ် ရဟန်းခံယူလော့

၁။ ထေရ်ဂါထာ ၄-၁၁၀၊ ၃၀၂။

ဟု ငါ (ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာ) ကို ခိုင်းစေ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုခိုင်းစေချက်သည် ငါအား ရဟန်းဖြစ်ခြင်းအကြောင်းဖြစ်၏” ဟု ဖွင့်ဆိုထားပြီးလျှင် ဟေတုဘိက္ခုနီဟူ၍ မရှိနိုင်ကြောင်း အခိုင်အမာပြဆိုထား၏။

ထို့နောက် အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘိက္ခုနီအဖြစ် စပ်ယှဉ်လာသော မာတုဂါမအချို့ကို ဟေတုဘိက္ခုနီဟု ခေါ်ခဲ့လျှင် ဘိက္ခုနီအဖြစ် (ဟေတုဘိက္ခုနီရဟန်းမ) ဖြစ်လာစရာ အကြောင်းရှိသည်။ သို့သော် ကတာဓိကာရ ဟူသော ရှေးက ပြုဘူးသော ကုသိုလ်ပါရမီ အဆောက်အဦ ဆုတောင်း ဆုယူမှု မရှိသောကြောင့် ဟေတုဘိက္ခုနီ ခေါ်တော်မမူဟု ပရိကပ္ပ ‘ကြံဆသော စကား’ အနေဖြင့် ဖွင့်ပြထားသေး၏။

တမန်လည်း ဟေတုဘိက္ခုနီနှင့် သရဏဂုံသုံးပါးဖြင့် ‘ရဟန်းမ’ ဖြစ်ရသူတို့ကို အခြားသော ဘုရားများလက်ထက်၌ ရှိကြောင်း အချို့ ဆရာများ ဆိုသေး၏ဟု ဝိနည်းဋီကာ တွင် ပြဆိုပြီးလျှင် ထိုစကားသည် ငါတို့ဘုရားလက်ထက်၌လည်း ဖြစ်သင့်ခြင်း၏ လျဉ်းပါးဖွယ်ရှိခြင်းကြောင့်၎င်း ဟေတုဘိက္ခုနီအား တားမြစ်ကန့်ကွက်ထားခြင်း၏ အရိပ်ထင်ခြင်းကြောင့်၎င်း မသင့်သကဲ့သို့ ထင်ကြောင်း ဆက်လက်ပြဆိုထားလေသည်။

ဓမ္မပဒဝတ္ထုဝိသုဒ္ဓါဝတ္ထု၌ “ဤသင်္ကန်းဒါန၏ အကျိုးကြောင့် ဤမဟာလတာ ပဿာနေ တန်ဆာကို ရရှိ၏။ မှန်ပေ၏။ မိန်းမတို့အား သင်္ကန်းဒါနသည် မဟာလတာပဿာနေတန်ဆာကို ရခြင်းဖြင့် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်၏။ ယောကျ်ားတို့အား တန်ခိုးဖြင့်ပြီးသော သပိတ်သင်္ကန်းဖြင့် (ဟေတုဘိက္ခုနီအဖြစ်ဖြင့်) အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်၏” ဟု ဖော်ပြပါရှိလေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ထေရီဝါ-ဘိက္ခုနီတို့၌ ဟေတုဘိက္ခုနီအဖြစ် မရှိသည်ကို မှတ်သားထားအပ်ပေသည်။

ဘိက္ခုနီတို့ ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူရခြင်းတို့သည် သုံးပါးအပြားရှိကုန်၏။ ၎င်းတို့မှာ ဂရုဓမ္မပဒိဂ္ဂဟ-ဏူပသမ္ပဒါ၊ ဒုတေနူပသမ္ပဒါနှင့် အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒါတို့တည်း။

ဂရုဓမ္မပဒိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒါ ဟူသည်မှာ ပဌမဆုံးဘိက္ခုနီဖြစ်လာသော မိထွေးတော် ဂေါတမီအား ဂရုဓမ္မတရားရှစ်ပါးတို့ကို ခံယူစေခြင်းဖြင့် ခွင့်ပြုအပ်သော ရဟန်းအဖြစ်တည်း။

ဒုတေနူပသမ္ပဒါမှာ အစုကာသိ ပြည့်တန်ဆာမအား တမန်ဖြင့် အထူးခွင့်ပြုအပ်သော ရဟန်းအဖြစ်ကို ဆိုသည်။ ဤဒုတေနူပသမ္ပဒါမှာ အစုကာသိတဦးအတွက်သာ အထူးခွင့်ပြုရခြင်း ဖြစ်၏။ အစုကာသိပြည့်တန်ဆာမသည် ဘိက္ခုနီမတို့ထံ၌ ရဟန်းပြုပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားထံ၌ ရဟန်းအဖြစ် ထပ်မံခံယူခြင်းငှါ သာဝတ္ထိပြည်သို့သွားရန် စီစဉ်သည်ကို သေသောက်ကြူးတို့က သိသဖြင့် အစုကာသိအား လမ်းမှဖမ်း၍ ဖျက်ဆီးကြမည်ဟု တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို သိ၍ ဘုရားထံမသွားဝံသဖြင့် ရဟန်းအဖြစ် ထပ်မံ ခံယူရန် ခက်ခဲနေသည်ကို ဘုရားရှင် သိတော်မူ၍ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒုတေနူပံ ဥပသမ္ပာဒေတု=ရဟန်းတို့ တမန်ဖြင့်လည်း ရဟန်းခံခြင်း ငှါ ခွင့်ပြုတော်မူ၏” ဟု အထူးခွင့်ပြု၍ ရဟန်းခံပေးလေသည်။

အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒါ ဟူသည်မှာ ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူလိုသော မိန်းမသည် ဘိက္ခုနီသံဃာ၌ ဥတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့် (ယခုခေတ် ရဟန်းများ ရဟန်းခံသကဲ့သို့) ပဌမတကြိမ် ရဟန်းမိန်းမအဖြစ် ခံယူ၍ ဘိက္ခုသံဃာ၌ ဥတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့်ပင် ဒုတိယတကြိမ် ခံယူရပြန်၏။ ဤသို့ ဥ တ်လျှင် လေး

ကြိမ်မြောက်ကံဖြင့် နှစ်ကြိမ်ရဟန်းခံရသည်ကို အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒါဟု ဆိုရလေသည်။ ဤသို့ ဘိက္ခုနီတို့ ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူခြင်း (ဘိက္ခုနီ ပဉ္စင်းခံခြင်း)တို့သည် သုံးပါးအပြားရှိလေသည်။

(ဤသို့လျှင် ဘုရားသာသနာတော်၌ ရဟန်း ရဟန်းမအဖြစ် ခံယူခြင်း ဥပသမ္ပဒါတို့သည် ဘိက္ခု=ရဟန်းယောကျ်ားတို့၌ ငါးပါး၊ ဘိက္ခုနီ=ရဟန်းမိန်းမတို့၌ သုံးပါးအားဖြင့် ရှစ်ပါး အပြား ရှိလေသည်။)

ဘိက္ခုနီသာသနာ အစနှင့်အဆုံး

ဘိက္ခုနီဟူသော ထေရီမများနှင့်စပ်၍ ဘိက္ခုနီ၏အစမှာ မိထွေးတော်ဂေါတမီဟုဆိုအပ်သော ဂေါတမီထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးပင်ဖြစ်၏။ မိထွေးတော်ဂေါတမီ ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်သောအချိန်အခါမှာ မြတ်စွာဘုရား ငါးဝါမြောက် ဝေသာလီပြည်၌ ဝါဆိုတော်မူစဉ်အခါပင် ဖြစ်၏။ ထိုအကြောင်းနှင့် စပ်၍ ထေရီဂါထာအဋ္ဌကထာတွင် ဤသို့ ဆိုလေသည်။

“အခါတပါး မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေသာလီပြည်ကိုအမှီပြု၍ စုလစ်မွန်းချွန် အထွတ်တပ်သော ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ထီးဖြူအောက်၌သာလျှင် အရဟတ္တ ဖိုလ်ကိုမျှော်မှောက်ပြု၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်၏။ ထိုနောက် ရောဟိနီမြစ်ကမ်း၌ ကလဟဝိဝါဒသုတ္တန် ဒေသနာ၏အဆုံးတွင်လူ့ ဘောင်မှထွက်၍ ရဟန်းပြုကုန်သော သာကီဝင်မင်းသား ငါးရာတို့၏ ခြေရင်း အလုပ်အကျွေး(ငနိုးသည်)တို့သည် တပေါင်းတည်းဖြစ်ကာ မိထွေးတော် ဂေါတမီ၏ အထံသို့သွား၍ အားလုံးကပင် “ဘုရားရှင်အထံ၌ ဘိက္ခုနီမ ပြုကြပါကုန်စို့”ဟုပြောဆိုကာ မိထွေး တော်ကို အကြီးအမှူးပြု၍ မြတ်စွာဘုရားအထံသို့သွားရန် အလိုရှိကြကုန်၏။ မိထွေးတော်သည် လည်း ရှေးအခါက တကြိမ် မြတ်စွာဘုရားကို ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ရန် တောင်းပန်ရာ မရခဲ့ဘူးပေ။ ထို့ကြောင့် မိထွေးတော်သည် (ယခုတကြိမ် ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်လိုရာ၌) ဆေတ္တာသည်ကို ခေါ်စေ၍ ဆံပင်တို့ကို ရိတ်စေပြီးလျှင် ဖန်ရည်ဆိုးသောအဝတ်တို့ကို ဝတ်ဆင်လျက် အလုံးစုံသော သာကီဝင် မင်းသမီးတို့ကိုခေါ်ဆောင်၍ ဝေသာလီပြည်သို့သွားပြီးနောက် အာနန္ဒာမထေရ်နှင့်အတူ မြတ်စွာ ဘုရားကို တောင်းပန်ကာ ဂရုဓမ္မရှစ်ပါးကိုခံယူခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီမအဖြစ်ကို ရရှိလေ၏။ ဂေါတမီမှ တပါးသော သာကီဝင်မင်းသမီး အားလုံးတို့သည်လည်း ဘိက္ခုနီမ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီး သည်ကား အကျဉ်းတည်း၊ အကျယ်သည်ကား ထိုထိုပါဠိတော်၌ လာသည်သာလျှင်တည်း။

ဤသို့ ဘိက္ခုနီမဖြစ်ပြီးသော မိထွေးတော်ဂေါတမီသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ချဉ်းကပ်၍ ရှိခိုး ကာ တခုသောနေရာ၌ ထိုင်နေ၏။ ထိုအခါ မိထွေးတော်အား မြတ်စွာဘုရားသည် တရားဟော တော်မူ၏။ မိထွေးတော်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုယူ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၏။ ကြွင်းသော ဘိက္ခုနီမ ငါးရာတို့သည် နန္ဒကောဝါဒသုတ်အဆုံး၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ ဤသို့ ဘိက္ခုနီသံဃာ သည် ကောင်းစွာတည်သည်ရှိသော် ထိုထို ရွာ နိဂုံး မင်းနေပြည်တို့၌ အမျိုးကောင်းသမီးတို့သည် ၎င်း အမျိုးကောင်း ချွေးမတို့သည်၎င်း အမျိုးကောင်း သတို့သမီးငယ်တို့သည်၎င်း မြတ်စွာ ဘုရား၏ ကောင်းသောဘုရားအဖြစ် တရားတော်၏ ကောင်းသော တရားအဖြစ် သံဃာတော်၏ ကောင်းစွာကျင့်သည်၏အဖြစ်ကို ကြားရ၍ အလွန် ကြည်ညိုကြကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း သံသရာ၌

ငြီးငွေ့နှံ့ကြောက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း မိမိ၏ လင်သား မိဘ ဆွေမျိုးတို့ကို ခွင့်ပြုကြစေကုန်၍ သာသနာတော်၌ အသက်ပေးပြီးလျှင် ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ကြကုန်၏။

ဤသို့လျှင် ခေမာထေရီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီဟူသော အဂ္ဂသာဝိကာထေရီမကြီးများ၊ မဟာ ပဇာပတိဂေါတမီထေရီစသော မဟာသာဝိကာထေရီမကြီးများနှင့် တေရီကာထေရီ၊ တိဿာ- ထေရီ၊ ဝိရာထေရီ၊ ဓိရာထေရီစသော ပကတိသာဝိကာထေရီမများဟူသော ဘုရားလက်ထက်မှ ထောင်သောင်းမကသော ဘိက္ခုနီထေရီမများဖြင့် ဘိက္ခုနီသာသနာသည် စည်ပင် ပွင့်လင်းခဲ့၏။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက်လည်း ဘိက္ခုနီသာသနာသည် အစဉ်အဆက် မပြတ် ခဲ့ပဲ ပဌမသင်္ဂါယနာ ဒုတိယသင်္ဂါယနာနှင့် တတိယသင်္ဂါယနာတို့အထိ မညှိုးမနွမ်း ပွင့်လန်း စည်ပင်ခဲ့ပေသည်။

တတိယသင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရီမြတ် အမှူးပြုသော တတိယသင်္ဂါယနာရကမထေရီမြတ်တို့သည် သာသနာ့နောင်ရေး မြှော်တွေးတော်မူလျက် ကိုးတိုင်း ကိုးဌာနတို့၌ သာသနာပြုစေလွှတ်တော်မူခဲ့ရာ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ အသျှင်မဟိန္ဒမထေရီကို စေလွှတ် ခဲ့၏။ ထိုအခါ သီဟိုဠ်မင်းသမီး အနုဠာဒေဝီသည် သတို့သမီးတထောင်နှင့်တကွ ရဟန်းပြုသဖြင့် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌လည်း ဘိက္ခုနီသာသနာ ထွန်းကားခဲ့ပေ၏။

အပရန္တတိုင်းသို့ အသျှင်ယောနကဓမ္မရက္ခိတမထေရီ သာသနာပြုကြွခဲ့၏။ အပရန္တတိုင်းဟူသည် ယခုခေတ်ဘုံဘေမြို့မှစ၍ မြောက်ဗက်ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက် (အိန္ဒိယအနောက်ဗက်ကမ်းရိုးတန်း ဒေသ) ပင်ဖြစ်၏။ ထိုဒေသ၌လည်း အမျိုးသမီးတထောင်ခန့် ဘိက္ခုနီမပြုလုပ်ကြသည်ဟု အဆို ရှိလေသည်။ ထိုစဉ်အခါ သုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်း (သထုံပြည်)သို့ အသျှင်သောဏနှင့် အသျှင်ဥတ္တရတို့ သာသနာပြုကြရာ အမျိုးသမီးတထောင်ငါးရာ ရဟန်းပြုကြကြောင်းဆို၏။ သို့သော် အပရန္တတိုင်း နှင့် သုဝဏ္ဏဘူမိတွင် ဘိက္ခုနီသာသနာ နှစ်ကာလကြာမြင့်စွာတည်ရှိနေသော အထောက်အထား များကိုကား မတွေ့ရပေ။ ကိုးတိုင်းကိုးဌာနတွင် ဤသီဟိုဠ် အပရန္တနှင့် သုဝဏ္ဏဘူမိမှတပါး အခြားခြောက်တိုင်းတို့၌ကား ဘိက္ခုနီသာသနာပွင့်လင်းခဲ့ကြောင်း စာပေအမှတ်အသား မတွေ့ရ သဖြင့် ထိုအခါက ထိုခြောက်တိုင်းတို့၌ ဘိက္ခုနီသာသနာ မပွင့်လင်းဟူသော မှတ်သားထားသင့် ပေ၏။

ဘိက္ခုနီသာသနာ၏အစနှင့်အလယ်ကို ထိုသို့သိမှတ်နိုင်ကြသော်လည်း ဘိက္ခုနီသာသနာ၏ အဆုံးကို သိမှတ်ရန် မလွယ်ကူချေ။ ပိဋကစာပေတို့တွင် အတိအကျမပါမရှိသော်လည်း သီဟိုဠ်ကျွန်း သည်သာ ဘိက္ခုနီသာသနာသက် အရှည်ဆုံးဖြစ်ကြောင်းကား သေချာပေသည်။ သာသနာနှစ်-၄၀၀ ကျော်တွင် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဗြာဟ္မဏတိဿသုပ္ပန်ဘေးကြီး ဆိုက်ရောက်နေစဉ်အခါတွင် ဘိက္ခုနီမ များ ရှိသေးကြောင်း နာဂထေရီနှင့် အခြားဘိက္ခုနီမများအကြောင်း အဋ္ဌကထာ^၁တွင် တွေ့ရ၏။ ထိုအချိန်၌ပင် ဘိက္ခုနီသာသနာမှာ အားနည်း၍နေကြောင်း အရိပ်အမြှင်တွေ့ရပေရာ သာသနာ ၄၅၀ (၉၄-ဘီစီ)၌ ဝဇ္ဇဂါမဏိမင်းကြီး လက်ထက် ပေါတ္တကာရုဠ (စတုတ္ထသင်္ဂါယနာ) ပြီး၍ နှစ် ပေါင်းမကြာမီ သာသနာ ငါးရာကျော်လောက်တွင်ပင် ဘိက္ခုနီသာသနာ ကုန်ဆုံးပြတ်တောက်ခဲ့ မည်ဟု ခန့်မှန်းရပေသည်။

ထေရထေရီတို့နှင့် ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာများ

ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာတို့နှင့်စပ်၍ ယင်းဂါထာများသည် ရဟန္တာဖြစ်တော်မူကြကုန်သော ထေရ ထေရီ ရဟန္တာအရှင် အရှင်မတို့က ဥဒါန်းကျူးရင့်သော နေအားဖြင့်၎င်း မေးမြန်း ဖြေ ကြားသောအားဖြင့်၎င်း ဗရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးအချိန်၌ သာသနာတော်၏ နိယျာနိက အဖြစ်ကို ထင်ရှားစေလိုသောအားဖြင့်၎င်း ရွတ်ဆိုတော်မူခဲ့ကြသော ဂါထာများဖြစ်ကြသည်ဟု ဤစာတမ်း အစ၌ ရေးသားခဲ့ပေသည်။ တခါတရံ အထက်ပါ အကြောင်းများမှ အပ မိမိ၏ အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်သော အခြားသူ၏ စကားခွန်းကိုပင် မိမိအဖို့ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည့် အားလျော်စွာ ထပ်မံရွတ်ဆိုခဲ့သဖြင့် ထိုဂါထာကိုပင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပေသည်။

ပုံစံအားဖြင့် ဤထေရဂါထာ ဘာသာပြန် ကေကနိပါတ် နဝမဝဂ် ဒုတိယဝတ္ထု၌^၁ ကဿပ မထေရ်သည် ၎င်း၏မိခင် ပြောကြားသောစကားကိုပင် ထပ်မံ၍ ဥဒါန်းစကားအနေဖြင့် ရွတ်ဆို ထားပေသည်။

ထိုကဿပမထေရ်သည် မဟာသာဝက အသျှင်မဟာကဿပမဟုတ်ပေ။ သို့သော် ဥဒိစ္စပုဏ္ဏား မျိုးပင်ဖြစ်၍ ငယ်စဉ်အခါကပင် ဖခင်သေဆုံးခဲ့သဖြင့် မိခင်လက်၌ ကြီးခဲ့ရလေသည်။ နောက်အဘို့ ၌ ဘုရားရှင်ထံတွင် တရားနာရ၍ သောတာပန် တည်ပြီးနောက် ရဟန်းပြုကာ ဝါကျွတ်ချိန်တွင် မြတ်စွာဘုရား ဒေသစာရီကြွချီရာသို့ လိုက်ပါရန် မိခင်အား ခွင့်တောင်းရာ မိခင်က—

“သားငယ် အကြင် အကြင် အရပ်၌ ဆွမ်းရလွယ်ကုန်၏၊ အနာရောဂါမရှိကုန်၊ ခိုးသူ ဘေးစသော ဘေးရန် မရှိကုန်၊ ထိုထိုအရပ်သို့ သွားပါလေလော့၊ ပူဆွေးမှု ‘သောက’ဖြင့် အနိပ်စက်ခံရသူ မဖြစ်ပါလေလင့်”ဟု ပြောဆို၏။

ထိုမိခင်၏ စကားကိုကြား၍ မထေရ်သည် “ငါ၏ အမိသည် ငါ့အား ပူဆွေးမှု ‘သောက’ ကင်းသောအရပ်သို့ သွားရန် တောင့်တ၏၊ ယခု ငါသည် အချင်းခပ်သိမ်း လွန်စွာ လွန်စွာ ပူဆွေးမှု ‘သောက’ ကင်းငြိမ်းရာဌာနသို့ သွားခြင်းငှါ သင့်ပေ၏”ဟု ကြံစည် စဉ်းစား၍ ပြင်းစွာ သောလုံ့လကိုဖြစ်စေလျက် ဝိပဿနာကိုပွားကာ မကြာမြင့်မီသာလျှင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက် ရောက်လေ၏၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ပြီးနောက် “ဤအမိ၏ စကားသည်သာလျှင် အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်ခြင်း၏ ချွန်းတောင်း သဖွယ် ဖြစ်ပေ၏”ဟု ဆင်ခြင်ကာ ထိုဂါထာကိုသာလျှင် တဖန် ကျူးရင့်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကဿပထေရဂါထာ၌ ဤအမိ၏ စကားသည်ပင်လျှင် မထေရ် ၏ ဥဒါန်းစကားအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့လေသည်။

ကပ္ပဋကုရမည်သော ရဟန်းသည် ရဟန်းဖြစ်ပြီးနောက် ၎င်း၏တထည်တည်းသော ပုဆိုးပိုင်း ကိုစွဲ၍ သာသနာတော်၌ မဇ္ဈလျော်သဖြင့် ခုနစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ရဟန်းပြုလိုက် လူထွက်လိုက် ဖြစ်နေ၏၊ နောက်ဆုံးအကြိမ် ရဟန်းပြုပြီးနောက် တရားသဘင်တွင် တရားနာစဉ် အိပ်ပျော်နေ မိလေရာ ဘုရားရှင်က—

“ကြည်လင်ပြည့်လုံ့နေသော အမြိုက်တရားဟူသော ရေအိုးသည် ထိုထို အရပ်ဝယ် ထင်ရှားရှိနေပါလျက် ကပ္ပဋကုရမည်သော ရဟန်းသည် ‘ဤကား ငါ၏ အဝတ်စုတ်

၁။ ဤထေရဂါထာပါဠိတော်မြန်မာပြန် ၂၀။

ထေရဂါထာနှင့် ထေရီဂါထာပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ပုဆိုးပိုင်းတည်း (ဤ အဝတ်စုတ် ပုဆိုးပိုင်းကိုဝတ်၍ ဖြစ်သလိုပင် အသက်မွေးအံ့'ဟု ဖြစ်ပေါ်လာသော မိစ္ဆာဝိတက်ရှိသည်ဖြစ်၍) လောကီ လောကုတ္တရာ ဈာန်တို့ကို ပွားများ ရန် ဘာဝနာလမ်းစဉ်ကို ဆန့်ကျင်သော စိတ်ရှိသူဖြစ်ခဲ့၏။

ကပ္ပဋကုရရဟန်း (ငါတရားကို နာမည်ဟု ထိုင်လျက်) အိပ်ငိုက်ခြင်းသို့ မရောက်လင့် (အိပ်ငိုက်ခြင်းသို့ ရောက်သော) သင့်ကို နားအနီး၌ (ဤအခါမှစ၍ ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ) ငါ ဆုံးမတော့မည် မဟုတ်၊ ကပ္ပဋ သင်သည် သံဃာ့အလယ်၌ တဆတ်ဆတ် ငိုက်မျဉ်းလျက် (ရခဲ့သော ဒုလ္လဘ ခဏ ဟူသော) အတိုင်းအရှည်ကို မသိမမြင်လေဘူး တကား” ဟု ဆုံးမတော်မူ၏။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားက ဂါထာနှစ်ပုဒ်ဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဖိနှိပ်၍ ဆုံးမခြင်းကိုပြုမှ အရိုးသို့ စူးဝင်အောင် ချွန်းဖြင့် အချိတ်ခံရသော ဆင်ကြမ်းကြီးသည် လမ်းမှန်သို့ သက်ဝင်သကဲ့သို့ ကောင်းစွာ သံဝေဂဖြစ်ပြီးလျှင် ဝိပဿနာကိုပွား၍ မကြာမြင့်မီ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ပြီးနောက်၌ မြတ်စွာဘုရား ဆုံးမအပ်သော ဂါထာနှစ်ပုဒ်ကိုသာလျှင် မိမိ အဖို့ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ခြင်း၏ ချွန်းသဖွယ်ဖြစ်၏ဟု နှလုံးသွင်းကာ တဖန် ကျူးရင်မြှက်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ကပ္ပဋကုရထေရဂါထာ၌ ဤ ဂါထာနှစ်ပုဒ်ကိုပင် မှတ်တမ်းတင်ထားတော်မူခဲ့ကြ လေသည်။

ထို့အတူပင် အချို့ အချို့ မထေရ်တို့၏ ထေရဂါထာများ၌လည်း အခြားသူ၏ စကားများကို သွင်းယူရွတ်ဆိုထားသည်တို့ကို တွေ့ရလေသည်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီဂါထာ၌ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ ရွတ်ဆိုသော ဂါထာ ၁၂-ပုဒ်တွင်—

“အမိနှင့် သမီးဖြစ်ကြသူ နှစ်ယောက်ကုန်သော ငါတို့သည် လင်တူမယားတို့ဖြစ်ကြရ ကုန်၏။ ထိုငါတို့အား မဖြစ်စဘူး ထူးထူးကဲကဲ ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းကို ဖြစ်စေတတ် သော ထိတ်လန့်မှု သံဝေဂ ဖြစ်ခဲ့၏။

ကာမဂုဏ်တို့သည် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိကုန်၏။ မစင်မကြယ် ရွံရှာဖွယ်ဖြစ်၍ မကောင်းသော အနံ့ရှိကုန်၏။ များစွာသော ကိလေသာတည်းဟူသော ဆူးငြောင့်ရှိကုန်၏။ ယင်းသို့ သဘောရှိသော ကာမဂုဏ်၌ အမိနှင့်သမီးဖြစ်ကြသူ ငါတို့သည် (သား မောင်ဖြစ်သော လင်၌) လင်တူမယား ဖြစ်ခဲ့ကြရကုန်၏။

ထိုငါသည် ကာမဂုဏ်တို့၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ ကာမဂုဏ်မှထွက်မြောက်ခြင်းကို ဘေးကင်း သောအားဖြင့် ရှုပြီးလျှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ပင် အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှထွက်၍ ရဟန်းဘောင်၌ ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ” ၂။

ဟူသော ဂါထာသုံးပုဒ် ပါရှိ၏။ ထိုဂါထာသုံးပုဒ်ပါ အဓိပ္ပါယ်မှာ လက်ဝဲတော်ရံ တန်ခိုးတေဒဂ်ရ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမကိုယ်တိုင် ရွတ်ဆိုထားသော်လည်း ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ၏ အဖြစ်သနစ်မဟုတ်ချေ။ ဂင်္ဂါတိရိယမထေရ်၏ အမိနှင့်နှစ်မတို့ အဖြစ်အပျက်ဖြစ်ကာ ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်ကို ပြလို၍ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမက ဂင်္ဂါတိရိယမာတာထေရီမ ရွတ်ဆိုသည့်အတိုင်း ရွတ်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်လေ သည်။

၁။ ဤထေရဂါထာပါဠိတော်မြန်မာပြန်-၄၂။ ၂။ ထေရီဂါထာပါဠိတော်မြန်မာပြန်-၂၁၆။

ဖြစ်စဉ်မှာ ဤသို့တည်း။ သာဝတ္ထိပြည်၌ ကုန်သည်တဦး၏မယားအား နံနက်မိုးသောက်ယဉ်း ကိုယ်ဝန်တည်၏။ ထိုမိန်းမသည် ကိုယ်ဝန်တည်သည့်အဖြစ်ကို မသိ၊ ကုန်သည်သည် မိုးလင်းချိန်တွင် လှည်းတို့၌ ကုန်ပစ္စည်းတို့ကိုတင်၍ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ကုန်ရောင်းရန်ရည်ရွယ်၍ ထွက်သွား၏။ ထိုမိန်းမအား လင်ယောက်ျား ထွက်ခွာသွားပြီးနောက်ကာလ၌ ကိုယ်ဝန်သည် ရင့်၍ထင်ရှားလာ၏။ ထိုအခါ၌ ထိုမိန်းမ၏ယောက်ျားမ (မိန်းမသူ)က “ငါ့သားသည် ကြာမြင့်စွာက ခရီးထွက်သွား၏။ (ယခု) သင်သည်လည်း ကိုယ်ဝန်တည်၏။ သင်သည် ယုတ်မာသောအကျင့်ကို ကျင့်၏” ဟု ဆို၏။ ထိုမိန်းမက “ကျွန်မသည် သင်၏လားမတပါး အခြားယောက်ျားကို မသိပါ” ဟု ပြော၏။ ထိုသို့ပြောသော်လည်း ယောက်ျားမသည် ယုံကြည်မှုမရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုမိန်းမကို အိမ်မှ နှင်ထုတ်လိုက်လေ၏။ ထိုမိန်းမသည် လင်ယောက်ျားကို ရှာဖွေလျက်သွားလေသော် အစဉ်အားဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ရောက်လေ၏။ ထိုအခါ၌ပင် ထိုမိန်းမအား ကမ္မဇလေတို့သည် လှုပ်ရှားကုန်သော် လမ်း၏အနီးရှိ ဇရပ်တဆောင်သို့ဝင်၍ သားဖွားခြင်းကိစ္စကို ပြုရ၏။ ထိုမိန်းမသည် ရွှေရုပ်အသွင် သားယောက်ျားကလေးကို ဖွားမြင်၍ ခိုကိုးရာမဲ့တို့ တည်းခိုရာဇရပ်၌ သိပ်ထားခဲ့ပြီး ရေရှာရန် အပြင်သို့ ထွက်ခဲ့၏။

ထိုအခါ သားသမီးမရှိသော လှည်းကုန်သည်ကြီးတဦးသည် ထိုလမ်းခရီးဖြင့်လာရာ (ဇရပ်ပေါ်၌ သူငယ်ကိုမြင်၍) “ပစ်ထားခဲ့သော ကလေးပါတကား ငါ၏သားဖြစ်စေအံ့” ဟု နှလုံးသွင်း၍ ထိုကလေးကို (ယူသွားပြီးလျှင်) နို့ထိန်းလက်သို့အပ်၍ မွေးမြူ၏။ မကြာမီ ကလေး၏ မိခင်သည် ရေဆေးကြောခြင်းကိစ္စကို ပြုပြီး၍ ရေကို ဆောင်ယူပြီးလျှင် ပြန်လာသည်ရှိသော် ထားခဲ့သော သားကို မတွေ့ရသဖြင့် ပူဆွေးမှုသောကဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ငိုကြွေးလျက် ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ မဝင်ပဲသာလျှင် လမ်းအတိုင်းလျှောက်၍ သွားလေ၏။ ထိုမိန်းမကို ဓားပြဗိုလ်ကြီးတဦးသည် လမ်းခရီးအကြား၌ တွေ့မြင်သည်ရှိသော် တပ်မက်သောစိတ်ရှိ၍ မယားအဖြစ် သိမ်းပိုက်လေ၏။ ထိုမိန်းမသည် ဓားပြဗိုလ်ကြီး၏ အိမ်၌ပင် နေထိုင်လျက် သမီးတယောက်ကို မွေးဖွား၏။

ထိုနောက် ထိုမိန်းမသည် ဟနုသ၌ သမီးငယ်ကိုချီလျက် နေစဉ် လင်(ဓားပြဗိုလ်) နှင့် ရန်ဖြစ်လရာ သမီးငယ်ကို ခုတင်၌ ပစ်ချမိသဖြင့် သမီးငယ်၏ ဦးခေါင်းသည် အနည်းငယ် ကဲသွားလေ၏။ ထိုနောက် ထိုမိန်းမသည်လည်း လင်(ဓားပြဗိုလ်) ကို ကြောက်လန့်၍ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ တဖန် ပြန်သွားပြီးလျှင် မိမိစိတ်ထင်တိုင်း သွားလာနေထိုင် လုပ်ကိုင်စားသောက်နေလေသည်။

ထိုမိန်းမ၏ (ဇရပ်ပေါ်မှ ပျောက်ဆုံးသွားသော) သားသည် ပဌမအရွယ်၌ တည်၍ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ နေလေရာ ထိုမိန်းမကို တွေ့လေလျှင် မိခင်ဟူ၍ မသိသဖြင့် မယားအဖြစ် သိမ်းပိုက်လေ၏။ ထိုမိန်းမ၏ သားလင်သည် နောက်အဖို့၌ ဓားပြဗိုလ်ကြီး၏ သမီး (မိမိနှစ်မ) ကို နှစ်မအဖြစ် မသိပဲ လက်ထပ်၍ အိမ်သို့ခေါ်လာပြန်လေ၏။ ဤသို့ ထိုသူသည် မိမိ၏အမိနှင့် နှစ်မကို မယားကြီး မယားငယ်ပြု၍ နေလေ၏။ ထိုအမေနှင့် သမီးသည်လည်း လင်တူမယားဖြစ်၍ နေကုန်၏။

တနည်း၌ အမိ(မယားကြီး)သည် သမီး(မယားငယ်)၏ ဆံထုံးကို ဖြေ၍ သန်းရှာစဉ် ဦးခေါင်း၌ အမာရွတ်ကို တွေ့သော် “ဤမိန်းကလေးသည် ငါ၏သမီးပင် ဖြစ်လေသလော” ဟု မေးလေလျှင် အကြောင်းစုံကို သိသဖြင့် နှစ်ဦးသားဖက်၍ ငိုယိုကြလေ၏။ ထိုစဉ် လင်ဖြစ်သူပြန်လာ၍ အဖြစ်စုံကို ပြောကြားကာ လင်၏ဇာတိ မေးမြန်းမိပြန်သဖြင့် သားအဖြစ် မောင်အဖြစ်ကို

သီရိပြန်လေရာ ပြင်းပြစွာ ထိတ်လန့်မှု သံဝေဂဖြစ်၍ သားအမိသုံးယောက်စလုံး ရဟန်းပြုကြလေ၏။

မယားကြီးဖြစ်သော အမိဘိက္ခုနီမသည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် ကာမဂုဏ်တို့၌ အပြစ်ကို မြင်သည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖော်ပြပါ သုံးဂါထာကို ရွတ်ဆို ဥဒါန်းကျူးလေသည်။ ထိုကို မြင်၍ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမသည်လည်း ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်တို့ကို ဖော်ပြခြင်းငှါ ထိုသုံးဂါထာတို့ကိုပင် တဖန် ဥဒါန်းသဖွယ် ရွတ်ဆိုခဲ့လေသည်။

အမည်တူပထေရ်များ

ဤထေရဂါထာပါဠိတော်၌ ပါဝင်သော ရဟန္တာအရှင်တို့၏ ဘွဲ့မည်တော်များနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ်တရပ်မှာ အမည်တူ ပထေရ်များပါရှိနေခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထိုပထေရ်များမှာ ပါရာပရိယမထေရ် ၂-ပါး၊ အဓိမုတ္တမထေရ် ၂-ပါး၊ ဂေါတမထေရ် ၃-ပါး၊ ဇေန္တမထေရ် ၂-ပါး၊ နန္ဒကမထေရ် ၂-ပါး၊ သမ္ဘူတမထေရ် ၂-ပါး၊ သောဏမထေရ် ၃-ပါးနှင့် သောပါကမထေရ် ၂-ပါးတို့ ဖြစ်ကြ၏။

ထိုပထေရ်တို့တွင် ပါရာပရိယမထေရ် ၂-ပါးမှာ ဧကကနိပါတ်မှတစ်ပါးနှင့် ဝိသတိနိပါတ်မှတစ်ပါး ဖြစ်၏။ ပါရာပရိယဟူသော အမည်မှာ အမျိုးအနွယ်အမည် ဂေါတ္တနာမဖြစ်၍ အနွယ်တူမထေရ် များဟု သိသာနိုင်၏။ သို့သော် အဋ္ဌကထာအရ ဧကက ပါရာပရိယမထေရ်မှာ ဘုရားရှင်မြို့သား ပုဏ္ဏားမျိုးဖြစ်၍ ဝိသတိနိပါတ်ပါရာပရိယမထေရ်မှာ သာဝတ္ထိမြို့သား မဟာသာလပုဏ္ဏားမျိုးဖြစ်လေသည်။ အထူးအားဖြင့် ဝိသတိနိပါတ်၌ ပါရာပရိယဟူသော အမည်ဖြင့် ၂-နေရာပါရှိရာ တပါးတည်းပင်ဖြစ်၍ ပဌမပါရာပရိယနေရာ၌ မြတ်စွာဘုရားသက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ် မိမိ၏ ပုထုဇဉ်ဘဝ၌ ဣန္ဒြေခြောက်ပါးတို့အား နှိမ်နင်းရန် ကြံစည်ပုံကို ပြခြင်းငှါ ရွတ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပြီးလျှင် ဒုတိယပါရာပရိယနေရာ၌မူ နောက်အဘိဋ္ဌာန် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူပြီးနောက် မိမိ (ပါရာပရိယမထေရ်) ကိုယ်တိုင်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူခါနီးတွင် အနာဂတ်သာသနာ၌ ရဟန်းတို့ မကောင်းသော တရားတို့ကို ကျင့်သုံးကြမည့် အကြောင်းကို ပြခြင်းငှါ ရွတ်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အဓိမုတ္တမထေရ် ၂-ပါးတွင် ဧကကနိပါတ်မှ အဓိမုတ္တမထေရ်မှာ သာဝတ္ထိမြို့မှ ပုဏ္ဏားမျိုး အဓိမုတ္တမထေရ်ဖြစ်၍ ဝိသတိနိပါတ်လာ အဓိမုတ္တမထေရ်မှာ သာဝတ္ထိမြို့မှပင်ဖြစ်၍ သံကိစ္စမထေရ် ဖြစ်ကြီး၏ ဟူတော်ရင်း ဖြစ်လေသည်။

ဂေါတမထေရ်မှာ ၃-ပါး ပါရှိ၍ ဒုကနိပါတ်လာ ပဌမဂေါတမထေရ်မှာ ဘုရားရှင်မြို့သား ဖြစ်၏။ တိကနိပါတ်လာ ဒုတိယဂေါတမထေရ်မှာ မြတ်စွာဘုရားနှင့်အနွယ်တူ သာကီဝင်မင်းသား ဖြစ်၍ အနွယ်၏အမည်အားဖြင့် ဂေါတမထေရ်ဟု တွင်လေသည်။ ဒသကနိပါတ်လာ ဂေါတမထေရ်ကား သာဝတ္ထိမြို့သား ဥဒ္ဓိစ္စပုဏ္ဏားမျိုး ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းကို အပရဂေါတမထေရ်ဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ ၎င်းအပရဂေါတမထေရ်ရွတ်ဆိုသော ၁၀-ဂါထာမှာ ရဟန်းတို့ ကျင့်ကြံအားထုတ်ရမည့် တရားများကိုချည်း ပြဆိုထားသဖြင့် အလွန်မှတ်သားစရာ ကောင်းလေသည်။

ဇေန္တမထေရ် ၂-ပါးတွင် ဧကကနိပါတ်လာ ဇေန္တမထေရ်မှာ မဂဓတိုင်း ဇေန္တရွာ ရွာစား (သို့မဟုတ် မြို့စား)မင်းသားဖြစ်၍ ဆက္ကနိပါတ်လာ ဇေန္တမထေရ်မှာ သာဝတ္ထိမြို့ ကောသလ

မင်းကြီး၏ ပုရောဟိတ်သားဖြစ်လေရာ ၎င်းကို ပုရောဟိတပုတ္တဇန္တမထေရ်ဟု ခေါ်ဝေါ်လေသည်။

နန္ဒကမထေရ် ၂-ပါးတွင် ဒုကနိပါတ်လာ နန္ဒကမထေရ်မှာ စမ္မာမြို့သား သူဌေးမျိုးမှ ရဟန်းပြုသူဖြစ်၍ စတုက္ကနိပါတ်လာ နန္ဒကမထေရ်မှာမူ သာဝတ္ထိမြို့သားဖြစ်ကာ အသိတိမဟာသာဝကဝင် ဘိက္ခုနောဝါဒကတေဒဂ်ရ မထေရ်ကြီးပင် ဖြစ်လေသည်။

သမ္ဘူတမထေရ် ၂-ပါးတွင် ဧကကနိပါတ်လာ သမ္ဘူတမထေရ်မှာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ တဦးသော ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီး၏သားဖြစ်ကာ ရဟန်းပြုပြီးနောက် အေးချမ်းသော တောအရပ်၌သာ သီတင်းသုံးလေ့ရှိသဖြင့် သမ္ဘူတမထေရ် ဟူသော အမည်ထက် သီတဝနိယမထေရ် (အေးချမ်းသော တောနေရဟန်း) ဟူသော အမည်ဖြင့်သာ ထင်ရှားလေသည်။ စတုက္ကနိပါတ်လာ သမ္ဘူတမထေရ်ကား မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူပြီးနောက်မှ အသျှင်အာနန္ဒာထံ၌ ရဟန်းပြု၍ ရဟန္တာဖြစ်ရသော မထေရ်ဖြစ်သည်။ ထိုမထေရ်မှာ အလွန် သက်တော်ရှည်ပေရာ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနှစ်ပေါင်း ၁၀၀-ကြာသောအခါ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေသာလီ ဒုတိယသံဂါယနာပွဲအထိ သက်တော်ထင်ရှား ရှိနေသေးရုံမက ထိုဒုတိယသံဂါယနာပွဲ၌ ကိုယ်တော်တိုင် ပါဝင်တော်မူခဲ့သဖြင့် အထူးတလည် မှတ်သားထိုက်သော ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးတပါးပင် ဖြစ်လေသည်။

သောဏမထေရ် ၃-ပါးတွင် ဒုကနိပါတ်လာ သောဏမထေရ်မှာ ကပိလဝတ်မြို့ ပေါဋ္ဌိရိယရွာစားမင်း၏ သားဖြစ်၍ သောဏပေါဋ္ဌိရိယပုတ္တမထေရ်ဟု အမည်တွင်သည်။ ပဉ္စကနိပါတ်လာ သောဏမထေရ်မှာမူ အဝန္တီတိုင်း ကုရုရသရမြို့မှ အလွန်ချမ်းသာသော သူဌေးသားဖြစ်၍ တကုဇ္ဇေဘန် နားတန်ဆာ (နားဇောင်း) ဆင်မြန်းရသူဖြစ်ရာ သောဏဟူသော အမည်ရိုးရိုးထက် သောဏကုဋိကဏ္ဍဟု အမည် ထင်ရှားခဲ့၏။ ရဟန်းပြုသောအခါ၌လည်း သောဏကုဋိကဏ္ဍ မထေရ်ဟုပင် ထင်ရှားခဲ့ပြီး အဟောအပြောကောင်းရာ၌ တိပိတန်းဘွဲ့တံဆိပ် (ကလျာဏဝါက္ကရုဏတေဒဂ်) ရသော မထေရ် ဖြစ်၏။ တေရသနိပါတ်လာ သောဏမထေရ်ကား စမ္မာမြို့မှ အလွန်ကြွယ်ဝချမ်းသာသော သူဌေးသားဖြစ်၍ ခြေဘဝါး၌ အမွှေးနုကလေးများ ပေါက်သည့်အထိ နူးညံ့သိမ်မွေ့သူ ဖြစ်၏။ ရဟန်းဖြစ်သောအခါ နူးညံ့ သိမ်မွေ့သည်နှင့် မမျှအောင် အားထုတ်သဖြင့် အာရဒ္ဓဝိရိယတေဒဂ်ရသူ အသိတိမဟာသာဝကဝင် မထေရ်မြတ်ဖြစ်လေသည်။ သောဏမထေရ်သုံးပါးမှာ သောဏပေါဋ္ဌိရိယ သောဏကုဋိကဏ္ဍ သောဏကောဠိဝိသဟု အသီးသီး အမည်ရကြသည်။

သောပါက ၂-ပါးကား ၂-ပါးလုံးပင် ၇-နှစ်အရွယ် ရဟန္တာဖြစ်သူချည်း ဖြစ်၏။ ဧကကနိပါတ်လာ သောပါကမှာ ၎င်းမမွေးဖွားမီပင် မိခင်သေ၍ မိခင်အလောင်းကို မီးသဂြိုဟ်ရာ၌ သားအိမ်တွင်းရှိ 'သောပါက' အလောင်း သားသုဇဏ်မှာ မီးမလောင်ပဲနေသဖြင့် သုသာန်ရှိ စဏ္ဍာလခေါင်းက မွေးစားထားရသူဖြစ်သည်။ ၎င်း ၇-နှစ်အရွယ်သို့ရောက်သော် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် သုသာန်သို့ကြွလာ၍ တရားဟောတော်မူသဖြင့် သာမဏေဖြစ်ပြီးနောက် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လေသည်။ သတ္တကနိပါတ်လာ သောပါကမှာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သားဖြစ်၍ လေးလသားကပင် အဖသေခဲ့ပြီး ၇-နှစ်အရွယ်တွင် ၎င်းအား မွေးစားထားသူ ဘထွေးက မိမိသားနှင့် မတည့်သဖြင့် အမျက်ထွက်၍ သုသာန်သို့ခေါ်လာပြီး ကြိုးဖြင့်တုတ်နှောင်ကာ လူသေကောင်ဖြင့်တုံ့၍ချည်လျက် တောခွေးများစားစေရန် ထားခဲ့၏။ သို့သော် ပစ္ဆိမဘဝိကဖြစ်၍

တောခွေးတို့လည်း မစားနိုင် သေလည်း မသေပဲ မြတ်စွာဘုရားကြွလာပြီး တရားဟောရာ ထို သုသာန်အတွင်း၌ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ရောက်၍ ဘုရားနှင့်အတူပါသွားကာ နောက်အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့ရောက်ပြီးမှ သာမဏေဖြစ်၏။ မကြာမီ မြတ်စွာဘုရား၏ ပြဿနာ ၁၀-ချက်ကို ဖြေနိုင်၍ ၇-နှစ်အရွယ်ဖြင့်ပင် ပဉ္စာဗျာကရဏူပသမ္ပဒါရဟန်းအဖြစ် ခွင့်ပြုခဲ့သဖြင့် ရဟန်းဖြစ်ရ၏။ ဤ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်တွင် တပါးတည်းသော ပဉ္စာဗျာကရဏူပသမ္ပဒါရဟန်းဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် သောပါက ၂-ပါးသည် ၂-ပါးစလုံးပင် ဘွဲ့မည်တော်တူသည်နှင့်အမျှ သုသာန်၌ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကြွ၍ တရားဟောရခြင်း ၇-နှစ်အရွယ် ရဟန္တာသာမဏေများချည်းဖြစ်ကြ ခြင်းတို့ တူညီသဖြင့် အထူးတလည် ခွဲခြားမှတ်သားထားရန် အရေးကြီးလေသည်။

အမည်တူထေရီများ

ထေရီတို့တွင်လည်း အမည်တူထေရီမများ ရှိသေး၏။ ၎င်းတို့မှာ ဘဒ္ဒါ၊ မုတ္တာ၊ သုဘာနှင့် သုမနာ ထေရီများဖြစ်၏။ ဘဒ္ဒါမှာ ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာနှင့် ဘဒ္ဒါကပိလာနီတို့ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့မှာ အလွန်ထင်ရှားကျော်ကြားကြသည်လည်းတကြောင်း ကုဏ္ဍလကေသာနှင့် ကပိလာနီဟူသော နောက်အမည်များပါတို့၍ ခေါ်ဝေါ်ထားသဖြင့်တကြောင်း မမှားမယွင်းနိုင်ပေ။ မုတ္တာထေရီ ၂-ပါးမှာ ထေရီဂါထာ ကေကနိပါတ်မှာချည်းဖြစ်၍ ပဌမမုတ္တာထေရီမှာ သာဝတ္ထိပြည်သူ ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလမုနိဖြစ်ပြီး အပျိုအရွယ်ကပင် ထေရီမဖြစ်ခဲ့၏။ ဒုတိယမုတ္တာထေရီကား ကောသလ ဇနပုဒ်သူဖြစ်ကာ ဆင်းရဲသောပုဏ္ဏားသမီးဖြစ်၍ ခါးကုန်းသော ပုဏ္ဏားအိုကြီး၏ ဇနီးဖြစ်ခဲ့ရပြီး မောင်းဆွံ့ ကုန်း၍ချည်း ဆန်ထောင်းနေရသဖြင့် ဘိက္ခုနီမဖြစ်သောအခါ လင်ကုန်းနှင့် မောင်း ဆွံ့ ကုန်း၍ဆန်ထောင်းရသော အကုန်းဘေးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီဟု ဥဒါန်းကျူးခဲ့သူ ဖြစ်လေ သည်။

သုဘာထေရီ ၂-ပါးမှာ သုဘာကမ္မာရဓိတုထေရီနှင့် သုဘာဇီဝကမ္မဝနိကာထေရီတို့ဖြစ်၏။ သို့သော် ကမ္မာရဓိတု(ပန်းထိမ်သည်သမီး)နှင့် ဇီဝကမ္မဝနိကာ (ဇီဝက၏သရက်ဥယျာဉ်၌ နေလေ့ ရှိသူ)ဟူသော နောက်တွဲအမည်များဖြင့် မထင်ရှား။ သုဘာဟူ၍သာ ထင်ရှားသဖြင့် ခွဲခြား၍ သိမှတ်ထားရန်လိုပေသည်။ ဝိသုဒ္ဓိနိပါတ်လာ သုဘာထေရီမမှာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ပန်းထိမ်ဆရာ တဦး၏သမီးဖြစ်၍ အလွန်အဆင်းလှပသူတဦးဖြစ်၏။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် မိထွေးတော်ဂေါတမီ အထံ၌ ရဟန်းပြုခဲ့ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့၏။ ၎င်း၏ဂုဏ်ကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော် တိုင် ချီးကျူးသဖြင့် သိကြားမင်းက နတ်အပေါင်းဖြင့် လာရောက်၍ ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းကိုခံရလေ သည်။ တိသုဒ္ဓိနိပါတ်လာ သုဘာထေရီကား ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ ပုဏ္ဏားသူဌေး တဦး၏သမီးဖြစ်၏။ သူသည်လည်း အလွန်လှပ၍ ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် မိထွေးတော်ဂေါတမီအထံ၌ ရဟန်းပြုခဲ့ပြီး အနာဂါမိအဆင့်သို့ရောက်၍ ဇီဝက၏ သရက်ဥယျာဉ်၌ တရားအားထုတ်၏။ ထိုစဉ် ပန်းထိမ်သား သေသောက်ကြူးက သွေးဆောင်ဖြားယောင်းရာ ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်တရားကို အကျယ်တဝင့်ဟောခဲ့သည်။ သို့သော် လက်လျှော့၍မသွား လှပသော မျက်လုံးကြောင့် ပိုမိုစွဲလမ်း ပါသည်ဟုဆိုသဖြင့် ထိုပန်းထိမ်သားအား မျက်လုံးကိုဖောက်၍ ပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤသုဘာ ထေရီသည် ပို၍ ထင်ရှားခဲ့ပေ၏။

သုမနာထေရီ ၂-ပါးစလုံးပင် ကေကနိပါတ်၌ ပါဝင်၏။ ပဌမသုမနာထေရီမှာ ကပိလဝတ်မြို့မှ သာကီဝင်မင်းသမီးတဦး ဖြစ်၏။ အရွယ်ရောက်သောအခါ၌ မိထွေးတော်ဂေါတမီ ထေရီထံ၌

ဘိက္ခုနီမပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဝိပဿနာပွား၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ဒုတိယသုမနာထေရီကား သာဝတ္ထိမြို့တော် ကောသလမင်းကြီး၏ နှစ်မတော်ဖြစ်၍ ငယ်စဉ်ကပင် ရဟန်းပြုလိုသော်လည်း ဘွားတော်ကြီးကို ငဲ့၍နေရကာ ဘွားတော်ကြီးလွန်မှ ရဟန်းပြုရ၏။ ထိုသို့ အရွယ်အနည်းငယ် လွန်မှ ရဟန်းဖြစ်သောကြောင့် ဂုဗ္ဗပဗ္ဗဇိတ သုမနာထေရီဟု အမည်တွင်လေသည်။

ဤသို့လျှင် ဤထေရဂါထာ ထေရီဂါထာကျမ်း၌ပါဝင်သော အမည်တူထေရ ထေရီတို့ကိုလည်း မှတ်သားထားကြရ၏။ သို့မှသာလျှင် ဖတ်ရှုရာ၌ ရှင်းလင်းသိသာ၍ ဆိုင်ရာတရား ဂါထာတို့၌ အရသာ တွေ့နိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့လျှင် ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာ ဘာသာပြန်ကျမ်းနှစ်ကျမ်း၌ ပါဝင်ကြသော တရား ဂါထာများသည် အာသဝေါကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာစင်စစ်ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော သာဝကသာဝိကာ အရှင်နှင့် အရှင်မကြီးများကိုယ်တော်တိုင် မိမိတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများဖြစ်ကြသည့် အထူးထူး အပြားပြား ဝေဘန်အပ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားမှန်များကို ထုတ်ဖော်ဝေဘန်ပြရာ တရားဂါထာ များချည်းလိုလိုဖြစ်ကြသည်။ ထိုတရားဂါထာများသည်လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ မြှက်ကြား ဟောဖော်တော်မူသည်နှင့်အမျှလည်း လေးနက်မှန်ကန်၍ အသိဉာဏ်တိုးစရာ အနှစ်အရသာနှင့် ပြည့်စုံလျက် နိဗ္ဗာန်ဘုံနန်းအထိ စခန်းညွှန် လမ်းညွှန်ပြုထားပေရာ ဖတ်ရှုကြသူ သူတော်ကောင်း တို့သည်လည်း ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်ခြင်း ကျေနပ်နှစ်သိမ့်ခြင်း အားကျနှစ်လိုခြင်း အတုယူ လိုက် နာခြင်းတို့မှစ၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ကျင့်သုံးအားထုတ် ပြုလုပ်ဆည်းပူးကြကာ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ မျက်မှောက်ကာလ၌ မုချဆတ်ဆတ် တရားမြတ်ကို တပ်အပ်မိမိ ရရှိအောင် အားထုတ်ကြခြင်းဖြင့် ၎င်း တမလွန်နာဂတ် ဘဝဇာတ်တခုတွင် အလိုရှိအပ်သော သမ္မောဓိဉာဏ်ကို အဓိဋ္ဌာန်မူ တောင်းဆိုယူ၍ စင်ဖြူသော စိတ်ထားဖြင့် ပါရမီတရားတို့ကို ကြိုးစားအားထုတ်ကြခြင်းဖြင့်၎င်း ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် နှစ်တန်သော အကျိုးတရားတို့ တိုးပွားနိုင်ကြပါစေသတည်း။

Chapter 1

The first step in the Buddhist path is the development of a correct understanding of the Four Noble Truths. This understanding is the foundation for all subsequent practice. It is the recognition of the nature of suffering, its cause, its cessation, and the path leading to its cessation.

The Four Noble Truths are the central teaching of Buddhism. They are the key to understanding the nature of existence and the path to liberation. They are the foundation of the Buddhist path.

The first truth is the truth of suffering. Suffering is an inherent part of life. It is the experience of pain, loss, and dissatisfaction. It is the recognition that life is not perfect and that there is something wrong with it. The second truth is the truth of the cause of suffering. Suffering is caused by craving, or the desire for things that are impermanent. This craving leads to attachment, which in turn leads to suffering. The third truth is the truth of the cessation of suffering. Suffering can be ended by letting go of craving and attachment. The fourth truth is the truth of the path leading to the cessation of suffering. This path is the Noble Eightfold Path, which consists of right understanding, right intention, right speech, right action, right livelihood, right effort, right mindfulness, and right concentration.

ထေရာပဒါနိပဋိတော် မြန်မာပြန်

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

အပဒါနိပဋိတော်အကြောင်း

သုတ္တန္တပိဋက ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင်အပါဖြစ်သော အပဒါနိပဋိတော်ကြီး၌ ထေရာပဒါနိ ထေရီပဒါနိဟူ၍ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းရှိလေသည်။ ထိုနှစ်ပိုင်းတို့တွင် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လေးဆယ် တပါးသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများနှင့် အသျှင်သာရိပုတြာအစ အသျှင်ရဋ္ဌပါလအဆုံး ငါးရာ့ငါးဆယ် ကိုးပါးသော ရဟန္တာမထေရ်များ၏ အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ္တိများကို ပြဆိုရာအပိုင်းကို ထေရာပဒါနိ ဟုခေါ်ဆိုလေသည်။ သုမေဓာထေရီအစ ပေသလာထေရီအဆုံး လေးဆယ်သော ရဟန္တာထေရီ တို့၏ အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ္တိများကို ပြဆိုရာအပိုင်းကို ထေရီပဒါနိဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။

[အပဒါနိဟူသည်မှာ အပဒါနဟူသော မာဂဗောဓာသမ္ပု မြန်မာဘာသာသို့ ပါဠာနု သာရီ သတ်ပုံနည်းဖြင့် ပြန်ဆိုထားခြင်းပင် ဖြစ်ပေ၏။ ယင်းအပဒါနသဒ္ဒါသည် အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ္တိဟူသော အနက်၊ ယူခြင်း၊ ဖဲသွားခြင်း၊ ဆဲရေးရေရွတ်ခြင်း၊ အစဉ်၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်း စသော အနက်တို့၌ ဖြစ်ရာ ဤ၌ အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ္တိဟောပြောကြောင်း အပဒါနိအဋ္ဌ ကထာ ဗုဒ္ဓဝဂ်-၁၁၃-အပဒါနအဖွင့်၌ ပြဆိုထား၏။ ဤအပဒါနဟူသော အသုံးကို ဒိဃ နိကာယ်စသော နိကာယ်ကြီးတို့၌လည်း အသုံးပြုခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဒိဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်၌ မဟာပဒါန (မဟာ+အပဒါန) သုတ်ဟုရှိရာ ၎င်းသုတ်၌ ဝိပဿီ စသော ဘုရားခုနစ်ဆူတို့၏ အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ္တိကို ဟောထားပေသည်။ ၎င်းသုတ်၏ အဋ္ဌကထာ (ဒီ-ဋ္ဌ-၂-၇၀၊ ၇၁) ၌လည်း “ဝိပဿီဃ ဘဂဝတော အပဒါနာနုသာရေန ဣမသ္မိ၌ သုတ္တေ ဝိပဿီဃ ဘဂဝတော အပဒါနဝသေန”ဟု သုံးနှုန်းထားသည်ကို တွေ့ရ သည်။ ထို့အတူပင် မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌လည်း တွေ့နိုင်ပေသည်။ ၎င်းပုဒ်ကို မူလပဏ္ဏာသ ဋ္ဌ-၁-၃၇၁၁၌ “အတ္တနော စရိယာ”ဟု ဖွင့်၍ ယင်းဋီကာ (မ-ဋီ-၂- ၅၀)၌ကား “ကောင်းသောအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသောအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဖြစ်သော ပယောဂ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆို၏။ အဘိဓာန်ဋီကာ၌လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် “ဤသို့ ရှေးက ငါကျင့်ဘူးပြီ”ဟု ဆိုအပ်သော ကောင်း မကောင်းသော အယူကို အပဒါနခေါ်ကြောင်း တွေ့ရပေ၏။ (ဓာန်-ဋီ-၉၄၄၊ ဂါထာဖွင့်) ထို့ကြောင့် အပဒါနဟူသည် ဗုဂ္ဂိုလ်တဦး တယောက်၏ အကောင်းအဆိုး အဖြစ်အပျက်ကိုပင် ဆိုလို၍ ၎င်းအကြောင်းအရာများ ကို ပြဆိုထားသော ကျမ်းကိုလည်း ဥပစာနည်းအားဖြင့် အပဒါန (အပဒါနကျမ်း)ဟုပင် ဆိုအပ်သည်ဟု မှတ်သားသင့်ပေသည်။ သက္ကတကျမ်းများ၌ကား အဝဒါနဟုသုံး၍ အသောကာဝဒါနကျမ်း၊ ဒိဗျာဝဒါနကျမ်း၊ အဝဒါနသတကကျမ်းဟူသော ကျမ်းများ ဆင်ရှားရှိနေလေသည်။]

ယင်း ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ပင် ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာဟူသော ပါဠိတော်ကြီးနှစ်ကျမ်းလည်း တခမ်းတနား သီးခြားတည်ရှိနေကြပေသေးသည်။ ထိုပါဠိတော်ကြီး နှစ်ကျမ်းတို့တွင် သုဘူတိ မထေရ်စသော ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီး တရာ့ရှစ်ဆယ်ငါးပါးတို့က မိမိတို့ ရရှိခံစားအပ်သော မဂ် ချမ်းသာ၊ ဖိုလ်ချမ်းသာကို ဆင်ခြင်၍ ဝမ်းသာရွှင်မြူး ဥဒါန်းရင့်ကျူးသောအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊

အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

သူတပါးမေးမြန်းလျှောက်ထားသည်ကို ပြန်လည်ဖြေကြားသောအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်
တော်မူခါနီးတွင် သာသနာတော်မြတ်ကြီး၏ ဝဋ်သုံးပါးမှ ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်နိုင်သည်၏အဖြစ်
ကို ထင်ရှားစေသောအားဖြင့်ဖြစ်စေ ဤသို့စသော အကြောင်းအားဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဟောကြား
တော်မူကြသော ဂါထာများကို ထေရဂါထာဟု ခေါ်ဆိုသည်။ အညတရာထေရီစသော ရဟန္တာ
ထေရီခန့်ဆယ်သုံးပါးတို့ ကိုယ်တိုင် ဟောကြားတော်မူကြသော ဂါထာများကိုမူ ထေရီဂါထာဟု
ခေါ်ဆိုလေသည်။

အပဒါန်ပါဠိတော်နှင့် ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာပါဠိတော်ကြီးများမှာ ဘုရားရှင်လက်ထက်
တော်က ထူးချွန်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အဋ္ဌပုတ္တိတို့ကို ဖော်ပြသောပါဠိတော်ကြီးများဖြစ်ကြသဖြင့်
အချင်းချင်း ဆက်စပ်လျက်ရှိနေကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာပါဠိတော်တို့၏
အဖွင့်အဋ္ဌကထာကို ပြုစီရင်တော်မူသော အာစရိယဓမ္မပါလမဏေရ်မြတ်သည် ဆိုင်ရာရဟန္တာ
မထေရ်ကျော်၊ ထေရီကျော်တို့၏ အဋ္ဌပုတ္တိကို ဖွင့်ပြရာ၌ များသောအားဖြင့် အပဒါန်ပါဠိတော်
ဂါထာများကို ထုတ်ဆောင်ကိုးကား၍ ရေးသားဖွင့်ဆိုတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုအပဒါန်နှင့် ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာပါဠိတော်များသည် ပါဠိဘာသာဖြင့်သာ တည်ရှိ
နေကြသဖြင့် ပါဠိဘာသာ မကျမ်းကျင်သူတို့အဖို့ ထူးချွန်၍ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ အတုယူဖွယ်ရာ
ဖြစ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့၏ အကြောင်းအဋ္ဌပုတ္တိများကို သိရှိနားလည်နိုင်ရန် ခဲခက်လျက်
ရှိရာ ယခုအခါ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာကို အကြောင်းပြု၍ ပါဠိတော်မြန်မာပြန်များ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်
လာပြီဖြစ်သဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်ကြသည့် ထေရာ တေရီတို့၏ အကြောင်းအဋ္ဌပုတ္တိ
အပြည့်အစုံကို မြန်မာစာ ဖတ်တတ်သူတိုင်းပင် ဖတ်ရှုသိရှိကြည်ညိုနိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပေသည်။

ဤအပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်တွင်ပါရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့၏ ပါရမီဖြည့်ကျင့်
ရပုံ ဂုဏ်ထူးတေဒဂ်ရရှိပုံ စသည်တို့မှာ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ အတုယူလိုက်နာဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့နှင့်
ပြည့်စုံ ကုံလုံလျက်ရှိပေရာ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ရပုံ တမျိုးတည်းဖြင့်ပင် သဒ္ဓါပသန္န ဖြစ်ထိုက်လှပေ
သည်။

ဗောဓိဆုသုံးမျိုး

ဤအပဒါန်ပါဠိတော်တွင် ဗုဒ္ဓါပဒါန၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါန၊ ထေရာပဒါန၊ ထေရီပဒါနဟူ၍ အပိုင်း
လေးပိုင်းရှိရာ ဗုဒ္ဓါပဒါနလာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအတွက် သမ္မာသမ္ဗောဓိဆု၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနလာ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများအတွက် ပစ္စေကဗောဓိဆု၊ ထေရာပဒါနနှင့် ထေရီပဒါနများ၌လာသော သာဝက
သာဝိကာများအတွက် သာဝကဗောဓိဆု ဟူ၍ ဆုပန်စဉ်ကပင် သုံးမျိုးသုံးစားခြားနားခဲ့ပေသည်။

[ဤနေရာ၌ ဗောဓိဟူသည်မှာ ဗောဓိပင်၊ အရိယမဂ်၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်
ဟူသော အနက်လေးမျိုးရနိုင်ကြောင်း စရိယာသိဇ္ဇကဋ္ဌကထာ၊ နိဒါနကထာ ၁၈-၌ ဖွင့်ဆို
ထား၏။ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ စသော အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌လည်း ထိုအတူ ဖွင့်ဆိုထား
ပေ၏။ (ဝိဋ္ဌ-၁-၁၀၉)။ “ဗုဒ္ဓော ဗောဓိ ‘ဗုဒ္ဓတိ ဣတ္ထာ’ တိ ကထော၊ မဂ္ဂေါ ဗောဓိ ‘ဗုဒ္ဓတိ
ဧတေနာ’ တိ ကထော၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ဗောဓိ သမ္မာ သာမဉ္ဇ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓနုတော၊ နိဗ္ဗာနံ
ဗောဓိ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗတော” ဟူ၍ ဗောဓိ၏ ဝိဂြိုဟ်ပြစကားရပ်များကို သံယုတ်၌ကာ ဒုတိယအုပ်
စတုတ္ထဝဂ် ပုဗ္ဗေသမ္မောသေုတ်အဖွင့် ၁၄၇-၌ ဋီကာဆရာ အာစရိယဓမ္မပါလက မိန့်ဆို
ထားပေသည်။ ထို့ပြင် ဤနေရာနှင့်တိုက်ရိုက် မသက်ဆိုင်သော်လည်း အဋ္ဌသာလိနိဗ္ဗာ၊

ဝိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ၂၆။ အင်္ဂုတ္တရ-ဌ၊ ကေကနိပါတ အပရအတ္ထရာသံသာတဝဂ် ၃၇-စသည်တို့၏ ဗောဇ္ဈင်္ဂပုဒ်အဖွင့်တို့၌ “။ပ။ အရိယသာဝကော ဗုဇ္ဈတိတိ ကုတွာ ဗောဓိတိ ဝုစ္ဆတိ” ဟု အရိယာတပည့်သားကိုလည်း ဗောဓိဟု ခေါ်နိုင်ကြောင်း ပြဆိုထားသည်။ တဖန် “ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿ အင်္ဂဘူတာ သတ္တ ဓမ္မာ ယာယ ဝါ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ သော ဗုဇ္ဈတိ၊ သမ္မောဟနိဒ္ဒါတော ဝါ ဝုဋ္ဌာတိ၊ စတုသစ္စဓမ္မံ ဝါ သတ္တိကရောတိ၊ တဿာ ဗောဓိယာ အင်္ဂဘူတာတိပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ” စသော ကေကုတ္တရ-ဌ၊ ကလျာဏမိတ္တတာဒိဝဂ် ၆၃-စသည်အရ ဗောဓိဟူသော စကားသည် သမ္မာသမ္မောဓိ၊ ပစ္စေကဗောဓိ၊ သာဝကဗောဓိ တည်းဟူသော ဗောဓိသုံးမျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်ကြောင်း သိသာသည်။ သတိစသော တရားတို့၏ အညီအညွတ်ဖြစ်မှု၊ မောဟတည်းဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးကြားမှု၊ သစ္စာလေးပါးကို မျက်မှောက်ပြုမှုတို့နှင့်ကင်း၍ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်မှု၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအဖြစ်သို့ ရောက်မှု၊ အရိယာသာဝကအဖြစ်သို့ ရောက်မှုဟူ၍ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မရှိစကောင်းပေ။ ထို့ကြောင့် သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် သမ္မသာဒနိယသုတ် ၇၃-စသည်တို့၌ “သတ္တ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတံ ဘာဝေတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္မောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိံ သု” ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၊ ဌ၊ မဟာဝဂ်၊ ဉာဏကထာ၊ သုတမယ-နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ ၉၄-၌လည်း “။ပ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဗုဇ္ဈနဋ္ဌေန ဗောဓိတိ လဒ္ဓနာမဿ ပုဂ္ဂလဿ ။ပ။” ဟု ဖွင့်ပြထားလေသည်။

သမ္မာသမ္မောဓိဆု

ထိုဗောဓိဆုသုံးမျိုးတို့တွင် သမ္မာသမ္မောဓိဆုကို ပန်ဆင်သော သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည်—

- (က) ပညာဓိက=ပညာလွန်ကဲသည့် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားအလောင်း၊
- (ခ) သဒ္ဓါဓိက=သဒ္ဓါလွန်ကဲသည့် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားအလောင်း၊
- (ဂ) ဝီရိယာဓိက=ဝီရိယလွန်ကဲသည့် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားအလောင်းဟူ၍ ဘုရားအလောင်းတော် သုံးမျိုးသုံးစား ကွဲပြားလာလေသည်။

ထိုသုံးမျိုးတို့အနက် နိယတဗျာဒိတ်ပန်းကို ဆင်မြန်းရပြီးသည့်နောက် (က) ပညာဓိက ဘုရားအလောင်းတော်သည် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း၊ (ခ) သဒ္ဓါဓိက ဘုရားအလောင်းတော်သည် ရှစ်အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း၊ (ဂ) ဝီရိယာဓိက ဘုရားအလောင်းတော်သည် တဆဲ့ခြောက်အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း၊ ဤသို့ အသီးသီး ပါရမီဖြည့်ပြီးမှသာလျှင် သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ရလေသည်။

အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ သုံးမျိုးသုံးစား ပါရမီဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ကာလအထူးအပြား ဖြစ်ပေါ်လာရပါသနည်းဟု ဆိုသော် (က) ပညာဓိက ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည် သဒ္ဓါနှင့်၍ ပညာထက်၏၊ (ခ) သဒ္ဓါဓိက ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည် ပညာအလတ်စားဖြစ်၏၊ (ဂ) ဝီရိယာဓိက ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည် သဒ္ဓါပညာနှင့်၍ ဤသို့ ပညာ၏ အထက် အလတ် အနုန်ကို

၁။ ဤအရာအတွက် သုတ္တနိပါတ်၊ ဌ၊ ပ-၄၃ ၌ သဒ္ဓါပါသည်။ စရိယာဝိရုဏ အဋ္ဌကထာ-၃၂၀ ၌ ကား “ဝီရိယာဓိကာနံ ပညာ မဇ္ဈာ” ဟုသာ ပါလေသည်။ သဒ္ဓါ မပါပေ။

စွဲ၍ သမ္မာသမ္ဗောဓိဆုသည် လေးအသင်္ချေနှင့်ကမ္မာတသိန်း၊ ရှစ်အသင်္ချေနှင့်ကမ္မာတသိန်း၊ တဆဲ
ခြောက်အသင်္ချေနှင့်ကမ္မာတသိန်းဟူ၍ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ရာကာလ အတိအရှည် ကွဲပြားရပုံကို ရှေး
အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ ဆိုထားကြောင်းဖြင့် စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ-၃၂၀-စသည်တို့၌ ညွှန်ပြတော်
မူကြလေသည်။

အပရေဆရာတို့ကမူ ဝီရိယ ထက် လတ် နုန့်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏
ကာလအထူးအပြား ဖြစ်ရပုံကို ပြဆိုကုန်၏။ သို့သော် ဝဒန္တဝါဒတွင်မူ သာမန်အားဖြင့် ဝိမုတ္တိ
ဉာဏ်၏ ရင့်ကျက်ကြောင်း ပါရမီတရားတို့၏ အဆင့်အတန်းအားလျော်စွာ ကာလထူးပြား
ဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာစသည်တို့၌ အဆိုရှိပေသည်။

ထို့အတူပင် ဆုတောင်းသည့်အခိုက်အတန့်၌ (၁) ဥဂ္ဂုဋ္ဌိတညူ (၂) ဝိပဉ္စိတညူ (၃) နေယျ
ဟူ၍ သုံးမျိုးခွဲနိုင်သေးသည်။ ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် (၁)ဥဂ္ဂုဋ္ဌိတညူသည် နိယတဗျာဒိတ်ခတ်နှိပ်ပေး
သနားတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ ရွှေတော်မှာပင် လေးပါဒရှိသော ဂါထာကို နာယူစဉ် တတိယ
ပါဒ မဆုံးမီ အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရန်
စွမ်းနိုင်သော ဥပနိဿယရှိလေသည်။ (၂) ဝိပဉ္စိတညူသည် လေးပါဒရှိသောဂါထာကို နာကြား၍
မဆုံးမီ ဂါထာ၏ စတုတ္ထပါဒအရောက်၌ အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့နှင့်တကွ
အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ရန် စွမ်းနိုင်သော ဥပနိဿယ ရှိလေသည်။ (၃) နေယျသည် လေးပါဒရှိ
ဂါထာကို နာကြား၍ ဂါထာ၏ အဆုံး၌ အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့နှင့်တကွ
အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ရန် စွမ်းနိုင်သော ဥပနိဿယရှိလေသည်။ ဤသို့လျှင် ဘုရားအလောင်း
တော်တို့သည် နိယတဗျာဒိတ်တော်ကို ခံယူစဉ်အခါကပင်လျှင် သာဝကအဖြစ်ဖြင့် ကျွတ်တမ်း
ဝင်လိုက ဝင်နိုင်သော ဥပနိဿယရှိလင့်ကစား သတ္တဝါများကို သနားခြင်း ကြီးမားတော်မူလှ
သဖြင့် ကမ္မာအသင်္ချေများစွာ သံသရာကာလပတ်လုံး ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်းကို ခံယူလျက် ပါရမီ
တော်များကို ဖြည့်ကျင့်ကာ ဘုရားအဖြစ်ကို ရယူတော်မူခဲ့လေသည်။ (စရိယာပိဋက-ဋ္ဌ-ပကိဏ္ဍက
ကထာ-၃၂၀)။

ထိုသို့ ရယူခဲ့ရာ၌ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပွင့်နိုင်သော ဖြတ်လမ်းသဘောမျိုး လုံးဝမရှိ၊ အမြန်ဆုံး
အထက်ဆုံးဖြစ်သည့် လေးအသင်္ချေနှင့်ကမ္မာတသိန်းပါရမီဖြည့်ရသော ပညာဓိကဘုရားဖြစ်တော်
မူမည့်အလောင်းတော်သည် နိယတဗျာဒိတ်ခံယူတော်မူပြီးနောက် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဝေဿန္တရာမင်း၏
အလှူကြီးမျိုးကို ပေးနေလင့်ကစား ထိုအားလျော်သောသီလစသည့် ပါရမီတို့ကို လွန်လွန်ကဲကဲ
ဖြည့်ကျင့်လင့်ကစား လေးအသင်္ချေနှင့်ကမ္မာတသိန်း အချိန်မစေ့သေးသမျှ ဘုရားဖြစ်လာနိုင်ရိုး
မရှိချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗောဓိဉာဏ်၏ ပြန့်ပြောရင့်ကျက်မှု မရှိသေးသောကြောင့်ပင်။
သုံးလေးငါးလလွန်မှ ပွင့်သီးခြင်းသို့ရောက်မည့် ကောက်စပါးမျိုးကို ထိုလပိုင်းသို့ မရောက်မီ
ပွင့်သီးရန် ရေအကြိမ်ပေါင်း ထောင်ကိုးရာလောင်းလင့်ကစား ကောက်စပါး၏ ပြန့်ပြောရင့်ကျက်
ခြင်းသို့ မရောက်လာသေးသမျှ မပွင့်သီးနိုင်သကဲ့သို့ပင်တည်း။ (သုတ္တနိပါတ-ဋ္ဌ-ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ်
အပွင့်-၄၃)။

ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဘုရားအလောင်းတော်သုံးမျိုးတို့သည် ဗျာဒိတ်ခံယူပြီးနောက် (၁)ဥဿာဟ
ဟူသော လူ့လဆုတ်ခြင်း၊ (၂) ဥဗ္ဗဟူသော ပညာပွားများစေခြင်း၊ (၃) အဝတ္ထာနဟူသော
အဓိဋ္ဌာန်ဆောက်တည်ခြင်း၊ (၄) ဟိတစရိယဟူသော မေတ္တာဘာဝနာပွားခြင်းဖြစ်သည့် ဗုဒ္ဓဘူမိ

လေးပါးနှင့်ညီညွတ်စေလျက် ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူကြရပေသည်။
(သုတ္တနိပါတ-ဋ္ဌ-၄၅)။

ပစ္စေကဗောဓိဆု

ပစ္စေကဗောဓိဟု ဆိုအပ်သော အသီးအခြားသစ္စာတရားတို့ကို ကိုယ်တိုင် ထိုးထွင်း၍သိသည့် ဉာဏ်ကိုရရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏အဖြစ်ကို ဆုတောင်းရာ၌ နှစ်သခွေနှင့်ကမ္မာတသိန်း အနည်းဆုံး ပါရမီဖြည့်မှု ပါရမီပြည့်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအဖြစ်ဖြင့် ပွင့်တော်မူရသည်။ အကယ်၍ သဗ္ဗညုဘုရားလောင်း တို့ကဲ့သို့ ပညာဓိက၊ သဒ္ဓါဓိက၊ ဝီရိယာဓိက သုံးမျိုးပြားလျှင်လည်း ပညာဓိကပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းသည် နှစ်သခွေနှင့်ကမ္မာတသိန်းအောက် လျော့နည်း၍ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပွင့်နိုင်ခွင့်မရှိချေ။ သဒ္ဓါဓိက၊ ဝီရိယာဓိက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်းတို့ကသာလျှင် ပညာဓိက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်းထက် နှစ်ကမ္မာ သုံးကမ္မာပို၍ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပွင့်ရလေသည်။
(ထေရဂါထာ-ဋ္ဌ-နိဒါနကထာပွင့်-၁၁)။

ဘုရားနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ခြားနားပုံများ

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအလောင်းတော်တို့ ဗျာဒိတ်ရကြောင်း ရှစ်ပါးရှိလေသည်။ ၎င်းတို့ကား
(၁) မနုဿတ္ထ=လူသားစင်စစ်ဖြစ်ခြင်း၊ (၂) လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ=ယောက်ျားစင်စစ်ဖြစ်ခြင်း၊ (၃) ဟေတု=အရဟတ္တဖိုလ်ရနိုင်သော ဥပနိဿယနှင့်ပြည့်စုံခြင်း၊ (၄) သတ္တာရဒဿန=ဘုရားကို ပူးတွေရခြင်း၊ (၅) ပဗ္ဗဇ္ဇ=(ကမ္မဝါဒီ ကိရိယဝါဒီ ရသေ့ပရိဗိုဇ်အပါအဝင်) ရှင်ရဟန်းဖြစ်ခြင်း၊ (၆) ဂုဏသမ္ပတ္တိ=ဈာန်စသော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ရရှိနေခြင်း၊ (၇) အဓိကာရ=အသက်စသည်ကို စွန့်၍ ဆုတောင်းခြင်း၊ (၈) ဆန္ဒတာ=ဘုရားဖြစ်ရန် အားကြီးသော ဆန္ဒရှိခြင်းတို့ပေတည်း။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ ဗျာဒိတ်ရကြောင်းကား ဤရှစ်ပါးအနက် (၁) (၂) (၃) (၈) အချက် တို့မှာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်တို့နှင့် အတူတူပင်ဖြစ်၍ (၄) သတ္တာရဒဿနဟူသော အချက်မှာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုဖြစ်စေ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကိုဖြစ်စေ၊ မြတ်စွာဘုရားတပည့်သား သာဝက တပါးပါးကိုဖြစ်စေ ပူးတွေ၍ ဆုတောင်းရလျှင် ပြည့်စုံနိုင်ပေသည်။ (အပဒါန-ဋ္ဌ-၁၅၈။ သုတ္တ- နိပါတ-ဋ္ဌ-၁၂၄၆)။

ဤသို့ ဆုတောင်းလျက် နိယတဗျာဒိတ်ကို ခံယူရရှိပြီးနောက် ဆိုခဲ့သည့် အချိန်ကာလအတိုင်း ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ပြီးကာ နောက်ဆုံးဘဝသို့ ရောက်သော အချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် အမျိုးလေးပါးတို့အနက် ခတ္တိယနှင့် ဗြာဟ္မဏအမျိုးတို့မှာသာ ဖြစ်ကုန်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏနှင့် ဂဟပတိအမျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုး၌ ဖြစ်ကုန်၏။ အဂ္ဂသာဝကတို့သည်ကား မြတ်စွာဘုရားတို့ကဲ့သို့ပင် ခတ္တိယနှင့် ဗြာဟ္မဏအမျိုးနှစ်ပါးတို့၌သာ ဖြစ်ကြလေသည်။

အလုံးစုံသော မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ဝိဝဇ္ဇကပ်၌သာ ပွင့်တော်မူကြကုန်၏။ သံဝဇ္ဇကပ်၌ ပွင့်တော်မမူကြကုန်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည်လည်း ထိုအတူ ဝိဝဇ္ဇကပ်၌သာ ပွင့်တော်မူကြကုန်၏။ သို့သော် ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် ဘုရားပွင့်တော်မူချိန် (ဘုရားသာသနာ ထွန်းလင်းနေချိန်)တို့၌ ကား ပွင့်တော်မမူကြချေ။ (အပဒါန-ဋ္ဌ-၁၁၅၉)။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော မာတင်္ဂပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လောင်း ပွားမြင်သည့်အထိ သက်တော်ထင်ရှား ရှိနေသေးကြောင်း၊ ဘုရားလောင်းကို ပူဇော်ရန်

အပဒါန်ပါဠိတော် ပြန်မာပြန်

သွားသော နတ်များ၏ ပြောသံကိုကြားမှ မိမိ၏ အသက် အပိုင်းအခြား ကုန်လေပြီဟုသိ၍ ပရိ-
နိဗ္ဗာန်ပြုကြောင်း အပဒါန်အဋ္ဌကထာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါန်အဖွင့် ၂၂၂-၌ ပြဆိုထားပေသည်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် ဘုရားမပွင့်သော သုညကမ္ဘာတို့တွင်လည်း မဖြစ်ပေါ်တော်မူကြပေ။
ဘုရားပွင့်ရာ ဝိဝဇ္ဇကပ်အခါ၌ ဖြစ်ပေါ်တော်မူလျှင်လည်း များသောအားဖြင့် ဘုရားတဆူနှင့်
တဆူအကြား၌သာ ဖြစ်ပေါ်တော်မူသည်ဟု အဆိုရှိပေသည်။ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် သစ္စာ
လေးပါး တရားအပေါင်းကို မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သိတော်မူကုန်၏။ သူတပါးတို့ကိုလည်း သိစေ
တော်မူကုန်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကား မိမိတို့ကိုယ်တိုင်သာ သိတော်မူကုန်၏။ သူတပါးတို့ကို သိစေ
တော်မမူနိုင်ကုန်။ အတ္တရသကိုသာ ထိုးထွင်းနိုင်ကုန်၏။ ဓမ္မရသကို မထိုးထွင်းနိုင်ကုန်။ လောကုတ္တရာ
တရားကို ပညတ်သို့တင်၍ ဟောကြားခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။ မိမိ၏ အိပ်မက်ကို ပြန်လည်
မပြောကြားနိုင်သော သူအ ကဲ့သို့၎င်း၊ မြို့ကြီး ပြကြီးတွင် စားသောက်ခဲ့ရသော စားသောက်
ဖွယ်ရာ ဟင်းအရသာကို ပြန်လည်မပြောကြားနိုင်သော တောမူဆိုးကဲ့သို့၎င်း ဖြစ်သည်ဟု အဋ္ဌ-
ကထာဆရာတို့ ဥပမာပြုကုန်၏။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် တန်ခိုး၊ သမာပတ်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြကုန်၏။ ဂုဏ်ထူး
ဝိသေသနှင့်ပြည့်စုံရာ၌ မြတ်စွာဘုရားတို့၏အောက် သာဝကတို့၏အထက် ဖြစ်ကုန်၏။ တပါးသူတို့
ကို ရဟန်းပြုစေ၍ အာဘိသမာဓာရိကဝတ် (အလွန်ကောင်းစွာကျင့်အပ်သောဝတ်)ကို ကျင့်စေ
နိုင်ကုန်၏။ မင်းသားနှင့် အမတ်သားတို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ထံ၌ ရဟန်းပြုကြောင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့က
“သင်းပိုင်ကို ဤသို့ဝတ်၊ ကိုယ်ရုံကို ဤသို့ရုံ” စသော အာဘိသမာဓာရိကဝတ်ကို ပြောကြားကြောင်း
သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ ခုဂ္ဂဝိသာဏသုတ်အဖွင့် ၈၂-သစေ လဘေထ ဂါထာအဖွင့်၌ ဝတ္ထုကြောင်း
ပြဆိုထားပေသည်။ မြတ်စွာဘုရားတို့ကဲ့သို့ ခုခွါနုခုခွကသိက္ခာပုဒ်၊ ခန္ဓကသိက္ခာပုဒ်တို့ကိုကား ကျင့်
စေတော်မမူနိုင်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းပြုစေနိုင်၏ ဆိုသော်လည်း ဥပသမ္ပဒရဟန်းမျိုးမဟုတ်။ ရသေ့
ပရိပိုင် ပဗ္ဗဇ္ဇမျိုးသာဖြစ်ကြောင်း မှတ်သားသင့်ပေသည်။

ထို့ပြင် ဂန္ဓမာဒနတောင် မဇ္ဈိမသကနတ်ပန်းပင်ရင်း၌ စုဝေး၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ဥပုသ်ပြုတော်
မူကြကြောင်းကိုလည်း သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ ခုဂ္ဂဝိသာဏသုတ်အဖွင့်၌လာလေသည်။ ခုဂ္ဂဝိသာဏ
သုတ်၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလေးဆူတပါးတို့၏ အကြောင်းများကို ဖော်ပြထားပေရာ ထိုသုတ်ကို ပစ္စေက-
ဗုဒ္ဓါများ၏ အဋ္ဌပြုတ္တိသုတ်တော် ဟူ၍ပင် ခေါ်ဆိုနိုင်လေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် ဘုရားတို့ကဲ့သို့ တပါးတည်း ပြိုင်ဖက်မရှိဘဲ ပွင့်တော်မူကြ
သည့် ထုံးတမ်းစဉ်လာမရှိ၊ တခါတရံ တပါးတည်း ပွင့်သည့်အခါပွင့်၍ တခါတရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပေါင်း
ရာထောင်ပြိုင်၍ ပွင့်သည့်အခါ ပွင့်ပုံများကို တွေ့ရပေသည်။

ပဒုမဒေဝီ၏ သားငါးရာတို့သည် တပြိုင်နက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအဖြစ် ပွင့်တော်မူကြကြောင်းကို၎င်း၊
အလောင်းတော် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဖြစ်စဉ်အခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာ ကြုံဆုံတော်မူကြကြောင်းကို၎င်း၊
အသျှင်ဘဒ္ဒဇိထေရ်အလောင်း ပါရမီပြည့်ဆဲကာလ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာတပြိုင်နက် ကြုံဆုံကြ
ကြောင်းကို၎င်း၊ မဟာကပ္ပိနမင်းဝတ္ထု၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတထောင် တပြိုင်နက် ကြုံဆုံကြကြောင်း
ကို၎င်း ထိုထိုကျမ်းစာတို့၌ အထင်အရှားတွေ့နိုင်ကြပေသည်။

သာဝကဗောဓိဆု

(မြတ်စွာဘုရား၏ အထံ၌ဖြစ်စေ၊ သာဝကတပါးပါး၏ အထံ၌ဖြစ်စေ သစ္စာလေးပါးကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို ကြားနာရပြီးမှ အရဟတ္တမဂ်ကို ရရှိကုန်သော သာဝကဗောဓိဆုကို ပန်ဆင်သည့်) ဘုရားရှင်၏ တပည့်သား သာဝကတို့အဖြစ်၌လည်း (၁) အဂ္ဂသာဝက=တပည့်အများတွင် အမြတ် ဆုံးဖြစ်သောသာဝက၊ (၂) မဟာသာဝက=တပည့်သာဝကကြီး၊ (၃) ပကတိသာဝက=ရိုးရိုး တပည့်သာဝက ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိပေသည်။

ထို သုံးမျိုးတို့တွင် (၁) အဂ္ဂသာဝကသည် တသင်္ချေနှင့်ကမ္မာတသိန်း ပါရမီဖြည့်ရ၏။ ယခု ဂေါတမရှင်တော်ဘုရားလက်ထက်၌ အသျှင်သာရိပုတြာနှင့် အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်တို့ပေတည်း။ (၂) မဟာသာဝကသည် ကမ္မာတသိန်း ပါရမီဖြည့်ရ၏။ ယခု ဂေါတမဘုရားလက်ထက်၌ အသျှင် မဟာကဿပစသော အသိတိ မဟာသာဝက ၈၀-တို့ပေတည်း။ ထို့ပြင် (ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ် အဋ္ဌ- ကထာအရ) ဘုရားရှင်၏ မယ်တော်၊ ခမည်းတော်၊ အလုပ်အကျွေး၊ သားတော်တို့သည်လည်း ကမ္မာ တသိန်းထက်မနည်း ပါရမီဖြည့်ရကြောင်းကို အထူး မှတ်သားသင့်ပေသည်။

ပကတိသာဝကတို့ကား ကာလအပိုင်းအခြား မရှိချေ။ ဝဋ်မှလွတ်ရာ(မဂ်ဖိုလ်)ကို တောင့်တ၍ အမှတ်မထား တပါးပါးသော ဘဝကာလများက စ၍ ဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးခဲ့သော ပါရမီအဆောက် အဦနှင့်ပြည့်စုံလျှင် ပကတိသာဝကဉာဏ်ကို ရနိုင်လေသည်။

အမှတ်မထား တပါးပါးသော ဘဝကာလဟူသည် ကမ္မာ အရာအထောင် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း သတိပြုသင့်၏။ အတ္တသန္တက၊ သပရိဝါရိယစသောထေရ်တို့သည် ကမ္မာတသိန်းထက်၌ ပွင့်တော်မူ သည့် ပဒုမုတ္တရဘုရားလက်ထက်မှ စ၍၎င်း၊ အနုလေပဒါယကထေရ်သည် တသင်္ချေနှင့် ကမ္မာ တသိန်းထက်၌ ပွင့်တော်မူသည့် အနောမဒဿီဘုရားလက်ထက်မှ စ၍၎င်း၊ ဧကပသာဒနိယထေရ် သည် တရုတဆယ် ရှစ်(၁၁၈)ကမ္မာထက်၌ ပွင့်တော်မူသည့် အတ္တဒဿီ ဘုရားလက်ထက်မှ စ၍ ၎င်း၊ သူစိဒါယကထေရ်သည် ကမ္မာသုံးသောင်းထက်၌ ပွင့်တော်မူသည့် သုမေဓာဘုရားလက်ထက်မှ စ၍၎င်း ပါရမီများ ဖြည့်ခဲ့ကြကြောင်း ဆိုင်ရာ ထေရာပဒါနီ၌ ပါလေသည်။

ဤကဲ့သို့ အဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝက၊ ပကတိသာဝကတို့၏ ဆုတောင်း ဆုယူ ပြုပုံများ၊ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ပုံများအပြင် ထူးခြားဆန်းကြယ်သော အဖြစ်တော်များ၊ (ပညာကြီးမားသော အသျှင်သာရိပုတြာမထေရ် စသည်တို့၏ အဖြစ်မျိုး) သံဝေဂရဖွယ် အဖြစ်တော်များ၊ (ဉာဏ် လေးသူကို ပြောင်လှောင်ခဲ့မိသဖြင့် ပစ္ဆိမဘဝတွင် ဉာဏ်နုနုနွေး ထိုင်းမှိုင်းရသော အသျှင်စူဠ- ပန္နကအဖြစ်မျိုး) သက်တော် နုနုနယ်နယ်ဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်တော်မူသော အဖြစ်တော်များ (မိလိန္ဒ ပညာတွင် ၇-နှစ်အောက် ရဟန္တာမဖြစ်ဟု ဆိုသော်လည်း ၄-နှစ်သားအရွယ် ရဟန္တာဖြစ်သော ဧကဒိပိယထေရ်၊ ငါးနှစ်သားအရွယ် ရဟန္တာဖြစ်သော ပဉ္စသီလသမာဒါနိယထေရ်နှင့် ပဒုမထေရ် တို့၏ အဖြစ်မျိုး) စသော မှတ်သားဖွယ်ရာတို့ကို ဤအပဒါနီပါဠိတော် မြန်မာပြန်(ပဌမအုပ်)တွင် ဖတ်ရှု တွေ့မြင်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် ယခုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်တွင် လက်ဝဲရံ၊ လက်ျာရံ အရှင်မြတ်များနှင့် တကွ တေဒဂ်ရ ထေရ်၊ ထေရီများကို သိလွယ် မှတ်လွယ်ကြစေရန်နှင့် သဒ္ဓါစေတနာပွားများနိုင်ကြ စေရန် အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြလိုက်ပါဦးမည်။

အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

လကျာရံ ရဟန္တာပထေရ်(၄၀)

၁။ အသျှင်သာရိပုတြာ (အဂ္ဂသာဝက)	၂၁။ အသျှင်အနုရုဒ္ဓါ
၂။ အသျှင်အညာသိကောဏ္ဍည	၂၂။ အသျှင်ကင်္ခါရေဝတ
၃။ အသျှင်ဝပ္ပ	၂၃။ အသျှင်အာနန္ဒာ
၄။ အသျှင်ဘဒ္ဒိယ	၂၄။ အသျှင်နန္ဒက
၅။ အသျှင်မဟာနာမ်	၂၅။ အသျှင်ဘဂု
၆။ အသျှင်အထဇိ	၂၆။ အသျှင်နန္ဒိယ
၇။ အသျှင်နာလက	၂၇။ အသျှင်ကိမ္ပိလ
၈။ အသျှင်ယသ	၂၈။ အသျှင်ဘဒ္ဒိယ
၉။ အသျှင်ဝိမ္မလ	၂၉။ အသျှင်ရာဟုလာ
၁၀။ အသျှင်သုဗ္ဗာဟု	၃၀။ အသျှင်သီဝလိ
၁၁။ အသျှင်ပုဏ္ဏဇိ	၃၁။ အသျှင်ဥပါလိ
၁၂။ အသျှင်ဂဝမ္ပတိ	၃၂။ အသျှင်ဗုဗ္ဗ
၁၃။ အသျှင်ဥရုဝေလကဿပ	၃၃။ အသျှင်ဥပသေန
၁၄။ အသျှင်နဒ္ဒိကဿပ	၃၄။ အသျှင်ခဒိရဝနိယရေဝတ
၁၅။ အသျှင်ဂယာကဿပ	၃၅။ အသျှင်မဟာပုဏ္ဏ
၁၆။ အသျှင်မဟာကဿပ	၃၆။ အသျှင်စူဠပုဏ္ဏ
၁၇။ အသျှင်မဟာကစ္ဆည်း	၃၇။ အသျှင်သောဏကောဠိကဏ္ဍ
၁၈။ အသျှင်မဟာကောဠိက	၃၈။ အသျှင်သောဏကောဠိဝိသ
၁၉။ အသျှင်မဟာကပ္ပိန	၃၉။ အသျှင်ရာဇ
၂၀။ အသျှင်မဟာစုန္ဒ	၄၀။ အသျှင်သုဘူကိ

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

၈၁

လက်ဝဲရံ ဂဟန္တာ မထေရ် (၄၀)

၁။ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် (အဂ္ဂသာဝက)	၂၁။ အသျှင်ဗာကုလ
၂။ သျှင်အင်္ဂုလိမာလ	၂၂။ အသျှင်ကောဏ္ဍဓာန
၃။ အသျှင်ဝက္ကလိ	၂၃။ အသျှင်ဒါရုစီရိယ
၄။ အသျှင်ကာဠုဒါယိ	၂၄။ အသျှင်ယသောဇ
၅။ အသျှင်မဟာဥဒါယိ	၂၅။ အသျှင်အဇိတ
၆။ အသျှင်ပိလိန္ဒဝစ္ဆ	၂၆။ အသျှင်တိဿမေတ္တေယျ
၇။ အသျှင်သောဘိတ	၂၇။ အသျှင်ပုဏ္ဏက
၈။ အသျှင်ကုမာရကဿပ	၂၈။ အသျှင်မေတ္တဂ္ဂ
၉။ အသျှင်ရဠပါလ	၂၉။ အသျှင်ဓောတက
၁၀။ အသျှင်ဝဂီသ	၃၀။ အသျှင်ဥပသီဇ
၁၁။ အသျှင်သဘိယ	၃၁။ အသျှင်နန္ဒ
၁၂။ အသျှင်သေလ	၃၂။ အသျှင်ဟေမက
၁၃။ အသျှင်ဥပဝါန	၃၃။ အသျှင်တောဒေယျ
၁၄။ အသျှင်မေဃိယ	၃၄။ အသျှင်ကပ္ပ
၁၅။ အသျှင်သာဂတ	၃၅။ အသျှင်ဇတုကဏ္ဍိ
၁၆။ အသျှင်နာဂိတ	၃၆။ အသျှင်ဘဒြာဓုဓ
၁၇။ အသျှင်လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယ	၃၇။ အသျှင်ဥဒယ
၁၈။ အသျှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ	၃၈။ အသျှင်ပေါသာလ
၁၉။ အသျှင်မဟာပန္နက	၃၉။ အသျှင်ပိဂီယ
၂၀။ အသျှင်စူဠပန္နက	၄၀။ အသျှင်မောဃရာဇ

ထေရာပဒါနိပါဠိတော် မြန်မာပြန်

တေဒဂ်ဘွဲ့ရ ရဟန္တာမထေရ်ကြီးများ (၄၁)

- ၁။ အသျှင်ကောဏ္ဍည ဝါရင့်ခြင်း=ရတ္တညူအရာ။
- ၂။ အသျှင်သာရိပုတြာ ဉာဏ်ပညာကြီးခြင်း။
- ၃။ အသျှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ကြီးခြင်း။
- ၄။ အသျှင်မဟာကဿပ ရတင်ဆောင်ခြင်း။
- ၅။ အသျှင်အနုရုဒ္ဓါ ဗိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရခြင်း။
- ၆။ အသျှင်ဘဒ္ဒိယ အမျိုးမြတ်ခြင်း။
- ၇။ အသျှင်လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယ အသံသာယာခြင်း။
- ၈။ အသျှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဓါဇ ရဲတင်းသော စကားကို ဆိုခြင်း။
- ၉။ အသျှင်ပုဏ္ဏ ဓမ္မကထိကအရာ တရားဟောကြားခြင်း။
- ၁၀။ အသျှင်ကစ္စာန အကျဉ်းကို အကျယ်ဟောခြင်း။
- ၁၁။ အသျှင်စူဠပန္နက မနောမယအဘိညာဉ် ဖန်ဆင်းခြင်း။
- ၁၂။ အသျှင်မဟာပန္နက အရူပဈာန်မှထ၍ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။
- ၁၃။ အသျှင်သုဘူတိ အပြစ်မရှိသော နေခြင်းနှင့် အလှူခံထိုက်ခြင်း။
- ၁၄။ အသျှင်ခဒိရဝနိယရေဝတ တောရဆောက်တည်ခြင်း။
- ၁၅။ အသျှင်ကခါရေဝတ ဈာန်ဝင်စားခြင်း။
- ၁၆။ အသျှင်သောဏကောဠိဝိသ လုံ့လဝီရိယကြီးခြင်း။
- ၁၇။ အသျှင်သောဏကုဋိကဏ္ဍ အဟောအပြောကောင်းခြင်း။
- ၁၈။ အသျှင်သီဝလိ လာဘ်ပေါများခြင်း။
- ၁၉။ အသျှင်ဝက္ကလိ သဒ္ဓါတရား လွန်ကဲခြင်း။
- ၂၀။ အသျှင်ရာဟုလာ သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်ဆောင်ခြင်း။
- ၂၁။ အသျှင်ရဋ္ဌပါလ သဒ္ဓါ၍ ရဟန်းပြုခြင်း။
- ၂၂။ အသျှင်ကောဏ္ဍဓာန စာရေးတံမဲ ပဌမယူခြင်း။
- ၂၃။ အသျှင်ဝဂီသ ဖွဲ့ဆိုသီကုံးမှု၌ ဉာဏ်ပဋိဘာန်ရှိခြင်း။
- ၂၄။ အသျှင်ဥပသေန ကြည်ညိုဖွယ်ရာဖြစ်ခြင်း။
- ၂၅။ အသျှင်ဒဗ္ဗ သံဃာတော်များအတွက် နေရာချထားခြင်း။
- ၂၆။ အသျှင်ပိလိန္ဒဝစ္ဆ နတ်တို့ ချစ်မြတ်နိုးခြင်း။
- ၂၇။ အသျှင်ဒါရုစီရိယ လျင်မြန်စွာ ထိုးထွင်းသိခြင်း။
- ၂၈။ အသျှင်ကုမာရကဿပ ဆန်းကြယ်စွာ တရားဟောခြင်း။
- ၂၉။ အသျှင်မဟာကောဠိက ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄-ပါး ရခြင်း။
- ၃၀။ အသျှင်အာနန္ဒာ အကြားအမြင်များခြင်း၊ သတိကောင်းခြင်း၊ ဉာဏ်ကောင်းခြင်း၊ လုံ့လကြီးခြင်း၊ အလုပ်အကျွေး အပြုအစု ဤငါးချက်။
- ၃၁။ အသျှင်ဥရုဝေလကဿပ အခြံအရံများခြင်း။
- ၃၂။ အသျှင်ကာဠုဒါယီ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို ကြည်ညိုစေခြင်း။
- ၃၃။ အသျှင်ဗာကုလ ကျန်းမာရေးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
- ၃၄။ အသျှင်သောဘိတ ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဉ်။
- ၃၅။ အသျှင်ဥပါလိ ဝိနည်းဆောင်ခြင်း။

၃၆။ အသျှင်နန္ဒက	ဘိက္ခုနီတို့အား ဆုံးမခြင်း။
၃၇။ အသျှင်နန္ဒ	ဣဒန္တစောင့်ခြင်း။
၃၈။ အသျှင်မဟာကပ္ပိန	ရဟန်းများအား ဆုံးမခြင်း။
၃၉။ အသျှင်သာဂတ	တေဇောဓာတ်သမာပတ်၌ ဝင်စားခြင်း။
၄၀။ အသျှင်ရာဇ	ဒေသကဘုရားရှင်အား ဒေသနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့် ပွင့်စေခြင်း။
၄၁။ အသျှင်မောဃရာဇ	ခေါင်းပါးသော သင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်း။

တေဒဂ်ဘွဲ့ရ ရဟန္တာထေရ်များ

၁။ အသျှင်မ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ	ဝါရင့်ခြင်း ရတ္တညူအရာ။
၂။ အသျှင်မ ခေမာ	ဉာဏ်ပညာကြီးခြင်း။
၃။ အသျှင်မ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ	တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ် ကြီးခြင်း။
၄။ အသျှင်မ ပဋ္ဌာစာရီ	ဝိနည်းဆောင်ခြင်း။
၅။ အသျှင်မ ဓမ္မဒိန္ဒာ	ဓမ္မကထိကအရာ။
၆။ အသျှင်မ နန္ဒာ	ဈာန်ဝင်စားခြင်း။
၇။ အသျှင်မ သောဏာ	လုံ့လဝီရိယကြီးခြင်း။
၈။ အသျှင်မ သကုလာ	ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရခြင်း။
၉။ အသျှင်မ ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာ	လျင်မြန်စွာ ထိုးထွင်းသိခြင်း။
၁၀။ အသျှင်မ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ	ပုဗ္ဗေန်ဝါသအဘိညာဉ်။
၁၁။ အသျှင်မ ဘဒ္ဒါကစ္စာနာ	အားကြီးသောအဘိညာဉ်။
၁၂။ အသျှင်မ ကိသာဂေါတမီ	ခေါင်းပါးသောသင်္ကန်းကိုဆောင်ခြင်း။
၁၃။ အသျှင်မ သိင်္ဂါလကမာတာ	သဒ္ဓါတရားလွန်ကဲခြင်း။

အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ဖတ်ရှုခြင်း၏ ကောင်းမှုအကျိုးထူးများ

ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အသျှင်သာရိပုတြာစသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မွန်ဘို့သည် မည်သည့် အချိန်ကာလက မည်သို့သောကောင်းမှုကိုပြု၍ မည်သို့ ဆက်လက်ကျင့်ဆောင်လာခဲ့ကြသဖြင့် မည်သို့သော အဆင့်အတန်း အသွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိလာကြသည် စသော ဘဝဖြစ်စဉ် ဖြစ်ရပ် ကျင့်စဉ် ကျင့်ထုံးများကို ဤအပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကျမ်းစာအုပ်တွင် ကောင်းစွာထင်ထင် စုံလင်စွာ တွေ့မြင်နိုင်သည် ဖြစ်ရာ ယင်းသို့တွေ့မြင်ရခြင်းဖြင့် “သတ္တရိ သပ္ပတိဿော ဟောတိ သဂါရပေါ” စသည်ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ပဌမတွဲ (၂၀၆)၌ ပြဆိုအပ်သော ရတနာသုံးပါး၌ အတိုင်းမသိ ကိုင်းခွင်း ရိုသေခြင်း၊ သဒ္ဓါတရားကြီးထွားခြင်း၊ သတိအားကောင်းခြင်း၊ ပညာဉာဏ်ပြန့်ပြောခြင်း၊ ကောင်းမှုတိုးပွားခြင်း၊ ပီတိပါမောဇ္ဇ အားကြီးခြင်း၊ အကြောက်အလန့် ကင်းစင်ခြင်း၊ ဆင်းရဲခဲနိုင်ရည်ရှိခြင်း၊ ရတနာသုံးပါး အာရုံဖြင့် တမဟုတ်မျှ ကင်းကွာမှုမရှိခြင်း၊ ရတနာသုံးပါး အာရုံဖြင့် ထုံထားသည့် ကိုယ်ခန္ဓာရှိသဖြင့် စေတီတော်မြတ် ကိန်းဝပ်ရာ ဂန္ဓကုဋ် တိုက်တော်ကဲ့သို့ အပူဇော်ခံထိုက်ခြင်း၊ လွန်ကျူးအပ်သော ဝတ္ထုအာရုံမျိုးနှင့် တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်လာချိန်တွင် ဘုရားစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မိမိရှေ့မှောက် ရောက်ရှိနေသည့်အလား ကျူးလွန်ချန် ရှက်ကြောက်သည့်စိတ်ဓာတ် ပြေကပ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ ရရှိအပ်သော ဂုဏ်ထူးဝိသေသကို ၎င်းတို့ကဲ့သို့ ရရှိလိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ပေါ်

အပဓိနိပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ခြင်းစသော မြောက်မြားစွာသော အကျိုးများကို လက်ငင်း ရရှိခံစားရမည့် အပြင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထူး အာဇာနည်ဘို့သို့ အတုလိုက် ကျင့်ကြံခြင်းဖြင့် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့ ထူးချွန်သော ဂုဏ်ထူးဝိသေသ များကို ရရှိပြီးလျှင် သံသရာဤမှာဘက်ကမ်းမှ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ထိုမှာဘက်ကမ်းသို့ တက် လှမ်းကူးဝပ်နိုင်မှု ဖြစ်နိုင်ပေရကား အထက်တန်းကျကျ မျက်နှာပန်းလှလှဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကူးလိုသူ အမျိုးကောင်းသားသမီး သူတော်စင်တို့သည် ဤအပဓိနိပါဠိတော် မြန်မာပြန်ကျမ်းကြီးကို အဖန် ဖန် အထပ်ထပ် သုံးသပ်လေ့လာကြရန် အထူးသင့်လျော်လှပေသတည်း။

ထေရာပဓိနိပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ပဋိဝိဂဿာဓက ဆရာတော်များ

- ၁။ ဆရာတော် ဦးနန္ဒိယ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဟင်္သာတမြို့။
- ၂။ ဆရာတော် ဦးဉာဏတ္ထရ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ သာသနာ့ရိပ်သာ ပဲခူးမြို့။
- ၃။ ဆရာတော် ဦးဥတ္တမဗုဒ္ဓိ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မုံရွေး ဇေတဝန်ဆရာတော် မုံရွာမြို့။
- ၄။ ဆရာတော် ဦးပါလိတ မင်းကျောင်းဆရာတော် မြစ်သားမြို့။
- ၅။ ဆရာတော် အရှင်စန္ဒဇောတိ သီရိသောမာရုံကျောင်း ကံကြီး မလှိုင်မြို့။
- ၆။ ဆရာတော် ဦးဓမ္မာလောက မြတောင်ချောင်ဆရာတော် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး။
- ၇။ ဆရာတော် ဦးဣန္ဒာစာရ သာသနောဒယကျောင်း သရက်တောတိုက် ရန်ကုန်မြို့။
- ၈။ ဆရာတော် ဦးဝိသုတ ခေမာသီဝံတိုက် နတ်တလင်းမြို့ သာယာဝတီခရိုင်။
- ၉။ ဆရာတော် အရှင်တိလောကသာရ ရွှေစာရုံကျောင်း ပေါင်းတလည်မြို့ ပြည်ခရိုင်။

ထေရာပဓိနိပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ဩဇာနသောဓေယျပတ္တပါဌကအဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်များ

- ၁။ ဆရာတော် ဦးနန္ဒိယ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ငါးဖယ်တူ ဟင်္သာတမြို့။
- ၂။ ဆရာတော် ဦးဇောတိက ဇေယျ မိတ်ဆွေကျောင်း အရွှေပိန္နဲကုန်းတိုက် ရန်ကုန်မြို့။
- ၃။ ဆရာတော် ဦးဝိသုတ ခေမာသီဝံ ကျောင်းတိုက် နတ်တလင်းမြို့။
- ၄။ ဆရာတော် အရှင်တိလောကသာရ ရွှေစာရုံကျောင်း ပေါင်းတလည်မြို့ ပြည်ခရိုင်။

ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် စရိယာပိဋကပါဠိတော် မြန်မာပြန်များပါဝင်သည့်

အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

(ဒုတိယအုပ်)

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

ထေရာပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ဒုတိယတွဲအကြောင်း

သုတ္တန္တပိဋက ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင်အပါဖြစ်သော အပဒါန်ပါဠိတော်တွင် ဗုဒ္ဓါပဒါန၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါန၊ ထေရာပဒါန၊ ထေရီပဒါနဟူသော အပိုင်းလေးပိုင်းရှိရာ ဗုဒ္ဓါပဒါန၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနဟူသောအပိုင်းနှစ်ပိုင်းနှင့် ထေရာပဒါန-လာ အသျှင်သာရိပုတြာမထေရ်အစ အသျှင်မဇ္ဈဒါယကမထေရ်အဆုံးရှိသော ရဟန္တာမထေရ်(၄၂၀)တို့၏ အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ္တိများကို ပဌမတွဲတွင် ထည့်သွင်းပုံနှိပ်ခဲ့ပါသည်။

ဤဒုတိယတွဲကား အသျှင်သင်္ကသမ္ပဇ္ဇကမထေရ်အစ အသျှင်ရဋ္ဌပါလမထေရ်အဆုံး ရဟန္တာ(၁၄၁)တို့၏ အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ္တိများကို ပြဆိုသောအပိုင်းများပါရှိသည့်အပြင် သုဗေဓာထေရီအစ ပေသလာထေရီအဆုံး ရဟန္တာထေရီ(၄၀)တို့၏ အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ္တိများကိုလည်း ထေရီအပဒါန်ဟူ၍ တခမ်းတနား ပြဆိုထားပါသည်။ ဤထေရာထေရီတို့၏ ပါရမီဖြည့်ရပုံစသည့် အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ္တိအကျယ်ကို ပဌမတွဲ ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်၌ ကြည့်ရှုကြပါကုန်။

ဤထေရာပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်ကျမ်း (ဒုတိယအုပ်)၌ ဖော်ပြပါရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အလွန်ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသော ငါးနှစ်အရွယ်မျှဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည့် အသျှင်စန္ဒနမာလိယမထေရ်၊ ခုနစ်နှစ်အရွယ်မျှဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြသည့် အသျှင်ကေဓမ္မသာဝနိယမထေရ်၊ အသျှင်ဉာဏထဝိကမထေရ်၊ အသျှင်ပုလိနထူပိယမထေရ်၊ အသျှင်တိကဏိကာရပုပ္ဖိယမထေရ်၊ အသျှင်ဗုဒ္ဓမလ္လပုတ္တမထေရ်နှင့် အသျှင်သီဝလိမထေရ်တို့၏အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်း အကျိုး အပြည့်အစုံကို အလွန်ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ဖတ်ရှုရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ပြင် ကြီးမားသော ကုသိုလ်သမ္ဘာရရှိပါလျက် တခုသောစစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဘဝတွင် စေတီတော်ကြီးကြီး ထည်ထားလိုသူတို့အား ဟန့်တား၍ သေးသေးတည်စေမိခဲ့သဖြင့် ပစ္စိမဘဝိက ရဟန္တာဘဝတွင် ဗုဒ္ဓသေးငယ် လူမလေးလော့က်စဖွယ်သောကိုယ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဝင်ရရှာသော အသျှင်လက္ခဏာဘဒ္ဒိယမထေရ်အကြောင်းကိုလည်း သံဝေဂရဖွယ် ဖတ်ရှုရပေဦးမည်။

အထူးအားဖြင့် သိမှတ်ဖွယ်ရာကောင်းလှသော သံပုံစေတီတည်ထားရသော အကျိုးတရားနှင့် သံပုံစေတီကိုတည်ထား၍ ပူဇော်ပုံ ပူဇော်နည်းများကိုပါ အသျှင်ပုလိနထူပိဒကမထေရ်၏ အပဒါန်၌ ပါရှိပေရာ ဗဟုသုတပွားများဖွယ်ရာ ဖတ်ရှုသင့် ဖတ်ရှုထိုက်လှပေ၏။

ထေရီအပဒါန်ဆိုင်ရာ အခန်းအပိုင်း၌လည်း ရှေးရဟန္တာမကြီးများအား ဆဲရေးရေရွတ်မိသဖြင့် ပစ္စိမဘဝတွင် ပြည့်ဘန်ဆာမဖြစ်လာရသော အခက်အခဲထေရီမအကြောင်းကို သံဝေဂ

အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ယူဖွယ်ရာတွေ့ရမည်ဖြစ်ပြီး ခေမာထေရီမကြီးကဲ့သို့ ပညာအထူးကြီးမားတော်မူသော ရဟန္တာမကြီးများ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကြီးကဲ့သို့ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ကြီးမားတော်မူသော ရဟန္တာမကြီးများအပြင် ဆက်တော်နုနယ် ခုနစ်နှစ်အရွယ်မျှဖြင့် ရဟန္တာမအဖြစ်သို့ ဆောက်တော်မူသွားကြသော ရဟန္တာမကလေးသုံးဦးအကြောင်းကိုလည်း အမျိုးသမီးတိုင်း အားကျနည်းယူဖွယ်ရာ တွေ့မြင်ဖတ်ရှုရပေဦးမည်။ ထိုထက်ကား မိန်းမဟူသည် ယောက်ျားလောက် ပညာဉာဏ်မကြီးကျယ် အရာရာတွင် အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်ရသည်ဟု ထင်မြင်သူများအဖို့ အချို့မိန်းမက ယောက်ျားထက် ပညာဉာဏ်ကြီးကျယ်၍ “အလုံးစုံသောအရာတို့၌ ယောက်ျားသည်သာ ပညာရှိသည်မဟုတ်၊ မိန်းမသည်လည်း လျင်မြန်စွာ အကျိုးကို ကြံစည်နိုင်သောပညာရှိ၏”ဟု အထူးပင်ချီးကျူးရသော မိန်းမတဦးအကြောင်းမှာ ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာထေရီ အပဒါန်၌ပါရှိပေရာ အမျိုးသမီးတို့အဖို့ အလွန်အားတက်ဖွယ်ရာ ကောင်းလှပေသည်။

ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်နှင့် စရိယာပိဋကပါဠိတော်များကိုလည်း ဤအပဒါန်ပါဠိတော် ဒုတိယတွဲ၌ပင် တပါတည်းတွဲ၍ပုံနှိပ်ထားသောကြောင့် ထိုဗုဒ္ဓဝံသနှင့် စရိယာပိဋကပါဠိတော်များ၏ အကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ္တိများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မှတ်သားဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့ကို ဤ၌ ဖတ်ရှု တွေ့မြင်ကြရမည် ဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝံသနှင့် စရိယာပိဋက

သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ဆရာမရှိ မိမိကိုယ်တိုင် သယမ္မဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်းကုန်စင် သိမြင်တော်မူသော တရားမင်းသခင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည် (၁) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အတွက် အားထုတ်တော်မမူသေးမီ ဆုတောင်းတော်မမူသေးမီကာလအတွင်း၌ သာမညသတ္တဝါ တဦးမျှသာလျှင် ဖြစ်တော်မူသေးသည်။ (၂) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အတွက် အားထုတ်မှု ဆုတောင်းမှု ပြုတော်မူသည့် အချိန်ကစ၍ “ဗောဓိသတ္တ” (=ဘုရားအလောင်းတော်)ဟူသော အမည်ကို ရတော်မူလေသည်။ (၃) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရတော်မူသည့်အချိန်ကစ၍ “ဗုဒ္ဓ” (=ဘုရား)ဟူသော အမည်ကို ရတော်မူလေသည်*။

ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော် (=ဗုဒ္ဓဝံသကျမ်းကြီး)နှင့် စရိယာပိဋကပါဠိတော် (=မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်၏ ကျင့်စဉ်ကျမ်းကြီး)တို့သည် ဗုဒ္ဓဂေါတမရှင်တော်ဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကိုးပါး တို့တွင် သုဂတ ဂုဏ်တော်ကြီးကို အထူးတလည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေသည့် ပါဠိတော်ကြီးများ ဖြစ်ပါသည်။ သုဂတဂုဏ်တော်၏ အနက်လေးချက်တို့တွင် အနက်အဓိပ္ပါယ် တပါးမှာမူကား “လေးသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်းထက်၌ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းဝယ် နိယတဗျာဒိတ် ပန်းကို ဆင်မြန်းပန်ဆင်တော်မူသည့် အချိန်ကစ၍ မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်အထိ သမ္မာပဋိပတ် ကောင်းမွန်သည့် အကျင့်မြတ်ဖြင့် သတ္တလောကကြီးတခုလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပြုတော် မူလျက် ကိုယ်တော်တိုင် (သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ အတ္တကိလမတာ နုယောဂတည်းဟူသော)အယုတ်တရားများသို့ မလားမကပ် မစပ်မနွယ်ဘဲ တင့်တယ်ကောင်းမွန်စွာ

* ယာဝ ဗောဓိဉာဏတ္ထာယ န ဝါယမတိ ပဏိဓာနံ န ကရောတိ၊ တာဝ သက္ခောတွေဝ သမံ ဂစ္ဆတိ၊ ယတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိဉာဏတ္ထာယ ဝါယမတိ ပဏိဓာနံ ကရောတိ၊ တဒါ ဗောဓိသက္ခော နာမ ဟောတိ၊ သော ယဒါ ဗောဓိဉာဏံ ပဋိလဘာတိ၊ တဒါ ဗုဒ္ဓေါ နာမ ဟောတိ။

ကြွရောက်တော်မူသော အကြောင်းကြောင့် သုဂတမည်တော်မူ၏”ဟူ၍ ဖြစ်ပေရာ ယင်းသုဂတ ဂုဏ်တော်နက်ကို ဤဗုဒ္ဓဝင်နှင့် စရိယာပိဋကပါဠိတော် မြန်မာပြန်ကျမ်းကြီးက ထင်ရှားစေပေ လိမ့်မည်။

ထိုမျှမက ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်သည် ဒီပင်္ကရာစသော ရှေးဘုရားရှင်တို့၏ အဋ္ဌပ္ပတ္တိတို့ကိုလည်း ပြဆိုထားသည့် ပါဠိတော်ကျမ်းမြတ်တစ်ဆူ ဖြစ်ပါပေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်နှင့်စရိယာပိဋကတို့ကို ဟောတော်မူသည့်အကြောင်း ဌာနနှင့် ကာလ

ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားသည် ဘုရားအဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူပြီးနောက် ပဌမဝါကို ဗာရာဏသီ ပြည် မိဂဒါဝုန်တော၌၎င်း ဒုတိယဝါကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌၎င်း ၊ သီတင်းသုံးတော်မူပြီးလျှင် ခမည်း တော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ အကြိမ်ကြိမ် ပင့်လျှောက်ချက်အရ ဖွားမြင်တော်မူရာ ဇာတိမြေ ဖြစ်သော ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူလေသည်။

ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူပြီးနောက် နိဂြောဓာရုံဥယျာဉ်တော်၌ ရဟန္တာ အရှင် မြတ်ပေါင်း နှစ်သောင်းမျှ ခြံရံကာ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

ထိုအခါ သာကီဝင်မင်းတို့သည် ခက်ထန်သော မာန်မာနရှိကြသူများ ဖြစ်ကြသည့်အတိုင်း “သိဒ္ဓတ်မင်းသားသည် အသက်အရွယ်အားဖြင့် ငါတို့အောက် ငယ်လှပေ၏၊ ငါတို့ တူမျှသာ ဖြစ်ပေ၏၊ ငါတို့ သားမျှသာ ဖြစ်ပေ၏၊ ငါတို့ ညီမျှသာ ဖြစ်ပေ၏”ဟု သဘောထားကြကာ မင်းသားငယ် မင်းသမီးငယ်များကိုသာ ရှိခိုးဦးခိုက်စေပြီးလျှင် မိမိတို့မှာမူကား ပရိသတ်၏ အစွန့်အဖျား နောက်ဖက်မှ ထိုင်ကြကာ ရှိခိုးဦးခိုက်မှုကို မပြုဘဲ နေကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားသည် ထိုသူတို့မာန်မာနကျိုး၍ရှိခိုးကြစေရန် အဘိညာဉ်၏အခြေဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားတော်မူပြီးနောက် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်တော်မူကာ သာကီဝင်မင်းတို့၏ ဦးခေါင်း၌ ဘဝါးမြေမွန်ကိုကြသကဲ့သို့ပြု၍ ရေအစုံ မီးအစုံစသော ယမိုက်ပြာဠိဟာကို ပြတော်မူ လေသည်။ ထိုသို့သော အံ့ဖွယ်ကိုမြင်ကြရသောအခါ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကိုယ်တိုင် သားတော်ကို (သုံးကြိမ်မြောက် ရှိခိုးသည့်အဖြစ်) ရှိခိုးတော်မူလေသော် သာကီဝင်အပေါင်းတို့ သည် တဦးမကျန် ရှိခိုးကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ကိုဟောကြားတော်မူခြင်း

ထိုအခါ အရှေ့အနောက် စကြဝဠာတိုက်တသောင်းကို ကျော်လွန်သည့် ရတနာစင်္ကြံတော် ကြီးကို ဖန်ဆင်းတော်မူကာ လူးလာ စုန်ဆန် အဖန်ဖန်ကြွတော်မူ၍ တရားတော်ကို ဟောကြား တော်မူလေသည်။ ဤသို့သော အခြင်းအရာအားလုံးကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူနေသည့် လကျာတော်ရံ အသျှင်သာရိပုတြာ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဖူးမြင် တော်မူလေရာ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အတုလထွတ်တင် ဘုရားရှင်၏ ဖြစ်စဉ်ကျင့်ထုံး အားလုံးမကျန် ဟောပါရန်ကို တောင်းပန် လျှောက်ထားရပါမူ ကောင်းပေမည်တကား”ဟု အကြံရတော်မူကာ နောက်ပါ ရဟန်းတော်ငါးရာတို့နှင့်အတူ ဘုရားရှင်ရှိရာသို့ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာတော်မူ

၁။ ရာဇဂြိုဟ်၌ ဒုဘိယဝါဆိုတော်မူမီ ကပိလဝတ်သို့ ကြွတော်မူသည်ဟုလည်း ဝါဒကွဲရှိသည်။

အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ပြီးလျှင် တည်ခြင်း ငါးမျိုးဖြင့် ရှိခိုးတော်မူလျက် “ကိဒိသော တေ မဟာဝီရ၊ အဘိနီဟာရော နရတ္ထမ” စသော ဂါထာတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ ဆုတောင်းတော်မူခဲ့ပုံ ပါရမီဖြည့်တော်မူခဲ့ပုံ စသည်တို့ကို ဟောကြားတော်မူပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထား တောင်းပန်တော်မူလေသည်။

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားသည်လည်း ရတနာ စကြံတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူလျက်ပင် လျှင်လကျာရံအကျော်သားတော်ကြီး အသျှင်သာရိပုတြာကို မျက်မှောက် သက်သေ ပြုတော်မူ၍ လူပရိသတ်အပေါင်းနှင့်တကွ စကြဝဠာတိုက်တသောင်းရှိ နတ်ဗြဟ္မာတို့အား ကိုယ်တော်မြတ် ၏ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝ ဘုရားအာနုဘော်ကို ပြကာ “ဗုဒ္ဓဝံသ” ဘုရားနွယ်လာ မဟာသမိုင်းတော်ကြီးကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူသည့် ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်ကြီး၌ (ပေယျာလများကိုပါ ထုတ်ဖော်ခဲ့ပါလျှင်) ဂါထာပေါင်း ၁၄၅၈-မျှ ရှိလေသည်။

ဤသို့ ဟောကြားတော်မူရင်းအတိုင်းဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ဤ အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်(ဒုတိယအုပ်)၌ ဖတ်ရှုကြရပေမည်။ အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ဆိုရေးသား ချက် ဗုဒ္ဓဝင်တော်ကြီးကိုကား ဗုဒ္ဓသာသနာ့အဖွဲ့မှ ရိုက်နှိပ်ပြီးဖြစ်သော နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာ့ မဟာဗုဒ္ဓဝင်အတွဲများ၌ အပြည့်အစုံ ကြည့်ရှု ကြည့်ညှိနိုင်ကြပေသည်။

[ထို ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်ကြီး၏ အဖွင့် မဓုရတ္ထဝိလာသိနီ မည်သော အဋ္ဌကထာပါဠိကို ဓမ္မဒီပ(အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း)စောဠတိုင်း(=ချိုလာနိုင်ငံ)တမ္ဗပဏ္ဍိမြစ်ဥရဂမြို့တွင် ဖွားမြင် တော်မူသည့် အသျှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တသည် ကဏ္ဍဒါသဥပါသကာ၏ ကောင်းမှုဖြစ်သော ကာဝီရ- ပဋနဆိပ်ကမ်းကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် ရေးသားပြုစုတော်မူလေသည်။

အဆိုပါ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၏အဖွင့် ဗုဒ္ဓဝင်ဋီကာပါဠိကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၁၁-ခုနှစ်၌ အရှင်သောဘိတမည်သော အသျှင်မြတ်က ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော် နိဿယဟောင်းကို ကုန်းဘောင်ခေတ် နောင်တော်ကြီးမင်း (၁၁၂၂-၂၅)လက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့ တောရနေ အသျှင်သဒ္ဓမ္မဇောတ ရေးသားပြုစုတော်မူလေ သည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော် နိဿယသစ်တစောင်ကို အမရပူရ ပဌမ မြို့တည် နန်းတည် ဘိုးတော် ဘုရား(၁၁၄၃-၈၁) လက်ထက် ပြာသာဒ်ကျောင်းဆရာတော် သုဓမ္မာဘိသိရိဓဇမဟာဓမ္မ ဓာဓကုရ အသျှင်သာရဒဿီ ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်နိဿယသစ်တစောင်ကို ကဝိနွာဘိဝံသ စသော တံဆိပ်တော်နှစ်ထပ်ရ ပင်းဆရာတော်ကလေး ဦးလွမ်းပြေ ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်နိဿယသစ်တစောင်ကို ၁၂၇၃-ခုနှစ်တွင် မော်ပီမြို့ အရွှေ ရွှေပြည် ညောင်တောရ အသျှင်ဥတ္တရာဇီဝထေရ် ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်နိဿယသစ်တစောင်ကို ၁၂၈၈-ခုနှစ် မန္တလေးမြို့ မိုးထိတိုက် ကျောက် စာကြပ်ဆရာတော် အသျှင်ဇာဂရမဟာထေရ် ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။

မရုတ္တပကာသနီခေါ် ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်၏ သီဟိုဠ်ဘာသာပဒတ္တဗျာချာနိဿယတစောင်ကို သာသနာ ၂၄၃၃-ခု(သက္ကရာဇ် ၁၂၅၁-ခု)၌ သီဟိုဠ်ကျွန်း သေလဗိမ္ဗာရာမ ဝိဟာရနေ အသျှင်သီလက္ခန္ဓသည် ၂၄-ရက်နှင့်အပြီး ပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာနိဿယကို ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည် ဘကြီးတော်ဘုရား (၁၁၈၁-၉၉)လက်ထက် အာဒိစ္စဝံသာဘိဇေ မဟာဓမ္မရာဇဂုရုတံဆိပ်တော်ရ ပဌမငါးခုန့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားပြုစုတော်မူလေသည်။

ဤမှတ်ပါး ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ကို အမှီပြု ရေးသားစီရင်တော်မူကြသည့် စကားပြေ ကဗျာ အဖြာဖြာတို့ကား လွန်စွာပင် များပြားလှပါပေသည်။]

စရိယာပိဋကကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

ဤသို့ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်ကြီးကို ကြားနာရပြီးနောက် အသျှင်သာရိပုတြာ မဟာထေရ်မြတ်ကြီးသည် “ဗုဒ္ဓဝင်တော်ကြီး၌ ကြားနာရသည့် မြတ်စွာဘုရား၏ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တို့သည်ကား အတိုင်းမသိ ကြီးမားပြန့်ကျယ်လှပါပေ၏။ ထိုဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်သည့် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း ပါရမီတရားအပေါင်းတို့သည်ကား အလွန် အာနုဘော် ကြီးပါပေစွ၊ ထိုပါရမီတရားတို့ကို ဘဝပေါင်း အဘယ်မျှ ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးခဲ့ရပြီး အဘယ်ကဲ့သို့ ရင့်ကျက်ပြည့်စုံသည့် အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ရပါသနည်း၊ ထိုအကြောင်းကို ဤနေရာ၌ ငါမေးမြန်းလျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားမိန့်မြှောက်တော်မူခဲ့ပါလျှင် လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ အာနုဘော်တော်သည် ပိုမိုထင်ရှားတော်မူပေလတ္တံ့” ဟု ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းတော်မူပြီးလျှင် “ရွှေဘုန်းတော် သခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဤဘုရားဖြစ်ကြောင်း ပါရမီတရားအပေါင်းကို ဘဝပေါင်း အဘယ်မျှကြာအောင် ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးတော်မူခဲ့ရပါသနည်း၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ရင့်ကျက်ပြည့်စုံသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ရပါသနည်း” ဟု မေးလျှောက်ခဲ့လေသည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရတနာစကြာတော်ကြီး၌ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေတော်မူလျက် ယုဂန္ဓါရ်တောင်ထိပ်မှ ထွက်သစ်စဖြစ်သော နေလှလင်ကဲ့သို့ တင့်တယ်စွာ သီတင်းသုံးတော်မူရာမှ “သားတော်ကြီး သာရိပုတြာ ငါ၏ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်း ပါရမီတရားတို့သည် ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေတော်၌ မိမိကိုယ်ကို တံတားပမာပြုကာ ဆုတောင်းဆောက်တည်ခဲ့သည်မှအစ ပြု၍ မပြတ် အလေးအမြတ်ပြုလျက် အားထုတ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အလုံးစုံသော ကပ် ကမ္ဘာတို့၌ တဘဝထက် တဘဝ တဇာတိထက် တဇာတိ ရင့်ကျက်ပြည့်စုံ၍ လာခဲ့ပေသည်။ ဤ ဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ကား ဤမည် ဤမည်သော ဘဝဇာတ် ဘဝဇာတ်တို့၌ ထိုပါရမီတရားတို့သည် အထူးသဖြင့် ရင့်ကျက်ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့လေကုန်ပြီ” ဟု နိဒါန်းသွယ်တော်မူကာ ဒုတိယဗုဒ္ဓါပဒါန်ဟု အမည်တပ်အပ်သည့် ဤစရိယာပိဋကပါဠိတော်ကြီးကို ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။

(အပရေဆရာတို့ကား နတ် လူ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ရတနာစကြာတော်၌ စကြာကြွတော်မူပြီးနောက် နိဂြောဓာရုံ ကျောင်းတော်သို့ သက်ကြွတော်မူကာ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံတော်မူလျက် ခင်းထားအပ်သော ဘုရားနေရာတော်၌ ထိုင်တော်မူပြီးလျှင် အထက်၌ ပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း အသျှင်သာရိပုတြာ၏ မေးလျှောက်ချက်ဖြင့် စရိယာပိဋကပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူ၏ဟု ဆိုကြလေသည်။)

အပဒါနိပါဠိတော် မြန်မာပြန်

စရိယာပိဋကနှင့် ပါရမီတော်များ

ပါရမီတော်တို့သည် ဒါနပါရမီ သီလပါရမီ နေက္ခမ္မပါရမီ ပညာပါရမီ ဝီရိယပါရမီ ခန္တီပါရမီ သစ္စာပါရမီ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ မေတ္တာပါရမီနှင့် ဥပေက္ခာပါရမီဟူ၍ ၁၀-ပါးရှိရာ တပါးတပါး၌ ရိုးရိုး ကျင့်စဉ်အတိုင်း ဖြည့်ကျင့်ရသောပါရမီ ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းကို စွန့်လွှတ်၍ ဖြည့်ကျင့်ရသော ဥပပါရမီနှင့် အသက်ကိုပင် စွန့်လွှတ်၍ ဖြည့်ကျင့်ရသော ပရမတ္ထပါရမီဟူ၍ သုံးပါးစီ ပြားသောကြောင့် သုံးပါးဆယ်လီ ပါရမီတော် သုံးဆယ်ရှိပေသည်။

ထိုပါရမီတရားတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ဤစရိယာပိဋက၌ပါရှိသော အကိတ္တိပုဏ္ဏား သင်္ခပုဏ္ဏား စသော ဘဝတို့၌ကဲ့သို့ ဒါနပါရမီ(ရိုးရိုး)ကို ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သော ဘဝတို့ကား အတိုင်း အရှည် အရေ အတွက် မည်သည်ပင် မရှိတော့ပေ။ ထို့ပြင် သိဝိမင်းကြီးဘဝစသည်တို့၌ မျက်လုံးကဲ့သို့သော အင်္ဂါကြီးငယ်ကို စွန့်လှူခြင်းစသည့် ဒါနဥပပါရမီဖြည့်ကျင့်ခဲ့သော ဘဝတို့သည်လည်း များပြား လှစွာ၏။ ယုန်မင်းဘဝ၌မူကား မိမိကိုယ်ကို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အသားဟင်းလျှာအလို့ငှါ မီးပုံ ကြီးအတွင်းသို့ ခုန်ဆင်းခဲ့သည်အထိ အတ္တပရိစ္စာဂခေါ် ကိုယ်နှင့်အသက်ကို မငဲ့မကွက် စွန့်လှူခဲ့ လေသည်။ ယင်း ပါရမီကိုကား ဒါနပရမတ္ထပါရမီဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပေသည်။

စမ္ပေယျနဂါးမင်း ဘူရိဒတ်နဂါးမင်းစသော ဘဝတို့၌ကဲ့သို့ သီလပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်သောဘဝ တို့သည်လည်း အတိုင်း အရှည် အရေ အတွက် မရှိ၊ အထူးအားဖြင့် သင်္ခပါလဇာတ်၌ သီလ- ပရမတ္ထပါရမီကို အံ့ဖွယ်သရဲ ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့ပုံများကို ဤ စရိယာပိဋက၌ တွေ့မြင် ဖတ်ရှုရ ပေမည်။ ဤသို့လျှင် စူဠသုတသောမဇာတ် သေနကပဏ္ဍိတဇာတ် မဟာဇနကဇာတ် ခန္တီဝါဒီ ဇာတ် တေမိယကုမာရဇာတ် မဟာသုတသောမဇာတ် သုဝဏ္ဏသာမဇာတ် မဟာလောမဟံသ ဇာတ်တို့၌ ရိုးရိုး နေက္ခမ္မ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ခန္တီ၊ အဓိဋ္ဌာန်၊ သစ္စာ၊ မေတ္တာနှင့် ဥပေက္ခာပါရမီတို့ထက် လွန်ကဲသော နေက္ခမ္မပရမတ္ထပါရမီစသည့် ပရမတ္ထပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့ပေသည်။

ထိုပါရမီတရားတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ပုံဇာတ်တော်တို့အနက် ဤစရိယာပိဋကပါဠိတော်(မြန်မာပြန်) ၌ ဒါန သီလ နေက္ခမ္မ အဓိဋ္ဌာန် သစ္စာ မေတ္တာနှင့် ဥပေက္ခာပါရမီဖြည့်ကျင့်ပုံတို့ကို ဖော်ပြထား လေသည်။ ဒါနပါရမီဆိုင်ရာ၌ ဇာတ်တော်ပေါင်း ၁၀-ဇာတ် (ပဌမဝဂ် တဝဂ်လုံး)၊ သီလပါရမီ ဆိုင်ရာ၌ ဇာတ်တော်ပေါင်း ၁၀-ဇာတ် (ဒုတိယဝဂ် တဝဂ်လုံး)နှင့် နေက္ခမ္မပါရမီဆိုင်ရာ၌ ဇာတ် တော် ၅-ဇာတ်၊ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီဆိုင်ရာ၌ ဇာတ်တော် ၁-ဇာတ်၊ သစ္စာပါရမီဆိုင်ရာ၌ ဇာတ်တော် ၆-ဇာတ်၊ မေတ္တာပါရမီဆိုင်ရာ၌ ဇာတ်တော် ၂-ဇာတ်နှင့် ဥပေက္ခာပါရမီဆိုင်ရာ၌ ဇာတ်တော် ၁-ဇာတ်အားဖြင့် ပါရမီ ၅-မျိုးအတွက်(တတိယဝဂ်၌) စုစုပေါင်း ဇာတ်တော် ၁၅-ဇာတ် ပါဝင် လေသည်။

ဤ၌ ဒါနပါရမီဆိုင်ရာ ဇာတ်တော်၊ သီလပါရမီဆိုင်ရာ ဇာတ်တော်ဟု ဆိုသည်မှာ အထူးပြု၍ ဟောတော်မူရာ ပါရမီတော်ကိုသာ စွဲမှတ်၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်ရာ စင်စစ်အားဖြင့်မူ ဇာတ်တော် တိုင်းတွင် ပါရမီ ၁၀-ပါးလုံးပင် ထိုက်သင့်သလို ပါရှိသည်ချည်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

သို့သော် မှတ်သားထားသင့်သောအချက်မှာ ဤစရိယာပိဋကပါဠိတော်၌ ပညာပါရမီ ဝီရိယ- ပါရမီနှင့် ခန္တီပါရမီ ဤပါရမီ ၃-ပါးဆိုင်ရာဇာတ်တော်များမပါရှိခဲ့ပေ။ အဘယ်ကြောင့် ဤပါရမီ ၃-ပါးဆိုင်ရာ ဇာတ်တော်များ မပါရှိကြောင်း အဋ္ဌကထာကလည်း ဖွင့်ပြမထားခဲ့သဖြင့် အတိ

အကျ သိခွင့် မရှိဟု ဆိုရပေမည်။ ပညာပါရမီ ဝီရိယပါရမီနှင့် ခန္တီပါရမီတော်တို့မှာ ဒါန သီလ စသော ပါရမီတော်တို့တွင် မပါလျှင် မပြီး ပါနိုင်သော ပါရမီတော်ချည်းပင် ဖြစ်သဖြင့် အထူး ဟောတော်မမူခဲ့လေသလော မသိ။ ဤစရိယာပိဋကပါဠိတော်၌ မပါရှိခဲ့သည်ကိုကား အထူး သတိ ချပ်၍ မှတ်သားဖွယ်ရာပင် ဖြစ်ပေသည်။

စရိယာပိဋကနှင့် ဇာတ်ပါဠိတော်

ဤစရိယာပိဋကပါဠိတော်၌ ပါဝင်သော ဇာတ်တော် ၃၅-ဇာတ်မှာ ဇာတ်ပါဠိတော်(၅၅၀-ခေါ် သောဇာတ်များ)၌ ပါဝင်သော ဇာတ်တော်များပင် ဖြစ်ပေ၏။ သို့ပင် ဖြစ်လင့်ကစား တဇာတ် တော်တည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း အချိန်ကာလ ဟောတော်မူရာဌာန အကြောင်း နိဒါန်း စသည် ကွာခြားသကဲ့သို့ပင် ဟောတော်မူပုံ အခြင်းအရာချင်းလည်း မတူပေ။

စရိယာပိဋကပါဠိတော်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဝါတော်နှစ်ဝါရ ဘုရားဖြစ်တော်မူမ အချိန်တွင် ကပိလဝတ်ပြည်၌(ရွှေပိုင်းတွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း)အသျှင်သာရိပုတြာ မေးမြန်း လျှောက်ထား ချက်အရ ဟောတော်မူခဲ့၏။ ဇာတ်ပါဠိတော်လာ ဇာတ်တော်များကား ဘုရားဖြစ်တော်မူသည်မှ စ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မမူမီအတွင်း ထိုထိုအရပ် ထိုထိုအကြောင်း နိဒါန်းတို့ကြောင့် ထိုက်သင့် သလို ချဲ့ထွင်ဟောပြတော်မူခဲ့သော ဇာတ်တော်များဖြစ်ပေသည်။

သာကေအနေဖြင့် ဤစရိယာပိဋကပါဠိတော်မှ အဦးဆုံးဖြစ်သော အကိတ္တိဇာတ်ကို ကြည့်ရှု နိုင်ပေသည်။ ဤ၌ အကိတ္တိဇာတ်ပုံသဏ္ဌာန်မှာ မြတ်စွာဘုရားသည် အသျှင်သာရိပုတြာအား မိမိ အကိတ္တိရသေ့ဖြစ်စဉ်က တွေ့ကြုံရပုံ ဒါနပါရမီဖြည့်ကျင့်ရပုံကို ရိုးရိုးကလေး ဟောပြသွားလေသည်။ ဇာတ်ပါဠိတော်တွင်ကား ဤကဲ့သို့မဟုတ်ပေ။ ဤအကိတ္တိဇာတ်ကို ဇာတ်ပါဠိတော် တေရသက နိပါတ်၌ တွေ့ရှိနိုင်၏။ ဇာတ်ပါဠိတော်လာ အကိတ္တိဇာတ်ကား မြတ်စွာဘုရားဝါတော်နှစ်ဆယ်ကျော် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူချိန် သာဝတ္ထိပြည်၌ အလှူရှင်တဦးကို အကြောင်းပြု၍ အနုမောဒနာတရား ဟောတော်မူရာတွင် ဟောပြတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဟောတော်မူသည့် ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အချင်းချင်း စကားဆိုဟန်တို့ဖြင့် ဇာတ်တော်များ ဟောရိုး အတိုင်း ဟောထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့ပြင်လည်း ဤစရိယာပိဋကပါဠိတော်၌ ဝေဿန္တရာဇာတ်ကို ဂါထာ ၅၇-ဂါထာမျှဖြင့် ဒါန ပါရမီသဘော ပေါ်လွင်အောင် အကျဉ်းသာမည ရိုးရိုးကလေးသာ ဟောပြခဲ့သော်လည်း ဇာတ် ပါဠိတော် မဟာနိပါတ်၌မူ ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကို ဂါထာပေါင်း ၉၈၅-ဂါထာတို့ဖြင့် အဆန်း တကြယ် ဟောကြားထားခဲ့လေသည်။ အချုပ်မှာ ဤစရိယာပိဋကပါဠိတော်၌ ဇာတ်တော် ဟောရိုးအတိုင်းမဟုတ်ဘဲ ပါရမီဖြည့်ပုံသဘော ပေါ်လွင်ရုံမျှသာ ပါရမီတော်အစဉ်အတိုင်း(ပညာ ဝီရိယ ခန္တီမှ တပါး)ရိုးရိုးကလေး လိုရင်းကိုချုပ်၍ ဟောပြတော်မူခဲ့၍ ဇာတ်ပါဠိတော်၌ကား အကြောင်းနိဒါန်းအားလျော်စွာ သိုင်းဝိုင်းချဲ့ထွင် တန်ဆာဆင်၍ နာချင်စဖွယ် ဟောပြတော် မူကြောင်း ခွဲခြားမှတ်သားထားသင့်ပေသည်။

ယင်းသို့ လကျာတော်ရံ အဂ္ဂသာဝကကြီး အသျှင်သာရိပုတြာ တောင်းပန်လျှောက်ထားသဖြင့် ကပိလဝတ်ပြည် နိဂြောဓာရုံဥယျာဉ်တော်၌ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့အလယ် ပြာဠိဟာပွဲတွင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားအပ်သော ဗုဒ္ဓဝံသနှင့် စရိယာပိဋကပါဠိတော်တို့၏ မြန်မာ

အပဒါန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ပြန် ကျမ်းကြီးနှစ်ဆူကို ထေရာ ထေရီ အပဒါန်မြန်မာပြန်များနှင့်တူ၍ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ ဆိုင်ရာ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ နိဿယတို့နှင့်၎င်း မြန်မာဝေါဟာရဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန် များနှင့်၎င်း ညှိနှိုင်းကာ အပိုအလိုမရှိ ပြေပြစ်စွာ မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုထားပေသည်။

ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါအရသာ၊ အနက်အရသာ နှစ်ဖြာပြည့်စုံသည့် ဤဗုဒ္ဓဝင်နှင့် စရိယာပိဋကပါဠိ တော်မြန်မာပြန်များကို ပါဠိဘာသာကို မလေ့လာ မတတ်ကျွမ်းသည့် သူတော်စင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ လေ့လာတိုးပွား အကျိုးများနိုင်ကြစေရန် နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသတည်း။

[စာဖတ်သူ ကလျာဏအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ အလွယ်တကူ သိမှတ်ကြစေခြင်းငှါ ဂေါတမရှင်တော်ဘုရားအလောင်း (နိယတဗျာဒိတ်ရသည့် အချိန်က စ၍) ဆုတောင်းဆုယူ ပြုခဲ့သည့် ဘုရား ၂၄-ဆူတို့၏စာရင်းကို ပါရမီဖြည့်ရာကာလ ပွင့်တော်မူသည့်ကမ္ဘာ စသည် တို့နှင့်တကွ တဖက်တွင်/ဇယားကွက်ဖြင့် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်]။

ဗုဒ္ဓဝင်အချုပ်စာယား

ဘုရားဘွဲ့တော်	၁-ဒီပင်္ကရာ	၂-ကောဏ္ဍည*	၃-မင်္ဂလ*
၁-ကမ္ဘာအမည်	သာရမဏ္ဍ	သာရ	သာရမဏ္ဍ
၂-ကမ္ဘာအရေအတွက်	၄-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်	၃-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်	၂-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်
၃-ပြည်တော်	ရမ္မာဝတီ	ရမ္မာဝတီ	ဥတ္တရ
၄-ခမည်းတော်	သုဒ္ဓေဝ	သုနန္ဒ	ဥတ္တရ
၅-မယ်တော်	သုမေဓာ	သုဇာတာ	ဥတ္တရ
၆-ပြာသာဒ်သုံးဆောင်ဟံသ၊ ကောဉ္ဇ၊ မယူရ		သုစိ၊ သုရုစိ၊ သုဘ	ယသဝါ၊ ရုစိမာ၊ သိရိမာ
၇-မိဖုရား	ပဒုမာ	ရုစိဒေဝီ	ယသဝတီ
၈-သားတော်	ဥသဘက္ခန္ဓ	ဝိဇီတသေန	သီဝလ
၉-စည်းစိမ်စံနှစ်	၁-သောင်း	၁-သောင်း	၉-ထောင်
၁၀-နိက္ခမယာဉ်	ဆင်ယာဉ်	ရထားယာဉ်	မြင်းယာဉ်
၁၁-ဒုက္ကရစရိယာ	၁၀-လ	၁၀-လ	၈-လ
၁၂-ဗောဓိပင်	ညောင်ကြတ်ပင်	နပဲပင်	ကံ့ကော်ပင်
၁၃-လကျိာရံထေရ်	သုမင်္ဂလ	ဘဒ္ဒ	သုဒ္ဓေဝ
၁၄-လက်ဝဲရံထေရ်	တိဿ	သုဘဒ္ဒ	ဓမ္မသေန
၁၅-အလုပ်အကျွေး	သာဂတ	အနုရုဒ္ဓ	ပါလိတ
၁၆-လကျိာရံထေရီမ	နန္ဒာ	တိဿာ	သီဝလာ
၁၇-လက်ဝဲရံထေရီမ	သုနန္ဒာ	ဥပတိဿာ	အသောကာ
၁၈-ဉာဏ်တော်	အတောင်-ဂဝ	ဂဂ-တောင်	ဂဂ-တောင်
၁၉-အသက်တမ်း	အနှစ် ၁-သိန်း	အနှစ် ၁-သိန်း	အနှစ် ၉-သောင်း
၂၀-စေတီအမြင့်	၃၆-ယူဇနာ	၇-ယူဇနာ	ယူဇနာ-၃၀
၂၁-ဘုရားအလောင်း	သုမေဓာရသေ့	ဝိဇီတာဝီစကြာမင်း	သုရုစိပုဏ္ဏား
၂၂-ပါရမီဖြည့်စုံရာကာလ		၁၆-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ တသိန်း	၁၆-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ တသိန်း

ဘုရားတွဲတော်	၄-သုမန	၅-ရေဝတ	၆-သောဘိတ*
၁-ကမ္ဘာအမည်	သာရမဏ္ဍ	သာရမဏ္ဍ	သာရမဏ္ဍ
၂-ကမ္ဘာအရေအတွက်	၂-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်	၂-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်	၂-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်
၃-ပြည်တော်	မေခလ	သုဓညဝတီ	သုဓမ္မ
၄-ခမည်းတော်	သုဒတ္တ	ဝိပုလ	သုဓမ္မ
၅-မယ်တော်	သိရိမာ	ဝိပုလာ	သုဓမ္မာ
၆-ပြာသာဒ်သုံးဆောင်	စန္ဒ, သုစန္ဒ, ဝဋ်သ	သုဒဿန, ရတနဂ္ဂိ, အာဝေဠ	ကုမုဒ, နာဠိန, ပဒုမ
၇-မိဖုရား	ဝဋ်သိကာ	သုဒဿနာ	မဏိလာ
၈-သားတော်	အနုပမ	ဝရုဏ	သီဟ
၉-စည်းစိမ်စံနှစ်	၉-ထောင်	၆-ထောင်	၉-ထောင်
၁၀-နိက္ခမယာဉ်	ဆင်ယာဉ်	ရထားယာဉ်	ပြာသာဒ်ယာဉ်
၁၁-ဒုက္ကရစရိယာ	၁၀-လ	၇-လ	၇-ရက်
၁၂-ဗောဓိပင်	ကံ့ကော်ပင်	ကံ့ကော်ပင်	ကံ့ကော်ပင်
၁၃-လကျောရံထေရ်	သရဏ	ဝရုဏ	အသမ
၁၄-လက်ဝဲရံထေရ်	ဘာဝိတတ္ထ	ဗြဟ္မဒေဝ	သုနေတ္ထ
၁၅-အလုပ်အကျွေး	ဥဒေန	သမ္ဘဝ	အနောမ
၁၆-လကျောရံထေရီမ	သောဏာ	ဘဒ္ဒါ	နက္ခလာ
၁၇-လက်ဝဲရံထေရီမ	ဥပသောဏာ	သုဘဒ္ဒါ	သုဇာတာ
၁၈-ဉာဏ်တော်	အတောင်-၉၀	အတောင်-၈၀	၅၈-တောင်
၁၉-အသက်တမ်း	အနှစ် ၉-သောင်း	အနှစ် ၆-သောင်း	အနှစ် ၉-သောင်း
၂၀-စေတီအမြင့်	၄-ယူဇနာ	စေတီအများ	စေတီအများ
၂၁-ဘုရားအလောင်း	အတုလနဂါးမင်း	အတိဒေဝပုဏ္ဏား	သုဇာတပုဏ္ဏား
၂၂-ပါရမီဖြည့်စုံကာလ			၄-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ တသိန်း

ဗုဒ္ဓဝင်အချုပ်ဇယား

၉၅

၁-ဘုရားဘွဲ့တော်	၂-အနာမသမ္ဘိ*	၃-ပဗ္ဗ	၄-နာရဒ*
၁-ကမ္ဘာအမည်	ဝရ	ဝရ	ဝရ
၂-ကမ္ဘာအရေအတွက်	၁-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်	၁-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်	၁-သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ တသိန်းထက်
၃-ပြည်တော်	စန္ဒဝတီ	စမ္မက	ဓဉ္ဇဝတီ
၄-ခမည်းတော်	ယသဝါ	အသမ	သုဒေဝ
၅-မယ်တော်	ယသောဓရာ	အသမာ	အနောမာ
၆-ပြာသာဒ်သုံးဆောင်	သိရီ၊ ဥပသိရီ၊ ဝဇု	နန္ဒုတ္တရ၊ ဝသုတ္တရ၊ ယသုတ္တရ	ဇိတ၊ ဝိဇိတ၊ အဘိဓမ္မာ
၇-မိဖုရား	သိရိမာ	ဥတ္တရာ	ဝိဇိတသေနာ
၈-သားတော်	ဥပဝါဏ	ရမ္မ	နန္ဒုတ္တရ
၉-စည်းစိမ်စံနှစ်	၁-သောင်း	၁-သောင်း	၉-ထောင်
၁၀-နိက္ခမယာဉ်	ရွှေထမ်းစင်ယာဉ်	ရထားယာဉ်	ခြေကျင်
၁၁-ဒုက္ကရစရိယာ	၁၀-လ	၈-လ	၇-ရက်
၁၂-ဗောဓိပင်	ဖောက်ကြံ့ပင်	ကြောင်လျှာပင်	ကြောင်လျှာကြီးပင်
၁၃-လက်ျာရံထေရ်	နိသဘ	သာလ	ဘဒ္ဒသာလ
၁၄-လက်ဝဲရံထေရ်	အနောမ	ဥပသာလ	ဝိဇိတဗိတ္တ
၁၅-အလုပ်အကျွေး	ဝရုဏ	ဝရုဏ	ဝါသေဋ္ဌ
၁၆-လက်ျာရံထေရီမ	သုန္ဒရီ	ရာဇာ	ဥတ္တရာ
၁၇-လက်ဝဲရံထေရီမ	သုမနာ	သုရာဇာ	ဖဂ္ဂုနီ
၁၈-ဉာဏ်တော်	၅၀-တောင်	၅၀-တောင်	၈၀-တောင်
၁၉-အသက်တမ်း	အနှစ် ၁-သိန်း	အနှစ် ၁-သိန်း	အနှစ် ၉-သောင်း
၂၀-စေတီအမြင့်	၂၅-ယူဇနာ	စေတီအများ	၄-ယူဇနာ
၂၁-ဘုရားအလောင်း	ဘိလူးစစ်သူကြီး	ခြင်္သေ့မင်း	ရသေ့ရဟန်း
၂၂-ပါရမီဖြည့်ရာကာလ	၁၆-သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ တသိန်း		၄-သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ တသိန်း

ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ဘုရားအား	၁၀-ပဗ္ဗုတ္တရာ	၁၁-သုဓမ္မ	၁၂-သုဇာတ
၁-ကမ္ဘာအမည်	သာရ	မဏ္ဍ	မဏ္ဍ
၂-ကမ္ဘာအရေအတွက်	ကမ္ဘာ ၁-သိန်းထက်	ကမ္ဘာသုံးသောင်းထက်	ကမ္ဘာ ၃-သောင်းထက်
၃-ပြည်တော်	ဟံသဝတီ	သုဒဿန	သုမင်္ဂလ
၄-ခမည်းတော်	အာနန္ဒ	သုဒတ္တ	ဥဂ္ဂတ
၅-မယ်တော်	သုဇာတာ	သုဒတ္တာ	ပဘာဝတီ
၆-ပြာသာဒ်သုံးဆောင် နရဝါဟန, ယသဝါဟန, သုစန္ဒန, ကဉ္ဇန, သိရိဝဇ္ဇန သိရိ, ဥပသိရိ, နန္ဒ			
ဝသဝတ္တီ			
၇-မိဖုရား	ဝသုဒတ္တာ	သုမနာ	သိရိနန္ဒာ
၈-သားတော်	ဥတ္တရ	ပုနဗ္ဗသု	ဥပသေန
၉-စည်းစိမ်နှစ်	၁-သောင်း	၉-ထောင်	၉-ထောင်
၁၀-နိက္ခမယာဉ်	ပြာသာဒ်ယာဉ်	ဆင်ယာဉ်	မြင်းယာဉ်
၁၁-ဒုက္ကရစရိယာ	၇-ရက်	၁၅-ရက်	၉-လ
၁၂-ဗောဓိပင်	ထင်းရူးပင်	မအူကြီးပင်	ကြာခတ်ဝါးပင်
၁၃-လကျောရံထေရ်	ဒေဝလ	သရဏ	သုဒဿန
၁၄-လက်ဝဲရံထေရ်	သုဇာတ	သဗ္ဗကာမ	သုဒေဝ
၁၅-အလုပ်အကျွေး	သုမန	သာဂရ	နာရဒ
၁၆-လကျောရံထေရီမ	အမိတာ	ရာမာ	နာဂါ
၁၇-လက်ဝဲရံထေရီမ	အသမာ	သုရာမာ	နာဂသမာလာ
၁၈-ညာဏ်တော်	၅၈-တောင်	၈၈-တောင်	အတောင်-၅၀
၁၉-အသက်တမ်း	အနှစ် ၁-သိန်း	အနှစ် ၉-သောင်း	အနှစ် ၉-သောင်း
၂၀-စေတီအမြင့်	၁၂-ယူဇနာ	စေတီအများ	၃-ဂါဝုတ်
၂၁-ဘုရားအလောင်း	ဇဋိလမင်း	ဥတ္တရလုလင်	စကြာဝတေးမင်း
၂၂-ပါရမီဖြည့်ရာကာလ			

ဗုဒ္ဓဝင်အချုပ်ငယ်

၉၇

ဘုရားဘွဲ့တော်	၁၃-ဝိယဒဏ္ဍိ	၁၄-အတ္တဝဏ္ဏိ	၁၅-ဓမ္မဝဏ္ဏိ
၁-ကမ္ဘာအမည်	ဝရ	ဝရ	ဝရ
၂-ကမ္ဘာအရေအတွက်	၁၁၈-ကမ္ဘာထက်	၁၁၈-ကမ္ဘာထက်	၁၁၈-ကမ္ဘာထက်
၃-ပြည်တော်	သုဓဉ္ဇဝတီ	သောဘဏ	သရဏ
၄-ခမည်းတော်	သုဒတ္တ	သာဂရ	သရဏ
၅-မယ်တော်	စန္ဒာ	သုဒဏ္ဍနာ	သုနန္ဒာ
၆-ပြာသာဒ်သုံးဆောင်	သုနိမ္မလ၊ ဝိမလ၊ ဂိရိဂူဟ	အမရ၊ ဂိရိ၊ သုဂိရိဝါဟန	အရဇ၊ ဝိရဇ၊ သုဒဏ္ဍန
၇-မိဖုရား	ဝိမလာ	ဝိသာခါ	ဝိစိကောဋိ
၈-သားတော်	ကဉ္စနာဝေဠု	သေလ	ပုညဝစုန
၉-စည်းစိမ်စံနှစ်	၉-ထောင်	၁-သောင်း	၈-ထောင်
၁၀-နိက္ခမယာဉ်	ရထားယာဉ်	မြင်းယာဉ်	ပြာသာဒ်ယာဉ်
၁၁-ဒုက္ကရစရိယာ	၆-လ	၈-လ	၇-ရက်
၁၂-ဗောဓိပင်	ရေခံတက်ပင်	စကားပင်	သံသတ်ပင်
၁၃-လကျောရံထေရ်	ပါလိတ	သန္တ	ပဒုမ
၁၄-လက်ဝဲရံထေရ်	သဗ္ဗဒဏ္ဍိ	ဥပသန္တ	ဖုဏ္ဏဒေဝ
၁၅-အလုပ်အကျွေး	သောဘိတ	အဘယ	သုနေတ္တ
၁၆-လကျောရံထေရီမ	သုဇာတာ	ဓမ္မာ	ခေမာ
၁၇-လက်ဝဲရံထေရီမ	ဓမ္မဒိန္နာ	သုဓမ္မာ	သစ္စနာမာ
၁၈-ဉာဏ်တော်	အတောင်-၈၀	အတောင်-၈၀	အတောင်-၈၀
၁၉-အသက်တမ်း	အနှစ် ၉-သောင်း	အနှစ် ၁-သိန်း	အနှစ် ၁-သိန်း
၂၀-စေတီအမြင့်	၃-ယူဇနာ	စေတီအများ	၃-ယူဇနာ
၂၁-ဘုရားအလောင်း	ကဏ္ဍပပုဏ္ဏား	သုသီမရသေ့	သိကြားမင်း
၂၂-ပါရမီဖြည့်ရာကာလ			

ဘုရားဘွဲ့တော်	၁၆-သိဒ္ဓတ္ထ	၁၇-တိဿ	၁၈-ဗုဿ
၁-ကမ္ဘာအမည်	သာရ	မဏ္ဍ	မဏ္ဍ
၂-ကမ္ဘာအရေအတွက်	၉၄-ကမ္ဘာထက်	၉၂-ကမ္ဘာထက်	၉၂-ကမ္ဘာထက်
၃-ပြည်တော်	ဝေဘာရ	ခေမက	ကာသိက
၄-ခမည်းတော်	ဥဒေန	ဇနသန္ဓ	ဇယသေန
၅-မယ်တော်	သုဖဿာ	ပဒုမာ	သိရိမာ
၆-ပြာသာဒ်သုံးဆောင်	ကောက,သုပ္ပလ, ကောကနဒ	ဂုဟာသေလ,နာရိသယ, နိသဘ	ဂရုဠပက္ခ,ဟံသ,သုဝဏ္ဏ- သာရ
၇-မိဖုရား	သောမနဿာ	သုဘဒ္ဒါ	ကိသာဂေါတမီ
၈-သားတော်	အနုပမ	အာနန္ဒ	အနုပမ
၉-စည်းစိမ်စံနှစ်	၁-သောင်း	၇-ထောင်	၉ ထောင်
၁၀-နိက္ခမယာဉ်	ရွှေထမ်းစင်ယာဉ်	မြင်းယာဉ်	ဆင်ယာဉ်
၁၁-ဒုက္ကရစရိယာ	၁၀-လ	၈-လ	၆-လ
၁၂-ဗောဓိပင်	မဟာလှေကားပင်	ပိတောက်ပင်	သျှိုသျှားပင်
၁၃-လကျော်ရံထေရ်	သမ္ဗလ	ဗြဟ္မဒေဝ	သုရက္ခိတ
၁၄-လက်ဝဲရံထေရ်	သုမိတ္တ	ဥဒယ	ဓမ္မသေန
၁၅-အလုပ်အကျွေး	ရေဝတ	သမင်္ဂ	သဘိယ
၁၆-လကျော်ရံထေရီမ	သီဝလာ	ဖုဿာ	စာလာ
၁၇-လက်ဝဲရံထေရီမ	သုရာမာ	သုဒတ္တာ	ဥပစာလာ
၁၈-ဉာဏ်တော်	အတောင်-၆၀	အတောင်-၆၀	၅၈-တောင်
၁၉-အသက်တမ်း	အနှစ် ၁-သိန်း	အနှစ် ၁-သိန်း	အနှစ် ၉-သောင်း
၂၀-စေတီအမြင့်	၄-ယူဇနာ	၃-ယူဇနာ	စေတီအများ
၂၁-ဘုရားအလောင်း	မင်္ဂလရသေ့	သုဇာတမင်း	ဝိဇိတာဝိမင်း
၂၂-ပါရမီဖြည့်စုံကာလ			

ဗုဒ္ဓဝင်အချုပ်ဇယား

၉၉

ဘုရားဘွဲ့တော်	၁၉-ဝိပဿီ	၂၀-သိဝိ	၂၁-ဝေဿဘူ
၁-ကမ္ဘာအမည်	သာရ	မဏ္ဍ	မဏ္ဍ
၂-ကမ္ဘာအရေအတွက်	၉၁-ကမ္ဘာထက်	၃၁-ကမ္ဘာထက်	၃၁-ကမ္ဘာထက်
၃-ပြည်တော်	ဗန္ဓုမတီ	အရုဏဝတီ	အနောမ
၄-ခမည်းတော်	ဗန္ဓုမ	အရုဏ	သုပ္ပတိတ
၅-မယ်တော်	ဗန္ဓုမတီ	ပဘာဝတီ	ယသဝတီ
၆-ပြာသာဒ်သုံးဆောင်	နန္ဒ, သုနန္ဒ, သိရိမာ	သုစန္ဒက, ဂိရိ, ဝသဘ	ရုစိ, သုရုစိ, ရတိဝစုန
၇-မိဖုရား	သုဒဿနာ	သဗ္ဗကာမာ	သုစိတ္တာ
၈-သားတော်	သမဝတ္တက္ခန္ဓ	အတုလ	သုပ္ပဗုဒ္ဓ
၉-စည်းစိမ်စံနှစ်	၈-ထောင်	၇-ထောင်	၆-ထောင်
၁၀-နိက္ခမယာဉ်	ရထားယာဉ်	ဆင်ယာဉ်	ရွှေထမ်းစင်ယာဉ်
၁၁-ဒုက္ကရစရိယာ	ဂ-လ	ဂ-လ	၆-လ
၁၂-ဗောဓိပင်	သခွတ်ပင်	သရက်ဖြူပင်	အင်ကြင်းပင်
၁၃-လကျိာရံထေရ်	ခဏ္ဍ	အဘိဘူ	သောဏ
၁၄-လက်ဝဲရံထေရ်	တိဿ	သမ္ဘဝ	ဥတ္တရ
၁၅-အလုပ်အကျွေး	အသောက	ခေမင်္ဂရ	ဥပသန္တ
၁၆-လကျိာရံထေရီမ	စန္ဒာ	သခိလာ	ရာမာ
၁၇-လက်ဝဲရံထေရီမ	စန္ဒမိတ္တာ	ပဒုမာ	သမာလာ
၁၈-ဉာဏ်တော်	အတောင်-၈၀	အတောင်-၇၀	အတောင်-၆၀
၁၉-အသက်တမ်း	အနှစ် ၈-သောင်း	အနှစ် ၇-သောင်း	အနှစ် ၆-သောင်း
၂၀-စေတီအမြင့်	၇-ယူဇနာ	၃-ယူဇနာ	စေတီအများ
၂၁-ဘုရားအလောင်း	အတုလနဂါးမင်း	အရိန္ဒမဓင်း	သုဒဿနမင်း
၂၂-ပါရမီဖြည့်ရာကာလ			

ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ဘုရားသွဲ့တော်	၂၂-ကကုသန်	၂၃-ကောဏာဂုံ	၂၄-ကဿပ	၂၅-ဂေါတမ*
၁-ကမ္ဘာအမည်	ဘဒ္ဒ	ဘဒ္ဒ	ဘဒ္ဒ	ဘဒ္ဒ
၂-ကမ္ဘာအရေအတွက်	ဤဘဒ္ဒကကမ္ဘာ	ဤဘဒ္ဒကကမ္ဘာ	ဤဘဒ္ဒကကမ္ဘာ	ဤဘဒ္ဒကကမ္ဘာ
၃-ပြည်တော်	ခေမဝတီ	သောဘဝတီ	ဗာရာဏသီ	ကပ္ပိလဝတ်
၄-ခမည်းတော်	အဂ္ဂိဒတ္တ	ယညဒတ္တ	ဗြဟ္မဒတ္တ	သုဒ္ဓေါဒန
၅-မယ်တော်	ဝိသာခါ	ဥတ္တရာ	နေဝတီ	မဟာမယာ
၆-ပြာသာဒ်သုံးဆောင်	ကာမ၊ ကာမဝဏ္ဏ၊ ကာမသုဒ္ဓိ	တုသိတ၊ သန္တု၊ သတ၊ သန္တု	ဟံသ၊ ယသ၊ သိရိနန္ဒ	ရမ္မ၊ သုရမ္မ၊ သုဘ
၇-မိဖုရား	ရောစိနီ	ရုစိဂတ္တာ	သုနန္ဒာ	ဘဒ္ဒကဉ္ဇနာ
၈-သားတော်	ဥတ္တရ	သတ္တဝါဟ	ဝိဇိတသေန	ရာဟုလာ
၉-စည်းစိမ်စံနှစ်	၄-ထောင်	၃-ထောင်	၂-ထောင်	၂၉-နှစ်
၁၀-နိက္ခမယာဉ်	ရထားယာဉ်	ဆင်ယာဉ်	ပြာသာဒ်ယာဉ်	မြင်းယာဉ်
၁၁-ဒုက္ကရစရိယာ	ဂ-လ	၆-လ	၇-ရက်	၆-နှစ်
၁၂-ဗောဓိပင်	ကုက္ကိုပင်	ရေသဖန်းပင်	ပညောင်ပင်	ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်
၁၃-လင်္ကာရံထေရ်	ဝိဓုရ	ဘိယျောသ	တိဿ	ဥပတိဿ
၁၄-လက်ဝဲရံထေရ်	သဉ္ဇီဝ	ဥတ္တရ	ဘာရဒွါဇ	ကောလိတ
၁၅-အလုပ်အကျွေး	ဗုဒ္ဓိဇ	သောတ္ထိဇ	သဗ္ဗမိတ္တ	အာနန္ဒ
၁၆-လင်္ကာရံထေရ်	သာမာ	သမုဒ္ဓါ	အနုဋ္ဌာ	ခေမာ
၁၇-လက်ဝဲရံထေရ်	စမ္ပာ	ဥတ္တရာ	ဥရုဝေဋ္ဌာ	ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ
၁၈-ညက်တော်	အတောင်-၄၀	အတောင်-၃၀	အတောင်-၂၀	၁၈-တောင်
၁၉-အသက်တမ်း	အနှစ် ၄ သောင်း	အနှစ် ၃-သောင်း	အနှစ် ၂-သောင်း	အနှစ်-၁၀၀
၂၀-စေတီအမြင့်	၁-ဂါဝုတ်	စေတီအများ	၁-ယူဇနာ	စေတီအများ
၂၁-ဘုရားအလောင်း	ခေမမင်း	ယဗ္ဗတမင်း	ဇောတိပါလ လုလင်	
၂၂-ပါရမီဖြည့်ရာကာလ				လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း

ဘုရားရှင်အသီးသီးတို့၏ ပါရမီဖြည့်ရာ ကာလများကို ရွာဖွေသောအခါ *ဤခေုပွင့်ပြရာ ဘုရားရှင် မြောက်ဆုံးတို့၏ ပါရမီဖြည့်ရာကာလများကိုသာ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ကပ်ကမ္ဘာသည် (၁) သာရ (၂) မဏ္ဍ (၃) ဝရ (၄) သာရမဏ္ဍ (၅) ဘဒ္ဒဟူ၍ ၅-မျိုး ရှိသည်။ ထို ၅-မျိုးအနက် (၁) သာရ၌ ဘုရား ၁-ဆူသာပွင့်သည် (၂) မဏ္ဍ၌ ၂-ဆူ (၃) ဝရ၌ ၃-ဆူ (၄) သာရမဏ္ဍ၌ ၄-ဆူ (၅) ဘဒ္ဒ၌ ၅-ဆူ အသီးသီး ပွင့်တော်မူကြလေသည်။

ပန်းတိုင်

ပဋိဝေဓ (ထိုးထွင်းသိ) ပန်းတိုင်သို့

မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရန်

ပရိယတ္တိ (စာသိ)နှင့် ပဋိပတ္တိ (ကျင့်သိ)

ဟူသော အကျင့်နှစ်ဖြာစလုံး ကို

ယှဉ်တွဲချင့်သုံး

သာသနာပြုကြပါစို့ ...

မြင့်မြတ် ပုဂ္ဂိုလ် (NOBLE PERSON)

လောကီ နှင့် လောကုတ္တရာ အတွက်
မိမိ အကျိုး နှင့် အများ အကျိုးရှိအောင်
ဆောင်ရွက်သူသည်သာလျှင်
အနုစိဖြည့်ဝဆုံးသော
အအောင်မြင်ဆုံးသော
အမြင့်မြတ်ဆုံးသော... ပုဂ္ဂိုလ်